

FUNDAȚIA COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
WWW.COMMUNITAS.RO

EXEMPLAR GRATUIT

9 789730 434347

TESTE PENTRU EVALUARE NAȚIONALĂ – CLASA A VIII-A

FUNDAȚIA COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

Claudia Anderco (coord.)

Silvana Bicăzan
Monica Drăgoi
Andreea-Cristina Purdea

Claudia Isac (coord.)

Crina Borzu
Lavinia Fetti
Teodora Șimon

Anamaria Cadar
Corina-Delia Gregorovici
Floare Margareta Taloș

TESTE PENTRU EVALUARE NAȚIONALĂ CLASA A VIII-A

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
PENTRU ȘCOLILE ȘI SECȚIILE CU
PREDARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ

CLUJ-NAPOCA

Készítette és kiadja Communitas Alapítvány
Kolozsvár, 2026
Realizat și publicat de Fundația Communitas
Cluj-Napoca, 2026

Avizat de
Ministerul Educației și Cercetării
prin ordin 6836/04.12.2025

A kiadásért felel/Editor responsabil: Szép Gyula, elnök/președinte

Szerkesztőbizottság/Autori:
profesor Isac Claudia, profesor Bicăzan Silvana, profesor Borzu Crina,
profesor Cadar Anamaria, profesor Drăgoi Monica, profesor Fetti Lavinia,
profesor Gregorovici Corina-Delia, profesor Purdea Andreea-Cristina,
profesor Talos Floare Margareta, profesor Șimon Teodora

Szaklektor/Referent științific:
Anderco Claudia, profesor doctor - Liceul Teologic Reformat, Cluj-Napoca

Nyomtatás/Tipografie:
Alutus SA

Partner/Colaborator: RMDSZ Ügyvezető Elnökség/UDMR Prezidiul Executiv
Mihályfalvi Katalin,
oktatásért felelős ügyvezető alelnök/vicepreședinte executiv

Minden jog fenntartva a Communitas Alapítvány számára
Toate drepturile rezervate pentru Fundația Communitas

ISBN 978-973-0-43434-7

Communitas Alapítvány, 400489 Kolozsvár, Majális utca 60. szám
Fundația Communitas, 400489 Cluj-Napoca, str. Republicii nr. 60
Tel: 0264-592/412 Mobil: 0735-401/778, E-mail: communitas@rmdsz.ro

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
PENTRU ȘCOLILE ȘI SECȚIILE
CU PREDARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ**

**TESTE PENTRU
EVALUARE NAȚIONALĂ
CLASA A VIII-A**

*Minden jog fenntartva a Communitas Alapítvány számára
Toate drepturile rezervate pentru Fundația Communitas*

ISBN 978-973-0-43434-7

Communitas Alapítvány, 400489 Kolozsvár, Majális utca 60. szám
Fundația Communitas, 400489 Cluj-Napoca, str. Republicii nr. 60
Tel: 0264-592/412 Mobil: 0735-401/778, E-mail: communitas@rmdsz.ro

Autori:

profesor Isac Claudia - Liceul Teoretic „Báthory István”, Cluj-Napoca (coordonator)
profesor Bicăzan Silvana - Colegiul Național Unitarian „János Zsigmond”, Cluj-Napoca
profesor Borzu Crina - Liceul Teoretic „Brassai Sámuel”, Cluj-Napoca
profesor Cadar Anamaria - Colegiul de Servicii în Turism „Napoca”, Cluj-Napoca
profesor Drăgoi Monica - Liceul Teoretic „Apáczai Csere János”, Cluj-Napoca
profesor Fetti Lavinia - Colegiul Național Unitarian „János Zsigmond”, Cluj-Napoca
profesor Gregorovici Corina-Delia - Liceul Reformat „Wesselényi”, Zalău
profesor Purdea Andreea-Cristina - Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”, Zalău
profesor Taloș Floare Margareta - Școala Gimnazială „Simion Bărnuțiu”, Zalău
profesor Șimon Teodora - Colegiul Național Unitarian „János Zsigmond”, Cluj-Napoca

Referent științific:

Anderco Claudia, profesor doctor - Liceul Teologic Reformat, Cluj-Napoca

Deținătorul drepturilor de autor:

Fundația Communitas

Cuprins

Cuvânt-înainte	7
----------------------	---

Teste

Testul 1	11
Testul 2	19
Testul 3	26
Testul 4	34
Testul 5	42
Testul 6	50
Testul 7	58
Testul 8	66
Testul 9	74
Testul 10	82
Testul 11	90
Testul 12	98
Testul 13	106
Testul 14	114
Testul 15	122
Testul 16	130
Testul 17	138
Testul 18	146
Testul 19	154
Testul 20	162
Testul 21	170
Testul 22	178
Testul 23	186
Testul 24	194
Testul 25	202
Testul 26	210
Testul 27	218
Testul 28	226
Testul 29	234
Testul 30	242

Bareme de rezolvare

Testul 1	253
Testul 2	254
Testul 3	255
Testul 4	257
Testul 5	259
Testul 6	260
Testul 7	262
Testul 8	263
Testul 9	265
Testul 10	266
Testul 11	268
Testul 12	269
Testul 13	270
Testul 14	272
Testul 15	273
Testul 16	275
Testul 17	277
Testul 18	278
Testul 19	280
Testul 20	282
Testul 21	283
Testul 22	284
Testul 23	286
Testul 24	288
Testul 25	290
Testul 26	291
Testul 27	292
Testul 28	294
Testul 29	295
Testul 30	296

Cuvânt-înainte

Elaborarea culegerii de *Teste pentru examenul de Evaluare Națională – Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară*, destinată pregătirii elevilor de gimnaziu, care urmează linia de studiu a limbii române ca limbă nematernă, corelează dorința de a sprijini eforturile acestora și ale profesorilor de limba și literatura română cu atenția pentru respectarea rigorilor programei în vigoare, prin oferirea unei game variate de contexte potrivite receptării și exersării competențelor specifice disciplinei.

Lucrarea reunește 30 de teste concepute după modelul actual al examenului de Evaluare Națională, însumând aplicații care vizează toate genurile literare, prin alternanță cu texte nonliterare, cu integrarea gramaticii în situații de comunicare, urmărind dezvoltarea competențelor comunicative și argumentative, gândirea (auto)reflexivă și comparativă, originalitatea, dar și deschiderea spre diversitate și raportarea la valori umane și culturale.

Sub coordonarea doamnei profesor de limba și literatura română Claudia Isac, volumul poartă amprenta experienței profesionale a cadrelor didactice care au colaborat la realizarea lui și reflectă dimensiunea evaluării la finalul clasei a VIII-a, prin prisma competențelor-cheie vizate: *Receptarea textului scris de diverse tipuri; Redactarea textului scris de diverse tipuri; Manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse*. Testele sunt însoțite de sugestii de rezolvare, pentru orientarea procesului pregătirii în vederea susținerii examenului, oferind repere pentru toate tipurile de itemi.

Lectura în sine a textelor propuse este una formativă și provocatoare, marcând nuanțe ale interacțiunii cu lumea, cu sinele, dar și cu universurile imaginare, o călătorie spre conturarea propriilor reflecții și spre formularea unor perspective personale. Fiecare interacțiune cu textul poate deveni o experiență culturală personală și un transfer al comprehensiunii de la micul la marele univers, de unde și consecința firească a pluralității viziunilor în micile compoziții literare. În acest sens, sugestiile oferite de autorii lucrării sunt binevenite pentru marcarea direcției de raportare la acuratețea alcătuirii compunerilor, prin respectarea normelor specifice studiului limbii și literaturii române.

Iar dincolo de examene, rămâne frumusețea descoperirii prin Cuvânt și a înscrierii în Cuvânt a treptelor devenirii.

Prof. dr. Claudia Anderco

TESTE

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Solstițiul de vară. În 21 iunie, ziua cea mai lungă din an, sărbătorim Soarele

În această zi, în emisfera nordică, longitudinea astronomică a Soarelui este de 90° , adică se ridică deasupra orizontului la cea mai mare înălțime față de Ecuator. Momentul marchează începutul verii astronomice, când intervalul zilei are durata maximă. [...]

Durata zilei va avea cea mai mare valoare din an, respectiv 15 ore și 32 de minute, iar noaptea, de numai 8 ore și 28 de minute. După momentul solstițiului de vară, durata zilei va începe să scadă, iar a nopții să crească, timp de 6 luni, până la 21 decembrie, momentul solstițiului de iarnă. Evident, în emisfera sudică a Pământului fenomenul se derulează în sens invers.

Soarele, steaua noastră norocoasă

Plutește pe un braț spiralat al Căii Lactee, printre alte miliarde de stele, la 149,6 milioane de km de Terra, și fără energia ei viața nu ar fi posibilă pe Pământ. Este o sferă gigantică de plasmă, alcătuită în cea mai mare proporție din hidrogen și heliu, cu diametrul de 1,4 milioane de kilometri, de 109 ori mai mare decât al Terrei, și are o masă de 2 miliarde de tone.

Temperatura la suprafața Soarelui este de aproximativ 5500 grade Celsius, iar în centrul său sunt 15 milioane de grade Celsius. Soarele are vârsta de aproximativ 4,6 miliarde de ani și se află doar la jumătatea ciclului principal de evoluție. Este practic o sursă de energie inepuizabilă, într-o singură oră Soarele dă Pământului aceeași cantitate de energie cât consumă întreaga planetă într-un an. Furnizează neîntrerupt lumină, care ajunge la noi în doar 8 minute și 19 secunde, cu viteza de 300 de mii de km pe secundă, dar și căldură, necesare biodiversității, influențează starea atmosferei și determină clima. În lipsa Soarelui, aerul atmosferic s-ar transforma într-un ocean de azot lichid, iar apele mărilor și oceanelor în ghețari. Mișcarea Pământului în jurul Soarelui a stat la baza calendarului solar, care și acum este calendarul predominant.

Solstițiul de vară, celebrat în jurul lumii

Enorme beneficii ale astrului zilei sunt recunoscute încă din timpuri străvechi, când Soarele era în multe culturi celebrat ca o zeitate, iar ziua solstițiului de vară, asociată cu energiile pozitive, fertilitatea și vitalitatea, cu optimismul și creativitatea. Și astăzi, în cultura multor popoare, Soarele este celebrat în jurul datei solstițiului de vară.

Sânzienele

În România, la 24 iunie, la 3 zile după solstițiu, în calendarul popular este sărbătoarea Sânzienelor, sau Drăgaica, singura sărbătoare păgână admisă și în calendarul creștin-ortodox. Sânzienele plutesc în aer sau umblă pe pământ, cântă și dansează, împart rod holdelor, vindecă pe cei bolnavi și apără semănăturile de grindină. Sărbătoarea e celebrată din vechime și marchează și începutul verii, fiind numită și Cap de vară. E celebrată din vechime și figurează și în calendarul ortodox.

(după *Solstițiul de vară. În 21 iunie, ziua cea mai lungă din an, sărbătorim Soarele*,
<https://tvrinfo.ro/solstitiul-de-vara>)

Textul 2

*E cald... Grădina-n jurul meu
Se-ntinde, leneșă, la soare.
Frunzișul prăfuit și greu
Își culcă umbra călătoare
Pe-al ierburilor câmp plăpând...
Râzând cu capul dat pe spate,
Un mac își scutură pe rând
Petalele însângerate.*

*În sălcii, vrăbiile tac.
Doar cucul cel bătrân aruncă,
Ne-ndemânatic și buimac*,
Chemarea-i scurtă peste luncă.
Și din trifoiul adormit,
Cu flori ușoare și rotunde,
Același dulce țârâit
De greieri tineri îi răspunde.*

*Pe-un fir subțire, auriu,
Se leagănă sub o sulfină*
Un mic păianjen străveziu* -
O picătură de lumină.
Și dibuind, un gândăcel
Cu poleitele antene,
Coboară de pe-un mușețel
La umbră, între buruiene...*

* buimac = amețit, zăpăcit, năuc.

* sulfină = numele unei plante medicinale cu flori galbene, plăcut mirositoare.

* străveziu = luminos, fragil, transparent.

(Otilia Cazimir, *Vară*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

În timpul solstițiului de vară, ziua are o durată de:

- a. 8 ore și 28 de minute.
- b. 12 ore.
- c. 15 ore și 32 de minute.
- d. 8 ore și 19 secunde.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

Solstițiul de vară este sărbătorit și în România sub numele de:

- a. Florii.
- b. Sânziene.
- c. Crăciun.
- d. Ignat.

2 puncte

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Cucul este prezentat ca fiind:
- neîndemânatic și buimac.
 - vioi și jucăuș.
 - bătrân și înțelept.
 - vesel și buimac.

2 puncte

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Chemarea cucului este urmată de răspunsul:
- vrăbiilor.
 - greierilor.
 - păianjenului.
 - trifoiului.

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Soarele este alcătuit în cea mai mare parte din hidrogen și heliu.		
În lipsa Soarelui, aerul atmosferic s-ar transforma într-un ocean de azot solid.		
Sărbătoarea Sânzienelor mai este numită și Cap de vară.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Macul își scutură petalele una câte una.		
În sălcii, vrăbiile ciripesc neîncetat.		
Păianjenul coboară pe un mușețel, la umbră.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care vara este considerată anotimpul belșugului, valorificând textul 1.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului liric, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este importantă sărbătorirea solstițiului de vară? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *naturii*. **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria în care ambele cuvinte sunt corect despărțite în silabe este:

- a. lu-mi-nă; pă-ia-njen
- b. lu-mi-nă; pă-ian-jen
- c. lu-mi-nă; păi-an-jen
- d. lum-i-nă; pă-ia-njen

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate în secvențele din seria:

2 puncte

- a. „Ziua solstițiului de vară are cea mai mare durată”; A trebuit să așteptăm o lungă perioadă.
- b. „În sălcii, vrăbiile tac”; Profesorul le vorbește elevilor despre examen.
- c. „Plutește pe un braț spiralat al Căii Lactee”; Bunicii mei se plimbau la braț prin parc.
- d. „Chemarea-i scurtă peste luncă”; Am ascultat un cântec foarte lung.

4. Alcătuiește un enunț în care verbul din secvența „Râzând cu capul dat pe spate” să fie utilizat la modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a treia.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Pe-un fir subțire, auriu”, trecând substantivul la numărul plural. **4 puncte**

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Soarele dă Pământului aceeași cantitate de energie cât consumă întreaga planetă într-un an.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. Soarele	
2. Pământului	
3. de energie	
4. consumă	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un mesaj al unui pasionat de astronomie, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză. **6 puncte**

6 puncte

Solstițiul de vară este cea mai lungă zi / zile (1) din an, iar Soarele atinge poziția lui cea mai înaltă / înalte (2) pe cer. Acest fenomen aduce bucurie și energie pozitivă tuturor celor care se bucură / să bucure (3) de lumina verii.

Solstițiul de vară este cea mai lungă _____ (1) din an, iar Soarele atinge poziția lui cea mai _____ (2) pe cer. Acest fenomen aduce bucurie și energie pozitivă tuturor celor care _____ (3) de lumina verii.

8. Formulează două întrebări pe care i le-ai putea adresa unui astronom, folosind *un pronume interogativ* și *un adjectiv propriu-zis*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. Redactează o compunere, de 70 – 130 de cuvinte, în care să descrii o zi de vară. **14 puncte**

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să evidențiezi două caracteristici ale anotimpului indicat;
- să incluzi două secvențe/structuri din textul 2;
- să folosești două figuri de stil diferite.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

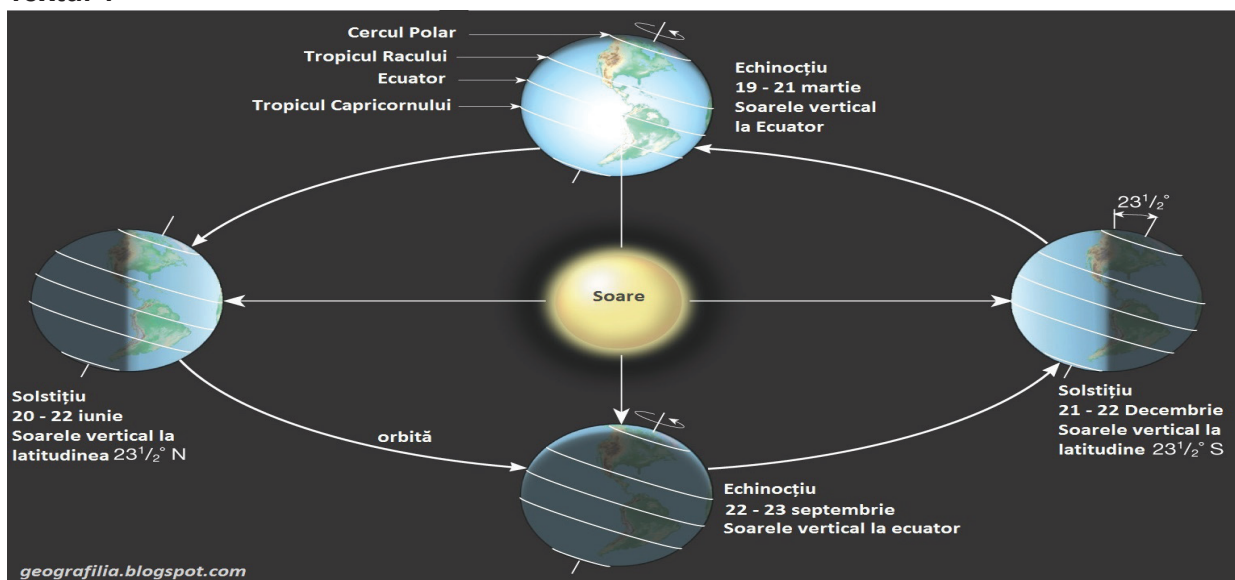
Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Ca în fiecare an, deși iarna meteorologică sosește încă de la 1 decembrie, începutul iernii astronomice este marcat de un moment precis, cel al solstițiului de iarnă. Solstițiu înseamnă „soare nemișcat”. Acest eveniment reprezintă cea mai scurtă zi și cea mai lungă noapte a anului. În emisfera sudică a Pământului, fenomenul are loc invers, momentul solstițiului marcând începutul verii astronomice.

Solstițiul de iarnă 2025, în emisfera nordică are loc vineri, 21 decembrie, la ora 17:03. La această dată, durata zilei are valoarea minimă din an, de 8 ore și 50 minute, iar cea a nopții are valoarea maximă, de 15 ore și 10 minute.

Evenimentul astronomic este legat de mișcarea anuală a Soarelui pe sfera cerească, ce reprezintă consecința mișcării reale a Pământului în jurul Soarelui. Astfel, axa înclinată a Pământului creează atât solstițiile, cât și echinocțiile. În cele 365 de zile cât îi ia Terrei să completeze o orbită în jurul Soarelui, planeta, cu axa sa înclinată, trece prin toate fazele.

(Solstițiul de iarnă pe www.astro-urseau.ro)

Textul 2

Pădurea veștejită în stânga mea coboară,
Și-n dreapta, o colină* se suie către zări,
Sub roșul ce amurgul* pe culmile-i strecoară.

E toamnă pe sfârșite. Pe drum și pe cărări
Zbor frunzele mânate de vântul ce le poartă
Cum valul poartă barca pe zbuciumul de mări.

Trosnește câte-o cracă și-n umbră cade moartă;
Săracul o să aibă la iarnă uscături:
Natura se-ngrijește cu milă de-a lui soartă.

O, fire nențeleasă, cum inima ne-o furi
Cu moartea ta, sub care s-ascunde renviere,
Tu, care, dintr-un mugur, dai viață la păduri!

Știi, oare, ce duioasă și tristă mângâiere
E ordinea eternă, pe care-o-ntrezărim*
În frunza care naște și-n frunza care piere?

Doar ea mai ne adoarme durerea că murim!

(Cincinat Pavelescu, *Impresii de toamnă*)

* colină – formă de relief mai mică decât dealul;

* amurg – asfințit, apusul soarelui;

* a întrezări – a vedea vag.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

În anul 2025, iarna astronomică începe la

2 puncte

- a. 1 decembrie.
- b. 21 decembrie.
- c. 22 decembrie.
- d. nu poate fi stabilită cu exactitate

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

În timpul solstițiului de iarnă, Soarele este

- a. vertical la latitudine de $23\frac{1}{2}^{\circ}$ S.
- b. vertical la latitudine de $23\frac{1}{2}^{\circ}$ N.
- c. vertical la Ecuator.
- d. nemișcat.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Figura de stil prezentă în versul „Natura se-ngrijește cu milă de-a lui soartă” este

- a. personificarea.
- b. epitetul.
- c. comparația.
- d. metafora.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Sentimentul dominant care se desprinde din poezie este:

- a. durerea provocată de gândul morții.
- b. confuzie.
- c. speranța renașterii.
- d. milă față de săraci.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Solstițiile și echinocțiile sunt consecința faptului că axa pământului este înclinată.		
În emisfera sudică, zilele de 21-22 decembrie marchează începutul iernii astronomice.		
La solstițiul de iarnă, noaptea are valoarea minimă de 15 ore și 10 minute.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Poezia prezintă un peisaj de natură, surprins la finalul toamnei.		
Eul liric se simte complet deznădăjduit de venirea iernii.		
Întrebarea retorică sugerează ciclul nesfârșit al naturii.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, semnificația versurilor: „Zbor frunzele mânite de vântul ce le poartă/Cum valul poartă barca pe zbuciumul de mări”. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20–40 de cuvinte, o trăsătură a textului multimodal, valorificând textul 1. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că natura aduce, în orice anotimp, speranța în sufletul oamenilor? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *toamnei*. **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Seria care conține cuvinte corect despărțite în silabe este:

- a. „ast-ro-no-mi-ce”, „du-ioa-să”.
- b. „as-tro-no-mi-ce”, „du-i-oa-să”.
- c. „as-tro-no-mi-ce”, „du-ioa-să”.
- d. „a-stro-no-mi-ce”, „du-i-oa-să”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sunt omonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „deși iarna meteorologică sosește”; Pentru a scăpa de gerul iernii, păsările pleacă spre țările calde.
- b. „să completeze o orbită în jurul Soarelui”; Lovitura în orbită i-a pus în pericol ochiul.
- c. „zbuciumul de mări”; Nori mari au acoperit cerul.
- d. „Tu, care, dintr-un mugur, dai viață la păduri”; A umplut două care cu fân.

4. Alcătuieste un enunț în care un substantiv în cazul acuzativ din secvența : „Evenimentul astronomic este legat de mișcarea anuală a Soarelui.” să fie utilizat în cazul dativ. **4 puncte**

- substantivul în acuzativ:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „cea mai lungă noapte a anului”, modificând numărul adjectivului.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Pădurea veștejită în stânga mea coboară,/Și-n dreapta, o colină se suie către zări” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. veștejită	
2. coboară	
3. o colină	
4. (către) zări	

7. Completează enunțurile următoare extrase din însemnările unui călător pasionat de natură, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză. **6 puncte**

Pădurea pe care am traversat-o azi mi-a amintit de vremurile copilăriei _____
(petrecut) la bunici, când _____ (a fi, indicativ, imperfect) lipsit de griji. Aerul
răcoros _____ (toamnă, numărul singular, caz genitiv) m-a inspirat să scriu o poezie.

8. Imaginează-ți că, la lecția de geografie, ai învățat despre solstiții și echinocții. Formulează, în enunțuri diferite, două întrebări pe care le-ai adresa profesorului, despre aceste evenimente astronomice, folosind un pronume interogativ și un adverb, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să descrii o imagine de natură, surprinsă toamna, care te-a impresionat. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- prezentarea a trei elemente ale cadrului natural de toamnă;
- utilizarea a două figuri de stil diferite;
- menționarea unei emoții/unui sentiment provocate/provocat de peisajul descris;
- inserarea unei secvențe narative, de minimum 30 de cuvinte.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Cum să profiți la maximum de beneficiile naturii?

- **Petrece timp în aer liber în fiecare zi:** chiar și o scurtă plimbare în parc poate avea un impact pozitiv asupra sănătății tale mentale.
- **Conectează-te cu natura prin toate simțurile:** observă culorile, ascultă sunetele, simte mirosul și textura naturii.
- **Practică activități în aer liber:** drumețiile, grădinaritul, campingul sau pur și simplu relaxarea într-un parc sunt modalități excelente de a te conecta cu natura.
- **Meditează în natură:** meditația în natură poate amplifica efectele benefice ale contactului cu aceasta. Contactul cu natura este o necesitate fundamentală pentru sănătatea noastră mentală. Prin reducerea stresului, îmbunătățirea atenției și creșterea creativității, natura ne oferă un refugiu binevenit într-o lume tot mai agitată. Așadar, ieși afară, respiră aer curat și bucură-te de toate beneficiile pe care natura le are de oferit!

Cum să începi să petreci mai mult timp în natură?

- **Stabilește un obiectiv realizabil:** începe prin a petrece 15-30 de minute în natură în fiecare zi.
- **Găsește un loc preferat:** alege un parc, o pădure sau o plajă unde te simți confortabil.
- **Invită un prieten sau un membru al familiei:** petrecutul timpului în natură este mai distractiv în companie.
- **Planifică activități în aer liber:** drumeții, ciclism, camping sau pur și simplu o plimbare în parc sunt opțiuni excelente.
- **Conectează-te cu natura prin toate simțurile:** observă culorile, ascultă sunetele, simte mirosul și gustul naturii.

Prin reconectarea cu natura, putem găsi pacea interioară, reduce stresul și ne putem bucura de frumusețea lumii din jurul nostru.

(<https://www.iowemed.ro/blog/articole-medicale/care-sunt-beneficiile-timpului-liber-petrecut-in-natura>)

Textul 2

În grămezi greoaie, norii
Dintr-o parte străbătură
Și de chipul lor pătrunsă,
Fața lacului e sură.

Lângă apă, singuratic,
Plopul trist, fără veșmânt,
Jeluindu-și frunza moartă
Se îndoaie după vânt.

Pleacă unde după unde
Și mișcarea lor domoală
Colo-n trestie pătrunde,
Legănând o luntre goală...

Mult aş vrea în *feerie**
Unei nopţi de mai, senine,
Să plutesc pe apa-ţi clară,
Cu iubita lângă mine,

Şi a undelor poveste
Nesfârşită, s-o ascult...
Dar aşa, cum eşti acumă,
Lacule, îmi placi mai mult!

(George Topârceanu, *Lacul*)

* Feerie - privelişte nespuse de frumoasă, ca în basme.

A.

1. Încercuieşte litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Printre activităţile în aer liber se numără

- a. alergatul.
- b. drumeţiile şi grădinăritul.
- c. înotul.
- d. pescuitul.

2. Încercuieşte litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Reconectarea cu natura înseamnă

- a. reducerea stresului .
- b. plimbare în fiecare seară pe malul unei ape.
- c. adunarea deşeurilor.
- d. construirea unui castel de nisip.

3. Încercuieşte litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informaţiile din textul 2. **2 puncte**

Rima versurilor din strofa a treia este

- a. monorimă.
- b. îmbrăţişată.
- c. încrucişată.
- d. împerecheată.

4. Încercuieşte litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informaţiile din textul 2. **2 puncte**

În secvenţa: *Plopul trist, fără veşmânt,/Jeluindu-şi frunza moartă/ Se îndoiaie după vânt...* există

- a. o comparaţie.
- b. o metaforă.
- c. o personificare.
- d. un epitet.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunţ, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informaţiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Petrecerea timpului în natură este mai plăcută în compania cuiva.		
Pentru o relaxare deplină în natură, e bine să observi culorile, să asculți sunetele, să simți mirosurile și gustul naturii.		
Un obiectiv realizabil este să petreci 3 ore în natură zilnic.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Fața lacului e sură datorită reflectării norilor în oglinda lui.		
Pe apa lacului se vede o luntre cu doi îndrăgostiți.		
Natura din jur este veselă și strălucitoare.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care crezi că poetul se simte trist, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului descriptiv, valorificând textul 1. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că natura este un loc al liniștii și bucuriei de viață? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând unul dintre cele două texte date. **6 puncte**

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Seria care conține toate cuvintele corect despărțite în silabe:

- a. ment-ală, stre-su-lui.
- b. îm-bu-nă-tă-ți-rea, be-ne-fi-ci-i-le.
- c. aer, ac-ti-vi-tă-ți.
- d. obs-er-vă, in-te-ri-oa-ră.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

În natură trebuie să alegi locuri în care te simți confortabil.

- a. „acest”.
- b. „acela”.
- c. „acele”.
- d. „aceleleași”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sunt omonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Fața lacului e sură”; Fața lacului e pură.
- b. „Lacule, îmi plac mai mult!”; Ea stă mai puțin în natură.
- c. „Pleacă unde după unde”; Nu știu unde te-ai dus.
- d. „Legănând o luntre goală.” Se plimba cu prietena într-o barcă mică.

4. Alcătuieste un enunț în care primul substantiv din secvența : „*Petrecutul timpului în natură este mai distractiv în companie.*” să fie utilizat ca adjectiv. **4 puncte**

- substantivul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența modificând numărul substantivelor: „*Fața lacului e sură.*”

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „*În grămezi greoaie, norii/ Dintr-o parte străbătură/ Și de chipul lor pătrunsă,/ Fața lacului e sură.*” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. greoaie	
2. lor	
3. norii	
4. e sură	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri. **6 puncte**

În mijlocul naturii, omul se întâlnește cu liniștea binemeritată/bine meritată (1). Acolo sufletul se împacă/se înpacă (2) cu sine și își găsește energia de a merge mai departe. Oricât de grea ar fi/ar fii o zi (3), în natură te regăsești și te încarci de frumusețea ei.

În mijlocul naturii, omul se întâlnește cu liniștea _____ (1). Acolo sufletul _____ (2) cu sine și își găsește energia de a merge mai departe. Oricât de grea _____ (3) o zi, în natură te regăsești și te încarci de frumusețea ei.

8. Imaginează-ți că ai participat la o expediție pentru vizitarea unor lacuri importante din țară, despre care ai aflat la ora de geografie. Formulează, în enunțuri diferite, două motive pentru care ți-a plăcut expediția în aceste locuri, folosind *un substantiv în cazul acuzativ* și *un pronume nehotărât*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Scrie, în 70 – 130 de cuvinte, o pagină de jurnal, în care să prezinți sentimentele pe care le-ai trăit la sfârșitul unei zile petrecute în mijlocul naturii, după un an școlar greu. Data redactării jurnalului este 25 iunie 2026.

14 puncte

În redactarea răspunsului, vei avea în vedere:

- Vei folosi persoana I, numărul singular.
- Vei folosi două figuri de stil.
- Vei valorifica două secvențe din textul 2.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Pagina de jurnal nu va avea titlu sau motto, dar va respecta convențiile specifice acestui tip de compunere.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with 25 horizontal lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. A dashed border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The page is otherwise empty of any text or markings.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Insula Șerpilor, mit și istorie

Insula Șerpilor a fost pentru prima oară menționată în anul 777 î. Hr. În mitologia greacă, întinderea de pământ este creația lui Neptun, zeul mărilor, care, la rugămintea zeiței Thetis, a scos din pământ o insulă pentru fiul ei, Ahile. Insula a fost denumită de către greci Insula Leuke („Insula Albă”). O denumire similară a fost dată de către romani care i-au spus Insula Albă, probabil din cauza faptului că au fost găsite pe insulă ruine de marmură albă. Rămășițele eroului troian și cele ale lui Patrocle au fost aduse de Thetis pe actuala Insulă a Șerpilor, pentru a fi puse într-un sanctuar. Cercetările efectuate în zonă în 1823 confirmă legenda grecilor antici. Atât căpitanul rus Kritzki, cât și neamțul Köhler au descoperit ruinele templului închinat lui Ahile, dar și alte edificii, presupuse locuințe ale preoților din antichitate. [...]

Edificiul antic ar fi avut un diametru foarte mare, de formă pătrată, fiecare latură având 29,87 m. În partea de est a sanctuarului se află templul închinat eroului Achile. Arhitectura templului și a altor vestigii* din insulă era specifică epocii numită ciclopeană, asemănătoare celor din Tesalia și Tracia: ziduri formate din blocuri mari de piatră îmbinate fără ciment, iar calcarul din care au fost fasonate conferea construcției o culoare albă. Pe baza fragmentelor de construcție descoperite, templul lui Achille a fost un monument de artă, având lângă el mai multe camere, pentru funcționarea oracolului, precum și pentru depozitarea ofrandelor* ce se aduceau eroului. Acest templu este menționat de poetul roman Publius Ovidius Naso (care fusese exilat la Tomis) în versurile sale, precum și de geograful grec Ptolomeu și de istoricul grec Strabon. Filozoful grec Maximus din Tir (care a trăit în secolul al II-lea după Hristos), afirmă în lucrarea sa, *Discuții*, că: „Achile locuiește într-o insulă drept în fața Istrului, în Marea Pontică. Acolo se află templul și altarele lui Achile...” [...]

Geograful grec Ptolomeu (care a trăit în secolul I după Hristos) menționează în opera sa, *Îndreptar geografic*, că: „Insulele situate în vecinătatea Moesiei Inferioare, în acea parte a Pontului pe care am pomenit-o, sunt: Boristene (la gurile Niprului, n.n.): 57 grade, 15 minute - 47 grade, 40 minute și insula lui Achile sau Leuke („Albă”)”.

Istoricul Gheorghe I. Brătianu (1898-1953), în lucrarea sa *Marea Neagră de la origini până la cucerirea otomană*, (2 vol., București, 1988), afirmă prezența unor civilizații antice (ionieni*, milesieni*) pe litoralul Mării Negre. Unul dintre popasurile cele mai vechi este cel din „Insula Albă”, Leuke sau Achilleis, mica stâncă ce se înalță în plină mare în largul gurilor Dunării, și se numește astăzi Insula Șerpilor. Acest punct de escală al milesienilor era garnisit cu un sanctuar ridicat în cinstea lui Achile Pontarches, protectorul navigației și al comerțului. [...] Istoria lor, trasată cu ajutorul numeroaselor inscripții scoase la lumină de săpături, indică strânse contacte între aceste porturi ale litoralului, care păstrează caracterele principale ale civilizației urbane a Greciei antice, și populațiile indigene ale hinterlandului*, geți* sau sciți*.

(după <https://www.descopera.org/insula-serpilor-mit-si-istorie/>)

* vestigii – urme din trecut, rămășițele a ceva vechi, dispărut de mult;

* ofrande – sacrificii aduse unei divinități;

* ionieni, milesieni – populații antice grecești;

* Hinterland – teritoriul de dincolo de oraș;

* geți sau sciți – locuitori antici ai teritoriului de azi al României.

Textul 2

Un şuierat prelung salută ivirea zorilor...
În larg,
Un strop de purpură pătează-albastrul violet al mării,
Pe bric*,
Lumina roșie se stinge în vârful primului
catarg,
Și-n locul ei, pe sfori, se-nalță pavilioanele...
E ziuă!...

Și mateloții* se deșteaptă pe bord,
Și ancorele grele
Apar cu ghearele-nclăștate,
Ca niște fiare-nfometate...
Și bricul alb se mișcă-alene
Cu grația unei sirene
Ce se răsfătă-n plasa de inele
Și de brățări lichide,
Ce dispar
Pe poarta larg deschisă lângă far!... [...]
Plutim spre răsăritul lumii,

Plutim spre prima dimineață!...
Și bricul alb
Sfâșie-n două covorul apelor albastre,
Lăsând în urma lui o dâră de spumă creață,
Ce se-ntinde

Ca și o punte nesfârșită,
Pe care sufletele noastre
Se vor întoarce-acasă-n ziua
Când uraganele ne-or vinde!...
Și-așa, pluti-vom toată ziua...
Și-așa, pluti-vom noaptea toată...
Și-așa, pluti-vom vreme multă —
Căci „prea multă” nu e niciodată,
Când ne-ndreptăm spre „Insula enigmă”,
În care nu știm nimeni încă, ce va fi —
Dar știm cu toții că-ntr-o bună zi,
Noi, cei născuți din tată-n fiu navigatori,
Vom acosta la rândul nostru-nvingători...

Și-atunci —
Stăpânii Mării Negre noi vom fi!...

(Ion Minulescu, *Spre Insula Enigmă*)

* bric - vas cu pânze, cu două catarge, care servea altădată ca vas de comerț sau de război, iar astăzi este folosit mai ales ca navă școală pentru elevii de marină;

* matelot – marinar.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**
Prezența templului lui Achile de pe Insula Șerpilor a fost atestată în anul
- a. 777.
 - b. 1988.
 - c. 1823.
 - d. 1898.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**
Cea mai veche civilizație descoperită pe Insula Șerpilor este civilizația
- a. troiană.
 - b. ioniană.
 - c. getică.
 - d. romană.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Răsăritul soarelui este redat în secvența
- a. „Lumina roșie se stinge”
 - b. „Plutim spre răsăritul lumii”.
 - c. „un strop de purpură pătează albastrul violet al mării”.
 - d. „Plutim spre prima dimineață”.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Metafora „plasa de inele/ și de brățări lichide” se referă la
- a. mare.
 - b. o sirenă.
 - c. un năvod.
 - d. o cutie de bijuterii.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Neptun a scos din pământ o insulă pentru fiul zeiței Thetis, Ulise.		
Insula Șerpilor a purtat, în trecut, numele de Insula Albă.		
Sanctuarul eroului era format din ziduri de piatră îmbinate cu ciment, calcarul conferind construcției culoarea albă.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Ivirea zorilor este salutăată de un fluierat pătrunzător.		
Mateloții folosesc niște gheare pentru a ridica ancorele.		
Navigatorii nu știu ce se află la capătul destinației lor.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care vocea lirică afirmă că nu e niciodată „prea multă” vreme pentru a pluti, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului liric, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Ți-ar plăcea să vizitezi o insulă enigmatică? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *ambarcațiunilor*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Există un diftong în fiecare cuvânt din seria:

- a. „pavilioanele”; „mitologia”.
- b. „geografic”; „șuierat”.
- c. „ghearele”, „noaptea”.
- d. „inferioare”; „zeiței”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt paronime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „au fost găsite pe insulă ruine de marmură albă”; Runele vikingilor au fost descoperite și în America.
- b. „Plutim spre răsăritul lumii.”; Asfințitul pătează pânza nesfârșită a cerului.
- c. „Unul dintre popasurile cele mai vechi”; „Acest punct de escală al milesienilor”
- d. „Sfâșie-n două covorul apelor albastre.”; „Covorul cel mai scump era din Persia.”

4. Alcătuiește un enunț în care un adjectiv propriu-zis din secvența : „Și ancorele grele/ Apar cu ghearele-nclăștate,/ Ca niște fiare-nfometate.../ Și bricul alb se mișcă-alene” să fie utilizat ca adverb.

4 puncte

- adjectiv propriu-zis:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „O denumire similară a fost dată de către romani”, schimbând numărul verbului.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Ce se-ntinde/ Ca și o punte nesfârșită,/ Pe care sufletele noastre/ Se vor întoarce-acasă-n ziua/ Când uraganele ne-or vinde!...”

4 puncte

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. o punte	
2. noastre	
3. acasă	
4. ne	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând un fragment din jurnalul unui navigator. **6 puncte**

6 puncte

16 martie 1877

Nici o dată/ Niciodată (1) nu am mai văzut vânturi atât de puternice ca azi. Ele au ridicat valuri uriașe și **cei/cele (2)** mai înfricoșătoare i-au înspăimântat chiar și pe cei mai curajoși mateloti, oameni **ai căror/ ale căror (3)** inimi au fost întărite în lupte aprige.

16 martie 1877

_____ (1) nu am mai văzut vânturi atât de puternice ca azi. Ele au ridicat valuri uriașe și _____ (2) mai înfricoșătoare i-au înspăimântat chiar și pe cei mai curajoși mateloti, oameni _____ (3) inimi au fost întărite în lupte aprige.

8. Formulează două sfaturi pentru cei care doresc să pornească într-o călătorie pe o insulă, folosind *un substantiv în cazul vocativ* și *un verb la modul conjunctiv*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Te numești Mihai/Mihaela și, după Evaluarea Națională, ai plecat cu prietenii într-o croazieră pe Marea Neagră. Redactează o scrisoare, de minimum 70 de cuvinte, adresată părinților tăi, în care să le prezinți experiența călătoriei tale și care să cuprindă o secvență narativă și una descriptivă. Data redactării scrisorii este 1 iulie 2027, iar localitatea, Insula Șerpilor.

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să respecti convențiile de redactare a unei scrisori;
- să integrezi o secvență descriptivă;
- să integrezi o secvență narativă;
- să prezinți o emoție trăită în timpul călătoriei.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and cover the entire page area within the border.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1**Mustățile pisicii – Rol și importanță**

Mustățile au un rol deosebit de important în percepția pisicii asupra terenului pe care se deplasează. Sunt atât de sensibile încât pot detecta și cele mai fine modificări în mișcarea curenților de aer. Curenții de aer dintr-o încăpăre își schimbă direcțiile și intensitatea în apropierea obiectelor din acel loc. Mustățile pisicii detectează aceste aspecte și îi permit felinei să identifice cu exactitate poziția și forma fiecărui lucru. Fără mustăți, pisicile ar fi dezorientate și s-ar lovi de obiecte, mai ales noaptea. Acestea ajută pisicile și la vânătoare: felina își realizează profilul prăzii cu ajutorul lor. Mustățile oferă o imagine completă a formei corpului animalului vânat, astfel încât pisica știe de unde să apuce pentru a-i reuși vânătoarea.

1. De ce au pisicile mustăți

Pisicile își folosesc mustățile în mai multe scopuri. În primul rând, mustățile le ajută să obțină informații despre mediul înconjurător. De asemenea, cu ajutorul mustăților, felinele își exprimă emoțiile.

2. Ce se întâmplă când pisicile n-au mustăți

Fără mustăți, pisicile devin confuze. Ele își pierd simțul orientării, întrucât acestea funcționează ca un radar. Datorită mustăților, micile feline pot stabili distanța dintre anumite obiecte, pot estima dacă încap sau nu prin anumite spații și, în plus, mustățile le ajută să se descurce prin întuneric, pentru a evita să se lovească de diferite obiecte care le-ar putea apărea în cale. De aceea nu este indicată tunderea mustăților, de fapt aceasta este interzisă.

3. Mustățile sunt folosite pentru a-și exprima emoțiile și pentru comunicare

Pisicile comunică prin intermediul mustăților și sunt și un bun indicator al stării de spirit. Prin urmare, dacă știi „să citești” mustățile pisicilor, vei afla indicii importante despre starea emoțională a pisicii și îți vei da seama dacă animalul tău de companie își dorește sau nu să fie deranjat.

4. Câte mustăți au pisicile

Pisicile au 24 de mustăți, aranjate câte 12 pe de-o parte și de alta a nasului, în patru rânduri orizontale. Există, de asemenea, și anumite mustăți „speciale” ale pisicii, poziționate pe lăbuțe, ochi, bărbie și picioare, însă mulți iubitori de pisici nu le consideră a fi „adevărate” mustăți, ci „antene”. Și aceste mustăți suplimentare sunt folosite pentru detectarea obiectelor și stabilirea anumitor limite.

(Pisicile și mustățile acestora, <http://www.veterinariamania.ro/articole/pisicile-si-mustatile-acestora-86>)

Textul 2

Ești neglijent, motane:
Mustața ți-ai pârlit.
Așa neglijență
Să nu-mi dea de gândit?

Pot pierde eu la haină
Un nasture, sau trei,
Căci nu cu acești nasturi
Mi-agonisesc idei.

Dar tu să-ți arzi mustața?
Păi ea-ți dă pâinea ție.
Așa cum știm cu toții
De la zoologie*.

Vânatu – recte*-un șoarec -
Plimbându-se sfios,
Ca orice ființă-n jur
Emană un miros.

Mustățile-l ascultă
(Că se propagă*-agale*)
Ca un sistem de-antene,
Antene laterale.

Tu chiar când torci pe vatră,
Vezi neamul șoricesc,
Cum sapă lungi tunele
Prin globul pământesc.

Ei chițăie, aleargă,
Făr-a avea de știre
Că sunt legați de tine
Prin mii și mii de fire.

Acum însă, adio,
Contact cu-a vieții briză*!
Ești ca televizorul,
Când eu îl scot din priză. (...)

(Marin Sorescu, *Ești neglijent, motane*, din vol. *Cocostârcul Gât-Sucit*)

* zoologie - știință care se ocupă cu studiul animalelor, oferind informații despre structura, dezvoltarea, modul de viață și relațiile lor cu mediul;

* recte – cu adevărat, anume, adică;

* a se propaga - a se răspândi;

* agale - lent, încet;

* briză - vânt ușor.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Pisicile rămase fără mustăți

- a. se orientează foarte bine datorită văzului, inclusiv pe timp de noapte.
- b. aproximează corect distanțele dintre obiecte, reușind să le evite.
- c. nu mai au succes în prinderea prăzii.
- d. devin sensibile la detectarea curenților de aer.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Pisicile au

- a. 24 de mustăți pe lăbuțe, ochi, bărbie și picioare.
- b. câte 24 de mustăți pe fiecare parte a botului.
- c. 12 mustăți împărțite în mod egal de o parte și de alta a botului.
- d. 12 mustăți în stânga și tot atâtea în dreapta botului.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Mustața este importantă pentru motan pentru că

- a. datorită ei reușește să se hrănească.
- b. îl ajută să doarmă mai bine pe vatră.
- c. îl face să fie neglijent la tot ce este în jurul lui.
- d. îl ajută să nu sesizeze mirosurile altor animale.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Motanul a rămas fără mustăți fiindcă

- a. s-a uitat prea mult la televizor.
- b. a vânat foarte mulți șoareci.
- c. a fost lipsit de atenție.
- d. i-au fost tăiate din neglijență.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Pisica percepe forma vânatului folosindu-se de mustăți.		
Fără mustăți, pisicile ar avea dificultăți în orientare inclusiv pe timpul zilei.		
Tăierea mustăților este acceptată.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Motanul este atent la șoareci chiar și când doarme.		
Șoarecii reușesc să își facă mirosul nedetectabil.		
În versurile „Ești ca televizorul,/Când eu îl scot din priză” există o comparație.		

6. Explică, în unu - trei enunțuri, motivul pentru care omul consideră că motanul este ca un televizor scos din priză, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului informativ, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este important ca oamenii să aibă cunoștințe de zoologie? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care sunt folosite cu sens figurat.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Versurile „Ca un sistem de-antene” și „Tu chiar când torci pe vatră” au, în ordine, măsura de

- a. 7 silabe; 7 silabe;
- b. 8 silabe; 7 silabe;
- c. 7 silabe; 9 silabe;
- d. 8 silabe; 9 silabe.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Acum însă, adio [...]”; Vântul adie printre crengi.;
- b. „Mustața ți-ai pârlit.”; „Dar tu să-ți arzi mustața?”
- c. „Prin globul pământesc”; Globul ocular este studiat de medic.;
- d. „Vezi neamul șoricesc.”; Ne-am plimbat mult.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul la infinitiv din secvența „Sunt atât de sensibile încât pot detecta și cele mai fine modificări în mișcarea curenților de aer.” să fie utilizat la modul condițional-optativ, prezent.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „*Pisicile devin confuze și rămân fără simțul orientării*”, trecând primul substantiv la numărul singular.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în versurile „Tu chiar când torci pe vatră,/ Vezi neamul șoricesc,/Cum sapă lungi tunele/Prin globul pământesc.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. Tu	
1. (pe) vatră	
3. neamul	
4. lungi	

7. Completează enunțul următor cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză.

6 puncte

Mustățile ajută pisica _____ (verbul „a mișca”, conjunctiv, prezent, diateza reflexivă), chiar și în _____ (adjectivul „greu”, grad de comparație superlativ relativ de superioritate) situații. Acestea sunt ca niște antene lungi care completează funcția _____ (substantivul „vedere”, singular, caz genitiv).

8. Imaginează-ți că motanul îi răspunde omului. Formulează, în enunțuri separate, două promisiuni pe care motanul i le face omului, folosind verbul „a fi” la modul indicativ, viitor și un numeral cardinal, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să relatezi întâmplarea în urma căreia motanul si-a ars mustățile. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- finalul compunerii să fie următorul: *După trei săptămâni, motanului i-au crescut niște mustați mari și sănătoase de care a învățat să aibă mare grijă.*;
- valorificarea a două informații din textul 2, altele decât cele din cerință.

Pentru conținutul compunerii, vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (pentru unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with thin, light blue horizontal lines. A dashed black border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Bunele maniere pentru copii sau „cei 7 ani de acasă” reprezintă un set de reguli care au o istorie veche, prin care noi, oamenii, învățăm și ne arătăm respectul față de noi înșine, de celelalte persoane și de societatea în care trăim. Chiar dacă de-a lungul timpului aceste convenții se află într-un proces continuu de schimbare, există totuși o singură constantă care rămâne neatinsă, și anume bunul-simț.

Bunul-simț este una dintre armele esențiale ale fiecărui om care face mai plăcută și mai ușoară interacțiunea cu cei cu care intrăm în contact. În egală măsură, lipsa bunului-simț și a conduitei cu care venim de acasă reprezintă un mare dezavantaj.

Politețea și bunul-simț se învață, iar pentru un copil, cei 7 ani de acasă sau bunele maniere reprezintă un reper după care își va ghida tot comportamentul. Metoda Montessori* promovează câteva elemente importante de care părinții pot ține cont, întrucât fac diferența dintre succesul și eșecul în procesul de învățare al bunelor maniere:

- oferă copiilor un mediu familial sigur și plin de căldură;
- asigură-ți copilul că este iubit și acceptat, indiferent de emoțiile pe care le are;
- nu fiți agresivi, nu strigați sau nu pedepsiți copilul, întrucât frica îi influențează comportamentul;
- fii modelul copilului tău. Cei mici învață cel mai bine prin puterea exemplului. De la cele mai fragede vârste, aceștia imită foarte mult adulții din jur, astfel că este foarte important ca ei să aibă un model pozitiv în față;
- învață-ți copilul ce este empatia, înțelege-i emoțiile și explică cu blândețe ce simte celălalt atunci când el nu se comportă frumos;
- atunci când explici regulile, păstrează o atitudine calmă, astfel încât ei să înțeleagă că este vorba despre ceva serios;
- faceți împreună jocuri de rol și încurajează-ți copilul să se joace și el astfel cu jucăriile preferate;
- efectele educației primite nu se văd imediat, astfel că este necesar să ai multă răbdare.

(*Bunele maniere pentru copii: Reguli de buna purtare* - <https://evawoodtoys.ro/blog/bunele-maniere-pentru-copii-reguli-de-buna-purtare/>)

*Montessori - Maria Montessori a fost medic și pedagog italian, care a creat o metodă specială de educare a copiilor, înființând școli care aplicau metoda sa (Școli Montessori)

Textul 2

(*Domnișoara Mițu Domnica: 4 ani. Domnul Baruțu Iosif: 3 ani.*

Se sărbătoresc 4 ani de naștere și 1 an de botez. [...] Mama stă pe o canapea cu fata la dreapta și cu băiatul în stânga. Fata ține în brațe o păpușă nouă; băiatul are un automobil.)

MIȚU: Te iubesc, mamă.

BARUȚU: Eu te iubesc.

MAMA: Eu vă iubesc pe amândoi și voi sunteți copiii mei cuminți.

MIȚU: Baruțu nu e cuminte. A dat cu mingea în supă, pe mașină.

BARUȚU: Mițu nu e cuminte. A aruncat... a stricat... a spart...

MAMA: Tu cauți, Baruțule, o minciună. Mițu n-a făcut nimic.

MIȚU: Nici nu te-am spus că ai tras iepurele de coadă și a ieșit. (*Buza-n jos a lui Baruțu. Capul plecat. Se uită pe sub sprâncene. E vinovat.*)

MAMA: Nu e nimic. Azi de ziua voastră, treacă-meargă. Mama nu vă ceartă. O să vină musafirii. Le ieșiți înainte fiecare, dați mâna, cum v-am arătat și ziceți: „Poftiți”. Haide, să vedem, mai țineți minte? Eu vin pe ușă, sunt o cucoană, și voi mă primiți.

MIȚU: Vreau eu să fiu cucoana. Tu, Baruțu, faci un compliment.

BARUȚU: Vreau să fiu cucoana eu. Nu fac un compliment. [...]

MAMA: Iar vă certați... V-am spus că de ziua voastră nu ne certăm. [...]

MIȚU: Uită-te, mamă, la mine: de ce te uiți la Baruțu?

BARUȚU: La mine să te uiți.

MIȚU: Nu vreau să se uite la tine: e mama mea.

MAMA: Sunt mama voastră, mama lui Mițu și mama lui Baruțu.

BARUȚU: Ești a mea de tot.

MIȚU: A mea de tot. (*O pupătură pe obrazul mamei, care a depășit mijloacele de invenție ale lui Baruțu. Părându-i rău că nu a pupat el întâi, stă puțin pe gânduri, se repede și sărută stângaci, de două ori, pe mama, pe obraz.*)[...]

MAMA: Acum a sunat cu adevărat. Sculați-vă și ieșiți. Vasăzică: dați mâna și faceți un compliment. (*Musafirii intră odată cu toții, întâmpinați de copii.*)

MIȚU (*către doi domni*): Ce mi-ai adus?

BARUȚU (*către două cucoane*): Mie ce mi-ai adus?

(*Se desfac pachetele la ușă. Ies câini, rațe, muzici, păpuși, pe care copiii și le grămădesc în brațe.*)

MIȚU: Ale mele sunt mai frumoase.

BARUȚU: Ba ale mele sunt mai frumoase. [...]

(*Baruțu îi dă în cap cu un cărucior. Mițu îi trănțește în cap cu o păpușă. A început bătaia.*)

TATA (*se apropie*): Ce-i acolo gălăgia asta? [...]

MAMA (*supărată*): Ne-ați făcut de râs!

TATA (*luându-i în brațe pe amândoi*): O să vă povestesc la masă războiul aricilor cu porcii mistreți. (*Se închide ușa.*)

(Tudor Arghezi, *Crâmpei dramatic* din volumul *Cartea cu jucării*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Educația unui copil

- a. începe încă de la școală, prin metoda Montessori.
- b. se face mai bine când cel mic este lăsat să se educe singur.
- c. presupune impunerea regulilor de către părinți, fără a necesita explicații.
- d. își are baza în primii ani de viață.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Bunul-simț

- a. îi este dat omului, încă de la naștere.
- b. și-a schimbat caracteristicile, de-a lungul timpului, în funcție de schimbările din societate.
- c. ne facilitează interacțiunea cu cei din jur.
- d. este o componentă neglijabilă în metoda de educație Montessori.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

În așteptarea musafirilor

- a. băiatul ține în mână un automobil și stă în partea dreaptă a mamei, pe o canapea.
- b. Mițu își laudă fratele pentru comportamentul lui din mașină.
- c. mama permite copiilor să se certe, fiindcă este ziua lor.
- d. copiii sunt învățați cum să se comporte la sosirea invitaților.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Cadourile primite de la musafiri

- a. sunt desfăcute pe canapea.
- b. conțin cărți, rațe și păpuși.
- c. sunt motiv de conflict între copii.
- d. sunt împărțite în mod egal între copii.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Efectele educației sunt imediate.		
Atmosfera din familie contribuie la educația copilului.		
Jocurile de rol îl ajută pe copil să învețe să se poarte în societate.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Mițu Domnica este mai mare cu un an decât fratele ei.		
Tata îi ceartă pe copii pentru că nu s-au comportat frumos în fața musafirilor.		
Copiii au respectat lecțiile de bune maniere primite de la mama lor.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care Baruțu se simte vinovat, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului dramatic, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este important ca regulile de bună purtare să fie învățate încă din primii ani de viață ai copiilor? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *jucărilor*. **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Au câte trei silabe toate cuvintele din seria:

- a. compliment; musafirii, copii;
- b. sprâncene, vinovat, copiii;
- c. războiul, aricilor, porcii;
- d. Baruțu; iepurele; amândoi.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt paronime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Fata ține în brațe o păpușă nouă.”; Nouă ni s-au explicat clar regulile.;
- b. „Tu, Baruțu, faci un compliment.”; În text am indentificat un complement.;
- c. „Nu vreau să se uite la tine: e mama mea.”; Nu vreau să se uite aceste clipe.;
- d. „Baruțu îi dă în cap cu un cărucior.”; „Mițu îi trânțește în cap cu o păpușă.”

4. Alcătuiește un enunț în care verbul din secvența „Ne-ați făcut de râs!” să fie utilizat la modul imperativ, plural, formă afirmativă.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „*Ale noastre sunt mai frumoase.*” , trecând pronumele posesiv la numărul singular.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul „Nu fiți agresivi, nu strigați sau nu pedepsiți copilul, întrucât frica îi influențează comportamentul.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. agresivi	
1. frica	
3. îi	
4.influențează	

7. Completează enunțul următor, reprezentând sfaturi ale părinților pentru copii, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză.

6 puncte

Când _____ („a veni” la indicativ, viitor, plural, persoana a III-a) musafirii, să îi întâmpinați cu _____ (substantivul „salut”, plural, articulat hotărât) voastre _____ („politicos”, adjectiv la gradul superlativ absolut).

8. Imaginează-ți că, după plecarea musafirilor, Mama și Tata stau de vorbă cu Mițu și Baruțu. Formulează, în enunțuri separate, două sfaturi ale părinților pentru cei doi copii, folosind un *verb la conjunctiv* și un *substantiv propriu în vocativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

14 puncte

- să formulezi ideile din text, dovedind înțelegerea acestuia;
- să prezinți evenimentele în succesiune logică;
- să respecti regulile unui rezumat.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care rezumatul are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Rezumatul nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with 21 horizontal lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. A dashed border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Rolul bunicilor în educația copilului

Rolul bunicilor în educația copiilor este esențial, aceștia contribuind semnificativ la dezvoltarea lor emoțională, socială și intelectuală. Experiența de viață și înțelepciunea acumulată de-a lungul anilor îi transformă în prețioase resurse pentru nepoții lor. Iată câteva beneficii!

Iubire și sprijin necondiționat

Bunicii oferă copiilor o sursă de iubire necondiționată și acceptare, creând un mediu sigur și stabil în care aceștia se pot dezvolta liber. Ei sunt adesea mai răbdători și mai indulgenți decât părinții, oferind copiilor un refugiu în momentele dificile.

Transmiterea valorilor și tradițiilor

Bunicii joacă un rol important în transmiterea valorilor familiale și a tradițiilor către nepoții lor. Ei pot ajuta copiii să înțeleagă de unde vin și cine sunt, oferindu-le o perspectivă asupra istoriei familiei și a culturii lor.

Dezvoltarea abilităților sociale și emoționale

Bunicii, petrecând timp cu nepoții lor, le oferă oportunități de a învăța și de a exersa abilități sociale și emoționale importante. Ei pot juca jocuri împreună, pot citi povești, pot merge la plimbări în natură sau pot participa la alte activități care stimulează interacțiunea socială și dezvoltarea emoțională.

Suport pentru părinți

Bunicii pot oferi sprijin semnificativ părinților, contribuind la îngrijirea copiilor și la menajul casei. Acest lucru poate fi de un real ajutor pentru familiile cu ambii părinți care lucrează.[...]

Prin iubirea, sprijinul și înțelepciunea lor, bunicii pot contribui semnificativ la creșterea unor adulți responsabili, empatici și bine ancorați în valorile familiale și culturale.

Bunicii pot fi modele importante pentru nepoții lor, demonstrând valori precum respectul, compasiunea și responsabilitatea. Aceștia pot oferi copiilor o perspectivă unică asupra lumii, bazată pe experiențele lor de viață.

(Alina Petre, *Care este rolul bunicilor în educația copilului?*, <https://ghidulparintilor.ro/care-este-rolul-bunicilor-in-educatia-copilului-parintii-au-nevoie-de-suportul-lor-7044>)

Textul 2

SCENA 3

Se aud pașii bunicii și apoi vocea ei. Kitty și Lulu fug pe fereastră.

BUNICA: Elizaaaaaa!

Eliza, Adrian și Manuela îl iau pe Extraterestru și îl ascund sub masă.

ELIZA (către copiii spectator): Ah, ne-a auzit bunica... iar o să ne certe că nu dormim... Să nu-i spuneți că v-am invitat la noi în cameră...

ADRIAN: Să nu-i spuneți că avem un extraterestru sub masă...

EXTRATERESTRUL (scoate capul de sub masă): Ce este aceea „bunică”?

MANUELA: „Bunica” este atunci când n-au unde să te lase părinții când pleacă să lucreze în Italia.

Bunica intră în cămașă de noapte, cu un șal pe umeri. Să ne înțelegem, nu este o bunică rea, doar obosită și puțin depășită de rolul ei. Și, în mod evident, nu o duce prea bine cu sănătatea, și mai este și îngrijorată de viitor.

BUNICA: V-am spus să stingeți odată lumina! Eliza, tu ești capul răutăților!

Eliza, Adrian și Manuela se strecoară fiecare în patul său, sting luminile, se acoperă până peste cap cu plapuma... Numai că sub plapumă continuă să pâlpâie bulgării de timp primiți de la Extraterestru. Cei trei copii simulează cuminența totală. Bunica intră în camera copiilor.

BUNICA: Uite ce talmeș-balmeș ați făcut... Și cine strânge mâine după voi? Eu, cine altcineva. Ce-a fost hărmălaia asta? Nici nu pot să mă odihnesc din cauza voastră... Șușotiți toată ziua și mâine de-abia vă treziți. Și cine trage mâine de voi ca să vă duceți la școală? Eu. Eliza, tu care ești cea mai mare, se poate să nu înțelegi de vorbă bună? Vreți să o sun pe mama? Vreți să-i arăt cum arată camera voastră? Acum vă prefaceți că dormiți, dar în urmă cu trei secunde ați făcut aici ciroul de pe lume... Ce aveți sub plapumă? Ce ascundeți acolo? Iar dormiți cu lanternele deschise?

(Se apropie de Eliza)

BUNICA: Eliza, stinge lanterna. Eliza, dormi?

ELIZA: Da.

BUNICA: Nu poți să dormi cu telefonul deschis. Nu se poate așa ceva... Adrian...

ADRIAN: L-am stins, bunica, gata. Noapte bună.

BUNICA: Manuela, și tu te iei după frații tăi mai mari? De unde ai telefonul ăla?

MANUELA: Dorm, nu pot să-ți răspund.

BUNICA: Manuela, dă-mi telefonul. Nu e bine să dormi cu telefonul lângă tine. Mama nu sună niciodată în timpul nopții. Telefonul emite tot felul de unde, de radiații... Nu e bine pentru ochi, pentru creier... Manuela, nu auzi? Ce pâlpâie acolo? [...]

BUNICA *(către copiii din sala de spectacol)*: M-au înnebunit nepoțelii ăștia ai mei. Mi-au scos peri albi. *(Către cei trei copii)* Mai bine vă lăsam să plecați în Italia cu părinții ăștia ai voștri...

ELIZA: Nu vrem să plecăm în Italia.

MANUELA: Vrem să stăm cu tine.

BUNICA: Că nu mai pot nici eu. Că nu sunt de piatră... *(Către copiii din sală)* Sunt eu o bunică rea? Sunt eu o bunică zgrițuroaică? Toată ziua muncesc, toată ziua am ceva de făcut... Am crezut că mă odihnesc la pensie, dar uitate că nu mă odihnesc. Toată lumea din sat e plecată în Italia. Numai bătrânii și copiii au mai rămas aici... Parcă e sat de stafii. Toate casele sunt goale. La ce bun să faci case noi dacă stau goale?

(Matei Vișniec, Extraterestru care își dorea ca amintire o pijama)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Un beneficiu al prezenței bunicilor în viața copiilor este

- a. transmiterea valorilor familiale și a tradițiilor.
- b. efectuarea menajului casei.
- c. creșterea unor adulți iubitori, empatici și ancorați în valorile familiale.
- d. oferirea unor multiple perspective asupra vieții.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Bunicii contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale copiilor prin

- a. îngrijirea lor.
- b. indulgență.
- c. joacă și lectură.
- d. istoria familiei.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Cel mai puțin vârstnic personaj din text este

- a. Bunica.
- b. Manuela.
- c. Adrian.
- d. Eliza.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Când intră bunica în cameră, copiii

- a. par cumiți.
- b. sunt adormiți.
- c. fac gălăgie.
- d. sunt dezordonați.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Bunicii contribuie la dezvoltarea emoțională, materială și intelectuală a nepoților.		
Bunicii le oferă copiilor susținere în momentele dificile.		
Cele mai importante valori transmise de bunici sunt respectul, compasiunea și responsabilitatea.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Bunica crede că Eliza e vinovată de gălăgia din cameră.		
Copiii își doresc să stea cu bunica, în Italia.		
Satul în care locuiesc bunica și copiii e plin de stafii.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care copiii nu au voie să doarmă cu telefonul, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului dramatic, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este importantă prezența bunicii în viața unui copil? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *vestimentației*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a. „vocea”; „ei”.
- b. „extraterestru”; „deschise”.
- c. „cine”, „înnebunit”.
- d. „prefaceți”; „eu”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt omonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Suport pentru părinți”; „pot oferi sprijin semnificativ părinților”.
- b. „Mi-au scos peri albi.”; În grădina bunicilor erau doi peri stufoși.
- c. „sub plapumă continuă să pâlpeie bulgării de timp.”; Focul pâlpeie în sobă.
- d. „activități care stimulează interacțiunea socială”; „Cei trei copii simulează cuminența totală.”

4. Alcătuieste un enunț în care un verb la modul indicativ din secvența: „*V-am spus să stingezi odată lumina! Eliza, tu ești capul răutăților!*” să fie utilizat la imperativ.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „*nu este o bunică rea.*”, trecând substantivul la numărul plural.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Experiența de viață și înțelepciunea acumulată de-a lungul anilor îi transformă în prețioase resurse pentru nepoții lor.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. experiența	
2. anilor	
3. prețioase	
4. lor	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un mesaj de mulțumire al părinților pentru bunici, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză. **6 puncte**

_____ (*drag*, plural, articulat) noștri bunici, suntem recunoscători pentru ajutorul și bunătatea voastră. Numai niște bunici devotați ca voi știu _____ (*a îngriji*, conjunctiv) cu atâta iubire și răbdare. Vă mulțumim din suflet pentru toate _____ (*sacrificiu*, plural)!

8. Formulează două întrebări pe care Extraterestrul i le-ar putea adresa Bunicii, folosind *un adverb nehotărât* și *un verb copulativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, în 70 – 130 de cuvinte, în care să o caracterizezi pe Bunica, personajul din textul 2. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale personajului indicat;
- să prezinți cele două trăsături precizate prin câte o secvență comentată;
- să menționezi două mijloace diferite de caracterizare prin care se evidențiază trăsăturile precizate;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj cu o valoare importantă pentru tine, justificându-ți răspunsul.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with thin, light blue horizontal lines. A dashed black border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Pe măsură ce tehnologia continuă să avanseze într-un ritm uimitor, adesea uităm să reflectăm la trecut și la dispozitivele care ne-au modelat sistemele de comunicații. Un astfel de dispozitiv care a suferit o transformare remarcabilă este telefonul fix. De la începuturile sale umile și până la prezența copleșitoare în casele noastre, birourile și spațiile publice, evoluția telefoanelor fixe a influențat semnificativ societatea noastră.

Conceptul de comunicație fixă poate fi urmărit încă de la mijlocul secolului al XIX-lea, când Samuel Morse a inventat telegraful, care permitea oamenilor să trimită mesaje folosind semnale electrice pe distanțe lungi. Cu toate acestea, abia când Alexander Graham Bell a brevetat telefonul în 1876, telefoanele fixe așa cum le cunoaștem astăzi au început să prindă contur.

La început, telefoanele fixe erau voluminoase și greoaie, fiind alcătuite dintr-un microfon, receptor și mai multe fire. Aceste telefoane timpurii necesitau tablouri manuale operate de oameni care realizau apelurile prin conectarea fizică a cablurilor. În ciuda acestor limitări, telefoanele fixe au revoluționat comunicarea, permițând conversații în timp real pe distanțe lungi.

De-a lungul anilor, telefoanele fixe au progresat semnificativ în tehnologie și design. Introducerea telefoanelor cu apel rotativ în anii 1920 a înlocuit tablourile manuale, permițând utilizatorilor să efectueze apeluri prin rotirea unui cadran numerotat. În anii 1960, telefoanele cu butoane cu apelare prin atingere au devenit populare, sporind confortul și viteza de comunicare.

Odată cu apariția telefoanelor celulare și a internetului, telefoanele fixe și-au pierdut treptat dominația în peisajul comunicațiilor. Comoditatea și portabilitatea oferite de telefoanele mobile, împreună cu creșterea serviciilor de comunicații bazate pe internet, au făcut ca liniile fixe să fie mai puțin importante în multe case.[...] De exemplu, numărul global de linii de telefonie fixă a scăzut de la 37 de miliarde în 2010 la 8 miliarde în 2019.

Deși telefoanele fixe nu mai dețin aceeași importanță pe care o aveau cândva, ele au lăsat o amprentă importantă în istoria comunicării umane. În zilele noastre, smartphone-urile și serviciile de comunicații bazate pe internet domină piața, însă nu ar fi rău să ne amintim de unde a început totul – cu umilul telefon fix.

(după <https://finesociety.ro/despre-vremurile-in-care-telefonul-era-un-lux-iar-comunicarea-chiar-insemna-ceva/>)

Textul 2

SCENA IV

CORINA, MAIORUL, MADAME VINTILĂ, BOGOIU

MADAME VINTILĂ: Unde suntem? Pe ce insulă? Pe ce continent? Unde?

Corina a apărut sus pe scară. Foarte tânără, mai tânără chiar decât cei douăzeci și cinci de ani pe care îi are. E într-o pijama de casă, pe care și-o încheie, în timp ce coboară scara. A prins ultima replică a lui Madame Vintilă și îi răspunde.

CORINA: Aici! Trei sute patruzeci și doi de kilometri de la București, treizeci și șase de kilometri de la Gheorghieni. Altitudine: una mie două sute optzeci și cinci metri deasupra mării. (*Între timp a ajuns jos, în hol.*) Bună dimineața. Da ce-i asta? Nu răspunde nimeni! Am spus bună dimineața.

MADAME VINTILĂ, MAIORUL, BOGOIU (*răspund toți deodată, dar fără prea mare chef*): Bună dimineața.

CORINA: A, nu așa. Nu-mi place deloc. Mai tare. Nu vă e rușine de soarele ăsta? Mai tare, pentru Dumnezeu! Hai, curaj: bună dimineața!... Nu vreți. Păcat. Aveam să vă dau o veste bună, dar nu o meritați. Prea sunteți lugubri*. [...]

(Au venit toți trei spre ea, viu interesați)

CORINA *(tace o secundă, lăsându-i cu răsuflarea suspendată)*: Bună dimineața.

MADAME VINTILĂ, MAIORUL, BOGOIU *(răspund toți trei, de astă dată mai deschis, mai vioi, cu nerăbdare)*: Bună dimineața.

CORINA: Așa mai merge. Ei bine, aflați că în curând, peste jumătate de oră – azi dimineață în orice caz – telefonul nostru va funcționa.

MAIORUL, MADAME VINTILĂ *(aproape în același timp, dar auzindu-se replica fiecăruia)*: Nu se poate! Nu-i adevărat!

BOGOIU: Serios?

CORINA: Se poate, e adevărat și e serios. Aștept un mecanic de la Gheorghieni. Un om de la telefoane. Trebuie să vie cu autobuzul de nouă.

MADAME VINTILĂ: De unde știi?

CORINA: Pentru că l-am chemat eu. Ieri, după prânz, în timp ce dumneavoastră v-ați dus cu maiorul la pescuit... *(Îl ia de braț pe Maior și continuă să povestească)*: Prin urmare, în timp ce dumneavoastră erați... la lac, eu l-am luat pe Jeff — dar unde-i Jeff? Nu l-ați văzut pe Jeff? Jeeff! Jeff! Să știți că doarme. La ora asta. Nu-i e rușine... Mare leneș băiatul ăsta! Nu-i de mirare că a rămas corigent. Jeff!

MADAME VINTILĂ *(iritată)*: Da' mai lasă-l odată pe Jeff ăsta. Vine el, n-ai grijă. E umbra dumitale.

CORINA: De ce ești rea? E prietenul meu, e pajul* meu.

MADAME VINTILĂ: Fie și paj — dacă vrei — dar spune odată ce e cu telefonul.

CORINA: Ieri după masă, m-am dus cu Jeff pe șosea și am oprit o mașină. [...] Mă mir și eu ce căuta pe aici. Rătăcise drumul poate. Mergea spre Gheorghieni. Am oprit-o și am vorbit cu un domn de la volan.

MADAME VINTILĂ: Tânăr?

CORINA: Nu mă-ntrerupeți. Un domn. l-am spus: „Domnule, salvează-ne. Suntem un grup de oameni pierduți în mijlocul pădurii. Ni s-a stricat telefonul. Dumneata tot treci prin Gheorghieni. Oprește un minut la Oficiul telefonic și spune să ne trimită cu autobuzul de mâine dimineață un mecanic la vila Weber.”

MADAME VINTILĂ: Și?

CORINA: Și nimic. A salutat, i-am mulțumit și s-a dus.

MADAME VINTILĂ: Și crezi că vine?

CORINA: Mecanicul? Sigur. Nu se poate să nu vie.

(Mihail Sebastian, Jocul de-a vacanța)

* lugubru=care exprimă sau produce groază; care amintește de moarte.

* paj=(în Evul Mediu) tânăr nobil care se afla în serviciul unui senior, al unui rege pentru a învăța meșteșugul armelor și al manierelor de la curte.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

La început, telefonul fix era:

- a. mic și ușor.
- b. mic și greu.
- c. mare și ușor.
- d. mare și greoi.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Telefonul cu cadran numerotat a fost introdus în anul:

- a. 1876
- b. 1920
- c. 1960
- d. 2010

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Corina are:

- a. 20 de ani.
- b. 25 de ani.
- c. 40 de ani.
- d. 35 de ani.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

De la Gheorghieni trebuie să vină:

- a. un șofer.
- b. un poștaş.
- c. un mecanic.
- d. un pescar.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Samuel Morse a brevetat telefonul în 1876.		
Telegraful a permis oamenilor să trimită mesaje folosind semnale electrice pe distanțe lungi.		
Numărul global de linii de telefonie fixă a scăzut de la 37 de miliarde în 2010 la 6 miliarde în 2019.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Când coboară, Corina este îmbrăcată în pijama.		
Personajele se află la vila Weber.		
Jeff este un tânăr admirat de toți.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, de ce Madam Vintilă, Maiorul și Bogoiu răspund vioi și cu nerăbdare celui de-al doilea salut al Corinei.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, un rol al dialogului dramatic, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Ți-ar plăcea să trăiești într-o lume în care să existe numai telefon fix? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *timpului*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Numărul literelor este diferit de numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

2 puncte

- a. "corigent", "Gheorghieni"
- b. "rătăcise", "merge"
- c. "ești", "mergea"
- d. "același", "chemat"

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt omonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. "...telefoanele fixe nu mai dețin aceeași importanță pe care o aveau cândva", Ziua mea de naștere e în mai.
- b. "Aștept un mecanic de la Gheorghieni.", Mama așteaptă răspunsul meu.
- c. "Să știți că doarme.", Bunicul atipește deseori la televizor.
- d. "Nu răspunde nimeni!", Copilul tace când este obosit.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul predicativ din secvența: "...*evoluția telefoanelor fixe a influențat semnificativ societatea noastră*" să fie utilizat ca adjectiv provenit din verb la participiu.

4 puncte

- verbul predicativ:

- enunțul:

5. Transcrie, din secvența următoare, un substantiv de genul masculin și un adjectiv propriu-zis "*De-a lungul anilor, telefoanele fixe au progresat semnificativ în tehnologie și design.*"

4 puncte

substantiv de genul masculin:

adjectiv propriu-zis:

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: "*Aveam să vă dau o veste bună, dar nu o meritați.*"

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. vă	
2. o veste	
3. bună	
4. nu meritați	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț, reprezentând o regulă importantă într-o convorbire telefonică civilizată. **6 puncte**

Când suna-ți/sunați (1) pe cineva, prima dată/primată (2) trebuie să vă prezentați într-un mod civilizat/civilizată.(3)

Când _____ (1) pe cineva, _____ (2) trebuie să vă prezentați într-un mod _____.(3)

8. Formulează două întrebări pe care le-ai putea adresa bunicii tale care a folosit frecvent telefonul fix înainte de a apărea telefoanele mobile, folosind *un pronume nehotărât* și *un substantiv în cazul vocativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, de 70 – 130 de cuvinte, în care să o caracterizezi pe Corina, personajul din textul 2. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale personajului indicat;
- să prezinți cele două trăsături precizate prin câte o secvență comentată;
- să menționezi două mijloace diferite de caracterizare prin care se evidențiază trăsăturile precizate;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj cu o valoare importantă pentru tine, justificându-ți răspunsul.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with thin, light blue horizontal lines. A dashed black border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Când am aflat că am intrat în sfârșit în Schengen*, cu drepturi depline, alături de vecinii noștri bulgari, primul meu gând s-a îndreptat către gardul încropit din bețe, pietre și mai știu eu ce alte rămășițe aduse de mare, de la capătul plajei din Vama Veche, de care atârna o pancartă – „Zonă de frontieră. Trecerea strict interzisă”. Și m-am gândit că gardul acela o să dispară și că în curând voi face acea lungă plimbare pe care mi-o imaginam de mult, pe plajă, fără nici un scop anume, între Vama Veche și Durankulak, prima localitate bulgărească de după graniță. În acel prim moment, nici nu am realizat că „desființarea” granițelor, înseamnă, de fapt, că vom ajunge mai repede la Viena și în Europa de Vest (adică acolo unde am visat să ajungem atâția ani în timpul regimului comunist!).

Pe mine, una, ideea de graniță, dar mai ales cea de trecere a graniței care înseamnă miracolul lumii de Dincolo, m-a emoționat profund mereu. Pentru că am copilărit într-o țară care era o pușcărie, iar când aveam 8-10 ani nu-mi imaginam că voi trece vreodată dincolo de granițele țării mele, frontiera României era capătul lumii acesteia, de acolo începea Celălalt Tărâm.

De altfel, cunoșteam puțini oameni care ieșiseră din țară, cei mai mulți dintre ei călătoriseră tot în țări foste comuniste, până în Cehoslovacia sau RDG. Chiar și taică-miu fusese odată într-o excursie cu trenul până la Sofia, i se aprobase greu dosarul, pașaportul, îl rugasem să-mi aducă de acolo o păpușă Barbie pe care mi-o doream nespuse (pentru mine tot ce era Dincolo însemna bogăție, bunăstare, Nekermann), am fost dezamăgită când am aflat că nici la bulgari nu se găseau păpuși Barbie și că, în principiu, mizeria și sărăcia erau cam la fel ca la noi. Erau câțiva care ajunseseră prin Iugoslavia și descriau totul ca pe un vis – în primul rând, se găsea mâncare din belșug! –, oamenii erau mai liberi, mai relaxați, iar un sejur la Adriatică era de-a dreptul exotic. Bunica mea de la Cluj când mai cosea câte o rochie, o fustă, primea uneori de la vecinele ei unguroaice, în loc de bani, produse din Ungaria pe care ele, la rândul lor, le primeau, în pachete, de la rudele lor de acolo, cum ar fi budincile de vanilie sau de ciocolată și le păstram doar pentru ocazii speciale.

(după Adina Popescu, *Dincolo de granițe*, în *Dilema*, 15 ian. 2025)

* Spațiul Schengen= cuprinde țările europene între care nu se mai realizează controlul la granițe

Textul 2

SCENA VI

PROFESORUL (*Deschide ușa, dă să intre, dar se oprește în prag*): Pardon. (*Vrea să plece*).

D-ra CUCU: Stai, stai, domnu Miroiu. Stai să vezi cu ochii d-tale.

PROFESORUL (*Intrând*): S-a întâmplat ceva? Ce s-a întâmplat?

D-ra CUCU: Ce s-a întâmplat? Mă mai întrebi ce s-a întâmplat? (*Cu un calm zdrobitor*): Adineori a trecut trenul și am prins-o pe dumneaei (*gest acuzator*) pe peron.

PROFESORUL (*Blând*): Chiar pe peron?

D-ra CUCU (*zdrobitor*): Chiar pe peron.

PROFESORUL: Poate... poate că n-a știut.

ELEVA (*O licărire de speranță*). Să vedeți, domnule profesor.

D-ra CUCU: Tacii! (*către profesor*). N-a știut? Cum n-a știut? (*Către elevă*): Cum n-ai știut, Zamfirescu? N-am pus afiș la școală, negru pe alb? Nu l-ai copiat pe caiet de 75 de ori? Nu l-ați învățat pe dinafară în ora de educație? (*Schimbare de ton. Brusc. Poruncitor*): Ce scrie în afiș, Zamfirescu?

ELEVA (*Ca o lecție*): „E interzis elevelor din cursul inferior și mai ales din cursul superior...”.

D-ra CUCU: Mai ales!

ELEVA: „să se plimbe la gară ziua sau seara, dar mai ales”

D-ra CUCU: Mai ales?

ELEVA: „în orele când trece trenul”.

D-ra CUCU: Ce cauți la gară, Zamfirescu?

ELEVA: Să vedeți, dom’soară.

D-ra CUCU: Tacii!

PROFESORUL: Dac-o întrebi, las-o să răspundă.

D-ra CUCU: Ce să răspundă? Ce să răspundă? (*Către elevă*): Poftim, răspunde.

PROFESORUL (*Ca să pună capăt zbuciumului*): Nu te mai osteni. Să-ți spun eu de ce ai venit. Pentru că-ți place să vii la gară. Ți place să te uiți când trec trenurile. (*Omenește, simplu*): Nu-i așa?

ELEVA (*Izbucnește în plâns*).

SCENA VII

D-ra CUCU: Ai văzut, d-le profesor de matematici?

PROFESORUL (*Timid*): Am văzut.

D-ra CUCU: Ce dezordine! Ce scandal! Când eu strig în conferință că se duce școala de râpă, d-ta taci.

PROFESORUL: D-ră Cucu.

D-ra CUCU (*Intransigentă*): Nicio domnișoară Cucu. D-ta taci și stai cu nasul în cărți și-ți vezi de stelele și cometele d-tale.

PROFESORUL (*Timid, modest*): Studiez.

D-ra CUCU: Studiezi?! De asta ești d-ta profesor? Ca să studiezi?

PROFESORUL: Cred că da.

D-ra CUCU: Și între timp elevii și elevele își fac de cap. Ce dezmăț!

D-ra CUCU: Exagerez? Poți d-ta să-mi spui ce caută fata asta la gară?

PROFESORUL (*După o tăcere de o secundă, foarte serios*): D-ră Cucu! D-ta ai fost vreodată la mare?

D-ra CUCU: Am fost la nămol, la Techirghiol.

PROFESORUL: Nu la nămol. La mare ai fost?

D-ra CUCU (*Bănuitoare*): Ce vrei să spui cu asta?

PROFESORUL: Într-un târg de provincie ca al nostru... gara este... marea. Este portul, necunoscutul, depărtarea.

D-ra CUCU (*Plat*): Ce depărtare?

PROFESORUL: Este dorul de a pleca, de a fugi.

D-ra CUCU: De a pleca? De ce să pleci? Unde să pleci?

PROFESORUL: În altă parte. În altă lume.

D-ra CUCU (*Severă*): Domnule Profesor, dacă astea sunt lecțiile pe care d-ta le dai elevelor, în orele d-tale, atunci să-mi dai voie să-ți spun..., dă-mi voie să-ți spun... (*Se aud un șuiert de locomotivă și un zgomet de tren*).

(după Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Gardul de la capătul plajei din Vama-Veche reprezenta o frontieră între

- a. România și Europa de Vest.
- b. România și Bulgaria
- c. România și Cehoslovacia
- d. Ungaria și România

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Plata pe care bunica autoarei o cerea de la vecinele unguroaice consta în

- a. păpuși Barbie.
- b. un sejur la Adriatica.
- c. rochii, fuste.
- d. budinci de vanilie sau de ciocolată din Ungaria.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Motivul pentru care eleva Zamfirescu izbucnește în plâns este acela că

- a. nu a învățat lecția.
- b. a fost surprinsă de domnișoara Cucu la gară.
- c. vrea să plece cu trenul la mare.
- d. a fost exmatriculată.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Personajele din text locuiesc

- a. în București.
- b. într-un târg de provincie.
- c. în Techirghiol.
- d. la gară.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Primul gând al autoarei, când a aflat că România a intrat în Schengen, a fost că va ajunge mai repede la Viena.		
În copilărie, autoarea călătorea foarte des în Europa de Vest.		
Când tatăl autoarei a călătorit în Bulgaria, fetița spera ca acesta să-i aducă o păpușă Barbie.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Regulamentul le interzicea elevelor din școală să se plimbe la gară.		
Eleva Zamfirescu cunoștea conținutul afișului de la școală.		
D-ra Cucu apreciază metodele de predare ale profesorului Miroiu.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, care este, în opinia domnișoarei Cucu, consecința felului de a preda, tolerant, al profesorului Miroiu, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, unul dintre rolurile indicațiilor scenice, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Imaginează-ți că nu ar exista granițe între țări. Ar fi aceasta o lume mai bună? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al emoțiilor.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt despărțite corect în silabe toate cuvintele din seria:

- a. E-xa-ge-rez, pro-vin-ci-e, lec-ți-i-le
- b. Ex-a-ge-rez, pro-vin-ci-e, lec-ți-i-le
- c. Ex-a- ge-rez, pro-vin-cie, lec-ții-le
- d. E-xa-ge-rez, pro-vin-ci-e, le-cti-i-le

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele subliniate în enunțurile: "Pentru că-ți place să vii la gară" și "Vi-i somn sau vi-i foame?" sunt

- a. sinonime.
- b. antonime.
- c. omofone.
- d. paronime.

4. Alcătuieste un enunț în care substantivul în cazul vocativ din secvența "Nu l-ați învățat pe dinafară în ora de educație? Ce scrie în afiș, Zamfirescu?" să fie folosit în cazul dativ.

4 puncte

- substantivul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența *produse noi, din Ungaria, pe care ele le primeau [...] și le păstram*, trecând substantivul comun la numărul singular.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „m-am gândit că gardul acela o să dispară și că în curând voi face acea lungă plimbare.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. gardul	
2. o să dispară	
3. în curând	
4. lungă	

7. Completează enunțul următor cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză.

6 puncte

Gara Oravița este prima gară din România. Construcția _____ (gară, cazul genitiv, articulat hotărât) a fost _____ (finalizat) în anul 1847. A fost construită pentru transportul _____ (cărbune, plural, cazul genitiv).

8. Formulează un scurt mesaj adresat domnișoarei Cucu, utilizând *un adjectiv pronominal demonstrativ de identitate* și *un verb la modul condițional-optativ*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. Redactează o compunere, în 70 – 130 de cuvinte, în care să o caracterizezi pe domnișoara Cucu, personajul din textul 2. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale personajului indicat;
- să prezinți cele două trăsături precizate prin câte o secvență comentată;
- să menționezi două mijloace diferite de caracterizare prin care se evidențiază trăsăturile precizate;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj cu o valoare importantă pentru tine, justificându-ți răspunsul.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and cover the entire page area within the border.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

De 29 de ani, Sanda Anastasof este sufleurul Teatrului Național *Radu Stanca*. O prezență discretă pentru spectatori, dar necesară pentru actori. Meseria a învățat-o din mers, nu există o facultate pentru așa ceva. Crede că cel mai important în acest domeniu este să-ți placă actorul, teatrul, scena, să înțelegi acest fenomen.

Cum ați ales această meserie?

Sanda Anastasof: Am fost pasionată întotdeauna de teatru. Începând de pe la 14 ani, am început să merg la teatru, la spectacolele ocazionale ce veneau în orașele prin care am trecut, Sighișoara și Mediaș. La 17 ani am venit la Sibiu la liceu și de atunci contactul cu teatrul a fost permanent. Am avut și spectacole pe care le-am văzut și de 20 de ori, în condițiile în care nu se juca atât de des ca acum.

Ce înseamnă meseria asta? Noi credem că stați acolo și șoptiți atunci când nu știu actorii o replică.

Sanda Anastasof: E un pic mai complex. De la prima întâlnire cu actorii și cu regizorul se citește textul, se dau primele indicații, se expune conceptul regizoral și începe lucrul pe text. Se fac tăieturi, se fac modificări în funcție de piesa aleasă. Acesta este momentul în care eu fac toate notațiile, ce se taie, mai sunt și inversiuni de text. Este un proces la care participă toată lumea. [...]

Cum e pentru dvs în timpul spectacolului? Sunteți atentă și la public și la actori?

Sanda Anastasof: În general sunt atentă la actori, la public mai puțin. Simt și aud publicul, dar nu pot să zic că sunt concentrată la el.

Atunci când șoptiți nu se aude deloc?

Sanda Anastasof: În general, nu. Mai avem și limbaj prin semne. Sunt actori cu care lucrez destul de bine prin semne.

Adică știți când ei au nevoie de ajutor...

Sanda Anastasof: Da, după un timp se simte. Cunoscând actorul, știind cum decurge textul, simți când nu este o pauză actricească. Se învață.

Și când actorii se încurcă cum e? Pot adăuga cuvinte proprii?

Sanda Anastasof: Da, dar și aici depinde de text. De exemplu, la Shakespeare e cam greu să adaugi text fără ca publicul să nu-și dea seama. Se poate, nu-i nicio problemă. Unii sunt dezinvolți și pot să facă asta din mers, alții nu, depinde de actor.

(Interviu realizat de Teodora Minea,
<https://capitalcultural.ro/sanda-anastasof-de-meseria-sufleur/>)

Textul 2

ACTUL 1, SCENA 1

NENEA COSTICĂ, sufleurul teatrului, un bătrân de 60 de ani

FETIȚA

Scena goală, pustie. E mult înainte de spectacol. Cortina e ridicată. Un singur bec arde pe undeva, în față.

NENEA COSTICĂ: Ei? Ce-i facem, fetițo? (*Pauză.*) Mai repetăm o dată? (*Ca și când i-ar fi răspuns cineva și l-ar fi contrazis, argumentează.*) Ei, nu se poate să ne dăm bătăuți! Ori, ori! Acum ori niciodată! [...] Am făcut eu și actori mai mari decât tine. Numai cușca aceea și cu mine știm de unde le-a pornit succesul. Așa, fetițo! Ascultă ce-ți spun eu. (*Pauză.*) Ei, hai! Ia-ți inima-n dinți și mai dă-i drumul o dată.

FETIȚA (*apare târându-și picioarele de oboseală*): Oooof! Nea Costică, zău că n-are niciun rost.

NENEA COSTICĂ: De ce, fetițo?

FETIȚA: Cum crezi că am să ajung eu să joc rolul coanei Mica, și încă la premieră ...

NENEA COSTICĂ: Cred, de ce să nu cred! Nu da din cap, că știe bătrânul ce spune. (*Supărat deodată.*) Mă rog, sunt eu ori nu sunt sufleur* în teatrul ăsta de treizeci de ani?

FETIȚA: Ce are a face una cu alta?

NENEA COSTICĂ: Iar nu răspunzi la întrebare? Sunt ori nu sunt?

FETIȚA: Ești, nea Costică, ești! [...]

NENEA COSTICĂ: Sunt eu om bătrân ori nu sunt?

FETIȚA: Ești, nea Costică.

NENEA COSTICĂ: Spusu-ți-am eu, vreodată, o vorbă care nu s-a împlinit întocmai?

FETIȚA: Nu ți-u minte ...

NENEA COSTICĂ: Păi cum să ții, dacă nu ți-am spus? Spuneam eu de un actor că o să aibă succes și n-a avut?

FETIȚA: Nu știu, nea Costică.

NENEA COSTICĂ: Păi cum să știi, dacă n-am spus? Și ți-am promis eu ție vreodată ceva și nu m-am ținut de vorbă? Hai?

FETIȚA: Dar bine, nea Costică, d-ta uiți că diseară nu e un spectacol obișnuit, e premieră și încă o premieră originală, iar autorul e sclifositul* cela ...

NENEA COSTICĂ: Păi tocmai de aceea, fetițo. Lasă-l pe nea Costică să învâртеască el șuruburile cum știe [...]. Vasăzică hai, încă o dată.

FETIȚA: Mai stai o clipă, nea Costică, nu pot – zău nu pot. A ieșit toată apa din mine.

NENEA COSTICĂ: Bine, foarte bine! Multă sudoare*, mult succes; puțină sudoare, puțin succes, și ioc* sudoare, ioc succes. Dar nu-i numai oboseala de vină. Tu, fetițo, n-ai încredere în vorba mea.

FETIȚA: Nu zic.

NENEA COSTICĂ: Nu zici, dar crezi. Asta-i. Ascultă ce spun! Tu ești cu inima îndoită și pace! Spune-mi că nu-i așa, mai dă-mi și două palme și trimite-mă să mă culc.

FETIȚA: Ei nu, nea Costică. N-o lua și d-ta așa.

NENEA COSTICĂ: Dar cum s-o iau? Tu nu vezi? Eu ți-am explicat tot, și tu dai înainte.

FETIȚA: Nu mi-ai explicat nimic.

NENEA COSTICĂ: Nu face inervări.

FETIȚA: Ce mi-ai explicat? Mi-ai spus, acum o săptămână, că vrei să mă faci artistă mare. Mi-ai dat rolul ăsta să-l învăț, mă canonești* toată ziua în repetiție cu el și-mi spui că am să-l joc diseară! Cum am să joc eu diseară, când e pusă coana Mica pe afiș?

NENEA-COSTICĂ: Ai să joci!

(Victor Ion Popa, *Răzbunarea sufleurului*)

*sufleur (corect sufleor) s.m.- persoană care suflă actorilor replicile pe care urmează să le spună;

*sudoare- transpirație, muncă;

* sclifosit- mofturos;

*ioc (pop. și fam.) - deloc, câtuși de puțin;

*a canoni- a chinui.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Un sufleur trebuie

- a. să fie atent atât la public, cât și la actori.
- b. să confecționeze ținuta actorilor.
- c. să șoptească actorilor replicile, atunci când e nevoie.
- d. să scrie piese de teatru pentru spectacole.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Sanda Anastasof a fost pasionată de teatru

- a. începând cu vârsta de 20 de ani.
- b. de la vârsta de 17 ani.
- c. de la vârsta de 29 de ani.
- d. dintotdeauna.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Acțiunea se desfășoară

- a. chiar înainte de spectacol.
- b. în timpul spectacolului.
- c. în ziua spectacolului.
- d. cu o zi înainte de spectacol.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Nenea Costică este

- a. actor.
- b. sufleur.
- c. regizor.
- d. autorul piesei.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Sanda Anastasof este sufleurul Teatrului Județean <i>Radu Stanca</i> .		
Sanda Anastasof are doar sarcina de a șopti replicile actorilor.		
Un sufleur poate comunica cu actorii și prin semne.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Spectacolul va avea loc peste o săptămână..		
Nenea Costică lucrează ca sufleur de 60 de ani.		
Fetița repetă rolul pe care i l-a oferit nea Costică.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care fetița consideră că repetiția este în zadar, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului dramatic, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că este important ca în viață să-ți îndeplinești visul? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *teatrului*. **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Conțin diftongi toate cuvintele din seria:

- a. "premieră", "eu", "mi-ai", "foarte".
- b. "picioarele", "meseria", "nevoie", "mai".
- c. "ți-ai", "mi-am", "sufleur", "pustie", "e".
- d. "mi-a", "picioarele", "tocmai", "este".

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt polisemantice cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Iar nu răspunzi la întrebare?”. A dat un răspuns clar.
- b. „În orașele prin care am trecut”, Elevii au trecut strada regulamentară.
- c. „Mai avem și limbaj prin semne”. În luna mai înfloresc macii.
- d. „Simt și aud publicul.” Spectatorii au fost impresionați de prestația actorilor.

4. Alcătuiește un enunț în care pronumele personal din secvența : „*Nu mi-ai explicat nimic.*” să fie utilizat la cazul acuzativ. **4 puncte**

- pronumele personal:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „*Sunt eu om bătrân?*”, trecând substantivul la numărul plural. **4 puncte**

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Mi-ai dat rolul ăsta să-l învăț.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. mi-	
2. rolul	
3. ăsta	
4. să învăț.	

7. Completează textul următor, reprezentând un mesaj de apreciere al unui spectator pentru actori, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat.

6 puncte

Dragile/dragele(1) noastre artiste și dragii noștri artiști,

Vă mulțumim pentru că, prin emoția și pasiunea voastră, ne-ați adus mai aproape de visele/visurile(2) noastre și, cu certitudine, ne-ți/ ne-ați(3) făcut seara mai bogată în sens și frumusețe.

Cu toată aprecierea,

Un spectator impresionat și recunoscător

_____ (1) noastre artiste și dragii noștri artiști,

Vă mulțumim pentru că, prin emoția și pasiunea voastră, ne-ați adus mai aproape de _____ (2) noastre și, cu certitudine, _____ (3) făcut seara mai bogată în sens și frumusețe.

Cu toată aprecierea,

Un spectator impresionat și recunoscător

8. Formulează două întrebări pe care i le-ai adresa unui sufleur, folosind *un pronume posesiv* și *un verb la modul conjunctiv, prezent*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Crezi că pentru a avea succes trebuie să muncești mult?

14 puncte

Scrive un text argumentativ, de minimum 70 de cuvinte, în care să susții, prin două argumente, răspunsul la întrebarea dată, valorificând textul 2 și experiența personală sau de lectură.

În redactarea textului vei avea în vedere:

- formularea opiniei cu privire la tema dată;
- susținerea opiniei prin două argumente;
- valorificarea textului 2 și a experienței personale sau de lectură;
- formularea unei concluzii.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Hachiko, un Akita de culoare maro-aurie, de rasă pură, născut la sfârșitul toamnei anului 1923, este un câine care probabil nu mai are nevoie de nicio prezentare. Simbol al loialității și al iubirii nesfârșite, acesta a devenit celebru nu numai în Japonia, țara sa natală, ci și în întreaga lume. Eizaburo Ueno, profesor de științe agricole la Universitatea din Tokyo, își dorea de mult timp un câine de rasă pură japoneză Akita. A căutat mult timp cățelul perfect. Până când unul dintre studenții săi l-a încurajat să îl adopte pe Hachiko. Câinele și noul său stăpân au devenit repede cei mai buni prieteni. Eizaburo și-a iubit mai presus de toate câinele drag și l-a tratat ca pe fiul său. Cei doi erau de nedespărțit.

Pe măsură ce a crescut, câinele a început să își însoțească stăpânul la serviciu dimineața, la gara Shibuya, în centrul orașului Tokyo, iar după amiază mergea să îl ia de la gară, când se întorcea de la serviciu. La doar doi ani de la nașterea lui Hachiko, acesta stătea, ca de obicei, la ieșirea din gara Shibuya, așteptându-l pe dragul sau Eizaburo. Dar stăpânul său nu a mai apărut. S-a dovedit că Eizaburo suferise o hemoragie cerebrală și a murit brusc și neașteptat în timp ce se afla la serviciu.

Câinele a ajuns la un fost grădinar al familiei Ueno, dar, pe tot parcursul celor zece ani de viață, a continuat să meargă la gara Shibuya. Era în același loc în fiecare dimineață și după-amiază, exact când trenul trebuia să intre în gară. Stătea acolo ore în șir, așteptând răbdător întoarcerea iubitului său stăpân, care, din păcate, nu s-a mai întors niciodată.

Un reporter al unui mare ziar japonez a preluat povestea lui Hachiko în 1932 și a publicat-o, ceea ce a făcut ca acesta să devină o celebritate în toată Japonia. Povestea câinelui care nu s-a dat niciodată bătut a câștigat multă atenție, inspirând mulți oameni din întreaga lume să îl viziteze în gara Shibuya pentru a-i oferi dulciuri. El a atins inimile japonezilor și a devenit în curând eroul lor.

Are propria statuie de bronz lângă gara Shibuya din Tokyo, unde în fiecare zi sute de oameni se fotografiază cu el. Chiar și la Hollywood s-a făcut un film despre Hachiko! Hachiko a murit liniștit și singur pe strada din apropierea gării, la 8 martie 1935.

(Andrei Teseleanu, *Hachiko-câinele cu o poveste uimitoare*,
<https://prieteniianimalelor.ro/povestea-umitoare-a-cainelui-hachiko/>)

Textul 2

O găsisese acum un an, toamna trecută. Era o dimineață de sâmbătă, acasă rămăsese un pic de ceai în ceașcă și o carte ațipise deschisă pe scaun, cu fața în jos, când el pornise hai-hui prin pădure. Îi zărise spinarea roșcată, cu ultimii stropi albi ca de lapte, înălțată ritmic de respirație, mișcând frunzele încă verzi ale unei tufe de zmeură. Vladimir a tresărit, a încremenit, apoi a ocolit-o, știa că nu-i bine să atingi puii sălbăticiunilor, fiindcă s-ar putea ca mama să nu-i mai primească apoi. Un asemenea animal e pierdut dacă începe să miroasă a om. Așa că s-a plimbat mai departe, dar când s-a întors a văzut din nou căprioara, era tot acolo. A mers acasă. S-au scurs ceasuri înainte să revină în locul acela, pentru a treia oară acum. Părea că se înserează în pădure, deși n-avea cum să fie prea târziu, probabil era deja o zi înnoată. A îndepărtat crengile cu blândețe, cum ai înota într-o apă lină pe care n-ai vrea să o tulburi. Și iat-o. Căprioara, ghemuită, înălțând un bot umed, o privire mirată. O rană deasupra genunchiului,

o dâră de sânge în formă de coadă de rândunică pe blana ei scurtă. Oare a fost mușcată de vreun câine?

A adus-o acasă, i-a spălat rana, a culcat-o într-un culcuș făcut din trei perne mici, a învelit-o și s-a apucat să dea telefoane. Știa că e interzis să ții un animal sălbatic în casă. A primit însă imediat aprobare să o găzduiască până prinde puteri, apoi să o ducă înapoi unde o găsisese.[...]

Sâmbăta aceea a fost prima lor zi împreună. A urmat o noapte lungă, în care căprioara a gemut ca un copil, ațipea și se trezea, el se apropia și se depărta de ea ca într-un dans, nu voia nici să o sperie, dar nici nu ar fi vrut să se simtă prea singură.

Oara s-a adaptat minunat. Casa de la marginea pădurii părea anume făcută pentru ea, o casă la granița dintre lumea oamenilor și-a animalelor. În zilele reci, stătea cu orele în culcușul ei moale – Vladimir îi cumpăraseră o pernă mare, umplută cu puf de gâscă – iar când era mai cald se ridica, împingea cu creștetul ușa de plasă și ieșea pe verandă, se oprea în porțița de lemn și privea peste gard, către pădurea de-acum albă, cu scânteieri mov și portocalii la apus. Rana i se vindecase destul de repede, însă prima ninsoare, neașteptată, puternică, îl împiedicase pe Vladimir să o elibereze în săptămâna imediat următoare, cum voise. A urmat încă o săptămână, apoi încă una. Iarna pusese stăpânire pe loc, n-aveai cum să alungi nici un câine din casă, cum se zice, pe o vreme ca asta. Așa că a păstrat-o peste iarnă. Părea să le fie bine împreună.

Seara, când venea de la muncă, Vladimir răsucea cheia în ușă cu o nerăbdare pe care n-o mai cunoscuse niciodată. Acolo, în culcușul de puf, Oara înălța gâtul splendid și ai fi putut jura că în ochi scânteia bucuria că omul ei se întoarce acasă.[...]

O hrănea cu frunze din cele mai diverse, îi aducea trifoi, salată și varză, muguri de brad și fel de fel de ierburi [...] lapte dulce de capră și mălai, fasole și mazăre, o spăla cu un burete înmuiat în apă caldută, iar Oara se tot înălța, picioarele subțiri căpătau putere, blana îi era deasă, lucioasă.[...]

Din primăvară începuseră să iasă afară.[...] De atunci, primăvara și vara întreagă, merseră tot mai departe. Ea deschidea calea, ea hotăra până unde vor merge în fiecare zi.[...]

Azi Oara era mai departe decât ajunsese vreodată.[...] Când a ajuns la mesteceni, Oara s-a oprit doar o clipă. „Va da ocol copacilor și se va întoarce la mine”, și-a zis Vladimir. Și într-adevăr, așa a făcut căprioara.[...]

Au stat așa și s-au privit, iar Vladimir a simțit că îndată va începe să ningă, mirosea a ninsoare care va cădea peste ei dintr-o clipă în alta. A căzut în genunchi acolo unde era, la câțiva metri depărtare de ea, auzindu-și gura cum spune:

– N-ai cum să pleci chiar acum. Nu pleca! Vine iarna, rămâi.[...]

Vladimir a așteptat în genunchi, cu capul în pământ, cu umerii plecați, să-i simtă trupul cald iarăși aproape și să pornească împreună spre casă.[...] Apoi a simțit-o, un fulger fierbinte, foșnind, atingându-l în treacăt. A ridicat privirea și-a apucat să o vadă fugind, salt după salt. Începuse să ningă. Iar ea era doar un puf alb, săltând în sus și în jos, pierzându-se în pădure, dincolo de mesteceni, tot mai departe. [...]

(Veronica D. Niculescu, *Căprioara*, în vol. *Cel mai mult și mai mult*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Hachiko este

- a. un câine salvat de profesorul Eizaburo dintr-un adăpost.
- b. câinele adoptat de profesorul Eizaburo Ueno.
- c. câinele unui student al lui Eizaburo Ueno.
- d. un câine cumpărat de către un reporter japonez pentru profesor.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Hachiko a devenit cunoscut în toată Japonia

- a. imediat după moartea stăpânului său.
- b. după ce a fost descoperit de un student.
- c. după ce un reporter a scris despre el într-un ziar japonez.
- d. după lansarea filmului de la Hollywood.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Locuința lui Vladimir se afla

- a. în inima pădurii de mesteceni.
- b. în centrul orașului.
- c. la marginea pădurii.
- d. lângă Garda de Mediu.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Când a văzut pentru prima dată căprioara, Vladimir

- a. a încercat să o atingă pentru a o lua acasă.
- b. a ocolit-o pentru că știa că puii sălbăticiunilor nu trebuie atinși.
- c. a fugit speriat.
- d. a sunat imediat la un adăpost de animale.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Hachiko era un câine din rasa Shiba Inu, foarte populară în Japonia.		
După moartea stăpânului său, Hachiko a refuzat să mai meargă la gară.		
Povestea lui Hachiko a devenit cunoscută în Japonia datorită unui articol publicat în anul 1932.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Vladimir a găsit căprioara iarna, în timpul unei plimbări prin pădure.		
Vladimir era convins că puiul de căprioară a fost mușcat de un câine.		
Vladimir a cerut aprobare pentru a o adăposti pe căprioară.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care Oara și-a părăsit prietenul, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului narativ, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că oamenii se pot atașa de animalele sălbatice? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *animalelor*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele „exact” și „genunchi” conțin, în ordine:

- a. 5 litere și 5 sunete; 8 litere și 8 sunete.
- b. 5 litere și 6 sunete; 8 litere și 6 sunete .
- c. 5 litere și 5 sunete; 8 litere și 6 sunete .
- d. 5 litere și 6 sunete; 8 litere și 7 sunete.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvântul „gură” este folosit cu sens figurat în enunțul:

- a. Aburii ieșeau din gura canalului.
- b. Balaurul scotea flăcări din gură.
- c. Bunica stătea la gura sobei și ne spunea povești.
- d. Părinții mei locuiesc într-un spațiu pitoresc, o gură de rai.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul din secvența: „Sâmbăta aceea a fost prima lor zi împreună.” să fie utilizat cu valoare predicativă.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Profesorul a căutat mult timp cățelul perfect.”, trecând substantivele la numărul plural.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Acolo, în culcușul de puf, Oara înălța gâtul splendid și ai fi putut jura că în ochi scânteia bucuria că omul ei se întoarce acasă.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. gâtul	
2. bucuria	
3. ei	
4. acasă	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un mesaj adresat iubitorilor de animale, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat. **6 puncte**

6 puncte

Fi/Fii (1) convins că animalul tău te va privi mereu cu aceeași/aceiași (2) dragoste. Pentru cea mai frumoasă/cel mai frumoasă (3) prietenie, merită să-i acorzi toată atenția ta.

_____ (1) convins că animalul tău te va privi mereu cu _____ (2) dragoste.
Pentru _____ (3) prietenie, merită să-i acorzi toată atenția ta.

8. Formulează două întrebări pe care i le-ai adresa lui Vladimir, folosind *un substantiv în cazul vocativ* și *un pronume reflexiv*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

14 puncte

- să formulezi ideile din text, dovedind înțelegerea acestuia;
- să prezinți evenimentele în succesiune logică;
- să respecti regulile unui rezumat.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1**23 aprilie, Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor. Ziua Bibliotecarului și Capitala Mondială a Cărții.**

Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor a fost celebrată pentru prima dată în 1996, la inițiativa Spaniei, unde, anual, are loc Festivalul Trandafirilor, dedicat Sfântului Gheorghe (Sant Jordi). Tot pe 23 aprilie sunt sărbătoriți Miguel de Cervantes, William Shakespeare și Inca Garcilaso de la Vega. O tradiție catalană, datând din Evul Mediu, spune că în ziua de Sant Jordi, bărbaților li se dăruiesc cărți, iar femeilor, trandafiri roșii.

Obiceiul oferirii cărților a fost practicat abia după 1616, anul în care au murit Miguel de Cervantes, William Shakespeare și Inca Garcilaso de la Vega. [...]

Din 1964, 23 aprilie a devenit Ziua Cărții pentru toate țările în care se vorbea spaniola și portugheza. Din 1996, la 23 aprilie, în aproape toate țările lumii sunt organizate expoziții de carte, lecturi publice și o serie de manifestări menite să încurajeze și să popularizeze lectura, o activitate supusă unor provocări, în condițiile dezvoltării rapide a televiziunii, internetului, jocurilor electronice și a altor mijloace moderne de informare și de divertisment.

Ziua Bibliotecarului

În România, printr-o Hotărâre de Guvern din 14 aprilie 2005, data de 23 aprilie a fost declarată Ziua Bibliotecarului, astfel că cele două sărbători sunt marcate concomitent în fiecare an.

Rio de Janeiro, Capitala Mondială a Cărții în 2025

Prin această nominalizare, UNESCO a recunoscut accentul pus de Rio de Janeiro pe literatură, precum și promovarea tipăririi durabile și a alfabetizării tinerilor în fața digitalizării.

În anunțul făcut la 6 octombrie 2023, directorul general al UNESCO, Audrey Azoulay, a declarat: „Cărțile sunt mijloace vitale pentru a accesa, transmite și promova educația, știința, cultura și informația în întreaga lume. Datorită cărților, ne menținem informați, ne distrăm și suntem capabili să înțelegem mai bine lumea noastră. Acesta este motivul pentru care, în fiecare an, UNESCO desemnează o capitală mondială a cărții. După Accra, în 2023, și Strasbourg, în 2024, am plăcerea să anunț desemnarea orașului Rio de Janeiro, Brazilia, drept Capitală mondială a cărții pentru 2025.”

(<https://tvrinfo.ro/23-aprilie-ziua-mondiala-a-cartii-si-a-dreptului-de-autor-ziua-bibliotecarului-si-capitala-mondiala-a-cartii>)

Textul 2

Într-un oraș mare, pe o stradă largă, la etajul al treilea al unui bloc albastru, locuia o fetiță. Nu era nici prea înaltă, nici prea scundă. Culoarea părului ei era de un castaniu care vara bătea spre galben, iar toamna, spre roșcat. Poate că era un pic cam slăbuță, dar nu s-ar zice nici că era slabă de s-o ia vântul pe stradă. Fața îi era rotundă și ochii, căprui. Cel mai mult îi plăcea să citească, să asculte muzică, să se uite la filme, să deseneze, să se joace cu mingea, să sară coarda și să facă biscuiți cu ciocolată. [...]

Și-a amintit de ziua în care găsisese globul... Era cu o săptămână în urmă. Sakiz Sardunya se dusese la biblioteca școlii. În pauze, de câte ori avea ocazia, se oprea la bibliotecă. Iubea biblioteca. Se dusese de atâtea ori în acel loc, încât știa foarte bine unde se află totul. La intrare, pe partea dreaptă, găseai romanele de aventuri. Citise multe din ele. Pe raftul din față se aflau cărțile despre spațiul cosmic, iar pe raftul de jos cele despre natură și animale... Cărțile erau așezate în ordine alfabetică.

A înaintat îngândurată. Ce multe cărți erau! Voia să le citească pe toate. Oare omul poate să citească toate cărțile dintr-o bibliotecă? Câți ani i-ar fi luat să citească toate aceste cărți? Și mai era ceva: mereu apăreau altele noi. Iar bibliotecile se făceau numaidecât mai mari, ca și copiii. Nici măcar bibliotecara, doamna Aysel, nu citise toate cărțile.

Sakiz Sardunya s-a oprit în fața rafturilor cu literele C-D. Aici se afla un roman pe care voia să-l citească de mult: *Cuore*. A găsit cu ușurință cartea pe care o căuta și a luat-o din raft. Și-atunci i-a atras atenția un obiect strălucitor care se afla în spatele cărții. S-a apropiat și l-a privit cu atenție. Ce putea fi? Era rotund, murdar și prăfuit. A rămas surprinsă.

Doamna bibliotecară Aysel era un om meticulos. Curăța fiecare carte de praf pe rând și ținea totul curat. Probabil că nu observase globul. Probabil că un copil îl pusese din greșeală pe raft, iar apoi îl uitase acolo. Sakiz Sardunya a luat globul în mână. În acel moment a fost cuprinsă de un sentiment ciudat. Poate că cineva îl ascunsese acolo. Oricine ar fi fost acel om, probabil că avea să se întoarcă și să îl ia.

Sakiz Sardunya știa că trebuie să dea globul doamnei Aysel. Sau măcar trebuia să îl lase în locul în care îl găsisese. Dar nu a putut. S-a uitat în stânga și în dreapta. Nu era nimeni în jur. Curiozitatea apăsa greu. Oare de ce globul era prăfuit? Era foarte vechi? Oare de unde venise?

În momentul acela s-a întâmplat ceva ciudat. Pietricelele de pe glob au început să pâlpâie. Sakiz Sardunya s-a dat speriată înapoi. Dar o voce din interiorul ei îi spunea că acel obiect ciudat ascunde un secret. Trebuia să-l descopere. Și-a luat inima în dinți și a pus globul în ghiozdan. După *Cuore* avea să vină din nou altă dată.

(Elif Shafak, *Fetița căreia nu-i plăcea numele său*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

În România, ziua de 23 aprilie marchează și:

- a. Ziua Educației.
- b. Ziua Poeziei.
- c. Ziua Bibliotecarului.
- d. Ziua Limbii Române.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Orașul desemnat „Capitala Mondială a Cărții” pentru anul 2025 este:

- a. Accra.
- b. Tbilisi.
- c. Strasbourg.
- d. Rio de Janeiro.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Sakiz Sardunya găsește globul:

- a. pe biroul doamnei bibliotecare.
- b. în cutia cu donații a bibliotecii.
- c. în spatele unei cărți.
- d. pe pervazul ferestrei.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Ce sentiment îi trezește lui Sakiz Sardunya globul găsit în bibliotecă?

- a. teamă, pentru că este prăfuit și necunoscut.
- b. indiferență, deoarece pare un obiect banal.
- c. curiozitate, pentru că îi sugerează o lume nouă de descoperit.
- d. tristețe, fiindcă îi amintește de absența părinților.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Obiceiul dăruirii de cărți a fost practicat înainte de anul 1616.		
În România, Ziua Bibliotecarului se marchează într-o altă zi decât 23 aprilie.		
UNESCO a remarcat accentul pus pe promovarea lecturii și alfabetizarea tinerilor.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Doamna bibliotecară se numește Aysel.		
Globul era curat și lucios când a fost găsit.		
Sakiz a ascuns globul în ghiozdan.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care Sakiz Sardunya este atrasă de cărți și de obiectele din bibliotecă, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a personajului Sakiz Sardunya, numind mijlocul de caracterizare. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că sărbători precum Ziua Cărții rămân importante în era digitală? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *lecturii*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele „mingea” și „pietricelele” conțin, în ordine:

- a. 6 litere, 6 sunete; 12 litere, 12 sunete
- b. 6 litere, 6 sunete; 12 litere, 11 sunete
- c. 6 litere, 5 sunete; 12 litere, 11 sunete
- d. 6 litere, 5 sunete; 12 litere, 12 sunete

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt omonime cele două cuvinte subliniate în secvențele din seria:

- a. „Am primit în dar o carte nouă”; „Cartea vieții fiecăruia este plină de mister.”
 b. „Într-un oraș mare”; „Mă încântă vacanțele la mare.”
 c. „A găsit cu ușurință cartea”; „Și-a pierdut mingea în parc.”
 d. „Biblioteca a folosit o cheie veche”; „Fiecare carte este o nouă provocare.”

4. Alcătuieste un enunț în care verbul din secvența „Citise multe din ele.” să fie utilizat la modul condițional-optativ, timpul prezent, persoana întâi. **4 puncte**

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Cărțile sunt mijloace vitale”, utilizând forma de singular a substantivelor. **4 puncte**

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Dar o voce din interiorul ei îi spunea că acel obiect ciudat ascunde un secret.” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. o voce	
1. îi	
3. spunea	
4. un secret	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț, extras dintr-un mesaj al unui elev pasionat de lectură. **6 puncte**

Îmi place să citesc povești frumoase / frumoasă (1), să descopăr autori talentați / talentate (2) și să împrumut cărți din bibliotecă, pe care le împart / împărtesc (3) cu drag și colegilor mei.
 Îmi place să citesc povești _____ (1), să descopăr autori _____ (2) și să împrumut cărți din bibliotecă, pe care le _____ (3) cu drag și colegilor mei.

8. Formulează două reguli pe care ar trebui să le respecte elevii într-o bibliotecă, folosind un substantiv în cazul vocativ și un adverb, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Redactează o compunere, de 70 – 130 de cuvinte, în care să prezinți o posibilă continuare a textului 2.

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să respecți succesiunea logică a evenimentelor în concordanță cu cerința dată;
- să integrezi o descriere de tip portret;
- să valorifici două informații din textul 2.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

A large rectangular area with a dashed border, containing 25 horizontal lines for writing.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Furnicile sunt extrem de organizate și disciplinate, fiecare individ având un rol clar în colonie. Aceste comportamente le-au transformat în unele dintre cele mai de succes creaturi de pe planetă.

Organizarea socială:

Coloniile de furnici sunt formate din trei caste* principale:

Categorie	Rol în colonie
Regina	Singura care depune ouă, poate trăi zeci de ani.
Lucrătoarele	Se ocupă de construcția cuibului, de hrănirea larvelor, căutarea hranei și apărarea coloniei.
Masculii	Au rol exclusiv în reproducere, trăiesc doar câteva zile.

Dietă și metode de hrănire:

Furnicile sunt omnivore*, consumând o varietate de alimente, de la nectar și semințe până la insecte și ciuperci. Hrana lor variază în funcție de specie, habitat* și sezon, iar multe furnici au metode sofisticate de a colecta și depozita hrana.

Tipuri de hrană consumată:

Tip de hrană	Specii de furnici care o consumă
Nectar de miere de rouă	Furnica neagră de grădină, furnicile de miere
Insecte	Furnicile războinice, furnica glonț
Semințe și granule de polen	Furnicile tăietoare de semințe, furnicile argentinienne
Ciuperci cultivate în colonie	Furnicile tăietoare de frunze

Recorduri și superlative:

- cea mai mare furnică din lume - din America de Sud, poate atinge 5 cm lungime;
- cea mai mică furnică din lume - are o lungime de 0,8 mm;
- cea mai longevivă furnică - unele furnici regină pot ajunge până la 30 de ani;
- cea mai agresivă furnică - furnica glonț are cea mai dureroasă mușcătură;
- cea mai rapidă furnică - furnica argintie sahariană poate atinge 0,85 m/s;
- cea mai mare colonie - furnica argentiniană, a cărei supercolonie se întinde pe 6.000 km în Europa.

(după https://goki.ro/animale/furnica_2924.html)

* caste - (aici) ansamblu de indivizi în cadrul familiilor de insecte sociale (albine, furnici, termite) care îndeplinesc aceleași funcții.

* omnivore - (animal) care se hrănește atât cu substanțe vegetale, cât și cu substanțe animale; (animal) care mănâncă de toate.

* habitat - loc care oferă condiții corespunzătoare de viață pentru o anumită specie de plantă sau de animal.

Textul 2

E ora patru și mai avem două ore până la masa de seară. Anton merge până la bucătăria cabanei ca să ceară niște pâine, eu rămân cu Doina pe pătură.

Pentru că n-am ce face și mă plictisesc, mă joc cu furnicile. Doina moțăie cu cartea pe piept, nu mă bagă în seamă, așa că mă iau după ele. Sunt cele mai mari furnici pe care le-am

văzut vreodată, atât de mari încât cred că l-ar putea înghiți pe greierele din *Greierele și furnica*, poate că ar înghiți chiar și un elefant, cine știe? Și merg una după alta, pe o cărare lată care ocolește cabana și duce departe, spre munte. Furnicile de pe cărare urcă și coboară dealuri și văi. Iar eu merg cu pași mici în urma lor ca să nu le calc, deși, așa de mari cum sunt, sunt atât de atente încât n-aș găsi nici măcar un furnic mort pe pământ. Astfel de furnici am văzut doar în Africa și ele se numesc termite... Însă noi nu suntem în Africa, suntem la Valea Drăganului unde nu au nici măcar Pepsi sau Brifcor*!

Furnicile se mișcă foarte repede, cred că se duc la mușuroiul lor. Doina mi-a spus că toate furnicile au câte un mușuroi, iar aceste furnici e posibil să aibă un mușuroi mai mare decât cabana noastră.

— Adina, unde ești? Hai că a venit Anton cu pâinea!

Oftez și mă întorc la pătură. Anton are în mână câteva felii de pâine, pe două deja le-a îndesat în gură și le mestecă.

— Dă-i și copilului! strigă Doina la el.

Anton îmi dă cu părere de rău două felii. Eu îmi amintesc de furnici, mă gândesc că, dacă le-aș da niște pâine, m-ar duce la mușuroiul lor, fără să mai străbat dealuri și văi, să merg zile întregi după ele. Poate că m-aș întâlni cu regina furnicilor care are coroană aurită.

— Adina, ce râzi de una singură așa? Ți bați joc de ea? mă ceartă Doina și îmi ia pâinea din mână.

— Mamă, dar și furnicilor le e foame! strig și îmi vine să plâng.

(Adina Popescu, *Unde e laptele de Alimentara?*
din volumul *Vine vacanța cu trenul din Franța*)

* Brifcor - marcă de băutură dulce, răcoritoare

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Se știe despre furnici că

- a. trăiesc organizate în patru caste;
- b. se hrănesc atât cu substanțe vegetale, cât și cu substanțe animale;
- c. toate pot depune ouă;
- d. toate speciile se hrănesc la fel.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Rolul furnicilor lucrătoare este

- a. să depună ouă, să hrănească larvele și să apere cuibul;
- b. să asigure înmulțirea și să construiască cuibul;
- c. să construiască și să protejeze cuibul, să asigure mâncare larvelor;
- d. să trăiască mult și să se hrănească pentru a proteja cuibul.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

La cabana în care sunt cazați Doina, Anton și fetița, cina este

- a. la ora 4;
- b. la ora 18;
- c. la ora 16;
- d. la ora 8.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Fiindcă nu este supravegheată atent de părinți, fetița

- a. pornește rapid într-o drumeție;
- b. citește poezia „Greierele și furnica”;
- c. vrea să meargă la mușuroiul furnicilor;
- d. vrea să mănânce două felii de pâine.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ciupercile din colonie sunt hrana furnicilor războinice.		
Furnicile sunt niște ființe de succes.		
Furnica sahariană are cea mai dureroasă mușcătură.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Anton, Doina și Adina se află în Africa.		
De la bucătăria cabanei, Anton a primit o pâine întreagă.		
Adina este fascinată de furnicile văzute.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care Adina vrea să dea pâine furnicilor, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului nonliterar, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că plantele sau animalele pot fi parteneri de joacă pentru un copil? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al insectelor.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele „ceară” și „mușuroi” conțin, în ordine:

- a. 5 litere, 5 sunete; 7 litere, 7 sunete;
- b. 5 litere, 4 sunete; 7 litere, 7 sunete;
- c. 5 litere, 5 sunete; 7 litere, 6 sunete;
- d. 5 litere, 4 sunete; 7 litere, 6 sunete.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt antonime cuvintele din enunțul:

- a. „Furnicile de pe cărare urcă și coboară dealuri”;
- b. „Furnicile se mișcă foarte repede, cred că se duc la mușuroiul lor”;
- c. „m-ar duce la mușuroiul lor, fără să mai străbat dealuri și văi, să merg zile întregi”;
- d. „Îți bați joc de ea? mă ceartă Doina și îmi ia pâinea din mână.”

4. Alcătuieste un enunț în care verbul din secvența „toate furnicile au câte un mușuroi” să fie utilizat ca verb auxiliar.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Sunt cele mai mari furnici”, trecând verbul la numărul singular.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Astfel de furnici am văzut doar în Africa și ele se numesc termite... Însă noi nu suntem în Africa, suntem la Valea Drăganului unde nu au nici măcar Pepsi sau Brifcor!”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. ele	
1. În Africa	
3. suntem	
4. Pepsi	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri.

6 puncte

Furniciilor/Furnicilor le place/plac ciupercile cultivate/cultivați în coloniile lor.

_____ le _____ ciupercile _____ în coloniile lor.

8. Imaginează-ți că Adina se întâlnește cu regina furnicilor. Formulează două întrebări pe care Adina le-ar putea adresa reginei, folosind *un substantiv în cazul vocativ* și *un pronume de politețe*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Scrie, în 70 – 130 de cuvinte, rezumatul textului 2.

14 puncte

Pentru conținutul rezumatului vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acestuia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care rezumatul are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Rezumatul nu va avea titlu sau motto.

A large rectangular area with a dashed border, containing 25 horizontal lines for writing.

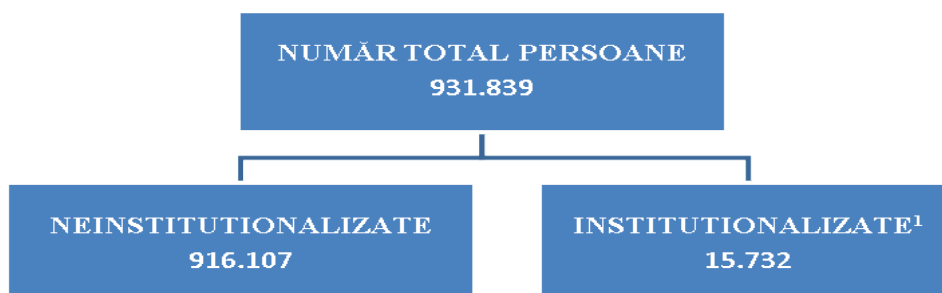
A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Evoluții în domeniul protecției persoanelor cu dizabilități

La 31 martie 2024 numărul total de persoane cu dizabilități comunicat Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități din cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, prin Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, a fost de 931.839 persoane. Dintre acestea, 98,31 % (916.107 persoane) se află în îngrijirea familiilor și/sau trăiesc independent (neinstituționalizate) și 1,69 % (15.732 persoane) se află în instituțiile publice rezidențiale de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități (instituționalizate) coordonate de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități.

Conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, republicată, gradele de handicap sunt: grav, accentuat, mediu și ușor. Numărul persoanelor cu handicap grav reprezintă exact 43,09% din total (față de 42,40% la 31 martie 2023), cele cu handicap accentuat 45,47% (față de 46,47% la 31 martie 2023) iar cele cu handicap mediu și ușor 11,44% (față de 11,13% la 31 martie 2023). Femeile reprezintă 53,53% din totalul persoanelor cu dizabilități. Numărul persoanelor cu vârsta de peste 50 ani reprezintă 67,62% din totalul persoanelor adulte cu dizabilități. Din centralizarea datelor pe grupe de vârstă rezultă că 45,48% sunt persoane cuprinse între 18-64 ani (423.792 persoane) și 45,97% au peste 65 ani (428.342 persoane).

(<https://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/>)

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități)

Textul 2

Ceva frumos. Prima întâlnire cu Victor. Am fost invitată la radio, unde mai fusesem, ca să citesc diverse texte. Victor era omul bun la toate, și regizor de sunet, și operator, și fotograf, la o adică, pe la nunți, și fost dansator în ansamblul „Joc” în tinerețe, și încă nu mai știu ce... Nu-l văzusem niciodată, nu auzisem de el. Eram în cărucior, iar microfoanele erau fixate la o masă prea înaltă, așa că două doamne m-au mutat pe un scaun mai potrivit, ca să ajung bine și să pot fi auzită. Apoi au scos căruciorul, că nu era destul spațiu în camera aceea mică. Aveam o fustă lungă, așa încât atunci când Victor a intrat, i-am părut probabil o femeie normală, ceva mai mignonă, după cum întinsesem gâtul spre microfon. Chiar dacă nu sunt ca restul, când m-a privit Victoraș, am uitat pe loc că nu am picioare valide. Am uitat și cum mă cheamă, ba chiar mă săgetase gândul că mi-am pierdut, Doamne ferește, și vocea, de emoție. Nu doar că era un bărbat frumos, mulți sunt frumoși, dar privea frumos o femeie. Dulce, zâmbitor, fermecător,

cu falsă indiferență, tipul care nu pare a se grăbi să-și ia vreun angajament, fără obligații, păstrând aparența politeții, privind cu coada ochiului cu interes și încă ceva, cumva, iar eu m-am simțit pe loc fericită. Înalt, zvelt, cu păr negru, ușor grizonant, cu o mustăcioară amuzantă, scurtă, de sub care zâmbetul lui ieșea numai pe jumătate. Și eu sunt frumușică, la o adică, mai ales când zâmbesc. Am făcut așadar un schimb generos de zâmbete din prima clipă când a intrat el acolo.

- Victor, s-a prezentat el serios și s-a pus pe reglat niște butoane.

- Vasâlca, am reacționat eu și mi-a părut rău că, din gama bogată de variante pe care le permite numele meu, l-am ales pe cel mai crud și mai sălbatic.

- Cum ai zis? m-a privit el surprins. Ce nume rar, a râs. Și a rămas cu zâmbetul acela și cu gropițe în obraz. Îmi plăcea că se uită la mine ca la o femeie normală, că nu-mi vede picioarele debile și nu-mi bănuiește infirmitatea... De ce să fi știut, dacă oricum urma să ne despărțim în doar câteva clipe? A apăsă, a răsucit, a schimbat butoane, microfoane, apoi mi s-a adresat:

- Mutați-vă pe scaunul de alături, la microfonul vecin. Țsta se poate întrerupe în timpul emisiei. Zâmbetul meu a încremenit într-o grimasă disperată. Cum, omule, să mă mut? Bărbatul repetă, cu o undă de grabă în voce.

(Liliana Corobca, *Buburuza*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Persoanele cu dizabilități aflate în îngrijirea familiei sunt :

- a. 1,69 %.
- b. 43,09%.
- c. 98,31 %.
- d. 11,44%

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Cele mai multe persoane cu dizabilități se află sub îngrijirea:

- a. Ministerului Muncii si Solidarității Sociale.
- b. familiilor.
- c. instituțiilor publice.
- d. altor instituții abilitate.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Naratoarea a fost mutată pe un scaun mai potrivit pentru că:

- a. nu vedea prea bine.
- b. microfoanele erau fixate la o masă prea înaltă.
- c. scaunul ei era defect.
- d. era prea multă lume în sală.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Ea se simte fericită când:

- a. își dă seama că se poate ridica de pe scaun.
- b. o privește Victor .
- c. vorbește la microfon.
- d. își dă seama că e diferită.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Numărul total de persoane cu dizabilități, în lume, este de 931.839.		
Persoanele cu handicap grav reprezintă 43,09% .		
Oamenii cu vârsta de peste 50 ani sunt cei mai puțini dintre persoanele cu dizabilități.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Victor este actor și regizor.		
Cei doi își zâmbesc când se văd prima dată.		
Pe față o bucură îndemnul lui Victor de a se muta pe un alt scaun.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care Vasâlca este mutată pe un scaun mai potrivit, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului discontinuu, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că pentru o persoană tânără, cu dizabilități, este dificilă adaptarea la diverse situații de viață? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are, în textul 2, cuvântul subliniat.

2 puncte

Nu bănuiește (a bănuî), verb – 1. a crede, a ghici, a gândi, a-și imagina, a-și închipui, a întrezări, a presupune, a prevedea, a socoti, a ști, a visa, (rar) a prevesti, (înv. și reg.) a nădăi, (reg.) a chibzui, a probălui, (fig.) a miroși. (*Cine ar fi ~ că se va întâmpla astfel?*) 2. (prin Transilv. fig.) a se arde. 3. v. *suspecta*.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvântul în care numărul de litere este diferit de numărul de sunete este:

- a. „generale”.
- b. „instituțiile”.
- c. „accentuat”.
- d. „exact”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „microfoanele erau fixate la două mese prea înalte”; purta tocuri înalte.
- b. „Înalt, cu o mustăcioară scurtă.”; avea o rochie lungă.
- c. „zâmbetul meu a încremenit într-o grimasă.”; privirea ei a înlemnit când l-a văzut.
- d. „bărbatul repetă, cu o undă de grabă în voce.”; barca se plimba pe o undă a râului.

4. Alcătuieste un enunț în care primul adjectiv din secvența „*gradele de handicap sunt: grav, accentuat, mediu și ușor*” să fie utilizat ca adverb.

4 puncte

- adjectivul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Mutați-vă pe scaunul acela, la microfonul vecin”, trecând substantivele la numărul plural.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Am făcut așadar un schimb generos de zâmbete din prima clipă când a intrat el acolo.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. generos	
2. de zâmbete	
3. el	
4. când	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri.

6 puncte

Persoanele cu dizabilități sunt sensibile/sensibili (1) și își doresc/ își dorește (2) comunicarea cu ceilalți . O singură privire le/îi (3) poate schimba viața oricăreia dintre ele.

Persoanele cu dizabilități sunt _____ (1) și _____ (2) comunicarea cu ceilalți. O singură privire _____ (3) poate schimba viața oricăreia dintre ele.

8. Imaginează-ți că ai participat la o acțiune de caritate pentru persoane cu dizabilități . Formulează, în enunțuri diferite, două întrebări pe care le-ai adresa organizatorilor acestei acțiuni, folosind *un verb la modul indicativ, timpul perfect compus și un adjectiv pronominal demonstrativ*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Redactează o compunere, de 70-130 de cuvinte, în care să-l caracterizezi pe Victor, personajul principal din textul 2.

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale personajului indicat;
- să ilustrezi două modalități de caracterizare, prin câte o secvență comentată;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj cu o valoare importantă pentru tine.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acestuia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

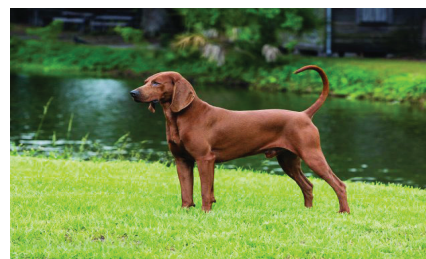
Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A large rectangular area with a dashed border, containing 25 horizontal lines for writing.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with 20 horizontal lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. A dashed border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Redbone Coonhound este o rasă americană de câini de vânătoare. Ca și celelalte rase de Coonhound (câini de vânătoare specializați în prinderea animalelor care se cațără în copaci), Redbone-ul este folosit pentru vânătoarea de animale mici, precum ratoni*, oposumi* și veverițe, dar este capabil și să urmărească animale mari, precum urși sau pume. Strategia sa de vânătoare constă în urmărirea și determinarea animalului să se refugieze într-un copac, de unde vânătorul îl poate doborî, și nu în capturarea directă a prăzii.

Această rasă există din perioada de dinaintea Războiului Civil american și provine din sudul Statelor Unite. Spre deosebire de alte rase de Coonhound, care sunt crescute în principal pentru abilitățile de vânătoare și mai puțin pentru aspect, Redbone-ul se distinge prin blana sa roșie intensă, dar și prin capacitatea de a urmări urmele prăzii pe distanțe mai lungi, o trăsătură numită „cold nose”.

A fost înregistrat la United Kennel Club încă din anul 1902, iar din 2010 este recunoscut și de American Kennel Club. În cultura populară, rasa a devenit cunoscută mai ales datorită romanului pentru copii *Where the Red Fern Grows (Prietenii copilăriei mele)* de Wilson Rawls, publicat în 1961.

Redbone Coonhound are o constituție suplă, musculoasă și bine proporționată. Tipul de corp este specific subgrupului de coonhound, cu picioare lungi și drepte, un piept puternic, capul și coada ținute sus și cu mândrie în timpul vânătorii sau al prezentărilor în expoziții.

Redbone-ul are ochi căprui și o expresie facială adesea descrisă ca „rugătoare”. Ochii pot varia de la maro închis la căprui-deschis. Blana este scurtă și netedă pe corp, dar destul de aspră pentru a proteja pielea în timpul vânătorii prin vegetație deasă. Culoarea blănii este întotdeauna un roșu bogat, deși uneori poate apărea o mică pată albă pe piept, între picioare sau pe labe. Nasul este de obicei negru și proeminent*, iar negrul de pe bot și din jurul ochilor – numit „mască” – nu este neobișnuit.

(https://en.wikipedia.org/wiki/Redbone_Coonhound)

* ratoni - mamifer carnivor din America, bun cățăror, care seamănă cu bursucul prin pelaj și talie și cu ursul prin forma capului;

* oposumi - mamifere marsupiale arboricole, de mărimea unei pisici, cu coadă lungă și blană cenușie, care trăiește în America de Nord și de Sud;

* proeminent - care iese mult în relief; excepțional, marcant, remarcabil.

Textul 2

Presupun că vine o vreme în viața fiecărui băiat când este încercat de acea boală minunată numită dragoste de cățeluș. Și nu mă refer la băiatul care se ține ca un cățeluș după fata drăguță de peste drum, ci la dragostea pentru un animaluț cu patru lăbuțe și codiță jucăușă și colți ascuțiți, care rod degetele băiatului care se joacă, mănâncă și chiar doarme cu el.

Aveam zece ani când m-am îmbolnăvit prima oară de această boală cumplită. Nu e ușor pentru un copil să-și dorească un câine și să nu poată avea unul. Sentimentul îi roade sufletul și nu-l lasă să doarmă noaptea. [...]

Dacă mi-aș fi dorit un câine ca orice băiat normal, sunt sigur că mama și tatăl meu mi-ar fi luat unul, dar aspirațiile mele erau diferite. Nu-mi doream un singur câine. Voiam doi, și nu orice fel de câini. Trebuiau să fie o rasă anume. Trebuia să am niște câini. M-am dus la tata și am vorbit cu el. S-a scărpinat în cap și s-a tot gândit.

— Bine, Billy, mi-a spus el, am auzit că bătrânul Hatfield o să aibă pui de la collie-ul lui. Sunt sigur că pot să-i cer unul pentru tine.

La fel de bine ar fi putut să-mi toarne apă rece în cap.

— Tată, i-am spus eu, nu vreau un amărât de Collie. Vreau niște copoi, câini de vânatoare. Și vreau doi.

Îmi dădeam seama după expresia de pe chipul lui că ar fi vrut să mă ajute, dar nu putea. Așa că mi-a zis:

— Billy, câini dintr-ăia costă mulți bani, și noi nu avem așa ceva acum. Poate într-o bună zi, când o să ne permitem, o să ți-i luăm, dar nu acum. [...]

Tocmai când îmi pierdusem speranța că o să am vreodată un câine de rasă, ceva minunat s-a petrecut. Dumnezeu și-a zis că suferisem destul și că era timpul să-mi dea o mână de ajutor.

Totul a început într-o zi în care săpam porumbul pe un câmp de lângă râu. Pe celălalt mal un grup de pescari își stabiliseră tabăra. [...]

Îmi făcea mereu plăcere să scotocesc pe unde își făcuseră pescarii veacul.(...) Acolo am găsit cea mai mare comoară, o revistă pentru vânători și pescari aruncată de cei care campaseră*. Era o adevărată minunăție pentru un băiat de la țară.

M-am așezat pe un buștean* de paltin și am început s-o răsfoiesc. Pe paginile din spate am găsit secțiunea cu anunțuri- „câini de vânatoare” [...] În colțul din dreapta, jos, am găsit un anunț care mi-a tăiat respirația. Cu litere mici zicea așa: „Pui Redbone Coonhound, rasă pură- 25 de dolari exemplarul.” [...] Cincizeci de dolari, o sumă fabuloasă, mai mulți bani decât văzusem vreodată. Eram hotărât să fac rost de ea cumva. Aveam deja douăzeci și trei de cenți- zece cenți de la bunicul pentru că îl ajutasem la niște treburi și treisprezece cenți pe care mi-i dăduse un pescar pentru o cutie cu râme. Era un început pentru împlinirea visurilor mele- douăzeci și trei de cenți. [...]

Am muncit toată vara ca un sclav. Am prins languste* și plevuști* cu o veche plasă de sârmă pe care mi-o meșterisem singur. Pe astea le-am vândut pescarilor alături de legume și porumb copt. Mi-am făcut de atâtea ori loc prin tufele de mure, încât mâinile și picioarele îmi erau acoperite numai de zgârieturi de la spini. Am bătut dealurile în căutarea tufișurilor de afine. Bunicul mă plătea cu zece cenți pentru o găleată cu fructe de pădure. [...]

Vara următoare am făcut la fel.

(Wilson Rawls, *Prietenii copilăriei mele*)

* a campă - a poposi pe un câmp, în corturi.

* buștean - trunchi de copac tăiat și curățat de crengi; partea trunchiului unui copac rămasă în pământ după tăiere.

* langustă - animal crustaceu de mare, asemănător cu racul, dar lipsit de clești, cu antene foarte lungi și cu carapacea spinoasă, de culoare violacee, a cărui carne este foarte gustoasă.

* plevușcă - peștișor de baltă cu corpul lung de 6-10 cm, acoperit cu solzi mărunți, cu capul verde-cafeniu.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Redbone-ul este folosit pentru vânatoarea de

- a. ratoni, oposumi, veverițe, urși sau pume.
- b. ratoni, oposumi, veverițe.
- c. urși sau pume.
- d. animale mici.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**
- Strategia de vânatoare a Redbone-ului constă în
- capturarea directă a prăzii.
 - urmărirea și determinarea animalului să se refugieze într-un copac.
 - determinarea animalului să se refugieze într-un copac.
 - urmărirea, determinarea animalului să se refugieze într-un copac și capturarea prăzii.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 2. **2 puncte**
- În locul în care campaseră pescarii, băiatul a găsit
- porumb.
 - o revistă.
 - o plasă.
 - bani.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
- Înainte de a decide să muncească pentru obținerea celor cincizeci de dolari, Billy avea
- treisprezece cenți.
 - douăzeci și cinci de dolari.
 - zece cenți.
 - douăzeci și trei de cenți.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Redbone Coonhound provine din estul Statelor Unite.		
<i>Where the Red Fern Grows</i> de Wilson Rawls a fost publicat în anul 1861.		
Blana aspră a câinelui are rolul de a proteja pielea în timpul vânătorii prin vegetația deasă.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Billy își dorește un câine obișnuit.		
Cei doi pui Redbone Coonhound costă cincizeci de dolari.		
Pentru obținerea banilor, Billy muncește o vară întregă.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care tatăl amână să-i cumpere lui Billy câini de vânatoare, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20-40 de cuvinte, o trăsătură a textului nonliterar, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Ai vrea să-ți cumperi un câine din rasa Redbone Coonhound? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *animalelor*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Cuvintele „este” și „expresia” conțin, în ordine:

2 puncte

- a. 4 litere, 5 sunete; 8 litere, 7 sunete.
- b. 4 litere, 3 sunete, 8 litere, 8 sunete.
- c. 4 litere, 4 sunete, 8 litere, 8 sunete.
- d. 4 litere, 5 sunete, 8 litere, 9 sunete.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate în secvențele din seria:

2 puncte

- a. „blana sa roșie”; A cumpărat o roșie și doi castraveți.
- b. „cu o veche plasă” ; Haina era nouă.
- c. „dar aspirațiile erau diferite.”; Dorințele mele erau clare.
- d. „o să ți-i luăm, dar nu acum”; I-am oferit un dar.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul din secvența „Aveam douăzeci și trei de cenți.” să fie utilizat la modul condițional-optativ, timpul perfect.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „dragostea pentru un animăluț cu patru lăbuțe și codiță jucăușă”, utilizând forma de plural a substantivului subliniat.

4 puncte

6. Scrie, în tabel, funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul:

„M-am așezat pe un buștean de paltin și am început s-o răsfoiesc”.

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. pe un buștean	
2. de paltin	
3. am început	
4. o	

7. Completează enunțul următor, extras din jurnalul unui iubitor de animale, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză. **6 puncte**

Azi mi-am făcut un nou prieten. Are blana roșcate/roșcată(1) și ochiii/ochii strălucitori (2). E un câine foarte frumos/frumoasă(3).

Azi mi-am făcut un nou prieten. Are blana _____(1) și _____(2) strălucitori. E un câine foarte _____(3).

8. Formulează două întrebări pe care i le-ai adresa lui Billy, personajul din textul 2, folosind un *pronume reflexiv* și un *adjectiv la gradul superlativ relativ de superioritate*, pe care le vei sublinia.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, de 70 – 130 de cuvinte, în care să îl caracterizezi pe Billy, personajul din textul 2. **14 puncte**

- să precizezi două trăsături ale personajului indicat;
- să prezinți cele două trăsături precizate prin câte o secvență comentată;
- să menționezi două mijloace diferite de caracterizare prin care se evidențiază trăsăturile precizate;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj cu o valoare importantă pentru tine, justificându-ți răspunsul.

Notă! Compunerea nu va avea titlu sau motto. Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Amintirile sunt comoara noastră personală de experiențe din trecut și evenimente care ne-au definit viața. Acestea sunt fragmente ale trecutului nostru, păstrate în creierele noastre, care ne influențează gândurile, comportamentele și identitatea.

• Cum funcționează amintirile?

Amintirile sunt rezultatul unui proces biologic complex, care implică diferite părți ale creierului. Trei procese importante sunt implicate în formarea și stocarea amintirilor:

Înregistrarea: Această etapă implică transformarea informațiilor din mediul extern într-un format pe care creierul nostru îl poate folosi.

Consolidarea: După înregistrare, amintirile sunt consolidate sau fixate în creier printr-un proces prin care conexiunile dintre neuroni devin mai puternice.

Recuperarea: Acesta este procesul prin care accesăm și folosim amintirile stocate. Cu cât o amintire este mai puternic consolidată, cu atât este mai ușor să o recuperăm.

• De ce avem amintiri?

Amintirile ne ajută să supraviețuim. Experiența trecută ne învață ce să facem și ce să evităm într-o situație periculoasă. De exemplu, amintirea în care ne-am ars din greșeală mâna pe o plită fierbinte ne ajută să evităm să ne mai ardem în viitor.

Amintirile ne permit să învățăm din trecut și să ne adaptăm la mediul în schimbare. Oricare experiență, bună sau rea, ne poate ajuta să luăm decizii mai bune în viitor. Ele sunt o parte esențială a identității noastre. Ne spun cine suntem și de unde venim. Amintirile ne permit să comunicăm și să împărtășim experiențe cu ceilalți.

• Cum putem îmbunătăți procesul de formare a amintirilor?

Chiar dacă amintirile sunt naturale, există modalități de a îmbunătăți procesul de formare a acestora. O atenție sporită la detalii și o concentrare mai bună pot ajuta la înregistrarea mai eficientă a informațiilor. Legarea unei noi informații de ceva ce deja cunoaștem poate ușura consolidarea acelei amintiri. Repetarea informațiilor și revizuirea lor periodică poate consolida amintirile și le poate face mai ușor de accesat.

Tehnologiile moderne, cum ar fi smartphone-urile și aplicațiile de notițe, pot ajuta la înregistrarea și organizarea informațiilor importante.

• Concluzie

Amintirile puternice sunt adesea legate de experiențe semnificative sau emoționale. Amintirile sunt o parte esențială a ceea ce suntem ca indivizi și au un impact profund asupra modului în care trăim și învățăm. Ele ne ajută să supraviețuim, să ne dezvoltăm și să ne conectăm cu ceilalți.

Investiți timp în a crea astfel de experiențe în viața voastră!

(<https://www.dcmedical.ro/lifestyle/relatii-familie/copii-si-tineri/de-ce-avem-amintiri-ce-sunt-acestea>)

Textul 2

Când eram copii, Hassan și cu mine ne urcam deseori în plopul de pe aleea din fața casei tatălui meu și ne enervam vecinii reflectând lumina soarelui în casele lor, cu ajutorul unui ciob* de oglindă. Obişnuiam să stăm fiecare pe câte o ramură, sus, cu buzunarele pantalonilor pline cu dude* uscate și cu alune. Ne jucam pe rând cu ciobul de oglindă și mâncam dude și ne bombardam cu ele, râzând. Încă îl mai văd pe Hassan sus, în copac, cu soarele care

se strecura printre frunze și îi licărea pe fața aproape perfect rotundă - o față ca a unei păpuși chinezești sculptate într-un lemn de esență tare, cu nasul lui drept și turtit și cu ochii mici, oblici*, semănând cu frunzele de bambus, ochi care deveneau aurii, verzi sau de culoarea safirului, în funcție de lumină. Încă îi mai zăresc urechile micuțe și așezate în partea de jos a capului și bărbia ascuțită, parcă neterminată. [...]

Uneori, cum stăteam noi acolo sus, în copac, îl convingeam pe Hassan să îl bombardeze pe cățelul chior* și șchiop al vecinului, un câine-lup, folosindu-și praștia și alunele drept muniție. Hassan nu era niciodată de acord, dar dacă i-o ceream eu, dacă chiar i-o ceream, nu mă refuza. Hassan nu-mi refuza niciodată nimic. Și era mortal cu praștia aia a lui. Ali, tatăl lui Hassan, ne prindea și se înfuria, atât cât se putea înfuria cineva care era atât de blând. Ne făcea semn cu degetul, muștrător, apoi ne dădea jos din copac. Lua oglinda și ne spunea ce îl învățase mama lui, că diavolul folosește lumina soarelui, reflectată în oglinzi, ca să-i distragă pe musulmani de la rugăciune. „Și râde în timp ce face asta” - adăuga el, muștrându-și fiul.

— Da, tată, mormăia Hassan, privind în jos.

Dar nu mă pâra niciodată. Niciodată nu spunea că oglinda, ca și bombardatul cu alune al câinelui șchiop al vecinului fuseseră ideea mea. [...]

Toată lumea era de acord că tatăl meu, „Baba” al meu, construisese cea mai frumoasă casă din cartierul Wazir Akbar Khan, o zonă nouă și luxoasă din partea de nord a Kabulului. Unii credeau chiar că era cea mai frumoasă casă din tot Kabulul. [...]

Puteam să număr pe degetele de la o mână de câte ori intrasem în locuința lui Hassan și a lui Ali în cei optsprezece ani cât am trăit în acea casă. Când soarele cobora în spatele dealurilor și noi terminam cu joaca, eu și Hassan ne despărțeam. Eu o luam pe lângă tufele de trandafiri spre vila lui Baba, iar Hassan, spre cocioaba* de pământ unde se născuse și unde trăise toată viața lui. Îmi amintesc că era curată, sărăcăcioasă, luminată slab de două lămpi. Două saltele erau așezate în colțuri opuse, un scaun cu trei picioare și o masă de lemn, în colțul în care își făcea Hassan desenele. [...]

Dacă mama mea murise la naștere din cauza unei hemoragii, Hassan își pierduse mama la nici o săptămână după ce se născuse. Și o pierduse din cauza unor împrejurări pe care cei mai mulți dintre afgani le consideră cu mult mai grave decât moartea: fugise cu o trupă ambulantă de cântăreți și dansatori. Hassan nu vorbea niciodată de mama lui, de parcă nici nu ar fi existat. Întotdeauna m-am întrebat dacă poate să nu se gândească la ea - cum arată, unde este; mă întreb dacă visa să o întâlnească. Îl chinuia dorul de ea, așa cum mă chinuia pe mine dorul de mama pe care nu apucasem să o cunosc. [...]

(Khaled Hosseini, *Vânătorii de zmeie*)

*ciob – bucată, fragment dintr-un obiect de sticlă, de faianță etc.

*dude – fructul dudului (numele unui arbore)

*oblic – (despre ochi) cu colțurile exterioare ridicate spre tâmpile

*chior – care vede numai cu un ochi; căruia îi lipsește un ochi

*cocioabă – casă mică, sărăcăcioasă, dărăpănată

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Contribuie la îmbunătățirea procesului de formare a amintirilor

- evitarea repetiției pentru a nu deveni dependent de memorie.
- dormitul frecvent în timpul zilei pentru a odihni creierul.
- legarea informațiilor noi de cunoștințe deja existente.
- eliminarea completă a tehnologiei pentru a stimula memoria naturală.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Procesul de „consolidare” în formarea amintirilor are rolul de

- a. a transforma informațiile din mediu în imagini mentale.
- b. a întări conexiunile dintre neuroni pentru a fixa amintirile.
- c. a permite accesarea amintirilor deja stocate.
- d. a șterge amintirile neimportante pentru a elibera spațiu.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Hassan trăgea cu praștia în cățel

- a. ca să se distreze.
- b. ca să se răzbune.
- c. pentru că i-o ceruse prietenul său.
- d. ca să se laude că este un bun țintaș.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Cei doi copii reflectau lumina soarelui în casele vecinilor

- a. folosind un ciob de oglindă.
- b. cu o lanternă.
- c. cu o oglindă mare din sticlă.
- d. cu o lanternă electrică.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Amintirile nu ne influențează gândurile, comportamentele și identitatea.		
Tehnologia modernă poate sprijini procesul de memorare prin organizarea și înregistrarea informațiilor importante.		
Recuperarea este procesul prin care uităm informațiile mai vechi pentru a face loc celor noi.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Mama lui Hassan a murit la nicio săptămână după ce acesta se născuse.		
Hassan trăia într-o casă sărăcăcioasă.		
„Baba” construise cea mai frumoasă casă din centrul Kabulului.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care amintirile sunt esențiale pentru supraviețuirea noastră, valorificând textul 1.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, tipul de narator identificat în textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că poate exista o prietenie adevărată între doi copii care provin din medii de viață diferite? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 2.

2 puncte

A STRECURA, strecor, vb. I. 1. A trece un lichid printr-o strecurătoare, printr-o sită, printr-o țesătură pentru a-l separa de particulele solide sau de corpuri străine și pentru a-l limpezi, a-l face omogen. 2. (Despre lichide) A curge (câte puțin) printr-o crăpătură, printr-un loc îngust; a picura, a se prelinge. 3. A pătrunde printr-un desiș, printr-un loc strâmt, greu accesibil. 4. A intra, a ieși sau a se deplasa, a trece pe furiș; a se furișa. 5. A se infiltra în mijlocul unui grup (omogen) de oameni, având grijă să nu fie observat. 6. A trece pe rând și pe nesimțite, a se perinda; fig. (despre unități de timp) a trece, a se scurge. – Lat. *extracolare (< lat. colare).

DEX 09 (2009)

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunetul „i” este vocală în ambele cuvinte din seria:

- a. „viața”; „lui”.
- b. „chior”; „viitor”.
- c. „prețioase”, „apoi”.
- d. „experiențe”; „cartierul”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt formate prin derivare toate cuvintele din seria:

- a. „periculoase”; „soarelui”; „dansatori”;
- b. „a îmbunătăți”; „vecinului”; „sărăcăcioasă”;
- c. „greșeală”; „micuțe”; „cântăreți”;
- d. „gândurile”; „pierduse”; „chinezești”.

4. Alcătuieste un enunț în care adverbul din secvența : „Obişnuiam să stăm fiecare pe câte o ramură, sus, cu buzunarele pantalonilor pline cu dude uscate și cu alune.” să fie utilizat la gradul superlativ absolut.

4 puncte

- adverbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Experiența trecută ne învață ce să facem și ce să evităm într-o situație periculoasă.”, utilizând forma de plural a substantivelor.

4 puncte

6. Scrie, în tabel, funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: „Când eram copii, Hassan și cu mine ne urcam deseori în plopii de pe aleea din fața casei tatălui meu și îi enervam pe vecini reflectând lumina soarelui în casele lor.” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. copii	
2. de pe aleea	
3. meu	
4. îi	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un mesaj referitor la prieteni, cu forma corectă a fiecărui cuvânt subliniat. **6 puncte**

Prietenii adevărate/adevărați (1) sunt cei/ce-i (2) care apar atunci când restul lumi/lumii (3) dispăre.

Prietenii _____ (1) sunt _____ (2) care apar atunci când restul _____ dispăre. (3)

8. Formulează două sfaturi pe care i le-ai adresa lui Hassan, folosind un *verb la modul imperativ, formă afirmativă* și un *pronume personal în cazul acuzativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să îl caracterizezi pe Hassan, personajul din textul 2. **14 puncte**

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale personajului indicat;
- să prezinți cele două trăsături precizate prin câte o secvență comentată;
- să menționezi două mijloace diferite de caracterizare prin care se evidențiază trăsăturile precizate;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj cu o valoare importantă pentru tine, justificându-ți răspunsul.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light gray horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

„Educația unui copil începe cu 25 de ani înainte de-a se naște”, susține Aurelia Marinescu, autoarea „Codului bunelor maniere astăzi”.

Jurnalul National: Cum a apărut această carte?

Aurelia Marinescu: În timpul discuțiilor cu adolescenți de clasa a XI-a și a XII-a. I-am întrebat ce i-ar interesa pe ei. Și am aflat că-i interesau o mulțime de lucruri: dacă-ți cade măslinea pe jos la un restaurant, o ridici sau nu? Colegii dau o petrecere și nu sunt chemată, ce fac? Sunt într-o tabără și vreau să cunosc o fată, cum fac? Vreau să cunosc un băiat, dar nu mi l-a prezentat nimeni, ce fac? La toate aceste întrebări am răspuns și așa a apărut cartea.

Cum vă privesc tinerii?

Prima dată cu o spaimă foarte mare. După câteva minute de discuție însă, cu mare încredere.

Care este modul cel mai eficient de a face educație?

Mai bine să vă spun care este modul ineficient de a face educație: să-i ții cuiva teorie sau să-i vorbești pe un ton foarte ridicat. Am citit multe cărți care erau mai mult un fel de pedepse. Lucrurile erau atât de brutal spuse încât îți venea să faci exact pe dos. Atunci m-am gândit că cel mai eficient mod de a-i învăța pe tineri (și nu numai) buna-cuviință este de a avea simțul umorului.

Ce consideră oamenii de azi că este valoros, în opinia dumneavoastră?

Am să vă răspund printr-o întâmplare. Îmi povestea un realizator de tv că a filmat un material la unul dintre oamenii foarte bogați din România. La un moment, reporterul l-a rugat să meargă în bibliotecă. „Care bibliotecă?” a întrebat gazda, care n-avea nicio carte, nici măcar un ziar în toată casa. După șase luni i-a dat telefon reporterului și i-a spus: „Hai c-a apărut și camera care te interesa” Peste tot erau rafturi pline de volume, iar ziaristul a întrebat: „Cum le-ai obținut”? Răspunsul a fost următorul: „Am rugat un colaborator să-mi cumpere 20 de metri de cărți!”. Așa că bogăția nu asigură bunele maniere.

(după Cătălina Iancu, *Politețea nu costă, dar rentează*, jurnalul.ro)

Textul 2

Bogăția lui Huck Finn și faptul că se afla sub protecția văduvei Douglas l-au introdus în societatea bună, mai bine zis, l-au târât, l-au aruncat cu tot dinadinsul în ea, și suferințele lui erau crunte. Servitorii văduvei aveau grijă să fie curat și aranjat, pieptănat și periat; îl culcau în fiecare seară într-un așternut nesuferit, care n-avea pic de murdărie pe el, nicio pată cât de mică, pe care s-o strângă la inimă și s-o facă prietenă. Trebuia să mănânce cu furculiță și cuțit și să se folosească de șervet, de ceașcă și de farfurie, trebuia să învețe carte și să meargă la biserică și trebuia să vorbească atât de frumos, încât îi era și greu să mai vorbească. Oriunde se îndrepta, zăvoarele și cătușele civilizației îl înclauzau și îl legau pe mâini și de picioare.

Îndură cu vitejie toate necazurile timp de trei săptămâni, dar apoi, într-o bună zi, dădu bir cu fugiții. Timp de patruzeci și opt de ore, văduva îl căută pretutindeni, cu mare mahnire și îngrijorare, căutare la care luă parte toți cetățenii orașelului. L-au căutat în lung și-n lat, au răscolit râul, ca să vadă dacă nu cumva se înecase. În dimineața celei de-a treia zi, Tom Sawyer, mai înțelept decât toți, s-a băgat printre niște butoaie goale, tocmai în dosul abatorului vechi, și într-unul din ele l-a găsit pe fugar. Huck dormise acolo; tocmai își terminase gustarea de dimineață – niște rămășițe de mâncare, furate.

Era nepieptănat, mototolit, îmbrăcat în aceleași zdrențe care îi dădeau un aer interesant pe vremea când era liber și fericit. Tom îl scoase afară și îl rugă să se întoarcă acasă.

- Nu-mi mai vorbi despre asta, Tom. Am încercat, dar e degeaba, mă, Tom! Nu-i de mine.

Văduva mă pune să mă scol în fiecare dimineață la oră fixă, repede să mă spăl, mă piaptână slugile ei până mă apucă amețelile. Trebuie să port nesuferitele alea de haine, în care mor de cald, așa de aranjate că nici nu pot să mă așez pe ele sau să mă trântesc pe jos. Și musai să mă duc la biserică. În biserică nu ai voie să prinzi o muscă, și, vrei, nu vrei, trebuie să stai toată duminica încălțat!

- Bine, Huck, dar așa trăiește toată lumea!

- Așa o fi, dare eu nu-s ca toată lumea, eu nu pot. E oribil să nu fii liber. Ca să mă duc la pescuit, trebuie să cer voie, ca să mă duc la scăldat, trebuie să cer voie... Nu, Tom, nu vreau să fiu bogat și nu vreau să stau în afurisitele alea de case vechi. Mie îmi place pădurea, și apa, și nu le las de-aici încolo.

Tom prinse ocazia:

- Ia ascultă, Huck, pe mine bogăția asta nu mă sperie, eu tot mă fac haiduc, nu mă las.

- Ce spui? Nu, zău! Adevărat?

- Adevărat! Dar pe tine nu te primim în banda noastră. Ar zice lumea: „Hm! Banda lui Tom Sawyer! O adunătură de coate-goale!”

- Bine, Tom, dacă mă primești în bandă, mă întorc la văduvă o lună și mă chinui să văd dacă mă obișnuiesc...”

(după Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Cartea „Codul bunelor maniere astăzi” a fost scrisă

- a. în timpul discuțiilor cu adolescenții.
- b. în urma discuțiilor cu adolescenții.
- c. după o oră de discuții cu elevii de gimnaziu.
- d. când autoarea era adolescentă.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Aurelia Marinescu susține că educația copiilor începe

- a. în adolescență.
- b. la școală.
- c. cu 25 de ani înainte de a se naște.
- d. când copilul poate vorbi.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Văduva l-a căutat pe Huck

- a. trei săptămâni.
- b. o dimineață întreagă.
- c. o lună.
- d. 48 de ore.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Huck a fost descoperit

- a. într-un butoi.
- b. la biserică.
- c. în pădure.
- d. în oraș.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
În discuțiile cu Aurelia Marinescu, elevii au vorbit și despre dependența de telefoane.		
Un mod eficient de a educa este să ai simțul umorului.		
Toată ora, tinerii au privit-o cu teamă pe Aurelia Marinescu.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Lui Huck nu-i plăcea să doarmă într-un pat curat.		
Când Tom l-a găsit pe Huck, acesta nu mâncase nimic.		
Huck acceptă să mai stea o săptămână la văduvă, dacă e primit în banda lui Tom.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un efect al educației, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a personajului Huck, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Consideri că educația copiilor depinde de educația părinților? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

B.

1. Notează câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *trebuia să vorbească atât de frumos, încât îi era și greu să mai vorbească.* **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a. "vechi", "ocazia"
- b. "fericit", "era"
- c. "slugile", "place"
- d. Huck, Tom

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- "să-i vorbești pe un ton foarte ridicat" / M-am ridicat de pe scaun.
- "Așa a apărut cartea." / El a părut surprins.
- Atunci m-am gândit că trebuie să am simțul umorului. / Am înțeles că nu e ușor.
- Educația unui copil începe cu 25 de ani înainte de a se naște. / Educația unui copil se dezvoltă pe parcursul multor ani.

4. Alcătuieste un enunț în care un verb la modul conjunctiv din secvența : „*L-au căutat în lung și-n lat, au răscolit râul, ca să vadă dacă nu cumva se înecase.*” să fie utilizat la condițional-optativ.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „*I-am întrebat pe aceștia ce i-ar interesa pe ei*”, trecând pronumele la genul feminin.

4 puncte

6. Notează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Mie îmi place pădurea și apa și nu le las de-aici încolo.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. mie	
2. place	
3. și	
4. aici	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un anunț al dispariției lui Huck, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză.

6 puncte

A dispărut Huck Finn, un băiat de 13 ani! Ultima oară a fost văzut în fața casei _____ (văduvă, genitiv) Douglas. _____ (a purta, timpul imperfect) o cămașă largă și niște pantaloni _____ (vișiniu). Cine îl va vedea este rugat să anunțe șeriful!

8. Formulează două sfaturi pe care i le-ai putea da lui Huck, folosind un adjectiv la gradul comparativ de superioritate și un adverb la gradul superlativ absolut de superioritate, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Redactează o compunere, în 70 – 130 de cuvinte, în care să îți imaginezi ce ar fi scris Tom Sawyer, personajul din textul 2, în jurnalul său, la finalul zilei în care l-a găsit pe Huck.

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să respecți specificul paginii de jurnal;
- să valorifici două informații din textul 2, altele decât cele din cerință;
- să prezinți două emoții;
- să integrezi o descriere de minimum 20 de cuvinte.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Superputerea copiilor: IMAGINAȚIA

Fiecare invenție pentru care suntem recunoscători astăzi, a fost cândva produsul imaginației cuiva. Încă de la cele mai fragede vârste, copiii folosesc imaginația în toate contextele, iar întreaga lor lume se transformă. Lev Vygotsky, unul dintre cele mai renumite nume din domeniul pedagogiei, sublinia faptul că avem nevoie de imaginație zi de zi și că ne este necesară atât în geometrie, cât și în poezie. Imaginația are efecte pozitive în:

1. Dezvoltarea socială și emoțională

Atunci când copiii se joacă, prefăcându-se și imaginând diferite contexte și roluri, punându-se în pielea unor personaje, ei dezvoltă empatie și înțelegere pentru ceilalți. De asemenea, stima de sine a copiilor crește, oferindu-le încrederea de a fi orice își doresc. Jocul imaginar este o modalitate excelentă pentru copii de a-și testa limitele, de a învăța să își controleze impulsurile și de a experimenta interacțiunea socială.

2. Dezvoltare creativă

Poate că unul dintre cele mai evidente beneficii ale jocului imaginativ este o capacitate creativă sporită. Jocul imaginativ le oferă copiilor abilitățile de care au nevoie mai târziu în viață, pentru rezolvarea creativă a problemelor și o apreciere pentru eforturile artistice. Dezvoltarea creativității poate, de asemenea, să îi introducă pe copii în diverse tipuri de artă și să îi ajute să vizualizeze personaje și situații din cărți și filme.

3. Dezvoltarea fizică

Multe tipuri de joacă creativă sunt oportunități excelente pentru copii de a fi activi și de a face mișcare. Jocul imaginativ poate însemna practică pentru abilitățile motorii atât grosiere, cât și fine, în special pentru copiii mai mici.

4. Dezvoltarea limbajului și a abilităților de comunicare

Implicarea în jocul imaginativ le permite copiilor să gândească situații pe care le văd în fiecare zi sau pe care și le imaginează din povești. Aceștia își pot personifica părinții, alte persoane pe care le văd sau personaje din filme. Copiii exersează abilitățile de ascultare și descoperă semnificația din spatele cuvintelor, consolidând legătura dintre cuvintele scrise și cele vorbite.

(Superputerea copiilor, imaginația pe www.kenacademy.org)

Textul 2

Cum era și firesc, fiica noastră Elli conducea judecata de Fiecare Dimineață. În grădină puteai zări, claie peste grămadă, pe crengi, pe straturile de flori și pe acoperișul chioșcului, întreg Orașul. Poate că mai lipseau pe ici, pe colo câțiva, dar toată Lumea Distinsă era de față. Păsărețul liber de la margini, de dincolo de tunel și dinspre vii, stătea în primele rânduri. Venise care mai de care, cu câțel, cu purcel, fâlfâind din pene, din aripi și din cozi, bucuroși de întâlnirea care li se oferea.

Printre dalii* se așezaseră Orătaniile*, de-a valma. Nu mai știau nici ele care-s ale noastre, care ale vecinilor. Ele erau, mai ales, bucuroase să asiste la executarea sentințelor*. Se jeluiau

În gura mare, dar își dădeau coate și nu ar fi închis una un ochi când cădeau capetele (altora). Judecata de Astăzi este gata să înceapă.

- Declar ședința deschisă, rosti după lege Elli. Care este vinovatul și aș mai vrea să știu și cine va susține acuzarea.

- Cu voia Măriei Tale, spuse un Plisc de Cioară, procurorul se și află la datorie, gata să vă prezinte primul caz, vinovatul fiind... Kir Foti postăvarul* de pe strada Brașoveni. Pentru a doua oară și-a lăsat papagalul timp de o săptămână întreagă fără pâine, fără apă (de vin ce să mai vorbim sau de o plăcintă moldovenească).

- Sărmanul papagal, au zis îndată niște inimi bune din Adunare. Și pentru ce atâta supărare împotriva unui biet suflet de creștin?

- Pentru că nu reușise să învețe TABLA ÎN-MUL-ȚI-RII, silabisi cu greutate Pliscul - își pusese și ochelarii -, citind din actul de acuzare.

- Dar a reușit cineva vreodată? s-au mirat cu bună-credință unii.

- Într-adevăr, a spus și Elli, după ce-și veni din uimire, ar trebui să fii mag, vrăjitor sau vițel cu două capete, ca să te poți lăuda că știi tabla înmulțirii pe de rost și nici atunci n-aș fi sigură că ai reușit să o înveți cu adevărat.

- Mare necaz pe capul bietului papagal, a plâns cu lacrimi amare un Godac* aproape adormit la soare.

- Pe coada mea, a sărit și o Găină, dacă tu, Judecătorule, nu va trebui să-i dai acestui neom o pedeapsă aspră cum nu s-a mai dat vreodată în aceste locuri, să le fie drept exemplu tuturor din Oraș: să plătească dumnealui tuturor celor de față câte o găleată de porumb și una de mei, iar papagalului să-i mai dea în plus și o vestă de catifea.

Când se ridică Elli Judecătorul, toată lumea a tăcut. A mai încercat o costărcă* să afle cu cine s-a măritat fiica pastorului, ce a mâncat de Paște primarul, când începe echinocliul de toamnă, dar cum nimeni nu i-a răspuns, s-a resemnat. Toți cei prezenți la Judecată, deschizându-și bine urechile, au sorbit toate cuvintele sentinței* pe care le pronunța Elli.

- Ei bine, să nu se îndoiască nimeni de pedeapsa pe care o vom da, căci prea e nedreptatea strigătoare la cer. Să fie drept pildă pe tot pământul, până la primul colț. Dar zic să-i lăsăm și acuzatului o urmă de speranță măcar, că n-om fi negri la suflet. Hotărâsc, deci, ca Kir Foti să fie de acum încolo nu postăvar*, ci stropitoare*.

Și, întinzând brațul spre cer, o flăcăruie albastră a străbătut cerul. Mulți s-au jurat când le-au povestit mai târziu nepoților lor toată întâmplarea - cum au văzut cu ochii lor (și nu cu ai altora) trăsnetul minunii luminând văzduhul. Și într-adevăr, cum s-a aflat mai târziu, în acea clipă Kir Foti s-a prefăcut în stropitoare.

Înțeleaptă hotărâre, lăudată de toți. Căci în Oraș erau nenumărați postăvari și numai două-trei stropitori. Biețele bătrâne nu aveau cu ce-și îngriji grădina, cu ce-și uda florile din curte sau din ghivece. (Ele au lăudat din toată inima înțelepciunea copilei noastre și au sperat că măcar încă cincisprezece-douăzeci de postăvari să fie prefăcuți în stropitori, iar ceilalți în greble, sape și seceri de care de asemeni duceau mare nevoie.)

(după Iordan Chimet, *Închide ochii și vei vedea Orașul*)

* postăvar – persoană care făcea sau vindea materiale de stofă sau de lână pentru uniforme sau pături;

* dalii – plante decorative de grădină;

* orătării – păsări de curte (găini, rate, curci etc.);

* godac – purcel (aici substantiv propriu)

* cocostărcă – barză;

* sentință – hotărâre, decizie a unui tribunal;

* stropitoare – vas de tablă sau de plastic, care servește la stropitul plantelor în grădină.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Lev Vygotsky este un specialist în

- a. psihologie.
- b. geometrie.
- c. pedagogie.
- d. sociologie.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Copiii își dezvoltă abilitățile de comunicare

- a. interpretând rolul părinților, al altor persoane sau personaje din filme.
- b. învățând să își controleze impulsurile.
- c. fiind mereu activi.
- d. vizualizând personaje din cărți sau filme.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Ședința de judecată a lui Kir Foti se desfășoară în

- a. întreg Orașul.
- b. strada Brașoveni.
- c. într-un chioșc.
- d. în grădină.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Cere o pedeapsă aspră pentru Kir Foti, ca exemplu pentru toți din Oraș

- a. Găina.
- b. Godacul.
- c. Elli.
- d. Pliscul de Cioară.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Imaginația are un rol nesemnificativ în geometrie.		
Jocul imaginativ are limite în ceea ce privește interacțiunea socială a copiilor.		
Jocurile creative stimulează copiii să facă mișcare.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Zilnic are loc câte o ședință de judecată condusă de Elli.		
Păsările de curte stau în primele rânduri.		
Sentința de a-l transforma pe Kir Foti în stropitoare a revoltat persoanele în vârstă din oraș.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care este acuzat Kir Foti, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului discontinuu, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că imaginația este cel mai important factor în dezvoltarea unui copil? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *justiției*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Există hiat în toate cuvintele din seria:

- a. „empatie”, „clăie”.
- b. „apreciere”, „nevoie”.
- c. „imaginația”, „neom”.
- d. „semnificația”, „le-au”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt antonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „dezvoltă empatie și înțelegere pentru ceilalți”; În fiecare zi învățăm să manifestăm tolerantă față de membrii comunității.
- b. „să își controleze impulsurile”; Nu-i place ca profesorul să-i controleze temele.
- c. „să-i dai acestui neom o pedeapsă aspră”; A avut mereu o atitudine blândă față de noi.
- d. „Înțeleaptă hotărâre, lăudată de toți”; A fost mereu apreciată pentru rezultatele ei.

4. Alcătuieste un enunț în care pronumele demonstrativ din secvența: „Aceștia își pot personifica părinții, alte persoane pe care le văd” să fie utilizat în cazul genitiv.

4 puncte

- pronumele:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „o flăcăruie albastră a străbătut cerul”, modificând numărul verbului.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „să plătească dumnealui tuturor celor de față câte o găleată de porumb și una de mei, iar papagalului să-i mai dea în plus și o vestă de catifea”.

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. să plătească	
2. dumnealui	
3. -i	
4. (de) catifea	

7. Completează enunțurile următoare preluate din mesajul papagalului pedepsit, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză.

6 puncte

Matematica nu mi-a plăcut niciodată, tabla înmulțirii e _____ (*plictisitor*), pentru că nu mă lasă să îmi exprim liber mulțimea de _____ (*gând*, numărul plural), care mi se învâlmășesc în cap. Stăpânul meu voia să îi țin contabilitatea la firma sa de postavuri, dar eu sunt un papagal vorbăreț, nu pot sta la un birou _____ (*a calcula*, modul conjunctiv, timpul prezent) și să fac planuri de afaceri.

8. Imaginează-ți că, după pronunțarea sentinței, Kir Foti poartă o discuție cu judecătorul Elli. Scrie un dialog, de patru-șase replici, despre cele întâmplate, folosind *un substantiv în cazul vocativ* și *un numeral cardinal*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Imaginează-ți că Elli are un jurnal, în care scrie în fiecare seară, despre judecata pe care o conduce dimineața în grădina familiei. Redactează, în 70 – 130 de cuvinte, o pagină de jurnal, în care fetița prezintă procesul lui Kir Foti, valorificând textul 2. Data redactării jurnalului este 21 iulie 2025.

14 puncte

În redactarea compunerii vei avea în vedere:

- exprimarea unei emoții, a unui sentiment trăite/trăit de fetiță;
- valorificarea a două elemente din textul suport, altele decât cele din cerință;
- respectarea convențiilor unui jurnal.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

152

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with thin, light blue horizontal lines. A dashed black border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Situată pe cele mai nordice vârfuri ale Europei, Laponia este o regiune vastă, care se întinde pe teritoriile a patru țări din această parte a globului. Este recunoscută pe toate meridianele lumii pentru peisajele sale încântătoare acoperite de zăpadă sclipitoare care efectiv îți taie răsuflarea, natura sălbatică impresionantă, unica auroră boreală și pentru populația sa indigenă*, denumită sămi.

În același timp, Laponia este o destinație magnifică de iarnă pentru toți iubitorii de natură și de aventură și oferă o mare varietate de activități precum drumeții prin pădurile înghețate, plimbări cu sănii trase de reni, excursii la cabane tradiționale și, mai ales, vizite la casa lui Moș Crăciun. Însă, acest loc din regiunea nordică a continentului nostru este mai mult decât o destinație turistică de iarnă. Este un tărâm al minunilor, plin de magie și de mister, care a inspirat de-a lungul timpului numeroase povești, mituri și legende și care poate fi explorat pe tot parcursul anului de toți cei care vor să-i descopere frumusețea unică și diversitatea culturală. În cele ce urmează îți vom dezvălui cele mai interesante și mai frumoase informații despre tărâmul lui Moș Crăciun. [...]

1. Înființat în 1965, satul lui Moș Crăciun este situat la câțiva kilometri de Rovaniemi. Este o destinație de vis pentru copii și adulți deopotrivă, locul unde vizitatorii îl pot întâlni pe Moș Crăciun în persoană.

2. Renii sunt un adevărat simbol în Laponia, formând o parte importantă a culturii poporului indigen* sămi, care în mod tradițional erau păstori de reni. De asemenea, aici sunt organizate curse de reni încă din anul 1932, iar capitala Laponiei, Rovaniemi, are forma unui cap de ren, iar străzile sunt dispuse precum coarnele renului.

3. În Laponia de Vest, în zona localității Muonio, este cel mai curat aer din lume, asta datorită populației reduse, a traficului rutier foarte scăzut, dar și tehnologiilor îmbunătățite de curățare utilizate în Finlanda.

4. Laponia oferă o varietate de activități de iarnă, cum ar fi plimbări cu sănii trase de reni ori de câini husky și, desigur, „vânătoarea” aurorei boreale, un spectacol ceresc uimitor.

5. Laponia este vizitată în fiecare an de 500.000 de turiști din toată lumea, cei mai mulți provenind din China.

6. Cel mai gros strat de zăpadă înregistrat vreodată în Laponia a avut 190 de centimetri.

7. Copacii din Laponia sunt foarte bătrâni, cel mai vechi dintre aceștia având 529 de ani.

8. Deși poporul sămi a împărțit anul în opt anotimpuri, iarna în Laponia durează în jur de șapte luni. Verile sunt scurte și plăcute, iar iernile sunt lungi și dominate de ninsori, curentul din zona Oceanului Atlantic contribuind la menținerea temperaturilor puțin sub limitele extreme.

9. Dacă ai de gând să călătorești în Laponia este bine să știi că întregul ținut este acoperit de zăpadă, începând din octombrie și până în martie. Temperaturile variază aici între +12 grade Celsius pe timpul zilei și – 40 de grade Celsius noaptea.

(<https://www.libertatea.ro/lifestyle/curiozitati-despre-laponia>)

* indigen = persoană care este originară dintr-o anumită țară, născută într-o anumită țară.

Textul 2

A fost odată ca niciodată un sat numit Gersa. Satul avea formă de pălărie de cowboy și era așezat puțin strâmb, într-o parte, chiar la capătul lumii, exact acolo unde se termina Pământul. Dincolo de ultimul gard, cel al Morii de Frig, se întindea, lung și cuminte, Spațiul Cosmic.

În satul ăsta, mai mult ca orice, oamenii iubeau iarna. Și pentru că voiau să țină cât mai mult timp, au construit în capătul satului o moară care măcina tot fumul cald ce ieșea din hornul caselor și-l transforma în frig - un frig cu totul și cu totul special, cum nu mai exista nicăieri altundeva în lume. Era un frig moale și plăcut la atingere, ca blana unei pisici, un fel de ger albăstrui în care puteai să stai ore în șir fără să-ți înghețe mâinile, nasul sau picioarele. În fiecare dimineață, după ce luau micul dejun și înainte de a începe orice altă treabă, locuitorii satului mergeau la moară, umpleau cu vârf câțiva saci cu frig dintr-ăsta pufos, cât să le ajungă întreaga zi, și se întorceau bucuroși acasă: atâta vreme cât Moara de Frig funcționa, iarna nu avea cum să se termine.

În prima casă din sat locuia, împreună cu părinții lui, Horică, un băiețel care toată ziua bună ziua nu făcea altceva decât să inventeze tot felul de lucruri.

Nodurile de la șiret care nu mai puteau fi niciodată dezlegate, mașinutele din care nu rămăneau decât roțile, scrisul de mână pe care nu-l putea înțelege nimeni, devoratul de dulciuri - toate astea (și încă multe altele de același fel) le inventase Horică.

Dar cel mai mare vis al lui era să construiască în mijlocul satului o vacanță de iarnă fără sfârșit, în care să încapă toți copiii din lume, un loc în care să nu trebuiască să faci altceva decât să te joci pe tabletă, să primești cadouri de sărbători și să cânti karaoke. Ultimul lucru pe care-l inventase era o sanie zburătoare pe bază de lătrat de câine: cu o jumătate de os o ademenea lângă sanie pe Maia, cățelusa lui, lega iute frânghia de zgarda ei și Maia se speria și o lua la goană, lătrând, trăgând sania cu așa viteză, încât Horică era convins că zboară.

Uneori, în viteza aceea nebună, își pierdea ba șapca, ba fularul, ba bocancii de lână pe care-i primea cadou, pentru a mia oară, de la Mama Vecă și Ticu Șefu, oamenii de zăpadă pe care Horică îi considera bunicii lui și care stăteau zi de zi în fața porții și-i urmăreau ghidușiile. Erau singurii care nu-l certau niciodată, de asta îi iubea băiețelul atât de mult. Mama Vecă făcea ghem orice fir descusut din hainele sau încălțăminte lui, apoi făcea altele, răbdătoare și înțelegătoare cum numai ea putea fi. Mare noroc cu firele astea: era singura modalitate prin care mama băiețelului, urmând firul de-a lungul satului, îl putea găsi pe Horică, care de altfel uita să se întoarcă acasă, la teme.

(Dan Coman, *Moara de frig*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Cei mai mulți turiști care vizitează Laponia provin din:

- a. Statele Unite.
- b. China.
- c. Finlanda.
- d. Norvegia.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Cel mai vechi copac din Laponia are:

- a. 190 de ani.
- b. 529 de ani.
- c. 1.000 de ani.
- d. 40 de ani.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Horică își dorea cel mai mult să construiască:

- a. o sanie zburătoare.

- b. o vacanță de iarnă fără sfârșit.
- c. o moară nouă.
- d. un câțel robot.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Cine o ajuta pe mama lui Horică să-și găsească băiatul, când acesta uita să se întoarcă acasă?

- a. Cățelușa Maia.
- b. Ticu Șefu.
- c. Mama Vecă, prin firele descusute.
- d. Moara de Frig

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
În Laponia se pot vedea curse de reni încă din 1932.		
Poporul sámí a împărțit anul în patru anotimpuri.		
În Laponia de Vest se află cel mai curat aer din lume.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Moara de Frig transforma fumul cald în frig moale și plăcut.		
Maia este bunica lui Horică.		
Mama Vecă desfăcea firele din haine pentru a le folosi din nou.		

6. Explică, în 1–3 enunțuri, un motiv pentru care locuitorii satului iubeau iarna, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20–40 de cuvinte, o trăsătură a personajului Horică, numind mijlocul de caracterizare. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este important ca tradițiile și poveștile unei comunități să fie păstrate? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *familiei*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a. „înghețate”; „legende”.
- b. „explorat”; „activități”.
- c. „măcina”, „răbdătoare”.
- d. „mergea”; „ghidușile”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt omonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „durează în jur de șapte luni”; Luni e prima zi de școală.
- b. „Era un frig moale și plăcut.”; Cu bluza aceea groasă îi era foarte cald.
- c. „lega iute frânghia de zgarda ei”; Își lega șireturile prea strâns.
- d. „au construit în capătul satului o moară”; Au ridicat clădirea în mai puțin de șase luni.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul din secvența „Mama Vecă făcea ghem orice fir descusut” să fie utilizat la modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a treia.

4 puncte

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Verile sunt scurte și plăcute”, trecând substantivul la numărul singular.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „În prima casă din sat locuia, împreună cu părinții lui, Horică, un băiețel care toată ziua bună ziua nu făcea altceva decât să inventeze tot felul de lucruri.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. locuia	
2. cu părinții	
3. lui	
4. Horică	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând un mesaj al unui turist.

6 puncte

În Laponia am văzut cele mai frumoși / frumoase (1) peisaje și ați respira / am respirat (2) cel mai curat aer din lume. Copacii / copacile (3) din Laponia sunt foarte bătrâni, cel mai vechi dintre aceștia având 529 de ani.

În Laponia am văzut cele mai _____ (1) peisaje și _____ (2) cel mai curat aer din lume. _____ (3) din Laponia sunt foarte bătrâni, cel mai vechi dintre aceștia având 529 de ani.

8. Formulează două reguli pe care ar trebui să le respecte turiștii care vizitează Laponia, folosind un *verb la imperativ* și un *adjectiv propriu-zis*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare prin care crezi că ar putea trece Horică în timpul jocului. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unei descrieri de tip tablou;
- valorificarea a două informații din textul 2.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

LIBRIS.RO: *Sunteți bibliofil*? Cum arată biblioteca dumneavoastră? Câte volume conține? Care este cea mai valoroasă carte pe care o aveți în bibliotecă? Care este cartea, din biblioteca personală, pe care o îndrăgiți cel mai mult? De ce?*

ANA BLANDIANA: Dacă bibliofil este cineva căruia îi plac mai ales cărțile elegante, cu supracoperte lucioase, cu prețul mare, atunci răspunsul este nu. Pentru mine cărțile nu au decât extrem de rar valoare materială. Și nu-mi place să fiu obligată să nu le stric, să le citesc cu grija de a nu le îndoi. Îmi place să plâng pe ele, să adorm cu ele sub pernă, să le trântesc enervată, dacă mă contrariază. Îmi plac cărțile pe care se vede că au fost citite, așa cum îmi plac ființele pe fața cărora sentimentele au lăsat semne. Biblioteca mea este un haos în care domină legi atât de subiective, încât aproape de neexplicat (teancuri cu cele pe care vreau să le citesc, teancuri cu cele cumpărate de curând și încă necitite, grămezi cu cele primite, pe care trebuie să le citesc și să mulțumesc pentru ele). Este mare, acoperă toți pereții casei, nemaipunând la socoteală grămezile așezate direct pe parchet sau covor, dar nu mi-a dat niciodată prin minte să mă apuc să număr volumele. Oricum, când îmi trebuie rapid o carte anume, chiar dacă sunt sigură că o am, e mai simplu să mă duc la o bibliotecă. Cartea cea mai valoroasă pe care o am în bibliotecă este un evangheliar* scris cu litere chirilice, legat în piele devenită aproape neagră de vechime și întrebuințare. O am de la tata, care a fost preot și care o primise și el, la rândul lui, de la un preot bătrân. Valoarea ei sentimentală este pentru noi mult mai mare decât cea bibliografică, pentru că pe ultima pagină rămasă albă a cărții sunt scrise pe hârtia poroasă, cu peniță străveche, două însemnări, despre două cutremure, din secolul al XIX-lea. Pierdută și regăsită în cutremurul din 1977 (stăteam într-un bloc care s-a dărâmat), această carte a rămas ca un simbol aproape miraculos al norocului nostru de a fi scăpat cu viață, iar pe ultima ei pagină, după ultima însemnare, am însemnat și noi povestea noastră.

LIBRIS.RO: *Cât timp alocați zilnic lecturii? Ce vă place să citiți? Ce cărți v-ați propus să citiți în perioada următoare?*

ANA BLANDIANA: Trei sau patru ore: una dimineața, înainte de a ieși din pat (dacă nu trag o cortină de pagini între somn și viață, mi se pare că nu pot să-mi încep ziua) și 2-3 seara, iar în nopțile cu insomnie mult mai mult. Citesc cărți noi, abia apărute, ca să simt pulsul ideilor și al formelor artistice la zi, scriitori români și străini, poezie, eseuri, proză, critică, teorie literară, dar și foarte multă istorie recentă, dar și veche, biblia, istoria religiilor. Îmi place enorm să citesc basme, chiar mai mult decât în copilărie. Dar cel mai mult îmi place să recitesc.

(<https://blog.libris.ro/2013/05/28/ana-blandiana-biblioteca-mea-este-un-haos-in-care-domina-legi-atat-de-subiective/>)

- bibliofil* - iubitor și colecționar de cărți rare și prețioase;
- evangheliar* - carte folosită în timpul slujbelor religioase.

Textul 2

Se crăpa de ziuă, când Meggie se trezi din somn. Noaptea se vedea peste câmpuri ca și cum ploaia i-ar fi spălat până la decolorare tivul rochiei. Deșteptătorul arăta aproape cinci și Meggie voi să se întoarcă pe cealaltă parte și să doarmă mai departe, când simți pe cineva în cameră. Speriată, se ridică și-l văzu pe Mo stând în fața dulapului deschis.

— Bună dimineața! zise el, în timp ce puneă în geamantan puloverul ei preferat. Îmi pare rău, e foarte devreme, dar trebuie să pornim la drum. Ce-ai zice de o cacao la micul dejun?

Meggie dădu din cap amețită de somn. Afară păsările ciripeau de parcă s-ar fi trezit de ore întregi. Mo mai aruncă încă doi pantaloni de-ai ei în geamantan, îl închise și-l duse la ușă.

— Îmbracă-te cu ceva călduros, zise. Afară e răcoare.

— Unde mergem? întrebă Meggie, dar el dispăruse deja.

Tulburată, aruncă o privire afară. [...] Meggie își trase pantalonii pe ea și se duse în bucătărie. Pe coridor erau două geamantane, o geantă de voiaj și lada cu sculele lui Mo.

Tatăl ei stătea la masa din bucătărie și ungea chifle cu unt. Mâncare pentru drum. Când intră în bucătărie, ridică puțin ochii și-i zâmbi, dar Meggie își dădu seama că își făcea griji. [...]

— Mo? Trebuie să plecăm din cauza... nopții trecute? O clipă crezu că avea să-i povestească tot – indiferent ce-ar fi fost de povestit. Dar el clătină din cap.

— Prostii, nu! zise și vârî chiflele pe care le unse cu unt într-o pungă de plastic. Mama ta avea o mătușă. Mătușa Elinor. Am fost odată la ea, când tu erai foarte mică. Locuiește lângă unul din lacurile din nordul Italiei, uit mereu care este, dar e foarte frumos acolo, iar de-aici sunt cel mult șase-șapte ore de mers cu mașina. Nu se uita la ea în timp ce-i vorbea. [...]

— E tot atât de ciudată ca și ceilalți? Mo mai fusese în vizită cu ea la unele rudenii. Atât familia lui, cât și aceea a mamei lui Meggie erau, cum i se părea acesteia, răspândite peste jumătate din Europa. Mo zâmbi.

— Puțin ciudată este, dar ai să te descurci. Are cărți cu adevărat minunate.

— Cât lipsim?

— Ar putea să dureze ceva mai mult. Meggie bău o înghițitură de cacao. [...]

— Împachetează proviziile și ia-ți suficient de citit! strigă Mo de pe coridor.

Ca și cum n-ar fi făcut asta. Cu ani în urmă îi făcuse o ladă pentru cărțile ei preferate, pentru toate călătoriile ei, scurte și lungi, îndepărtate și nu atât de îndepărtate. „Îți face bine să ai cărțile tale cu tine în locuri străine“, spunea Mo întotdeauna. El însuși își lua cel puțin o duzină.

Mo lăcuise lada în roșu, un roșu ca macul, floarea preferată a lui Meggie, ale cărei petale se puteau presa atât de bine între câteva pagini de carte și ale căror pistiluri imprimau pe carte un model stelar. Pe capac, Mo scrisese cu litere splendide, răsucite *Lada cu comori a lui Meggie*, iar înăuntru era căptușită cu tafta de un negru strălucitor. Din pânză nu se vedea în orice caz nimic, căci Meggie avea multe cărți preferate. Și mereu se adăuga o carte dintr-o nouă călătorie, dintr-un alt loc. „Dacă iei cu tine o carte la drum, zisese Mo, când i-o pusese pe prima în ladă, atunci se petrece ceva ciudat: cartea o să înceapă să-ți strângă amintirile. Mai târziu nu trebuie decât s-o deschizi, și ai să fii acolo unde ai citit-o prima dată. Chiar de la primele cuvinte, se vor reîntoarce toate: imaginile, mirosurile, înghețata pe care ai mâncat-o citind. Crede-mă, cărțile sunt ca hârtia de muște. De nimic nu se prind amintirile atât de bine ca de paginile tipărite.“ [...]

Un ceas mai târziu duseră totul în curte. [...]

— Dumnezeuule, ce-ai împachetat aici? Cărămizi? întrebă Mo, cărând din casă lada cu cărți a lui Meggie.

— Nu spui tu mereu: cărțile trebuie să fie grele, căci în ele se află întreaga lume? răspunse Meggie – și-l făcu să râdă pentru prima oară în dimineața aceea.

(Cornelia Funke, *Inimă de cerneală*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Cea mai valoroasă carte din biblioteca poetei Ana Blandiana este

- a. de istorie.
- b. de sociologie.
- c. Biblia.
- d. un evangheliar.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Atunci când are nevoie rapid de o carte anume, poeta

- a. ia cartea din biblioteca proprie.
- b. se duce la bibliotecă pentru a o împrumuta.
- c. o ia din grămada de cărți de pe covor sau parchet.
- d. o cumpără.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Mo a scris pe capacul lăzii cu cărți a lui Maggie

- a. Lada cu cărți.
- b. Lada cu comori.
- c. Lada cu comori a lui Meggie
- d. Geamantanul cu cărți.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Cum explică Maggie greutatea lăzii cu cărți:

- a. Lada conține un număr mare de cărți.
- b. Cărțile poartă amintiri din locurile pe care le-a vizitat.
- c. În cărți se află întreaga lume.
- d. Cărțile sunt valoroase.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru Ana Blandiana, cărțile au doar valoare materială.		
Biblioteca poetei Ana Blandiana este foarte bine organizată.		
Tatăl poetei a fost preot.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Mătușa Elinor e singura rudenie a lui Maggie.		
Meggie avea multe cărți preferate.		
Lui Mo îi place foarte mult să citească.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care Maggie își ia cărțile cu ea în călătorii, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului narativ, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că este importantă lectura în viața unui copil? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *vestimentației*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt despărțite corect în silabe cuvintele din seria:

- a. hâr-ti-a, ră-coa-re;
- b. mat-e-ri-ală, pa-gini;
- c. pe-niță, în-tot-dea-u-na;
- d. ve-chi-me, că-lă-to-riile.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt antonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Îmi pare rău, e foarte devreme.” „Un ceas mai târziu duseră totul în curte”.
- b. „Locuri străine”; Îi plăcea să călătorească în locuri necunoscute.
- c. „atunci se petrece ceva ciudat”. Avea un obiect neobișnuit.
- d. „Citesc cărți noi, abia apărute.” Povestea depre noi era una deosebită.

4. Alcătuieste un enunț în care pronumele personal din secvența: „Mai târziu nu trebuie decât s-o deschizi,” să fie numeral.

4 puncte

- pronume personal:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „floarea preferată a lui Meggi, ale cărei petale se puteau presa atât de bine.”, trecând substantivul subliniat la numărul plural.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Cartea cea mai valoroasă pe care o am în bibliotecă este un evangheliar scris cu litere chirilice”.

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. cea mai valoroasă	
2. o	
3. în bibliotecă	
4. un evangheliar	

7. Completează enunțurile următoare, reprezentând un fragment dintr-o scrisoare adresată de Maggie tatălui ei, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat. **6 puncte**

Cărțile preferat/preferate (1) din lada cu comori reușesc să-mi țină de urât, dar nu-mi alină dorul de tine. Mi-aș dori să fii/să fi (2) aici. Mătușa Elinor mi-a împrumutat din cărțile ei. E drăguță. Citim împreună lângă lac, până la lăsarea seri/serii (3).

Cărțile _____ (1) din lada cu comori reușesc să-mi țină de urât, dar nu-mi alină dorul de tine. Mi-aș dori _____ (2) aici. Mătușa Elinor mi-a împrumutat din cărțile ei. E drăguță. Citim împreună lângă lac, până la lăsarea _____ (3).

8. Formulează două întrebări pe care Maggie ți le-ar adresa ție, folosind *un pronume interogativ* și *un verb la modul condițional-optativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, în 70-130 de cuvinte, în care să prezinți o posibilă continuare a întâmplărilor din textul 2. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea răspunsului tău trebuie:

- să respecti succesiunea logică a evenimentelor în concordanță cu cerința dată;
- să integrezi o secvență descriptivă;
- să valorifici două informații din textul 2.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A large rectangular area with a dashed border, containing 25 horizontal lines for writing.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

- 7 din 10 copii nu au mers niciodată în vacanță la mare, iar 6 din 10 copii nu au fost niciodată în vacanță la munte;
- 6 din 10 părinți de la sat spun că nu au plecat niciodată cu copiii într-o vacanță plătită;
- 2 din 10 copii de la țară își petrec vacanța de vară ajutându-și părinții la treburile din gospodărie;
- Mai mult de 2 din 5 copii n-au în comunitate spații unde să-și petreacă timpul liber: parcuri, bazine de înot, trasee pentru drumeții;
- Peste un sfert dintre părinți spun că nu cheltuie niciun ban cu activitățile copiilor de peste vară, iar aproape 2 din 10 părinți cheltuie sub 100 de lei;
- Jumătate dintre copiii de la sat nu fac activități educative pe timpul verii;
- World Vision România lansează campania „Summer of Firsts” și își propune, alături de donatorii săi, să ducă peste 400 de copii de la sate la mare sau la bazin.

În satele României sunt mulți copii pentru care vacanța de vară este doar o perioadă ca oricare alta, sunt copii care nu au plecat niciodată într-o vacanță sau care nu au ieșit niciodată din propria comunitate. World Vision România lansează o campanie prin care își propune, cu ajutorul donatorilor, să schimbe acest lucru și să ducă peste 400 de copii la mare sau la bazin. [...] „La finalul vacanței de vară, copiii se duc înapoi în bănci, la școală. Mă gândesc la veșnica întrebare: voi ce ați făcut în vacanța de vară? La compunerea pe care copiii trebuie să o facă despre o vacanță de vară care, de fapt, n-a existat. La copiii care dau înapoi o foaie goală, pentru că nu au o poveste sau pentru că le este rușine să spună că, de fapt, în vacanță au muncit în curte. Împreună le putem scrie povestea acestei veri”, a declarat Mihaela Nabăr, director executiv al Fundației World Vision România.

(după <https://www.radioromaniacultural.ro/sectiuni-articole/educatie/studiu-world-vision-romania-vacanta-de-vara-a-copiilor-de-la-sate-7-din-10-copii-nu-au-mers-niciodata-in-vacanta-sau-in-tabara-la-mare-cum-poti-ajuta-un-copil-sa-vada-prima-data-marea-id33592.html>)

Textul 2

Ce vrei să te faci când o să fii mare?

Eu am vrut să mă fac șofer de camion, apoi milițian*, apoi învățător. Fratele meu a zis dintotdeauna că el vrea să fie preot. [...] Dacă cineva mă întreabă acum „Ce vrei să te faci când vei fi mare?” răspund fără să clipesc: fotbalist.

În a doua săptămână de vacanță, la insistențele mele și după ce am ajutat-o să spele podelele din casă, mama mi-a cusut, cu ață roșie, pe spatele unui tricou mai vechi, Numărul 5 Libero și căpitan de echipă, visul meu dintotdeauna. Inițial, fratele meu a vrut tot Numărul 5, dar l-am convins că nu se poate. *Nu pot fi doi jucători în aceeași echipă cu Numărul 5*, i-am spus, *iar tu ești în echipa mea*. A acceptat Numărul 1, cusut cu ață neagră pe o bluză galbenă pătată cu pităceață*.

„Hai, fugi la poartă, să-ți trag niște șuturi, să ne antrenăm”.

Tata e mare microbist*. Ține dintotdeauna cu U Cluj. Eu și frate-meu ținem când cu U Cluj, când cu Corvinul Hunedoara, Universitatea Craiova sau FC Olt Scornicești.

Mama nu ține cu nimeni. „Exact de fotbal îmi arde mie”, zice ea mereu, mergând să spele hainele la râu sau frecând linoleumul de pe hol cu peria de sârmă [...]. Sâmbăta, cât mama pregătește supa de pui și sarmalele, noi trei, băieții, stăm pe treptele casei și ascultăm la radio emisiunea noastră preferată, „Fotbal minut cu minut”. Stăm pe treptele calde de ciment, mâncăm pităceață și ascultăm vocile de la radio, transmițând în direct meciurile de fotbal din Divizia A. Nimic nu se compară cu momentele astea. Uneori am impresia că oamenii aceia fără chip, ale căror nume le-am învățat pe de rost și ale căror voci le pot recunoaște dintr-o mie, sunt cei mai buni prieteni ai mei. Dumitru Pelican, Nicolae Soare, Vasile Arhire, Sebastian Domozină, Dan Voicilă, Teoharie Coca-Cosma, Teodor Mateescu, Ilie Dobre, Radu Antofi. Voci ieșind din aparatul vechi de radio, așezat pe fereastra deschisă a verandei, ca să se audă mai bine. [...]

„Dacă vrei să te faci fotbalist, trebuie să pui mâna pe carte”, îmi zice mereu mama. „Uită-te la Loți Bölöni* - a făcut facultate, e medic stomatolog, de aia joacă așa de bine!” Bölöni e singurul fotbalist de care știe Mica. Și e exemplul pe care ni-l dă mereu, dar nu avem răbdare să o ascultăm.

„Fotbalul e portocaliu și strălucește ca soarele pe cer”, zice fratele meu, șutând mingea în sus, încercând mai apoi să o prindă cu ochii închiși, orbit de lumina puternică a soarelui de iunie.”

(după Dan Coman, *Fotbal & voci* din volumul *Plictisitoarea vacanță de vară a fraților Rădoi*)

* milițian ~eni, m. înv. Persoană care a lucrat într-o instituție de miliție; polițist.

* pităceață - (joc de cuvinte) mâncare simplă, pâine cu dulceață.

* microbist - spectator pasionat de fotbal

* Ladislau Iosif Bölöni (*László Bölöni*) - fotbalist retras din activitate, care a jucat pe post de mijlocăș.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

În vacanța de vară

- 2 din 10 părinți folosesc peste 100 de lei pentru copiii lor.
- 2 din 5 copii își petrec timpul liber în spații amenajate special pentru ei.
- mulți copii de la țară au aceleași activități ca în restul anului.
- toți copiii au experiențe deosebite despre care vor scrie în compunerea școlară.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Fundația World Vision România a constatat că

- a. toți copiii din România au vacanțe de vară fericite.
- b. niciun copil nu se plictisește în vacanța de vară.
- c. doar 4 din 10 copii au fost într-o vacanță la munte.
- d. fiecare copil scrie o compunere despre vacanța de vară.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Tatăl își petrece timpul liber cu copilul

- a. când este la radio emisiunea „Fotbal minut cu minut”.
- b. în timp ce o ajută pe mamă în gospodărie.
- c. de luni până vineri, în restul timpului fiind ocupat.
- d. uitându-se la meciurile de fotbal din Divizia A.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Mama copilului dorește

- a. să se uite la meciurile de fotbal.
- b. să își petreacă timpul liber cosând tricouri pentru băieții ei.
- c. ca fiul ei să învețe bine la școală pentru a-și împlini dorințele.
- d. ca meciurile să fie câștigate mereu de echipa ei preferată.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Doar 3 din 10 copii din satele din România au mers la mare.		
50% dintre copiii de la sat nu fac activități educative pe timpul vacanței de vară.		
Niciun părinte de la țară nu cheltuie bani pentru copiii aflați în vacanța de vară.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Fratele copilului își dorește să fie și el fotbalist.		
Într-o echipă de fotbal pot fi mai mulți jucători cu același număr.		
Copilul nu cunoaște cum arată prietenii lui de la radio.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care mama îl menționează mereu pe Bălăni, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului nonliterar, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este important ca, încă de când ești copil, să te gândești la ce vrei să te faci când vei fi adult? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are, în textul 2, cuvântul subliniat.

2 puncte

Căpitan: 1. Grad de ofițer superior locotenentului și inferior maiorului; persoană care are acest grad. 2. Comandant al unei nave militare, comerciale sau de pasageri. 3. (învechit) Persoană care comanda o oștire sau o parte a ei. 4. Sportiv desemnat să reprezinte și să conducă în timpul unei competiții echipa din care face parte.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvântul în care numărul de litere este diferit de numărul de sunete este:

- a. „Divizia”.
- b. „linoleumul”.
- c. „exact”.
- d. „impresia”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Nimic nu se compară cu momentele astea”; Clipele scurse până la finalul meciului au fost pline de emoție.
- b. „Hai, fugi la poartă, să-ți trag niște șuturi, să ne antrenăm”; Copilul fugi la poartă să vadă cine a venit în vizită.
- c. „Ce vrei să te faci când o să fii mare?”; Copiii merg la mare.
- d. „Mama nu ține cu nimeni.”; Copilul este de partea echipei Corvinul Hunedoara.

4. Alcătuiește un enunț în care *pronumele* din secvența „am ajutat-o să spele podelele din casă” să fie utilizat ca *interjecție*.

4 puncte

- pronumele:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „oamenii [...] fără chip, ale căror nume le-am învățat pe de rost”, trecând primul substantiv la numărul singular.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Stăm pe treptele calde de ciment, mâncăm pităceață și ascultăm vocile de la radio, transmițând în direct meciurile de fotbal din Divizia A.” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. stăm	
1. calde	
3. pităceață	
4. de la radio	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând concluziile studiului făcut de Fundația World Vision România. **6 puncte**

Mulți dintre părinții de la sat chestionați nu au/a plecat niciodată cu copiii într-o vacanță plătită, iar mai bine de un sfert dintre familii spun/spune că nu cheltuie niciun/nici un ban pentru activitățile de peste vară ale celor mici.

Mulți dintre părinții de la sat chestionați nu _____ plecat niciodată cu copiii într-o vacanță plătită, iar mai bine de un sfert dintre familii _____ că nu cheltuie _____ ban pentru activitățile de peste vară ale celor mici.

8. Imaginează-ți că urmează să stai o săptămână din vacanța de vară la țară. Formulează, în enunțuri diferite, două idei de petrecere a timpului liber, folosind *un adverb de timp* și *un verb la conjunctiv*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare prin care crezi că ar putea trece cei doi frați în timp ce joacă fotbal împreună. **14 puncte**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unei descrieri de tip tablou;
- valorificarea a două informații din textul 2, altele decât cele din cerință.

Pentru conținutul compunerii, vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (pentru unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Unul dintre drepturile fundamentale ale copilului este dreptul la recreere, deci copilul are nevoie de vacanță. Pentru orice copil, vara aduce cu sine bucuria vacanței mari și cu aceasta dorința de a pleca în tabere. Aceasta presupune și plecatul de acasă. Într-o excursie sau într-o tabără, copilul va vedea locuri noi, va învăța lucruri noi, se va dezvolta emoțional și social. O tabără sau o excursie va fi pentru copil o confruntare cu viața adevărată, un prilej de a socializa într-un mediu străin, diferit de școală sau casă.

O ieșire îi oferă copilului posibilitatea de a-și face prieteni, de a-și antrena corpul și mintea, iar cel mai mare câștig este deprinderea responsabilității. Așadar, tabăra școlară poate fi un prilej minunat de petrecere a unei părți din vacanță. Părinții nu ar trebui să-i priveze pe copii de această frumoasă experiență, care se dovedește a fi una educativă și de neuitat pentru cei mici. În astfel de situații, părinții ar trebui să țină cont de beneficiile pe care le aduc asemenea experiențe în formarea și dezvoltarea personalității copilului. Taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, a respectului pentru frumosul din natură, pentru artă și pentru cultură. Acestea reprezintă o excelentă îmbinare între programele culturale, educative și multe activități în aer liber. Aici, prin excursii, copiii vizitează anumite obiective turistice, pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă, desfășoară activități de dezvoltare personală, pictează, confecționează măști, fac drumeții în masive muntoase, se inițiază în tehnici de orientare în pădure, dansează, cântă, reușind, astfel, să-și pună în valoare abilitățile și să-și cultive propriile talente. Plecatul în tabără îl va învăța pe copil să se descurce fără mama și tata, îl va face mai responsabil; copilul va respecta un program, va trăi în colectivitate, va cunoaște alți copii și se va alege cu amintiri frumoase pentru toată viața. În același timp, ele sunt deosebit de importante în dezvoltarea armonioasă a copiilor. Ieșirile de acest gen îi fac pe copii să se accepte unul pe celălalt, să se ajute între ei și, nu în ultimul rând, să se înțeleagă unii pe ceilalți. Totodată, cei mici învață să-și ordoneze lucrurile, să facă ordine și curățenie în camera în care stau și să-și facă singuri patul. Altfel spus, ieșirile de acest gen îi ajută pe copii să devină independenți și să aibă încredere în propriile forțe, devenind, în același timp, foarte receptivi la tot ce li se arată sau li se spune în legătură cu mediul, fiind dispuși să acționeze în acest sens. Înviorarea de dimineață, drumețiile organizate pe munte, vizitarea unor obiective turistice (cascade, peșteri, muzee), spectacolele organizate ad-hoc prin participarea tuturor copiilor, legarea unor prietenii noi cu fete și băieți din întreaga țară, toată corespondența sinceră și copilăroasă pe care o întrețin mult – sunt lucruri de care nimeni nu și-ar mai aminti cu drag dacă nu ar fi fost taberele de vară.

Desprinderea de părinți, chiar și pentru o perioadă scurtă de timp, cu prilejul plecării în tabăra de vară, aduce o serie de aspecte pozitive în dezvoltarea psihosocială a copilului.

(<https://edict.ro/rolul-educativ-al-taberelor-scolare-in-viata-copiilor>)

Textul 2

- Adina, vrei să mergi în tabără la Predeal? Mă întreabă mama.

Nu știu ce să zic, n-am mai fost niciodată într-o tabără. Până acum n-am fost în vacanță decât la Cluj, la bunicii mei, sau în concediu cu părinții. Concediile îmi plac cel mai mult pentru că mama și Anton au mereu grijă de mine – să nu mă înec, la mare, așa-mi cumpără colac, să nu mă plictisesc, la munte, așa că jucăm „chibrițele” sau spunem povești inventate. Și îmi fac toate poftetele, adică Pepsi și friptură, dacă găsim de cumpărat, ciocolată chinezească, clătite

cu gem de caise, plimbare cu minicarul, cu telecabina, parc de distracții, vată de zahăr și măr pe băț, minigolf, morișcă și fluierătoare cu apă din talcioc.

Nu cred că în tabără voi reuși să fac rost de toate astea de una singură. Totuși, sunt o mulțime de copii din școala noastră care merg tot timpul în tabere și se întorc de acolo foarte fericiți. Povestesc un trimestru întreg despre cât de bine s-au distrat în tabără, unde se organizează jocuri, iar în ultima seară se face un foc de tabără care e mai înalt decât cabana, se vede chiar din spațiul cosmic, iar la foc se cântă cântece și se spun glume. Așa ceva mi-aș dori să văd în realitate, pentru că mama și Anton oricât și-ar da silința, în concediu, nu pot face decât un foc mic și tot timpul se ceartă în jurul lui: „Doino, lasă-mă pe mine, că tu îl etuzezi!”, „Na, că te-am lăsat și uite că l-ai stins de tot!”

—Da, e bine să meargă într-o tabără! zice și Anton.

Să mai fie împreună și cu alți copii, că prea stă tot timpul numai cu noi! O să devină o sălbatică....

Și uite așa mi se hotărăște mie soarta - ca să nu mă transform într-un copil sălbatic precum Mowgli din Cartea junglei, în vara asta trebuie să merg în tabără, deși abia am terminat clasa a II-a, de puțină vreme reușesc să adorm de una singură, în camera mea, fără să mă țină nimeni de mână, iar când mă pierd de mama sau de Anton, încep să plâng, așa cum s-a întâmplat atunci când m-am rătăcit în magazinul Bucur Obor.

-Tabăra asta e organizată de o prietenă de-a noastră, Ruxi, care e profesoară de chimie la Școala 14, îmi spune mama, ca să mă încurajeze. O mai ții minte, nu-i așa? Sigur că o țin minte - e o doamnă căreia îi place să poarte fuste scurte și să fumeze țigară de la țigară, iar toți cei care se nimeresc prin preajmă, râd de se prăpădesc.

O să vezi că o să aibă grijă de tine ca o mamă! Mai ceva ca tovarășa de la școală, mai spune mama mea, care are de gând să mă abandoneze, tocmai acum, în vacanța de vară.

Oare ce să-mi pun în rucsacul de tabără? Mama mi-a pus deja șosete, chiloți, tricouri, pantaloni, treningul, o haină de fâș pentru ploaie, un hanorac, prosop, pastă de dinți, periuță, săpun, pieptăn. Eu îmi pun o păpușă mică căreia i se închid pleoapele atunci când o lași pe spate și o culci și pe care mi-a adus-o Anton din Bulgaria, deși eu i-am cerut să-mi aducă o păpușă Barbie, dar cică nu se găsesc păpuși Barbie nici în Bulgaria. Iau și vășutele din ceramică pentru păpușă pe care le-am cumpărat din talcioc - farfurii și cănițe, le bag pe toate în interiorul ghemotoacelor de ciorapi, ca să nu se spargă. Păpușa nu poate să stea nemâncată o săptămână, cât durează tabăra!

Îmi iau patru cărți - *Familia Roademult*, pe care am citit-o deja de două ori, *Făt-Frumos certat cu gluma* și, desigur, *Legendele Olimpului*, volumele 1 și 2, *Zei și Eroii*. Aș vrea să iau și *Povestiri istorice*, volumul 1, dar e o carte prea mare și nu încape în bagaj. Mai iau un pachet de cărți de joc, poate o să joc Păcălici împreună cu copiii din tabără, iau și jocul de Marroco. Rucsacul meu e deja foarte greu și cam burdușit.

(după Adina Popescu, *Cea mai cuminte elevă din tabără*, în volumul *Vine vacanța cu trenul din Franța*)

* a etufa – a distruge nimfa fluturelui de mătase din gogoșile destinate filării.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

În excursie copiii învață

- a. să mănânce singuri.
- b. să doarmă cu alți copii într-o cameră.
- c. să socializeze într-un mediu străin.
- d. să-și pregătească singuri micul-dejun.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Când un copil pleacă în tabără, părinții ar trebui

- a. să se plângă.
- b. să își dea seama că este o experiență pozitivă.
- c. să îl sune de trei ori pe zi.
- d. să îl viziteze acolo.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

În concediu, Adinei îi place să mănânce

- a. clătite cu gem de caise.
- b. castane coapte .
- c. popcorn.
- d. porumb fiert.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Rucsacul pe care Adina îl duce cu ea în tabără e burdușit, deoarece

- a. și-a pus toate hainele în el.
- b. și-a adus o pelerină de ploaie.
- c. l-a încărcat cu multă mâncare.
- d. a adăugat pe lângă cele patru cărți, un joc și un pachet de cărți de joc.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Taberele școlare contribuie la cultivarea respectului pentru frumosul din natură, pentru artă și pentru cultură.		
Taberele constituie un loc potrivit pentru educarea copiilor.		
Plecarea unui copil în tabără îl face mai dependent de părinți.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
După revenirea la școală, copiii nu-și mai amintesc de zilele petrecute în tabără.		
Doar în Bulgaria se găseau păpuși Barbie.		
Mama se preocupă de bagajul Adinei, înainte de plecarea în tabără.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care mama și Anton sunt de părere că Adina trebuie să meargă în tabără, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului narativ, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că un copil care pleacă prima dată de acasă se simte mai aproape de familie dacă își duce cu el lucruri dragi? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria care conține cuvinte cu silabe în hiat este:

- a. recreere, nevoie.
- b. orientare, excursie.
- c. pictează, reușesc.
- d. nimeni, abia.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria care conține cuvinte derivate este:

- a. „tocmai, acum”.
- b. „telecabina, rucsacul”.
- c. „chinezească, cănițe”.
- d. „niciodată, ciocolată”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt antonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Să mai fie împreună și cu alți copii.” A stat singură toată ziua.
- b. „sunt o mulțime de copii din școala noastră”. Am văzut o grămadă de cărți în camera bunicii.
- c. „în vara asta trebuie să merg în tabără.” Vara mea din America este scriitoare.
- d. „Rucsacul meu e deja foarte greu”. Copilul respiră greu.

4. Alcătuiește un enunț în care primul substantiv din secvența : „iar în ultima seară se face un foc de tabără care e mai înalt decât cabana”, să fie utilizat ca adverb.

4 puncte

- substantivul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „haină, prosop, pastă de dinți, săpun”, trecând substantivele la numărul plural.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „sunt o mulțime de copii din școala noastră care merg tot timpul în tabere.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. din școala	
2. noastră	
3. timpul	
4. în tabere	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri.

6 puncte

Taberele școlare le dau încredere copilor/copiilor (1) că se pot descurca și singuri. Acolo se leagă prietenii și încep povești care le /despre care (2) pot relata multă vreme după aceea. Plecând de acasă, se creează/se crează (3) impresia că ei sunt independenți.

Taberele școlare le dau încredere _____ (1) că se pot descurca și singuri.

Acolo se leagă prietenii și încep povești _____ (2) pot relata multă vreme după aceea.

_____ (3) impresia că ei sunt independenți.

8. Imaginează-ți că participi la o tabără școlară împreună cu alți colegi de clasă. Formulează, în enunțuri diferite, două acțiuni pe care vrei să le faci acolo, folosind *un numeral cardinal* și *un adverb de timp*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Redactează o compunere , în 70 – 130 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare la care a participat Adina, în timp ce se afla în tabără,valorificând și textul 2. **14 puncte**

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să respecti succesiunea logică a evenimentelor în concordanță cu cerința dată.
- să integrezi o descriere de tip portret.
- să valorifici două informații din textul 2.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

184

A large rectangular area with a dashed border, containing 25 horizontal lines for writing.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1**Factorii care contribuie la scăderea dramatică a temperaturilor din deșert**

Motivul pentru care deșerturile aride, regiuni uscate care acoperă în jur de 35% din suprafața terestră a Pământului, ajung atât de fierbinți și atât de reci, este o combinație între doi factori: nisip și umiditate.

Spre deosebire de un termos, nisipul nu reține căldura foarte bine. Atunci când căldura și lumina de la soare ating deșertul nisipos, granulele de nisip din stratul superior absorb și eliberează căldura în aer, potrivit unui raport al Jet Propulsion Laboratory de la NASA din 2008. În timpul zilei, radiația nisipului supraîncălzește aerul și face ca temperaturile să crească extrem de mult. Însă, în timpul nopții, majoritatea căldurii din nisip radiază rapid în aer și nu mai există lumina solară care să îl încălzească, astfel că nisipul și împrejurimile devin extrem de reci.

Totuși, acest fenomen nu este singurul factor care contribuie la scăderea dramatică a temperaturilor.

Motivul principal pentru schimbările drastice de temperatură este că aerul din deșert este extrem de uscat. În deșerturile aride precum Sahara și Atacama din Chile, umiditatea, cantitatea de vapori de apă din aer, este practic zero.

Spre deosebire de nisip, apa are o capacitate uriașă de a reține căldură. Vaporii de apă din aer captează căldura din apropiere de sol precum o pătură imensă invizibilă și o împiedică să se risipească în atmosferă. Aerul cu umiditate crescută are nevoie și de mai multă energie pentru a se încălzi.

Asta înseamnă că este nevoie de mai mult timp pentru acea energie să se risipească și pentru ca împrejurimile să se răcească. Astfel, o lipsă a umidității din deșerturi permite acestor locuri aride să se încălzească rapid, dar și să se răcească la fel de repede.

Temperaturile din Sahara pot scădea drastic imediat ce apune soarele. Astfel, de la o medie de 38 de grade Celsius în timpul zilei, temperaturile pot ajunge la o medie de minus 4 grade Celsius pe timpul nopții.

*(De ce sunt temperaturile din deșert atât de scăzute pe timpul nopții,
www.descopera.ro/stiinta)*

Textul 2

Se afla pe planeta Daruuy și avusese dreptate încă de la început când jurase că nu va veni niciodată aici. Dacă nu ar fi trebuit să o aducă pe Gruyma, prietena ei rănită acasă, nu s-ar fi apropiat de aceste locuri. Ura planeta asta. Pentru ea, era o închisoare. Din salvatoare ajunsese acuzată. Grayma nu se trezea să spună tuturor adevărul. Lovi din nou în masă cu pumnii. Avea să plece. Avea să se folosească de puterile ei pentru asta. Totul era să reușească să ajungă pe Pământ. Îi era teamă, dar nu avea de ales. Daruynul cu robă vorbise despre legi și despre un proces. Habar n-avea ce însemna un proces și nu voia să își asume riscul de a se afla în fața judecătorilor imperiali. Ar fi vrut să o vadă mai întâi pe Gruyma să se asigure că e bine. Dar dacă după ce reușea să ajungă la Gruyma, nu mai putea să plece pe Pământ? Nu, nu va merge la Gruyma. Avea nevoie de întreaga ei forță ca să poată ajunge pe Pământ. Închise ochii, vizualizând în minte chipul fratelui ei, Noah. [...]

Frigul înfiorător o lovi dintr-odată, un frig nimicitor care îi ardea pielea, îi ardea respirația, prinzând-o într-un nor de nisip înghețat.

Nu vedea nimic. Se afla într-o masă densă de ceață nisipoasă, o ceață care o ardea. O prinsese în ghearele ei și o învârtea ca pe o simplă particulă insignifiantă de nisip. Nisipul înghețat îi intra în ochi, în gură, în urechi, în nas, sufocând-o.

Unde Dumnezeu ajunsese? Ce era iadul acela înghețat? Și vântul? Și vuietul asurzitor? Sigur nu era Pământul. A fost aruncată cu putere într-un morman uriaș de nisip. Nisipul de sub picioare, ca și totul din jur, continua să se rotească, atrăgând-o în adâncuri. Săpa frenetic cu degetele înghețate, încercând să se mențină la suprafață, dar efortul ei era în van. Alte și alte mormane de nisip erau aruncate cu furie asupra ei, îngropând-o cu totul. Era, cu adevărat, îngropată de vie! Un mormânt înghețat. Să plece! Să plece de-acolo! Oriunde, doar să iasă din acel iad care o ucidea.

Strănută, nisipul ieșindu-i în trombă din nas și din gură. Putea să respire, dar în continuare îi era îngrozitor de frig. Tremura din tot corpul. Deschise cu greutate ochii înghețați și văzu camera cu pereții albi. Se-ntorsese în închisoare. Era în viață, dar nu liberă. Puterile ei nu au ajutat-o să părăsească planeta Daruuy să se întoarcă pe Pământ.

- Arn wa mnuyna, Rain!

Sări jumătate de metru în sus la auzul vocii femeii care-i pronunțase numele. Femeia îi vorbise în daruynă, spunându-i „Bună ziua!”.

O privi pe nou-venită printre genele înghețate și încă pline de nisip. Îi era tare frig! Dinții i se izbeau unii de alții de ziceai că sunt cai în galop. Nisipul din păr cădea ca o ploaie în jurul ei. Iar cel care-i ajunsese sub haine se scurgea în șiroaie înghețate pe piele, arzând-o mai tare decât ar fi făcut-o un sac de cărbuni încinși. Privi în jos spre tălpi, simțind că o ard cel mai rău. O moviliță de nisip îi acoperea tălpile cu totul. Era nisipul scurs de pe și de sub haine. Știa că ar fi trebuit să se miște, să facă măcar un pas pentru a-și elibera tălpile din nisipul înghețat, dar nu putea. Tremura atât de tare, încât chipul femeii daruynă i se clătina în fața ochilor.

- Sfântă Zeiță, ai fost în deșert! exclamă femeia, privind uluită la movilițele de nisip adunate în jurul picioarelor ei. Și nu în orice deșert, ci chiar în Daan Srahuun! Îmi dau seama de asta după culoarea nisipului și după aburii groși și albi care ies din el. Atât e de înghețat! Și nu doar că ai fost în Daan Srahuun, adăugă cu o uimire ce aducea a groază, dar ai reușit să te întorci. În viață! Ești prima ființă pe care Daan Srahuun a lăsat-o să-i scape din ghearele-i ucigașe. E un miracol! Tu ești un miracol!

(după Nadia Ciobotaru, *Născuți în spațiu*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

Scăderea dramatică a temperaturilor în deșert este provocată de doi factori:

- a. căldura solară și nisip.
- b. nisip și umiditate.
- c. venirea nopții și atmosferă.
- d. sol și aer.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

Media temperaturii în deșertul Sahara pentru 24 de ore, este:

- a. 38 de grade Celsius.
- b. 21 de grade Celsius.
- c. 17 grade Celsius.
- d. – 4 grade Celsius.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Rain a venit pe planeta Daruuy

- a. ca să își învingă sentimentele negative față de această planetă.
- b. pentru a lua parte la un proces.
- c. ca să își salveze prietena rănită.
- d. pentru că puterile ei au adus-o aici.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Când își folosește puterile pentru a se întoarce pe Pământ, Rain ajunge

- a. pe Pământ, la fratele ei Noah.
- b. nu părăsește niciun moment camera albă.
- c. în infern.
- d. în deșertul extraterestru.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Deșerturile aride reprezintă în jur de 35% din suprafața totală a globului pământesc.		
Nisipul reține căldura de la Soare ca un termos.		
În Sahara nu există deloc vapori de apă în aer.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Rain o vizitează pe prietena ei Gruyma înainte să încerce să evadeze.		
Fata este singura ființă care a revenit din deșert în viață.		
Femeia daruynă o salută pe Rain în limba pământenilor.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care Rain e hotărâtă să evadeze de pe planeta Daruuy, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului nonliterar, valorificând textul 1.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că un prieten aflat în pericol merită orice fel de sacrificiu? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are, în textul 2, cuvântul subliniat.

2 puncte

să părăsească (a părăsi), verb – 1. A pleca de lângă cineva, lăsându-l singur, a abandona pe cineva; 2. A pleca de undeva, a se îndepărta de ceva, a nu mai sta într-un loc; 3. A înceta, a conțeni, a întrerupe o acțiune; 4. A da uitării, a neglija. (MDA2, 2010)

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Există diftongi în toate cuvintele din seria:

- a. „regiuni”, „cai”.
- b. „contribuie”, „ziceai”.
- c. „furie”, „ești”.
- d. „înseamnă”, „ceață”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „lumina de la soare atinge deșertul nisipos”; Desertul servit a fost delicios.
- b. „vorbise despre legi și despre un proces”; Gândirea este un proces complex, specific omului.
- c. „Și vuietul asurzitor?”; În depărtare s-a auzit un zgomot prelungit.
- d. „exclamă femeia, privind uluită la movilițele de nisip”; Era netulburată de vorbele tale.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul la modul indicativ din secvența : „Ar fi vrut să o vadă mai întâi pe Gruyma să se asigure că e bine.” să fie utilizat la modul imperativ, forma afirmativă, numărul plural.

4 puncte

- verbul la modul indicativ:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „aburii groși și albi care ies din el”, modificând numărul verbului.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Sfântă Zeiță, ai fost în deșert! exclamă femeia, privind uluită la moviștile de nisip adunate în jurul picioarelor ei.” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. (în) deșert	
2. femeia	
3. adunate	
4. ei	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând modul în care Rain își activează puterile pentru a ajunge pe Pământ. **6 puncte**

Gândul fetei a zburat la copilăria petrecută împreună cu Noah, fratele ei/lui (1) la școala pentru copii cu puteri neobișnuite/neobișnuiți (2). A simțit că ceva o trage într-un tunel intergalactic cu o putere incredibilă și părea că a ajuns într-o tornadă. Ținea în continuare ochii/ochi (3) închiși, sperând că atunci când îi va deschide, va vedea chipul zâmbitor al lui Noah.

Gândul fetei a zburat la copilăria petrecută împreună cu fratele _____ (1) Noah la școala pentru copii cu puteri _____ (2). A simțit că ceva o trage într-un tunel intergalactic cu o putere incredibilă și părea că a ajuns într-o tornadă. Ținea în continuare _____ (3) închiși, sperând că atunci când îi va deschide, va vedea chipul zâmbitor al lui Noah.

8. Imaginează-ți că Rain îi lasă un bilet de rămas-bun prietenei ei, Grayma, înainte de a încerca să evadeze de pe planeta Daruuy. Formulează, în minimum 30 de cuvinte, conținutul biletului, folosind *un pronume negativ* și *un adjectiv la gradul superlativ relativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura universală. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

[illegible]

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să imaginezi o posibilă continuare a textului, sub forma unei întâmplări. **14 puncte**

În redactarea compunerii vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unui dialog de 3-4 replici;
- valorificarea a două informații din textul 2, altele decât cele din cerință.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acestuia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

This image shows a blank sheet of white paper designed for handwriting practice. It features a series of evenly spaced horizontal blue lines across its entire width. On the left side, there is a vertical dashed blue line that serves as a margin guide. The paper is otherwise completely empty, with no text or other markings.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Pentru copii, natura este o stare firească, beneficiile timpului de joacă în natură extinzându-se pe toate planurile de dezvoltare.

Astfel, putem afirma că natura este un imens laborator de cercetare. Copiii sunt oameni de știință înnașcuți. Ei adoră să exploreze priveliști, sunete, mirosuri și texturi. Mediul natural le oferă posibilități imense de descoperire. Mințile lor devin curioase, fiind provocați să se întrebe și să observe schimbările naturale. Fie că determină distanța dintre două pietre sau se întreabă ce fac insectele iarna, copiii sunt stimulați să gândească tot timpul. Aceste experiențe oferă ocazia de învățare autentică. În natură, copiii pot privi norii, pot asculta păsările sau pot mirosi iarba proaspăt tăiată, pot construi folosind bețe sau pot aduna semințe.

În ceea ce privește planul emoțional, a fi în natură provoacă o stare de bine. Copiii se simt liberi să descopere, să se miște și să fie gălăgioși. Ei pot alerga, sări, se pot cățara, rostogoli sau țipa, ceea ce reduce tensiunea și agitația, invitând calmul și odihna. Pe de altă parte, mulți copii se relaxează săpând o groapă în nisip sau privind cum se cațără o buburuză.

Din punctul de vedere al socializării, mediul natural aduce posibilități de interacțiune cu noi parteneri de joacă. Ei pot ajunge să împartă și să colaboreze pentru a crea jocuri.

Pe lângă aceste beneficii se adaugă, desigur, cele ce țin de dezvoltarea fizică: mișcarea contribuie la o creștere sănătoasă, iar aerul proaspăt și expunerea la soare contribuie la dezvoltarea unui sistem imunitar puternic. Societatea Canadiană pentru Fiziologia Mișcării recomandă 3 ore de mișcare de-a lungul zilei pentru copiii de 3-4 ani și 1 oră pe zi de mișcare pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 15 și 16 ani. Pentru aceștia din urmă se recomandă 3 zile pe săptămână de activități care necesită un nivel crescut de energie (alergat, fotbal, tenis) și 3 zile de activități pentru dezvoltarea sistemului osos și a musculaturii (înot, dans, drumeții).

Cu cât petrec mai mult timp în natură, cu atât copiii o vor iubi mai mult și o vor proteja, adulți fiind. Cultivând legătura cu natura, îi ajutăm să devină adulți echilibrați, conștienți de sine și capabili să prețuiască darurile pe care ea le are mereu de oferit.

(Mariana Robescu, *Relația dintre natură și dezvoltarea armonioasă a copiilor*,
<https://www.forbes.ro/relatia-dintre-natura-si-dezvoltarea-armonioasa-a-copiilor>)

Textul 2

În cireșul de la școală m-am urcat de o grămadă de ori, încă din prima zi. E copacul meu. Niciun alt copil nu reușește să urce atât de sus ca mine. De când eram mică îi mângâiam trunchiul, îl îmbrățișam... era prietenul meu.[...]

Ideea cu lista mi-a dat-o Estella acum trei ani și unsprezece zile, când a venit din România ca să fie femeie de serviciu la școala mea. Eram în curte, în cireș, clopoțelul suna, iar eu nu reușeam să cobor.

– Nu poți să cobori, așa-i? Te ajut eu.[...] Pune piciorul acolo!

Femeia înaltă, cu părul închis la culoare și ochii mari îmi arată o creangă care ieșea în afară. Eu mă țineam strâns de creanga pe care stăteam. Am încercat să întind un picior, dar am alunecat și scoarța a crăpat sub greutatea mea. Am revenit imediat la poziția inițială. Femeia de serviciu a făcut un pas și sub picioarele ei s-a auzit un pârâit, iar ea s-a aplecat și a ridicat o pereche de ochelari de pe jos. Fuseseră între frunze.

– Sunt ochelarii mei! Mi-au căzut în timp ce mă cățăram! am spus eu printre lacrimi.

– Nu plânge!

Apoi a început să se urce în copac. Eu strângeam tare creanga mea în brațe. Când a ajuns aproape, s-a așezat lângă mine, ca și cum am fi stat împreună la masă. A scos ochelarii din buzunar și eu mi i-am pus imediat. Erau murdari de pământ și un pic strâmbi, dar, totuși, vedeam cât de cât cu ei. Fusese bună că mi-a adus ochelarii, dar nu voiam să cobor, pentru că ieri doctorița Olga, la care merg în fiecare an să îmi fac control la ochi, mi-a explicat că, la unii, lumina se stinge când sunt bătrâni, la alții mai devreme. La mine se va stinge de tot cât sunt încă mică. Mi-a spus că voi rămâne pe întuneric.

Prefeream să stau acolo, deoarece speram că rămânând în cireș nu mi se va întâmpla nimic din ce mi s-a spus la control, adică nu îmi voi pierde vederea. I-am mărturisit acest lucru și doamnei care stătea cu mine în copac. I-am spus că nu vedeam prea bine și că avea să fie și mai rău, că voi orbi, iar lucrul de care mă temeam era că nu voi mai putea să mă cațăr în copac.

– Dacă nu mai poți face lucruri, trebuie să scrii o listă. Așa ești sigură că nu pierzi nimic.

– O listă?

– Sigur. Listă. Și eu am făcut una, cu ani în urmă. Coboră! Îți arat eu lista mea. Cum te cheamă?

– Mafalda.

Estella a sărit de pe creanga cea mai joasă a cireșului și s-a întors spre mine. Am ajuns și eu la o creangă de mai de jos și am sărit. Ea m-a prins din zbor și m-a așezat pe pământ. Apoi a pornit spre intrarea în școală, dar mai întâi mi-a făcut semn cu mâna s-o urmez.[...]

Acum o văd pe Estella în fiecare zi la școală. Când ajung, la opt fără zece, ea mă așteaptă în pragul ușii de la intrare și-mi face semnalul ei secret, care nu e chiar așa de secret, fiindcă îl aud toți. Semnalul ei e un fluierat puternic, care e recunoscut și de alți copii, dar nu mă deranjează acest lucru. Eu îl aud de departe și fug către ea. Însă mai întâi mă opresc să salut cireșul. De pe strada pe care merg în fiecare zi cu tata îl văd doar ca pe un norișor colorat, dar eu știu că e copacul, adică ar fi părul lui dacă ar fi un uriaș bun, așa cum mi-l imaginez eu.[...] Mă apuc să număr câți pași sunt între locul din care doar zăresc cireșul și locul unde se află. Tata mă trage ușor de mână.

– Tată, cât are un pas de-al meu?

– Hm, nu știu... Să aibă jumătate de metru, cam așa.

Număr treizeci de pași și aud fluierul Estellei. Treizeci și cinci, treizeci și șase... Patruzeci, cincizeci, o sută... Ajungem la poarta școlii și de acolo mă îndrept spre cireș. Ridic o frunză de sub copac. O pun în buzunar. Am făcut o sută patruzeci de pași ca să ajung la cireș. Șaptezeci de metri.[...]

(Paola Peretti, *Distanța dintre mine și cireș*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Un beneficiu al timpului de joacă în natură ce ține de dezvoltarea fizică este

- a. posibilitatea de învățare autentică.
- b. provocarea stării de bine.
- c. dezvoltarea unui sistem imunitar puternic.
- d. stimularea curiozității.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Se recomandă 3 zile pe săptămână de activități care necesită un nivel crescut de energie pentru

- a. adulți.
- b. copiii cu vârsta cuprinsă între 5 și 17 ani.
- c. copiii de 3-4 ani.
- d. adulți și copii.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Mafalda a făcut treizeci de pași

- a. până să ajungă la Estella.
- b. până când aude fluierul Estellei.
- c. până la cireș.
- d. până la intrarea în școală.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

În fiecare zi Estella o așteaptă pe Mafalda

- a. la intrarea în școală.
- b. la poarta școlii.
- c. în fața școlii.
- d. lângă cireș.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Puțini copii se relaxează săpând o groapă în nisip sau privind cum se cațără o buburuză.		
Relația pe care copiii o au cu natura are impact asupra vieții de adult.		
Societatea Canadiană pentru Fiziologia Mișcării recomandă 3 ore de mișcare pe zi pentru toți copiii.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Cireșul în care urcă fetița se află în curtea școlii.		
Estella a pornit spre intrarea școlii înainte să-i facă semn Mafaldei.		
Mafalda ia o frunză din copac și o pune în buzunar.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, motivul pentru care Mafalda nu vrea să coboare din cireș după ce Estella îi dă ochelarii, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a unui personaj din textul 2, numind mijlocul de caracterizare.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că omul poate descoperi în natură un loc de care să se simtă legat sufletește? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 1, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *naturii*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Conțin diftong toate cuvinte din seria:

- a. știință, voiam, eu.
- b. de-acolo, el, strângeam.
- c. ei, întotdeauna, construi.
- d. curioase, să-i, picioarele.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Omonimia substantivului „masă” este ilustrată în seria:

- a. S-a rupt masa din bucătărie/Se organizează o masă festivă.
- b. Masa de prânz a fost gustoasă./Această masă este din lemn masiv.
- c. Masa de biliard nu se mai poate folosi./Stă la masa de lucru și citește.
- d. Mama pregătește masa./Masa unui obiect se calculează ușor.

4. Alcătuieste un enunț în care un substantiv de genul feminin din secvența : „Pe de altă parte, mulți copii se relaxează săpând o groapă în nisip.[...]” să fie utilizat în cazul Genitiv. **4 puncte**

- substantivul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Am încercat să întind un picior, dar am alunecat (...)”, trecând verbele de la timpul perfect-compus la imperfect. **4 puncte**

6. Scrie, în tabel, funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: „Semnalul ei e un fluierat puternic, care e recunoscut și de alți copii, dar nu mă deranjează acest lucru.” **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. semnalul	
2. ei	
3. un fluierat	
4. alți	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un mesaj al unui copil care petrece mult timp în natură, cu forma corectă a fiecărui cuvânt subliniat. **6 puncte**

6 puncte

Vara viitoare voi reuși/ voi reuși (1) să ajung la prietenii noștri/noștrii (2) de familie a cărei/a
căror (3) casă de vacanță este în Delta Dunării, un adevărat colț de rai.

Vara viitoare _____ (1) să ajung la prietenii _____ (2) de familie
(3) casă de vacanță este în Delta Dunării, un adevărat colt de rai.

8. Formulează două întrebări pe care Estella i le-ar putea adresa tatălui Mafaldei, folosind *un verb auxiliar* și *un pronume interogativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

8 puncte

[illegible]

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

[illegible]

2. Imaginează-ți că ești coleg/colegă de clasă cu Mafalda și participăți împreună la o activitate extrascolară.

Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare din timpul activității respective.

14 puncte

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să respecti succesiunea logică a evenimentelor în concordanță cu cerința dată;
- să integrezi o descriere de tip tablou;
- să valorifici două informații din textul 2, altele decât cele din cerință;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

[illegible]

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

George Enescu s-a născut în Liveni-Vârnăv, un cătun* pierdut între dealurile Dorohoiului, care nici nu figura pe harta României. În actul de naștere, făcut pe 9 august 1881, scrie că „s-a născut alaltăeri”, adică pe 7, pe stil vechi (19, pe stil nou). [...]

Avea o memorie excelentă, grație căreia, la maturitate, putea dirija toată opera lui Wagner din memorie și putea cânta pe dinafară 62 de volume de Bach. Era suficient să audă o singură dată un cântec, că îl și reținea. După serile cu joc date de tatăl său în copilărie, dimineața se strecura desculț, în cămașa de noapte, în camera bunicului și-i spunea „l-ascultă, moșule, iac-așa cântau lăutarii* aseară!” Memoria sonoră era ajutată de o memorie vizuală fabuloasă. Dacă vedea o dată o partitură, o și înregistra vizual. La 4 ani, știa să citească, să scrie, să adune și să scadă. La 5 ani, cunoștea notele muzicale. Înzestrării lui pentru muzică i se adăugau altele: era foarte talentat la poezie, desen și pictură. „La 6 ani, făceam portrete și peisagii. Opoziția culorilor îmi dădea senzații tot atât de înfiorătoare ca și sunetele.” Și învăța foarte repede limbile străine. La 9 ani, vorbea deja engleza, franceza și germana.

Se spune că și-a construit singur prima vioară din șindrila*, de care a legat niște sârme. Bătrânii satului își aminteau că a încercat să facă una dintr-un strujan* de porumb, așa încât părinții s-au hotărât să-i cumpere o vioară mică de la oraș. Costache, tatăl, a plecat la Dorohoi, de unde a cumpărat o vioară de jucărie. Ajuns cu ea acasă, mama s-a repezit să caute soluția de dezinfectat. George i-a luat-o însă înainte și a aruncat-o în foc, supărat că „nu are sunet”. De abia atunci, hotărât, Costache a pornit spre Iași, de unde, contra sumei de 16 lei, i-a cumpărat lui George prima vioară adevărată.

Primele „lecții” de vioară le-a luat după ureche de la un lăutar bătrân din Dorohoi, Lae Chioru, pe care familia l-a instalat într-o odaie de musafiri la Cracalia ca să fie tot timpul aproape. A plecat însă repede, după doar câteva săptămâni, motivându-i Conașului că nu mai are ce să-l învețe pe copil. Atunci, la sfatul unor cunoscuți, Costache îl duce la audiție la Eduard Caudella, compozitor și profesor la Conservator, fost copil minune și el. Enescu avea 5 ani. Caudella i-a cerut să cânte ceva. Enescu, dezghețat, i-a spus „De ce nu îmi arăți întâi ce știi mata?”. Caudella l-a ascultat cântând după ureche și, impresionat, l-a trimis acasă să învețe notele, spunându-i tatălui să se reîntoarcă după doi ani. A fost momentul decisiv pentru Costache. Convins de talentul real al fiului său, a pus la bătaie întreaga energie pentru a organiza acasă, la Cracalia, o adevărată școală la domiciliu.[...] Când s-a împlinit timpul să se întoarcă la Caudella pentru altă audiție, entuziasmat, acesta a insistat la Costache să-și trimită băiatul la Viena.

(după *Copilăria lui George Enescu*,
articol publicat pe <https://www.istorie-pe-scurt.ro/copilaria-lui-george-enescu/>)

* cătun – sat mic;

* lăutar – cântăreț popular care cântă, de obicei, la un instrument cu coarde;

* șindrila – scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor;

* strujan – tulpina porumbului cu frunze cu tot, după ce a fost tăiată de la pământ și s-au cules știuleții.

Textul 2

David a zărit la fereastră un băiat cam de vârsta lui, cu păr nisipiu, cu obraji palizi și cu o privire neobișnuit de încordată în ochii albaștri, larg deschiși. [...] David aproape că s-a împiedicat de treptele crăpate în nerăbdarea de a ajunge la ușa larg deschisă.

– Ți-a plăcut ce am cântat? Și de unde ai știut ce am cântat? Ai înțeles? Ai putut să vezi corăbiile-nori sus pe cer și Lacul meu de Argint jos, în vale? Și ai putut să auzi ciripitul păsărilor și foșnetul vântului printre frunze și murmurul izvoarelor? Ai putut? Ah, ai înțeles?

Cu un gest și cu o expresie de neconfundat pe chip, David s-a oprit neajutorat.

– Vezi, Joe, ce ți-am spus eu? a izbucnit fetița într-o șoaptă răgușită, alergând lângă fratele ei. Ah, de ce m-ai pus să-l aduc aici? Toată lumea spune că e nebun de legat și că...

– Stai, Betty, așteaptă, a liniștit-o el. Poate că... de fapt, cred că înțeleg. Băiete, vrei să spui că vezi toate lucrurile astea în SINEA ta, iar apoi, cu vioara, încerci să povestești ce vezi. Așa-i?

– Da, da, a strigat David. Ah, chiar înțelegi! Și nu aș fi crezut niciodată că ai putea. Nu aș fi crezut niciodată că ar putea să mă înțeleagă cineva care nu are nimic altceva la care să se uite decât lucrurile acestea.

– Nimic altceva la care să mă uit! a repetat băiatul cu o suferință neașteptată în voce. Nimic altceva în afară de lucrurile acestea! Aș spune că, dacă aș putea vedea CEVA, nu mi-ar păsa CE văd! Și nici ție, dacă ai fi ...orb, ca mine.

– Orb?

David s-a tras înapoi. Chipul și vocea îi erau pline de groază.

– Adică nu poți să vezi...nimic cu ochii?

– Nimic. [...] Ei, lasă asta, l-a întrerupt băiatul orb, simțindu-se stingherit de compătimirea din vocea lui David. Cântă. Nu vrei?

– Dar cum o să știi VREODATĂ în ce lume frumoasă trăim? s-a cutremurat David. Cum poți să știi? Și cum poți cânta în armonie? Ești unul dintre instrumente. Tata a spus că așa suntem cu toții. Și a spus că toată lumea cântă ceva, tot timpul; și, dacă nu cânți în armonie... [...]

– Joe, Joe, l-a implorat fetița. Nu vrei să-l lași să plece? Mi-e teamă. Ți-am spus că...

– Măi să fie, Betty! N-o să-ți facă niciun rău, a râs Joe, puțin sâcâit.

Apoi s-a întors din nou către David, cu o oarecare asprime.

– Nu vrei să cânți? Ai promis că o să cânți!

– Da, ah, da, am să cânt, a șovăit David, așezându-și grăbit vioara sub bărbie și încercând coardele cu degete care tremurau puțin.

– Așa! a răsuflat Joe, lăsându-se înapoi în scaun cu un suspin mulțumit. Acum cântă încă o dată ce ai cântat înainte.

Dar David nu a cântat ce mai cântase și înainte – nu la început. De data aceasta, în muzica lui, nu se mai găseau nici corăbiile-nor diafane, nici păsările și nici izvoarele șopotitoare din pădure. Se găseau doar camera sărăcăcioasă, strada murdară, băiatul stând singur la fereastră, cu ochii lipsiți de vedere – băiatul care niciodată, niciodată, nu avea să știe în ce lume frumoasă trăia.

Apoi, dintr-o dată, David a avut un nou gând. Băiatul acela, Joe, spusese mai devreme că înțelegea. Părea să știe când i se povestea despre cerurile însoțite și pădurile bătute de vânturi, despre cântecul păsărilor și murmurul izvoarelor. Poate că și acum avea să înțeleagă. Dacă ar putea făuri o lume pentru ochii aceia orbi?

Poate că David nu mai cântase niciodată așa cum cânta atunci. Era ca și cum așternea pe acele patru coarde vibrând de purpura și aurul a o mie de apusuri trandafiri și chihlimbarul unor o mie de răsărituri, verdele unui pământ nemărginit, albastrul unui cer care ajungea până la porțile Raiului – ca să-l facă pe Joe să înțeleagă.

– Oho! a oftat Joe atunci când muzica a luat sfârșit cu un acord tumultuos. A fost grozav! Spune, n-ai vrea să mă lași te rog să ating numai puțin scripca aceea?

Iar David, privind chipul solemn al băiatului orb, a știut că Joe înțelesese cu adevărat.

(Eleanor H. Porter, *David și vioara lui*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

La 5 ani, copilul

- a. făcea portrete și peisaje.
- b. a învățat notele muzicale.
- c. vorbea deja engleza, franceza și germana.
- d. a fost sfătuit să plece la Viena.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Copilul Enescu a ajuns să studieze la Viena

- a. la sfatul unor cunoscuți ai părinților.
- b. la sfatul lăutarului Lae Chioru.
- c. în ciuda tatălui său, Costache.
- d. la insistențele compozitorului Eduard Caudella.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Când Joe îi cere să cânte la vioară, David este

- a. nerăbdător.
- b. neajutorat.
- c. stingherit.
- d. șovăitor.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Joe își dorește să asculte cântecul viorii, deoarece

- a. locuiește într-o cameră sărăcăcioasă.
- b. este lipsit de vedere.
- c. muzica îi produce bucurie.
- d. prin muzică își poate imagina lumea înconjurătoare.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Memoria excelentă îi permitea copilului să cânte orice melodie după prima audiție.		
George Enescu și-a făcut singur prima vioară adevărată.		
Enescu și-a depășit primul profesor de vioară în doar câteva săptămâni.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Exprimarea lui David o neliniștește pe Betty.		
La început, David crede că Joe nu poate cunoaște frumusețea lumii pentru că este orb.		
Melodia cântată de David este foarte tristă.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care George a distrus vioara de jucărie primită de la tatăl său, valorificând textul 1. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului continuu, valorificând textul 1. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Crezi că muzica facilitează cunoașterea lumii noastre? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 1.

2 puncte

DEZGHEȚAT, -Ă, dezghețați, -te, adj. 1. (Despre lichide înghețate) Care a redevenit lichid; (despre corpuri îmbibate cu apă înghețată) care s-a muiat la căldură (prin topirea lichidului). ♦ (Despre ființe înghețate) Dezmorțit; încălzit. 2. Fig. (Despre oameni; adesea adverbial) Isteț, vioi, priceput. – V. dezgheța.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria în care ambele cuvinte sunt corect despărțite în silabe este:

- a. con-stru-it; ne-aș-tep-ta-tă.
- b. co-nstru-it; neaș-tep-ta-tă.
- c. cons-tru-it; ne-aș-te-pta-tă.
- d. cons-truit; neaș-te-pta-tă.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt cuvinte polisemantice cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Avea o memorie excelentă, grație căreia, la maturitate, putea dirija toată opera lui Wagner”; David a cântat cu grație fiecare piesă cerută de Joe.
- b. „dimineața se strecura desculț, în cămașa de noapte, în camera bunicului”; Muzica vorbea despre apele care se strecurau vesele prin cotloanele malurilor.
- c. „Primele «lecții» de vioară le-a luat după ureche”; „n-ai vrea să mă lași te rog să ating numai puțin scripca aceea?”.
- d. „acele patru coarde vibrând de purpura și aurul a o mie de apusuri trandafiriul și chihlimbarul unor o mie de răsărituri”.

4. Alcătuieste un enunț în care un pronumele din secvența : „Joe, Joe, l-a implorat fetița” să fie utilizat în cazul genitiv.

4 puncte

- pronumele:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Memoria sonoră era ajutată”, schimbând numărul subiectului. **4 puncte**

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „a șovăit David, așezându-și grăbit vioara sub bărbie și încercând coardele cu degete”. **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. a șovăit	
2. grăbit	
3. coardele	
4. cu degetele	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând răspunsul imaginar pe care profesorul Caudella i l-a dat domnului Enescu. **6 puncte**

Domnule Enescu,

Vă sfătui/ vă sfătuiesc să îl **trimiteți/ trimite-ți** pe fiul dumneavoastră la Viena, unde marii specialiști îl vor învăța să **joace/ cânte** la vioară desăvârșit.

Domnule Enescu,

_____ (1) să îl _____ (2) pe fiul dumneavoastră la Viena, unde marii specialiști îl vor învăța să _____ 3) la vioară desăvârșit.

8. Imaginează-ți că te-ai întâlnit cu muzicianul George Enescu și formulează două întrebări pe care ai vrea să i le adresezi, folosind *un pronume interogativ* și *un verb la modul condițional-optativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare prin care crezi că ar putea trece David după întâlnirea cu Joe. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unui dialog de 4-6 replici;
- valorificarea a două informații din textul 2, altele decât cele din cerință.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A large rectangular area with a dashed border, containing 25 horizontal lines for writing.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Marian Râlea este un om vesel. Chiar și după 12 ani de la încetarea producției emisiunii *Abracadabra*, actorul de 54 de ani își păstrează imaginea magicianului, cel care a reușit să aducă atâtea zâmbete pe fețele copiilor de pretutindeni.

- Cum ați ajuns să-l interpretați pe „Magicianul”?

- Nu a fost ideea mea. O foarte bună prietenă, Ruxandra Ion, m-a întrebat dacă nu mi-ar plăcea să realizăm un proiect dedicat copiilor, o emisiune cu cântece și cu povești, un fel de abracadabra, cu un magician. Am filmat prima emisiune, a fost destul de bine, costumele ni le-am adus de acasă, ne-am imaginat noi cum ar trebui să fie și apoi ne-a venit ideea că ar trebui să creăm un magician al poveștilor.

Am luat o parte din copiii cu care realizasem piesa „Tinerețe fără bătrânețe” și i-am pus să cânte. Nu știau decât cântece patriotice. Atunci a fost momentul în care mi-am dat seama că trebuie să le redăm celor mici copilăria. După prima filmare nu am mai putut renunța, chiar dacă la început mi-am zis că fac una-două emisiuni și apoi mă opresc. Eu deja eram la teatru, interpretam diferite roluri, iar asta mi s-a părut așa, o joacă. Mi s-a spus că nu o să mai pot scăpa și uite că așa a fost.

- Credeți că această emisiune a fost un concept inspirat, mai ales după perioada comunistă și toate interdicțiile sale?

- Da, cu siguranță că a fost o idee foarte bună. A fost o joacă inteligentă în care i-am învățat pe copii să deprindă tainele poveștilor, să cunoască noi personaje și să se dezvolte. Cum toți aveam nevoie de povești, ideea a prins foarte bine și s-a dovedit și utilă.

- „Magicianul” a fost un adevărat fenomen. Cum ați perceput acest succes?

- A fost o adevărată nebunie. Copiii așteptau cu nerăbdare emisiunea, refuzau să meargă la biserică, apăreau discuții pe tema asta. Auzeam râsete din blocuri. Noi nu ne-am dat seama că începusem să punem bazele unui fenomen de care se vorbește și astăzi. Noi o consideram o emisiune pentru copii și atât. Toată lumea cânta „Eu pot, eu sunt magician”, era pe buzele tuturor. La un moment dat, am ajuns să avem 15 casete, mai multe decât orice alt artist consacrat.

(după procinema.protv.ro/stiri/eu-pot-eu-sunt-magician)

Textul 2

— Privești lucrurile dintr-un punct de vedere greșit, spuse unchiul Andrew măsurându-l enervat. Nu înțelegi că e vorba de un experiment epocal? Scopul principal al trimeriei pe cineva în Cealaltă Lume este să aflu cum e acolo.

— Atunci de ce nu te-ai dus tu?

Digory nu mai văzuse pe nimeni atât de ofensat și de surprins ca unchiul său.

— Eu? Eu? făcu el. Băiatul ăsta e nebun! Un om la vârsta mea, și cu sănătatea mea, să risc eu șocul și pericolele unei asemenea călătorii într-un univers total diferit? N-am auzit ceva mai absurd de când sunt! Îți dai seama ce spui? Gândește-te numai ce-nseamnă o Altă Lume... poți da peste orice... absolut orice.

— Și bănuiesc că acolo ai trimis-o pe Polly, spuse Digory, cu obrajii arzându-i de furie. Deși ești unchiul meu, nu pot să nu-ți spun că te-ai purtat ca un laș; ai trimis o fetiță într-un loc în care ție ți-e frică să te duci.

— Liniște, domnule! strigă unchiul Andrew, rezemându-și capul de masă. Nu permit să-mi vorbească astfel un școlar jegos. Nu înțelegi nimic. Eu sunt marele învățat, magicianul, cel care face experimentul. E firesc să am nevoie de subiecți pe care să pot experimenta. Doamne, mai lipsește să-mi spui c-ar fi trebuit să le cer voie cobailor înainte de a experimenta pe ei! Nu poți dobândi înțelepciune fără sacrificii. Dar ar fi de-a dreptul ridicol să mă duc chiar eu. E ca și când ai cere unui general să lupte ca simplu soldat. Dacă mor, ce s-ar întâmpla cu munca mea de-o viață?

— Nu mai trângăni atât, spuse Digory. O aduci pe Polly înapoi sau nu?

— Tocmai voiam să-ți spun, când m-ai întrerupt atât de nepoliticos, spuse unchiul Andrew, că am reușit să găsesc până la urmă o cale de a o aduce înapoi. Inelele verzi te aduc înapoi.

— Dar Polly n-are nici un inel verde.

— Nu, spuse unchiul Andrew zâmbind răutăcios.

— Deci nu se poate întoarce, strigă Digory. E ca și când ai fi omorât-o.

— Ba se poate întoarce, spuse unchiul Andrew, dacă se duce cineva după ea, cu un inel galben pentru el și două inele verzi — unul pentru el și altul pentru ea.

Digory înțelese în ce capcană căzuse; îl privi ținând pe unchiul Andrew, cu gura căscată, fără să scoată o vorbă. Era alb la față ca varul.

— Sper, spuse unchiul Andrew după scurt timp, cu glas tare și puternic, de parc-ar fi fost unchiul perfect care tocmai îi oferise un cadou generos și un sfat prețios, sper, Digory, că nu ești un fricos. Mi-ar părea tare rău să aflu că un membru al familiei mele nu este destul de cavaler și de demn să sară în ajutorul... unei domnișoare aflate la ananghie.

— Taci din gură! strigă Digory. Dacă ai avea destulă demnitate și toate celelalte, te-ai duce chiar tu. Dar știu că n-ai s-o faci. Ești o fiară. Bănuiesc c-ai pus totul la cale, ai vrut să plece fără să știe, pentru ca apoi să plec și eu după ea.

— Bineînțeles, recunosc unchiul Andrew, zâmbind odios.

— Foarte bine. Mă duc. Da' mai vreau să-ți spun ceva înainte. Până azi n-am crezut în Magie. Acum mi-am dat seama că există. Deci, dacă există, înseamnă că și toate poveștile cu vrăjitoare sunt și ele mai mult sau mai puțin adevărate. Iar tu ești un Magician crud și rău, cum sunt cei din povești. Dar n-am citit nici o poveste în care oamenii ca tine să nu fie pedepsiți până la urmă, și fac pariu că și tu vei plăti. Și-ai s-o meriți pe deplin!

(C.S. Lewis, *Cronicile din Narnia. Nepotul magicianului*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Emisiunea în care Marian Râlea a jucat un rol important a fost

- a. „Abracadabra”
- b. „Magicianul”
- c. „Eu pot, eu sunt magician”
- d. „Tinerete fără bătrânețe”

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Scopul emisiunii a fost acela de

- a. a promova niște copii actori.
- b. a-i învăța pe copii tainele poveștilor.
- c. a-i informa pe copii.
- d. a-i convinge pe copii să citească.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Digory este mânios pentru că

- a. bunicul său l-a mințit.
- b. unchiul Andrew a trimis-o pe Polly într-un alt univers.
- c. Andrew l-a jignit.
- d. Andrew i-a furat inelele magice.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Obiectele magice, despre care îi vorbește Andrew lui Digory sunt:

- a. o baghetă magică și o pelerină.
- b. o pereche de ochelari și un baston.
- c. două inele galbene și unul verde.
- d. un inel galben și două verzi.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Marian Râlea avea 54 de ani când a jucat în emisiunea „Abracadabra”.		
„Magicianul” a avut ideea realizării emisiunii.		
După primele emisiuni „Abracadabra”, actorul a renunțat la acest proiect.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Unchiul Andrew este mirat de reacția nepotului său.		
Digory îl acuză pe Andrew că i-a întins o capcană.		
Inelul verde se află la Polly.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un mod prin care Polly poate fi adusă înapoi, valorificând textul 2.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului narativ literar, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este nevoie de povești pentru educația unui copil? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *emoțiilor*.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a. „există”, „înseamnă”, „poveștile”
- b. „unchiul”, „ananghie”, „pariu”
- c. „aduce”, „principal”, „cealaltă”
- d. „magicianul”, „ridicol”, „întoarce”

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt corecte ambele enunțuri din seria:

- a. Ecsperimentul a reușit./ S-a întors repede din drum.
- b. Voi ați dus cartea la școală./ Relațiile familiale sunt importante.
- c. În rucsaci am pus toate uneltele./ Din text, am extras un fragment.
- d. Nu fi supărat!/ Întoarce-te înapoi!

4. Alcătuieste un enunț în care un adjectiv din secvența : „spuse unchiul Andrew, după scurt timp, cu glas tare și puternic” să devină adverb.

4 puncte

- adjectivul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „sunt marele învățat, magicianul”, trecând verbul la persoana I, numărul plural.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Nu poți dobândi înțelepciune fără sacrificii. Dar ar fi de-a dreptul ridicol să mă duc chiar eu.”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. nu poți	
2. înțelepciune	
3. ridicol	
4. eu	

7. Completează enunțul următor, reprezentând un mesaj al unui copil adresat Magicianului, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză.

6 puncte

Dragă Magicianule, _____ (a fi, condițional-optativ) și eu mai îndrăzneț dacă aș apărea pe o scenă. _____ (a ajuta, imperativ) și pe mine să îmi împlinesc visul!
Spune- _____ (eu, dativ) cum pot reuși!

8. Formulează două întrebări pe care i le-ai adresa lui Marian Râlea, folosind *un pronume nehotărât* și *un verb copulativ*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

[illegible]

2. Redactează, în 70 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 2.

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să formulezi ideile din text, dovedind înțelegerea acestuia;
- să prezinți evenimentele în succesiune logică;
- să respecti regulile unui rezumat;

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și maximum 120 și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Lectura în viața adolescentului este esențială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu cred că reușește. Din păcate, tot mai puțini adolescenți citesc în timpul lor liber. Unii din lipsa timpului, alții pentru că nu le place această activitate, iar alții sunt atrași de calculator și nu de cărți. Dacă un tânăr nu citește, este în primul rând vina părinților. Copiii trebuie învățați încă de mici cu acest obicei. [...]. Dacă sportul și dansul mențin sănătatea fizică și îi fac disciplinați, lectura însă are mult mai multe beneficii atât pentru psihic, cât și pentru suflet.

Lectura lărgeste orizonturile. În momentul în care citești mai multe cărți, afli lucruri ne bănuite, lucruri pe care ai vrea să le trăiești, întâmplări și locuri pe care ai vrea să le cunoști. Și astfel adolescentul devine mai ambițios, își va dori să reușească în viață. Va învăța să privească lucrurile din mai multe unghiuri.

Cititul face bine sufletului și psihicului. Lectura unei cărți aduce liniște interioară, aduce odihnă, deconectarea de la gândurile de zi cu zi și plus de asta este și o terapie pentru adolescent. Dacă acesta suferă, cititul îl va ajuta să se sustragă de la zbuciumul său, va descoperi noi posibilități. Pentru că eliberându-și creierul de stres, va găsi soluții. Cititul vindecă. Cartea înseamnă relaxare și plăcere.

Lectura îmbogățește cultura generală. Foarte mulți dintre cei care citesc au o cultură generală demnă de invidiat. Școala nu reușește să acopere tot ceea ce noi ar trebui să știm, ea nu va putea niciodată să ne aducă la cunoștință tot, de aceea este esențial să citim cărți.

Cititul evidențiază omul. Un tânăr care citește se va putea integra oriunde și în orice grup. Datorită cunoștințelor sale va putea să poarte orice discuția și va reuși să se facă plăcut și apreciat. Cartea oferă tânărului o strălucire aparte.

În concluzie, cărțile formează.[...] Face dintr-un tânăr cu multe temeri, un matur de toată isprava. Face omul inteligent, romantic, respectuos, tandru, luptător, încrezător, curajos, bun, milos și așa mai departe. Practic îi arată care sunt adevăratele valori ale vieții. Lectura înseamnă bogăție. Un tânăr care citește mult va fi un om împlinit sufletește și va dobândi o spiritualitate ieșită din comun. Cărțile sunt cele mai de preț averi, din ele afli secretul reușitei.

(după <https://adolescentisenzationali.wordpress.com/2013/06/17/importanta-lecturii-in-viata-adolescentului/>)

Textul 2

Personaje:

RADU 13 ani

DOINIȚA 13 ani

ELIZA 12 ani

Decor: Câteva cărți agățate cu fire invizibile de tavan. Câteva rame de ferestre care „plutesc” și ele în aer, printre cărți.

SCENA 1

Radu intră, citind. Eliza intră, scufundată și ea în lectură. Doinița intră cu o carte în mână și cu una la subsuoară. Cei trei sunt atât de „prinși” de ceea ce citesc, încât timp de câteva zeci de secunde nici nu se văd unul pe altul. Apoi se opresc brusc în fața scenei și lasă cărțile din mână, care rămân „agățate în aer”.

RADU (către spectatori) – Iată ce vă propun...

ELIZA (*către spectatori*) – Noi vă povestim tot...

DOINIȚA (*către spectatori*) – Și apoi voi ne spuneți ce părere aveți... (*către Radu*) – Hai să începem cu începutul.

RADU (*către cele două fete*) – OK. (*Către spectatori.*) Deci iată cum a început totul. Întrucât începuse să plouă și întrucât ploaia ne-a prins chiar în fața bibliotecii...

ELIZA – În fața noii biblioteci a orașului...

DOINIȚA – Să precizăm însă că noi ne întorceam toți trei de la școală...

RADU – Da, pe la ora două și ceva...

ELIZA – Și, de fapt, aveam de gând să mergem în parc...

RADU – Și atunci ne-am dat seama că ne aflam în fața unei uși impozante pe care scria „Bibliotecă”.

ELIZA – Și rău am făcut că am intrat...

DOINIȚA – Am intrat din cauza ta, Radu.

RADU – A, nu... Eliza a zis „haideți să intrăm să ne uităm la benzi desenate”...

ELIZA – Vă rog să nu dați vina pe mine. Tu, Doinița, ai spus „haideți să intrăm că poate au o secțiune de muzică”...

DOINIȚA – Nu, nu... Radu a spus „ia te uită, haideți să intrăm că poate au jocuri noi pe computer”...[...]

RADU – Deci, deci, deci... Haideți să avansăm... Am intrat toți trei în bibliotecă...

ELIZA – Și nu ne-a venit să credem...

DOINIȚA – Pentru că peste tot erau numai cărți...

RADU – Cărți de sus până jos... Numai rafturi de cărți.

ELIZA – Nu tu DVD-uri, nu tu computere, nu tu fotolii ca să te tolănești în ele...

RADU – Și parcă nici nu avea ferestre.

ELIZA – Eu v-am spus de cum am intrat că trebuia să ieșim repede de acolo... (*Către spectatori.*) Ceva mi s-a părut mie ciudat. Și le-am spus „hai să o ștergem de aici că nu e nimic de făcut”...

RADU – Da, numai că Doiniței i-a plăcut tavanul...

DOINIȚA – Da, e drept că mi-au plăcut tavanele... Erau atât de înalte... Iar unele dintre ele erau pictate.[...]

DOINIȚA – Cărți până sub tavan...[...]

ELIZA – Ne-am îndreptat noi spre ieșire...

DOINIȚA – Sau mai bine spus în direcția în care credeam noi că era ieșirea...

RADU – Numai că...

ELIZA – *Parcă ne învârteam în cerc...*

DOINIȚA – Treceam dintr-o încăpere în alta...

RADU – Și toate parcă erau la fel...

ELIZA – Și am început să le numărăm...

DOINIȚA – Una...

ELIZA – Două...

DOINIȚA – Unsprezece...[...]

DOINIȚA – Să știți că am intrat într-un labirint.

RADU – Mi s-a părut mie ciudat de la început că nu era niciun portar, niciun bibliotecar...

ELIZA – Hei, ne aude cineva?

RADU – Ajutoooooor!

ELIZA – Radu, nu te panica.

RADU – Nu mă panichez, doar că...

DOINIȚA – Nu-i frumos să strigi „ajutor” când ești într-o bibliotecă.

RADU – Știu, numai că... Ajutoooooor!

ELIZA – Hei, știe cineva pe unde este ieșirea?

DOINIȚA – Hei, unde este ieșirea, la dreapta sau la stânga?

(după Matei Vișniec, *Vrem să vă dăruim câte o fereastră*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Unii adolescenți sunt mai atrași de:

- a. cărți.
- b. calculator.
- c. muzică.
- d. dans.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Dacă un tânăr nu citește, e vina:

- a. profesorilor.
- b. bunicilor.
- c. părinților.
- d. prietenilor.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Copiii s-au adăpostit de ploaie:

- a. în școală.
- b. în bibliotecă.
- c. în parc.
- d. în cinematograful.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Eliza a vrut:

- a. să se uite la benzi desenate.
- b. să asculte muzică.
- c. să se joace pe calculator.
- d. să împrumute o carte.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Tot mai mulți adolescenți citesc în timpul lor liber.		
Copiii trebuie învățați încă de mici cu obiceiul lecturii.		
Lectura îi ajută pe adolescenți să se elibereze de stres.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Copiii aveau de gând să plece la un film când i-a surprins ploaia.		
Copiii au plecat de la școală după ora două.		
Doiniței îi pare rău că au intrat în bibliotecă.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, de ce strigă Radu după ajutor, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a personajului Eliza, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă. **6 puncte**

ELIZA – *Și nu ne-a venit să credem...[...] Nu tu DVD-uri, nu tu computere, nu tu fotolii ca să te tolănești în ele...[...] Eu v-am spus de cum am intrat că trebuia să ieșim repede de acolo... (Către spectatori.) Ceva mi s-a părut mie ciudat. Și le-am spus „hai să o ștergem de aici că nu e nimic de făcut“...*

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că lectura te-ar putea ajuta să ieși dintr-o situație dificilă? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 2.

2 puncte

SCUFUNDA, scufund, verb. 1. A intra sau a băga cu totul în apă sau în alt lichid; a (se) cufunda. 2. A intra (adânc) în ceva, a se afunda (într-o materie moale); a se adânci, a se înfunda. 3. A face să fie sau a se lăsa absorbit de o activitate, de o preocupare.

***, Dicționarul explicativ al limbii române

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

În enunțul: „*Lectura în viața adolescentului este esențială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu cred că reușește*”, există:

- a. trei diftongi și un hiat.
- b. patru diftongi și două hiaturi.
- c. doi diftongi și un hiat.
- d. trei diftongi.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Deci, deci, deci... Haideti să avansăm...” Copii, să înaintăm în mod civilizată!
- b. „Și rău am făcut că am intrat...”, Gâștele au ieșit din curtea vecinului.
- c. „Parcă ne învâteam în cerc...”, Luna părea un cerc aruncat deasupra apei.
- d. „...nu tu fotolii ca să te tolănești în ele.”, În cameră erau două paturi mari.

4. Alcătuieste un enunț în care pronumele reflexiv din secvența: „Parcă ne învâteam în cerc...” să fie utilizat ca pronume personal.

4 puncte

- pronumele reflexiv:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „Un tânăr care citește se va putea integra oriunde...” trecând substantivul la numărul plural. **4 puncte**

6. Notează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în fragmentul: *Cei trei sunt atât de „prinși” de ceea ce citesc, încât timp de câteva zeci de secunde nici nu se văd unul pe altul.* **4 puncte**

Cuvântul	Valoare morfologică
1. trei	
2. de	
3. citesc	
4. altul	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț, reprezentând mesajul unui tânăr pasionat de lectură: **6 puncte**

Lectura are un rol foarte inportant/important (1) în pregătirea noastră/noastre (2) pentru viața de adult, ajutându-ne întotdeauna/întodeauna (3) să ne îmbogățim cultura generală.

Lectura are un rol foarte _____ (1) în pregătirea _____ (2) pentru viața de adult, ajutându-ne _____ (3) să ne îmbogățim cultura generală.

8. Formulează două reguli care ar trebui respectate într-o bibliotecă publică, folosind *un pronume negativ* și *un adverb*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. Redactează o compunere, de 70 – 130 de cuvinte, în care să prezinți o posibilă continuare a textului 2. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să respecte succesiunea logică a evenimentelor în concordanță cu cerința dată;
- să integrezi o descriere de 20-25 de cuvinte;
- să valorifici două informații din textul 2.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with thin, light blue horizontal lines. A dashed black border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

O parte integrantă a vieții noastre de zi cu zi, oglinzile fascinează oamenii din întreaga lume de secole. În diferite culturi, oglinzile nu sunt doar obiecte de uz cotidian, ci și simboluri puternice, care au inspirat mituri și legende.

Simbolismul și miturile chinezești

În cultura chineză, oglinzile au jucat un rol important atât în viața de zi cu zi, cât și în credințe. În mod tradițional, oglinzile erau folosite pentru a alunga spiritele rele și energia negativă. Se credea că oglinzile reflectau forțele malefice, împiedicându-le să intre în casă. Prin urmare, oglinzile erau adesea plasate vizavi de ușa din față sau deasupra șemineului.

Oglinzile în Feng Shui

În arta chineză a Feng Shui, oglinzile sunt considerate instrumente puternice pentru gestionarea energiei Qi într-un spațiu. Unul dintre miturile legate de acestea este povestea unui maestru Feng Shui antic care folosea oglinzile pentru a proteja casele de energia negativă. Maestrul sugera plasarea oglinzilor în fața ușii de la intrare pentru a reflecta și neutraliza spiritele rele care încearcă să intre, casa devenind un loc de armonie și pace.

Oglanda magică a lui Zhao

O altă legendă vorbește despre împăratul Zhao, care poseda o oglindă magică capabilă să dezvăluie adevărata natură a oamenilor. În această oglindă, oricine își putea vedea adevărata față, indiferent de cât de bine își ascundea intențiile. Într-o zi, împăratul a folosit oglinda pentru a testa loialitatea miniștrilor săi. Cei care au fost falși au fost demascați și pedepsiți, în timp ce aceia care i-au fost credincioși au fost recompensați. Oglinda lui Zhao a devenit un simbol al adevărului și al justiției în cultura chineză.

Mitul oglinzilor

În antichitate, se credea că oglinzile pot capta și reflecta sufletele morților. Potrivit superstițiilor populare, de Ziua Morților, când sufletele strămoșilor se întorc la familiile lor, oglinzile erau acoperite pentru ca sufletele să nu fie prinse accidental în reflexiile lor și, în loc să se întoarcă în lumea de dincolo, să rămână captive pe Pământ. Acoperirea oglinzilor avea rolul de a se asigura că sufletele strămoșilor se vor întoarce în liniște la locul de odihnă. [...]

Legenda lui Narcis

În mitologia greacă, povestea lui Narcis este unul dintre cele mai faimoase mituri asociate oglinzilor. Narcis era un tânăr frumos de care s-a îndrăgostit nimfa Echo, dar a fost respinsă și s-a stins de durere, văzând că dragostea ei nu este împărtășită. Zeița Nemesis (personificarea răzbunării) l-a pedepsit pe Narcis să se îndrăgostească de propria reflexie în apă. Incapabil să se despartă de imaginea sa, a murit de dor și a fost transformat într-o floare, **narcisa**. Povestea a devenit un simbol al vanității* și al egoismului absolut, iar oglinda un instrument care ne arată defectele și calitățile noastre interioare.

Portaluri către lumea spiritelor

În cultura africană, se credea că oglinzile pot servi drept portaluri către alte lumi sau dimensiuni. Șamanii* și vindecătorii foloseau adesea oglinzi în timpul ritualurilor pentru a intra în contact cu spiritele strămoșilor sau cu alte ființe spirituale. Oglinzile erau văzute ca instrumente de comunicare cu lumea nevăzută, iar suprafața lor era un loc în care spiritele puteau apărea și vorbi.

(după <https://oglindomat.ro/blog/oglinzile-in-cultura-simbolism-si-mituri>)

* vanitate – ambiție neîntemeiată, orgoliu, trufie, înfumurare;

* șaman – vrăjitor.

Textul 2

SCENA X Aceiași, PEPELEA

PEPELEA (*face un semn afară; un paj intră, aducând o colivie mică de aur, în care este închisă o pasăre albastră, și alți doi servitori aduc o oglindă mare, pusă pe două picioare aurite*): Iată-le!... o pasăre măiastră, pentru frumoasa și încântătoarea prințesă. (*la colivia și-o prezintă Sânzianei.*)

Ș-această oglindă, pentru augustatea-voastră*... Pasărea are grai omenesc și răspunde la toate întrebările... Oglinda arată adevărul... Zâna vă roagă să le primiți bucuroși, din parte-i.

(*Servitorii așază oglinda între ambele arcade, față cu publicul.*)

PAPURĂ: Primim, cum nu?... și-i trimitem asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

SÂNZIANA: Ce frumoasă pasăre!

PAPURĂ: O fi dumbrăveancă? (*Lui Pepelea.*) Și zici că astă pasăre grăiește?

PEPELEA: E pasăre măiastră... adresați-i orice întrebare, ea va răspunde.

PAPURĂ: Ce s-o-ntreb? Ha! am găsit... Păsărică dragă... spune-mi: sunt coțcari* în împărăția mea?

PASĂREA: Da! da! da! da!

PAPURĂ: Nu mă-ndoiam de asta... care sunt cei mai mari gheșeftari*?

PASĂREA: Păcală... Tândală...[...]

PAPURĂ: Așa mi-am închipuit și eu... acum spune-mi ce meșterie are oglinda asta?... Până azi eu n-am văzut oglinzi?

PEPELEA: Ea arată chipul și totdeauna caracterul fiecărui om ce se uită în ea.

PAPURĂ: Minunat. (*Aparte.*) Prin ea am să cunosc firea musafirilor mei. (*Tare.*) Păcală, Tândală... ia priviți-vă mutrele în oglinda asta... ca să vedeți cât sunteți de frumoși.

PĂCALĂ-TÂNDALĂ (*cu sfială*): Auguste...

PAPURĂ: Am poruncit... marș.

(*Păcală și Tândală se duc în față la oglindă, care reflectă doi lupi cu gurile căscate, trăgând de-o pungă.*)[...]

PAPURĂ (*aparte*): Acum să trecem la musafiri. (*Tare.*) Lăcustă-Vodă... ai idee de frumusețea cu care te-a înzestrat natura?

LĂCUSTĂ: Aproximativ, augustate, după cât m-au încredințat sexul frumos.

PAPURĂ: Treci la oglindă, treci ca să te aproximativești cu ochii.

LĂCUSTĂ: Bucuros... (*Se pune în fața oglinzii. Oglinda reflectă o lăcustă slabă.*)

TOȚI (*râzând*): A!... o lăcustă?

LĂCUSTĂ: Eu! Lăcustă?...

PAPURĂ: Exact.

PÂRLEA (*râde cu hohot*): A pățit-o vărul.

PAPURĂ: Pârlea-Vodă, e rândul dumitale.

PÂRLEA: Eu n-am grijă... sunt frumos. (*Se uită în oglindă. Oglinda reflectă un curcan.*) Un curcan! (*Toți râd.*)

PAPURĂ: Numai bun de pus în frigare.

PÂRLEA (*furios*): Asta-i o insultă... cere răzbunare. (*Scoate sabia ca să lovească oglinda.*)

PAPURĂ (*oprindu-l*): Ba te poftesc să-mi lași mobilele în pace; nu poți lupta cu adevărul... Am să mă uit și eu... priviți și admirați. (*Se pune majestos înaintea oglinzii. Oglinda reflectă o broască purtând scufă*.*) Ce?... un buhai de baltă*? Eu?... Asta-i broscărie... boșcărie* vreau să zic; sfărâmați oglinda asta obraznică în 40 de mii de bucăți. Buhai de baltă?... Pepelea, unde-i Pepelea?

* augustate – formulă de adresare față de rege cu sensul de preamărit, slăvit.

* coțcari – șarlatani;

* gheșeftari – persoane se ocupă cu afaceri necinstite;

* scufă – bonetă, căciuliță de noapte;

* buhai de baltă – broască otrăvitoare;

* boșcărie – în sens figurat, înșelătorie.

(după Vasile Alecsandri, *Sânziana și Pepelea*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Oglinda este un simbol al vanității în

- a. cultura chineză.
- b. cultura europeană.
- c. cultura africană.
- d. cultura românească.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Oglinzile nu sunt doar obiecte de uz casnic, ci și

- a. obiecte care atrag spiritele rele.
- b. un mod de a testa loialitatea oamenilor.
- c. portaluri către alte lumi.
- d. simboluri puternice.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Pepelea îi aduce împăratului drept cadou din partea zânei

- a. o colivie mică de aur și o pasăre albastră.
- b. o oglindă mare și două picioare de aur.
- c. o pasăre măiastră și o oglindă fermecată.
- d. o colivie mică cu două picioare de aur.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Un personaj care nu se privește în oglinda magică este

- a. Pârlea-Vodă.
- b. Lăcustă.
- c. Pepelea.
- d. Papură Împărat.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Maestrul Feng Shui folosea oglinzi în amenajarea spațiului de locuit.		
În antichitate, se credea că spiritele morților pot fi captate de oglinzi.		
Echo l-a pedepsit pe Narcis să se îndrăgostească de propria imagine.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Păsărea măiastră îi dezvăluie împăratului că miniștrii lui sunt cei mai mari șarlatani din țară.		
Lăcustă crede despre sine că este destul de frumos.		
Imagina lui Pârlea din oglindă este un buhai de baltă.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care Împăratul se bucură că a primit o oglindă.

6 puncte

7. Transcrie, din textul dat, două indicații scenice diferite.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Ți-ar plăcea să ai o oglindă care arată fața adevărată a oamenilor? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 2.

6 puncte

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 1.

2 puncte

DEMASCA, demasc, vb. I. Tranz. și refl. 1. A(-și) scoate masca. 2. Fig. A (se) arăta în adevărata lumină, a(-și) da pe față planurile, acțiunile, gândurile ascunse. 3. A descoperi inamicului, prin nerespectarea regulilor de mascare, un obiectiv sau o acțiune ascunsă. – Din fr. démasquer.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Există un hiat în fiecare cuvânt din seria:

- a. „loialitatea”; „intențiile”.
- b. „închipuit”; „interioare”.
- c. „grăiește”; „broscărie”.
- d. „justiției”; „egoismului”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt antonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „oglinzile erau folosite pentru a alunga spiritele rele”; „oglinzile reflectau forțele malefice”.
- b. „instrument care ne arată defectele și calitățile noastre interioare.”; „ai idee de frumusețea cu care te-a înzestrat natura?”.
- c. „și a fost transformat într-o floare, narcisa.”; „Oglinda reflectă o lăcustă slabă”.
- d. „Cei care au fost falși”; „oricine își putea vedea adevărata față”.

4. Rescrie secvența: „Prin ea am să cunosc firea musafirilor mei” înlocuind pronumele personal cu unul demonstrativ de diferențiere.

4 puncte

- pronumele personal:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „era un tânăr frumos”, schimbând numărul substantivului.

4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Ea arată chipul și totdeodată caracterul fiecărui om ce se uită în ea”

4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. caracterul	
2. fiecărui	
3. om	
4. ce	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând răspunsul pe care Sânziana i-l dă lui Pepelea după primirea păsării. 6 puncte

Dragă Pepelea, îți mulțumesc **pasărea măiastră/pentru pasărea măiastră**. Mă **va ajuta/v-a ajuta** să fac **cei/cele** mai potrivite alegeri în viitor.

Dragă Pepelea, îți mulțumesc _____ (1). Mă _____ (2)
să fac _____ (3) mai potrivite alegeri în viitor.

8. Formulează alte două întrebări pe care Papură-Împărat i le-ar putea adresa păsării măiestre, folosind *un pronume negativ* și *un adjectiv la gradul superlativ relativ*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

[illegible]

14 puncte

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- integrarea unei descrieri de tip portret;
- valorificarea a două informații din textul 2, altele decât cele din cerință.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Luna, singurul satelit natural al Pământului, este un corp ceresc fascinant, care a stârnit imaginația și curiozitatea umanității de mii de ani. Luna joacă un rol esențial în echilibrul și dinamica sistemului nostru planetar.

Luna este un corp ceresc care se rotește în jurul Pământului, fiind singurul satelit natural permanent al planetei noastre. Se estimează că Luna a luat naștere în urmă cu aproximativ 4,6 miliarde de ani, la un interval de 30-50 de milioane de ani după formarea sistemului nostru solar. [...]

Originea și formarea sa fac subiectul mai multor teorii, însă cea mai acceptată dintre ele sugerează că Luna s-ar fi format din materialul rezultat în urma impactului dintre Pământ și un corp ceresc de dimensiunea planetei Marte, denumit Theia. Din resturile rezultate din acest impact s-a format treptat Luna pe care o știm cu toții astăzi.

Prima misiune fără echipaj pe Lună a avut loc în 1959, atunci când Luna 2, o sondă spațială lansată de Uniunea Sovietică, s-a prăbușit pe suprafața Lunii. Prima misiune cu echipaj a fost Apollo 11, în 1969, atunci când Neil Armstrong a devenit primul om care a pășit pe Lună.

Luna este un corp stâncos, cu cratere, munți și întinderi uriașe de lavă solidificată, cunoscute sub denumirea de „mări lunare”. Satelitul Pământului este format în principal din roci și din metale și are o structură internă stratificată, similară cu cea a planetei noastre, compusă din miez (nucleu), manta și scoarță. Cu foarte mult timp în urmă, pe Lună existau vulcani activi, însă astăzi toți sunt inactivi și nu au mai erupt de milioane de ani.

Luna are un diametru de aproximativ 3.474 de km, fiind de aproape patru ori mai mică decât Pământul. Luna este al cincilea cel mai mare satelit natural din întregul nostru sistem solar. Interesant este faptul că, de pe Pământ, atât Luna, cât și Soarele par să aibă aproximativ aceeași dimensiune. De fapt, Luna este de 400 de ori mai mică decât Soarele, dar și de 400 de ori mai aproape de Pământ. [...] În ceea ce privește temperatura lunară, aceasta atinge aproximativ 127 de grade Celsius atunci când este în plin soare, în timp ce, în întuneric, temperaturile scad până la circa minus 173 de grade Celsius.

(după *Curiozități despre Lună – ce nu știi despre satelitul Pământului*, <https://www.libertatea.ro/lifestyle/curiozitati-despre-luna-ce-nu-stiai-despre-satelitul-pamantului>)

Textul 2

Zărire, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Zboară mierlele-n tufiș
Și din codri noaptea vine
Pe furiș.[...]

Cu cofița*, pe-ndelete*,
Vin neveste de la râu;
Și cu poala prinsă-n brâu
Vin cântând în stoluri fete
De la grâu.

De la gărlă*-n pâlcuiri* dese

Zgomotoși copiii vin;
Satul e de vuiet plin;
Fumul alb alene iese
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină
Toate zgomotele-n sat,
Muncitorii s-au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a înnoptat.[...]

Iat-o! Plină, despre munte
Iese luna din brădet
Și se-nalță,-ncet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet. [...]

Dintr-un timp și vântul tace;
Satul doarme ca-n mormânt-
Totu-i plin de duhul sfânt;
Liniște-n văzduh și pace
Pe pământ.

(George Coșbuc, *Noapte de vară*)

* cofiță (diminutiv al cuvântului cofă)= vas cu o toartă în care se ține la țară apa de băut;

* pe-ndelete=fără grabă;

* gârlă= apă curgătoare (mai mică); braț al unei ape curgătoare;

* pâlc=grup mic de oameni;

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Se presupune că Luna a luat naștere:

- a. cu 30-50 de milioane de ani în urmă.
- b. înainte de formarea sistemului nostru solar.
- c. cu aproximativ 4,6 miliarde de ani în urmă.
- d. în anul 1969.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1.

2 puncte

Luna este:

- a. singurul satelit natural al Pământului.
- b. un corp ceresc care se rotește în jurul soarelui.
- c. un corp stâncos pe care și azi există vulcani activi.
- d. al treilea cel mai mare satelit natural din întregul nostru sistem solar

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Nevestele vin:

- a. de la grâu.
- b. din codri.
- c. dinspre munte.
- d. de la râu.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Textul lui George Coșbuc surprinde:

- a. o noapte senină de primăvară.
- b. momentul în care noaptea coboară treptat peste sat.
- c. frica oamenilor la venirea nopții.
- d. orașul în momentul înnoptării.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Luna s-a format din materialul rezultat în urma impactului dintre Pământ și un corp ceresc.		
Prima misiune cu echipaj pe Lună a avut loc în anul 1959.		
Temperatura lunară atinge în plin soare aproximativ 127 de grade Celsius.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
În versul „ <i>Vin neveste de la râu</i> ” există o imagine auditivă.		
În versul „ <i>Dintr-un timp și vântul tace</i> ” există o personificare.		
În strofa a patra sentimentul dominant este teama provocată de venirea nopții.		

6. Precizează, într-un enunț, felul rimei și măsura primelor patru versuri din textul lui George Coșbuc.

6 puncte

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, o trăsătură a textului liric, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte.

6 puncte

9. Crezi că este important să protejăm natura? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul 1.

6 puncte

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 1.

2 puncte

APROAPE, *adverb*, 1. La o distanță mică în spațiu de cineva sau de ceva; în preajmă, în vecinătate. 2. La un interval mic de timp (în viitor sau în trecut) față de prezent. 3. Aproximativ, cam, mai.

*** Dicționarul explicativ al limbii române

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria în care fiecare cuvânt conține diftong este:

- a. aceasta, soarele
- b. planeta, este
- c. uriașe, denumirea
- d. mai, aproape

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt antonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „lese luna din brădet”, Luna răsare pe cerul înstelat.
- b. „Zgomotoși copiii vin...”, Copiii intră liniștiți în casă.
- c. „Se-nalță încet, încet...”, Mama vorbește încet.
- d. „Satul doarme ca-n mormânt”, Bunicul ațipește în fața sobei.

4. Alcătuieste un enunț în care adjectivul pronominal din secvența: „*Luna joacă un rol esențial în echilibrul și dinamica sistemului nostru planetar.*” să aibă valoare de pronume. 4 puncte

- adjectivul pronominal:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „*Satul e de vuiet plin.*”, trecând substantivele la numărul plural. 4 puncte

6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul: „Satelitul Pământului este format în principal din roci și din metale și are o structură internă stratificată...”. 4 puncte

Cuvântul	Funcția sintactică
1. satelitul	
2. Pământului	
3. o structură	
4. stratificată	

7. Completează spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor subliniate în următoarele enunțuri, reprezentând mesajul unui adolescent. 6 puncte

Nu uitați nici o dată/niciodată (1) cât de prețioasă este natura! Aveți grijă/grije (2) de ea, să vă puteți bucura de frumusețea ei și în viitor/viitor! (3)

Nu uitați _____ (1) cât de prețioasă este natura! Aveți _____ (2) de ea, să vă puteți bucura de frumusețea ei și în _____! (3)

8. Formulează două întrebări pe care le-ai putea adresa lui Neil Armstrong, primul om care a pășit pe Lună, folosind *un substantiv în cazul acuzativ* și *un verb la modul conjunctiv*, pe care le vei sublinia.

8 puncte

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

2. Scrie un text, de 70-130 de cuvinte, în care să prezinți o semnificație a textului selectat din *Noapte de vară* de George Coșbuc.

14 puncte

În redactarea textului:

– vei preciza o semnificație a textului, prin referire la temă;

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

Citește cu atenție textele de mai jos.

Textul 1

Iasomia este o plantă cu o poveste încărcată de semnificație. Floare cu miros de rai, cunoscută pentru parfumul său dulce și delicat, iasomia este considerată de persani „Darul lui Dumnezeu”.

Iasomia este planta despre care se spune că se trezește când celelalte flori dorm. În timpul zilei petalele sale își păstrează mirosul, dar când apune soarele, ajutată de adierile de vânt, își trimite parfumul în aer. Iasomia este o floare cu o semnificație bogată, care a inspirat legende și mituri de-a lungul istoriei.

O legendă veche spune că o tânără zeiță indiană s-a îndrăgostit de zeul soarelui. Respins de acesta, zeița s-a sinucis. Din cenușa trupului ei a răsărit o floare cu un parfum puternic, care nu-și deschide florile decât după asfințitul soarelui. În India, iasomia este considerată regina florilor și este nelipsită în ritualurile de nuntă.

În mitologia hindusă, zeul iubirii, Kama, este adesea înfățișat cu flori de iasomie, simbolizând dragostea divină și dorința spirituală. Tot el, pentru a trezi dragostea, arunca săgeți cu flori de iasomie în oameni. [...]

În folclorul persan, iasomia este un simbol al iubirii și al afecțiunii. Culoarea albă a florii de iasomie este asociată cu puritatea, inocența și pacea. Într-o poveste din Filipine, o floare de iasomie este asociată cu dragostea și sacrificiul unei mame care s-a transformat într-o plantă de iasomie pentru a-și îngriji copiii, motiv pentru care filipinezii consideră floarea ca un simbol al maternității și al iubirii dezinteresate. În Siria, iasomia este floarea simbol a Damascului, localitate cunoscută ca „Orașul iasomiilor”. O legendă străveche spune că regina Cleopatra înmuia pânzele corabiei în parfum de iasomie pentru a-l ademini pe Marcus Antonius.

Se spune că iasomia este ingredientul perfect pentru un parfum, întucât se combină perfect cu orice tip de esență, fie ea mai fresh, cum ar fi citricele sau mai intensă, cum ar fie vanilia. În afară de poziția fruntașă în parfumerie, iasomia este apreciată și pentru aroma plăcută pe care i-o oferă ceaiului. „Parfumul primăverii în China”, metaforă des folosită pentru ceaiul de iasomie, este un amestec de frunze de ceai și flori de iasomie. Frunzele absorb aroma mugurilor de flori, completându-se perfect. [...]

(Veronica Diac, *Iasomia - Darul lui Dumnezeu. Legende, mituri și semnificații. Papirus din sipetul cu taine și povești*, <https://canal33.ro/iasomia-darul-lui-dumnezeu-legende-mituri-si-semnificatii-papirus-din-sipetul-cu-taine-si-povesti/>)

Textul 2

Miresme dulci de flori mă-mbată și mă alintă gânduri blânde...

Ce iertător și bun ți-e gândul, în preajma florilor plâpânde!

Râd în grămadă: flori de nalbă* și albe flori de mărgărint*,

De parc-ar fi căzut pe straturi un stol de fluturi de argint,

Sfioase-s bolțile spre sară, și mai sfioasă-i iasomia*:

Pe fața ei neprihănită* se-ngână-n veci melancolia

Seninului de zare strânsă, și-n trandafiri cu foi* de ceară

Trăiesc mâhnirile și plânge norocul zilelor de vară.

Atâtea amintiri uitate cad abătute de-o mireasmă:
Parcă-mi arunc-o floare roșă o mână albă de fantasmă,
Ș-un chip bălan lâng-o fereastră răsare-n fulger și se strânge...
De-atuncea mi-a rămas garoafa pe suflet ca un strop de sânge.

Ca nalba de curat odată eram, și visuri de argint
Îmi surâdeau cu drag, cum râde lumina-n foi de mărgărint,
Și dulci treceau zilele toate, și-arar dureri dădeau ocoale...
Ah, amintirile-s ca fulgii rămași uitați în cuiburi goale!

(Dimitrie Anghel, *În grădină*)

- * nalbă – plantă erbacee înaltă, cu flori roșii, galbene, violete sau pestrițe, cultivată în grădini, cu întrebuințări în medicină (*Althea rosea*);
- * mărgărint – lăcrimioară (mică plantă erbacee cu flori mici, albe, plăcut mirositoare, de forma unor clopoței);
- * iasomie – mic arbust originar din India, cu ramuri lungi și verzi, cu flori albe plăcut mirositoare, cultivat la noi prin parcuri și grădini (*Jasminum officinale*);
- * neprihănit, -ă – Care este fără prihană, fără păcat, fără vină; pur, curat, nepătat.
- * foaie, foi – (contextual) frunză sau petală.

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Culoarea albă a florii de iasomie este asociată cu

- a. blândețea.
- b. inocența.
- c. gingășia.
- d. discreția.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând textul 1. **2 puncte**

Floarea de iasomie este apreciată pentru

- a. parfumul său dulce și delicat.
- b. culoarea albă a florii.
- c. parfumul primăverii în China.
- d. aroma plăcută pe care i-o oferă ceaiului.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

În grădină râd

- a. fluturi de argint.
- b. flori de iasomie.
- c. flori de nalbă.
- d. flori de trandafir.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

În secvența „mi-a rămas garoafa pe suflet ca un strop de sânge” există

- a. o comparație.
- b. o metaforă.
- c. un epitet (cromatic).
- d. o personificare.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textele date. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Se spune că iasomia se deschide după apusul soarelui.		
În mitologia indiană, zeița iubirii, Kama, este înfățișată cu flori de iasomie.		
Pentru filipinezi, iasomia este un simbol al iubirii materne.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
În poezie, apusul soarelui este asociat cu lăcrimioarele		
Printre amintirile poetului, se numără și o iubire trecută.		
Vocea lirică prezintă trecutul ca încărcat de dureri.		

6. Explică, în unu-trei enunțuri, un motiv pentru care omul se simte melancolic în prezența florilor din grădină, valorificând textul 2. **6 puncte**

7. Prezintă, în 20 – 40 de cuvinte, un element de versificație, valorificând textul 2. **6 puncte**

8. Precizează o asemănare și o deosebire de conținut între cele două texte. **6 puncte**

9. Ți-ar plăcea să ai o grădină plină de flori? Motivează-ți răspunsul, în minimum 30 de cuvinte, valorificând oricare dintre cele două texte. **6 puncte**

B.

1. Notează, din textul 2, două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *sentimentelor umane*. **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Numărul literelor este același cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a. „sânge”; „regina”.
- b. „chip”; „fulgii”.
- c. „este”; „sinucis”.
- d. „iasomie”; „treceau”.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sunt sinonime cele două cuvinte subliniate din seria:

- a. „Culoarea albă a florii de iasomie este asociată cu puritatea, inocența și pacea. ”; „Pe fața ei neprihănită se-ngână-n veci melancolia”.
- b. „Iasomia este o plantă cu o poveste încărcată de semnificație”; „Iasomia este un simbol al iubirii și al afecțiunii”.
- c. „Ingredientul perfect pentru un parfum”; „Atâtea amintiri uitate cad abătute de-o mireasmă”.
- d. „Din cenușa trupului ei a răsărit o floare”; „Ș-un chip bălan lâng-o fereastră răsare-n fulger”.

4. Alcătuieste un enunț în care verbul din secvența: „amintiri uitate cad abătute” să fie utilizat la modul conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular. **4 puncte**

- verbul:

- enunțul:

5. Rescrie secvența „dulci treceau zilele toate”, schimbând numărul substantivului. **4 puncte**

6. Scrie, în tabel, funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: „O legendă străveche spune că regina Cleopatra înmuia pânzele corabiei în parfum de iasomie”. **4 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică
1. străveche	
2. spune	
3. în parfum	
4. de iasomie	

7. Completează enunțul următor, extras din jurnalul unui poet, cu forma corectă a fiecărui cuvânt indicat în paranteză. **6 puncte**

În mijlocul acelei grădini, unde _____ (*copac*, plural, articulat hotărât) păreau că dansează în vânt, am înțeles că _____ (*cei*, feminin, plural) mai simple lucruri pot _____ (*a crea*, conjunctiv, prezent) emoții adânci.

8. Formulează două sfaturi pentru cei care doresc să îngrijească o grădină de flori, folosind *un adjectiv participial* și *un numeral ordinal*, pe care le vei sublinia. **8 puncte**

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare identificată în textul 2, valorificând textul indicat și experiența culturală (literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități etc.) sau experiența personală într-un context cultural. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2. Redactează o compunere, de minimum 70 de cuvinte, în care să descrii o grădină la sfârșitul primăverii. **14 puncte**

14 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să integrezi o secvență narativă;
- să folosești două figuri de stil;
- să prezinti o emoție provocată de frumusețea naturii.

Pentru conținutul compunerii vei primi 10 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 4 puncte (unitatea compoziției; coerența textului; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului; respectarea normelor de exprimare corectă, de punctuație și a ortografiei).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with thin, light blue horizontal lines. A dashed black border surrounds the entire page, with rounded corners at the top and bottom. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines and a dashed border. The paper is white with light blue horizontal lines. The border is a dashed line. The lines are evenly spaced and run across the width of the page.

BAREME DE REZOLVARE

Testul 1

Subiectul I

A.

1. c 2. b 3. a 4. b 5. (T1) A, F, A; (T2) A, F, F

6. Vara este considerată anotimpul belșugului, deoarece lumina și căldura Soarelui asigură creșterea plantelor, menținând viața și biodiversitatea pe Pământ. Textul 1 arată că „Soarele furnizează neîntrerupt lumină”, care ajunge la noi și face posibilă existența vieții.

7. O trăsătură a textului liric identificată în poezia dată o constituie prezența eului liric, redată prin mărci lexico-gramaticale specifice („meu”). Acesta apare în ipostaza contemplatorului de natură, fascinat de farmecul și frumusețea verii.

8. O asemănare de conținut între cele două texte constă în faptul că ambele surprind aspecte legate de anotimpul vara. În ceea ce privește deosebirea dintre ele, se poate observa că primul text prezintă, într-o manieră informativ-științifică, rolul Soarelui și semnificația solstițiului de vară pentru echilibrul vieții pe Pământ, în timp ce al doilea text redă, printr-un limbaj artistic, imagini și stări sufletești specifice unei zile toride.

9. Consider că sărbătorirea solstițiului de vară este importantă, deoarece marchează cel mai lung interval de lumină din an și evidențiază rolul esențial al Soarelui pentru existența vieții pe Pământ. Așa cum putem observa și în textul 1, încă din cele mai vechi timpuri, această zi a fost asociată cu fertilitatea, optimismul și creativitatea, fiind celebrată ca un moment de belșug și de legătură între om și natură. Astfel, sărbătorirea solstițiului nu este doar o tradiție culturală, ci și o recunoaștere a dependenței noastre de astrul care ne dăruiește viață.

B.

1. Două cuvinte care aparțin câmpului lexical al naturii sunt „soare”, „mac” etc.

2. b 3. a

4. Cuvântul selectat: „râzând”

Enunțul: *Poate să râdă și în situații dificile.*

5. *Pe niște fire subțiri, aurii*

6. „soarele” – subiect; „pământului” – complement indirect;
„de energie” – atribut substantival; „consumă” – predicat verbal

7. „zi” (1); „înaltă” (2), „se bucură” (3)

8. – Care este cea mai mică planetă?
– Care este cea mai lungă zi din an?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *dragostea față de natură, armonia, sensibilitatea* etc.

Poezia „Vară” de Otilia Cazimir poate fi asociată cu pastelul „Noapte de vară” de George Coșbuc, întrucât ambele surprind frumusețea și farmecul anotimpului estival, promovând, ca valoare comună, dragostea față de natură.

În poezia Otiliei Cazimir, universul verii este surprins prin imagini delicate și sugestive: „un mic păianjen străveziu” își țese pânza, „macul își scutură floarea”, greierii cântă neobosit, iar grădina „se-ntinde, leneșă, la soare”. Natura apare ca un organism viu și armonios, care transmite pace și liniște sufletească.

În textul lui Coșbuc, dragostea față de natură se manifestă prin descrierea peisajului rural scăldat în lumina lunii. Atmosfera evocată sugerează seninătate, echilibru și comuniune deplină între om și univers, accentuând armonia specifică serilor de vară.

2. Sugestii pentru compunerea descriptivă

Este o zi toridă de vară, când grădina mea „se-ntinde, leneșă, la soare”, adormită parcă sub căldura dogoritoare a amiezii. Frunzișul prăfuit foșnește încet în adierea vântului, iar câmpul plin de flori răspândește miresme dulci și amețitoare. Soarele, asemenea unui împărat mândru, domnește peste întreaga natură, veghind cu puterea sa neclintită asupra fiecărei clipe.

Pe-un fir subțire de iarbă, „un mic păianjen străveziu” își țese pânza ca pe o dantelă delicată, sclipind în razele aurii. În jur, greierii cântă neobosiți, iar norii plutesc lin, ca niște corăbii albe pe cerul nesfârșit. Totul respiră liniște, căldură și farmec, ca o promisiune a belșugului ce va veni. Florile de mac își lasă rând pe rând petalele roșii, în timp ce parfumul de sulfină se amestecă cu mireasma ierburilor cosite, dăruind aerului o dulceață inconfundabilă.

Vara rămâne, fără îndoială, anotimpul visării și al desfătării sufletești, când omul se simte în armonie deplină cu natura.

Testul 2

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **a** 3. **a** 4. **c** 5. (T1) **A, F, F**; (T2) **A, F, A**

6. Versurile indicate sugerează mișcarea haotică a frunzelor prin aer, din pricina vântului de toamnă care bate cu putere. Comparația cu barca ce se leagănă în derută pe marea agitată, fără control sau direcție, creează o imagine vizuală sugestivă de toamnă.

7. Textul multimodal presupune mai multe moduri de reprezentare a realității: textul scris, imaginea, ilustrațiile. În textul 1, există informații referitoare la solstițiul de iarnă, iar imaginea prezintă mișcarea Pământului în jurul Soarelui, astfel încât noțiunile de echinocțiu și solstițiu sunt mai ușor de reținut.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este apropierea iernii. **O deosebire de conținut** este că în primul text, sunt evidențiate date concrete, precise despre iarna astronomică, cunoscută sub numele de solstițiul de iarnă, iar în poezie, venirea iernii e sugerată printr-o descriere artistică, în care elementele cadrului natural sunt purtătoare de semnificație. Venirea iernii nu înseamnă doar sfârșitul, ci conține sugestia unui nou început.

9. **Cred că natura aduce, indiferent de anotimp, speranță în sufletul oamenilor.** Fiecare anotimp are un farmec aparte și aduce pace sufletească, optimism, voieșie în viața omului. Aproape de natură, omul va găsi mereu încredere, motivație, reușind astfel să își păstreze speranța. Chiar dacă **în textul 2**, e descris sfârșitul toamnei prin elemente ce sugerează moartea, mesajul poeziei e unul pozitiv: *Cu moartea ta, sub care s-ascunde renviere*. Astfel, la fel cum iarna poartă sugestia primăverii ce va veni, la fel în viața omului, momentele grele pot fi depășite prin speranța că ele sunt trecătoare.

B.

1. Două cuvinte din câmpul semantic al toamnei sunt „vânt” și „uscături”.
2. **c** 3. **d**
4. Substantivul în cazul acuzativ: „(de) mișcarea” Enunțul: *Mișcării tale îi lipsește forța*.
5. *cele mai lungi nopți ale anului*
6. „veștejită” – atribut adjectival; „coboară” – predicat verbal;
„o colină” – subiect; „(către) zări” – complement circumstanțial de loc.
7. *petrecute, eram, al toamnei*.
8. Cine a introdus noțiunile de solstițiu și echinocțiu în terminologia de specialitate?, De ce este cerul adesea senin în timpul solstițiului de iarnă?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *speranța, relația strânsă om-natură* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **relația strânsă între om și natură**. De-a lungul timpului natura i-a oferit omului resursele fizice și sufletești de a merge mai departe, de a duce o viață împlinită.

În textul indicat, sfârșitul toamnei e descris prin elemente specifice. Pădurea se veștejește, iar crengile copacilor se uscă, se rup și cad: *Trosnește câte-o cracă și-n umbră cade moartă*. Presentimentul morții din această personificare e anulat de versurile următoare, care schimbă complet perspectiva: *Săracul o să aibă la iarnă uscături/Natura se-ngrijește cu milă de-a lui soartă*. „Uscăturile” asigură căldura casei, iar omul găsește în natură resursele necesare supraviețuirii.

În poezia „Revedere” de Mihai Eminescu, eul liric se adresează codrului ca unui prieten vechi. Omul se plânge de trecerea timpului, de schimbările vieții, iar codrul îi răspunde liniștit, dovedindu-și veșnicia și stabilitatea. Astfel reiese relația puternică dintre om și natură: omul trecător își găsește alinare în permanența naturii.

2. Sugestii pentru realizarea descrierii artistice, cu o secvență narativă inclusă.

Era o zi plăcută, la început de toamnă. Participam la un concurs de ciclism montan, pe care îl așteptasem toată vara. Eram foarte nerăbdător/nerăbdătoare de o nouă experiență cu bicicleta pe cărările de munte, o pasiune pe care o aveam din copilărie. Era prima dată când participam la un concurs și cred că de aceea, am avut mari emoții. Pe la jumătatea traseului, după o pantă coborâtă în viteză cam mare, m-am dezechilibrat, am căzut de pe bicicletă și am ieșit de pe traseul marcat, ceea ce a dus la descalificarea mea. Roata din față era îndoită, mă durea destul de tare un picior, încât nu am putut să părăsesc singur/singură traseul și am cerut ajutor.

Până la venirea voluntarilor, nu am avut altceva de făcut decât să aștept în pădure, prilej cu care am fost învăluit/învăluită de magia acesteia. De pe bicicletă, nu observasem **copacii** înalți și puternici care se întindeau pe ambele părți ale cărării. Crengile lor se împleteau și se mișcau enigmatic ca într-o poveste. **Vântul** suiera încet, parcă alinându-le, în timp ce le lua ușor frunzele una câte una, într-un dans al toamnei. În bătaia razelor ce reușeau să se strecoare printre copaci, frunzele păreau niște bănuți de aur aruncați de o mână divină peste întreaga pădure. **Soarele** de septembrie îndrăznește încă să pătrundă prin cele mai ascunse locuri ale pădurii, conturând umbre fascinante pe pământ.

Cred că acesta a fost primul moment din viața mea, când am simțit pe deplin bucuria pe care ți-o poate aduce natura. Eram cuprins/cuprinsă de un sentiment nou, plăcut, liniștitor, mă simțeam ca un prinț răsfățat/o prințesă răsfățată al/a naturii. Eram atât de fermecat/fermecată de ceea ce vedeam, încât nici nu am auzit voluntarii care erau deja aproape de mine să mă ajute.

Am ieșit de pe traseu cu gândul că, deși ratasem un concurs, eram câștigător/câștigătoare!

Testul 3

Subiectul I

A

1. **b** 2. **a** 3. **c** 4. **c** 5. (T1) **A, A, F**; (T2) **A, F, F**

6. Poetul se simte trist, deoarece nu mai este nimeni cu el, să se bucure de liniștea naturii și de frumusețea lacului. El își dorește să plutească pe apa acestuia, alături de iubita sa: *Mult aș vrea în feerie/ Să plutesc pe apa-ți caldă.../Cu iubita lângă mine/*.

7. O trăsătură a textului descriptiv este prezența grupurilor nominale. În textul 1, figura de stil predominantă este epitetul, acesta conținând grupuri nominale, adică structuri de tipul substantiv-adjectiv precum: „*grămezi greoaie*”, „*fața sură*”, „*plopul trist*”.

8. O asemănare de conținut este liniștea pe care natura o aduce în sufletul omului și faptul că aceasta reprezintă un refugiu pentru el. O deosebire de conținut este că, în textul 1 se enumeră beneficiile naturii de care omul poate profita și sfaturi referitoare la modalitățile de petrecere a timpului în natură, iar în textul 2, natura este văzută prin ochii unui îndrăgostit.

9. Cred că natura este un loc al liniștii sufletești și al bucuriei de viață, deoarece ea este locul unde putem să ne refugiem din fața agitației de zi cu zi.

Astfel, când ne simțim cuprinși de prea multe probleme, natura este locul calm unde uităm de toate și unde găsim puterea să ne gândim la ce ne place mai mult. De exemplu, în poezia *Lacul* de George Topârceanu, îndrăgostitul își imaginează o noapte de mai, când și-ar dori să plutească într-o luntre alături de iubita lui, pe apele limpezi ale lacului. Totuși, realitatea este alta: anotimpul este toamna, plopul și-a pierdut frunzele, iar norii grei întunecă cerul. Cu toate acestea, frumusețea naturii nu dispare, ci se transformă într-o sursă de liniște și echilibru sufletesc.

Natura rămâne mereu un loc unde omul poate să viseze cu ochii deschiși, să se retragă din fața vieții agitate.

B.

1. **b** 2. **c** 3. **c**

4. substantivul este – petrecutul

Enunțul – Timpul **petrecut** cu voi mi-a plăcut.

5. Fețele lacului sunt sure.

6. greoaie – atribut adjectival

lor – atribut pronominal

norii – subiect

e sură – predicat nominal

7. binemeritată

se împacă

ar fi

8. Mi-a plăcut expediția la Lacul Roșu , pentru că din apă ies trunchiuri pietrificate ale brazilor.

Lacul Sf. Ana nu este ca oricare dintre lacuri, pentru că are o apă foarte curată.

Subiectul II

1. Sugestie de compunere:

O valoare umană identificată în textul 2 este dragostea pentru natură.

Pe de o parte, natura reprezintă un loc de refugiu, spațiul în care omul, obosit de viața de zi cu zi, se poate retrage în căutarea liniștii și a echilibrului sufletesc. De exemplu, în poezia lui G. Topârceanu, natura este afectată de trecerea timpului și de venirea toamnei, ceea ce este sugerat prin personificarea plopului „trist, fără veșmânt”, care are „frunza moartă” și „Se îndoaie după vânt”.

Pe de altă parte, natura este locul unde îndrăgostitul se gândește la femeia iubită, locul care îl face să uite suferința singurătății. Astfel, în poezia „Lacul” de M. Eminescu, natura are un rol asemănător, de spațiu ocrotitor al iubirii. Natura rămâne frumoasă în ochii celui care o privește și compensează absența iubirii.

În ambele texte se arată dragostea și admirația omului față de natură care nu este doar un decor, ci care aduce alinare și echilibru sufletesc.

2. Sugestie de compunere

Dragă Jurnalule,

Azi, 25 iunie 2026, a fost ultima zi din acest an școlar atât de greu pentru mine. Nu trebuie să-ți explic de ce spun asta, pentru că tot anul ți-am scris și povestit prin câte am trecut, cât efort am depus să învăț bine și să mă pregătesc conștiincios pentru examen.

Acum gata, am simțit nevoia să mă desprind de tot și să mă las purtat de frumusețea naturii. Am mers pe malul lacului și am privit cum „luntrea goală” se legăna în ritmul blând al valurilor, ca și cum ar fi vrut să-mi alunge oboseala, stresul și emoțiile care m-au copleșit, mai ales spre finalul anului. La sfârșitul acestei zile pe care am petrecut-o pe malul lacului, pentru o clipă, am avut impresia că

sunt asemenea „plopului trist, fără veșmânt”. Totuși, nu tristețe am simțit, ci eliberare. Natura mi-a dăruit acea pace pe care nu am simțit-o tot anul. Jurnalule drag, ție pot să îți mărturisesc că, după ce am privit lacul și mișcarea ușoară a valurilor, am simțit cum frumusețea naturii mi-a dat energie.

Măine seară ne revedem!

Testul 4

Subiectul I

A.

1. **c** 2. **b** 3. **c** 4. **a** 5. (T1) **F, A, F**; (T2) **A, F, A**

6. Vocea lirică afirmă că nu e niciodată „prea multă” vreme pentru a pluti, **deoarece, pentru călători, de multe ori, este mai importantă călătoria decât destinația. Mai mult, secvența** „Și-așa, pluti-vom toată ziua...” repetată și completată de sintagmele „noaptea toată” și „vreme multă” **sugerează că, de fapt, călătoria navigatorilor reprezintă viața omului. Astfel, vocea lirică transmite dorința oamenilor de a avea o viață lungă și plină de aventuri.**

7. **O trăsătură a textului poetic este folosirea figurilor de stil. În secvența** „Apar cu ghearele-ncleștate,/Ca niște fiare-nfometate” **se remarcă comparația prin care este descrisă ridicarea ancorelor din apă și se evidențiază starea de nerăbdare a celor care pornesc în călătorie.** (40 de cuvinte)

8. **Punctul de convergență al celor două texte este prezența insulei. În primul text, un text nonliterar,** sunt prezentate informații despre istoria Insulei Șerpilor, de exemplu existența unui edificiu antic dedicat eroului grec Ahile, amintită de numeroși istorici. **Pe de altă parte, în textul literar,** este ilustrată metaforic viața omului sub forma unei călătorii pe mare, cu o destinație necunoscută, Insula Enigmă.

9. **Mi-ar plăcea să** vizitez o insulă enigmatică, **deoarece** aş putea afla lucruri noi și aş putea trece prin aventuri deosebite, ceea ce mi se pare fascinant. Pe o insulă misterioasă aş putea afla legende vechi, locuri ascunse sau poate chiar comori naturale sau culturale încă necunoscute. **În textul 1,** sunt prezentate informații despre istoria Insulei Șerpilor, ca, de exemplu, existența unui templu antic. **Astfel,** vizitând insula, aş putea descoperi informații despre vechile mituri grecești sau aş putea chiar descoperi vestigii antice.

B.

1. Cuvintele din câmpul semantic al *ambarcațiunilor* sunt „bric”, „catarg”, „pavilion” etc.

2. **d** 3. **a**

4. Cuvântul selectat: „grele” sau „alb” Enunțul: *Respiri **greu** după fugă. A vopsit **alb** zidul.*

5. *niște denumiri similare au fost date de către romani*

6. „o punte” – complement circumstanțial de mod; „noastre” – atribut adjectival; „acasă” – complement circumstanțial de loc; „ne” – complement direct.

7. **Niciodată (1)** nu am mai văzut vânturi atât de puternice ca azi. Ele au ridicat valuri uriașe și **cele (2)** mai înfricoșătoare i-au înspăimântat chiar și pe cei mai curajoși mateloți, oameni **ale căror (3)** inimi au fost întărite în lupte aprige.

8. *Dragi turiști, verificați cu atenție programul mijloacelor de transport spre insulă!*

Să aveți la voi o trusă de prim-ajutor pentru situații neprevăzute!

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *dorința de cunoaștere, perseverența, tenacitatea* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **dorința de cunoaștere**. Aceasta este dorința lăuntrică a omului de a căuta, a explora, a descoperi, a inventa etc. care l-a ajutat să evolueze de-a lungul miilor de ani.

În poezia „Spre Insula Enigmă” de Ion Minulescu, **dorința de cunoaștere** se manifestă prin metafora călătoriei spre o insulă enigmatică. Entuziasmul descoperirii este pus în lumină de repetarea verbului „plutim”, precum și de simbolul răsăritului și metafora „primei dimineți” care sugerează noi începuturi: „Plutim spre răsăritul lumii,/ Plutim spre prima dimineată!”.

Dorința de cunoaștere a însoțit ființa umană încă din cele mai vechi timpuri și a inspirat marii călători ai secolelor trecute. Un exemplu potrivit ar fi Badea Cârțan, un țaran-cărturar român care a cutreierat Europa, nordul Africii și Ierusalimul, și a devenit cunoscut datorită călătoriei sale pe jos până la Roma pentru a vedea Columna lui Traian. Un alt exemplu este lingvistul maghiar Ármán Vámbéry, al cărui jurnal de călătorie în zonele puțin cunoscute ale Asiei Centrale a devenit celebru în secolul al XIX-lea. Ambii călători se remarcă prin faptul că au învățat singuri, conduși de dorința de cunoaștere a lumii în care trăiesc.

Alt exemplu: **Dorința de cunoaștere** este ilustrată în cartea „Micul Prinț” de Antoine de Saint-Exupéry unde protagonistul pornește într-o călătorie de descoperire a universului, trecând succesiv prin mai multe planete (a Regelui, a Vanitosului, a Bețivului, a Afaceristului, a Lampagiului, a Geografului și Pământul). Fiecare planetă reprezintă o lecție despre viață și despre lucrurile cu adevărat importante, de exemplu planeta afaceristului semnifică obsesia pentru lucruri, materialismul căruia omul trebuie să-i opună valorile adevărate, cele invizibile pentru ochi: iubirea, prietenia, sacrificiul etc.

2. Sugestie de răspuns:

1 iulie 2027, Convenții de
Insula Șerpilor redactare

Dragi părinți,

Sunt bucuros că reușesc, în sfârșit, să vă scriu. Ultimele zile le-am petrecut într-o croazieră pe Marea Neagră, un carusel de emoții și descoperiri, dar azi facem un popas pe Insula Șerpilor, așa că am câteva clipe să vă povestesc o întâmplare prin care am trecut. Nu o să vă vină să credeți!

Introducere
– motivarea
scrisorii

Ieri am vizitat unul dintre cele mai pitorești porturi de la Marea Neagră, portul Sulina. Ascuns la marginea țării, acolo unde Dunărea sărută Marea Neagră, orașul plin de clădiri vechi, cu fațade scorjite de vânt și sare, păstrează ecoul pașilor marinarilor de odinioară. Apele liniștite ale canalului strălucesc sub soarele blând, iar farul vechi veghează tăcut, ca un bătrân înțelept.

Secvență
descriptivă

Dar să revin la povestea mea. Pe când admiram frumusețea uitată a acestui colț de lume, am observat un vapor ciudat apropiindu-se de al nostru. Era vechi și părea desprins dintr-o poveste. Vaporul se apropia tot mai tare, în timp ce toți călătorii se înghesuiau nedumeriți pe punte. Apoi, ca la un semnal, s-au auzit strigăte și focuri de armă. De nicăieri, au apărut mateloți înarmați care au sărit pe vaporul nostru și s-au apropiat amenințător de noi. Am înghețat de frică! Inima îmi bătea să îmi spargă pieptul, m-a cuprins o transpirație rece și simțeam un nod în gât. Aveam senzația că nu mă pot mișca deloc. O doamnă a țipat și doi copilași au început să plângă. Totul părea ireal... și chiar așa a fost! În mijlocul haosului, printre noi a apărut căpitanul râzând. Ne-a mărturisit că fusese o înscenare creată pentru distracția pasagerilor. Toată lumea a răsuflat ușurată!

Secvența
narativă

Descrierea
emoției

Ce părere aveți despre o asemenea întâmplare? Voi ce ați fi făcut? Când ajung acasă, vă voi arăta pozele pe care ni le-au făcut în timpul atacului imaginar. Sunt deosebit de hazlii. Mi-e dor de voi și abia aștept să vă revăd!

Încheiere

Cu mult drag, Convenții de
Mihai/ Mihaela redactare

Testul 5

Subiectul I

A.

1. c 2. d 3. a 4. c 5. (T1) **A, A, F**; (T2) **A, F, A**

6. Omul consideră că motanul este ca un televizor neconectat la priză deoarece pisicile percep realitatea cu ajutorul mustăților. Fără ele, motanul nu mai poate face nimic din ceea ce făcea de obicei, așa cum un televizor nu mai poate transmite emisiuni dacă nu este conectat la priză.

7. Prezentarea oricărei trăsături a textului informativ identificate în textul indicat (de exemplu: *prezintă obiectiv fapte sau date; folosește un limbaj clar, precis; utilizează cuvinte cu sens de bază;* etc.)

O trăsătură a textului informativ este transmiterea unor fapte sau date în mod obiectiv, cu ajutorul cuvintelor cu sens propriu, de bază. De exemplu, în textul 1, informațiile reale despre mustățile pisicilor sunt transmise cu ajutorul unor cuvinte cu sens de bază, precum: „percepția”, „terenului”, „modificări”.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este evidențierea faptului că, fără mustăți, pisicile nu mai pot să vâneze, nu mai percep bine realitatea înconjurătoare. **Deosebirea** este că, în **primul text**, se prezintă rolul și importanța mustăților pisicilor și câte feluri de mustăți au pisicile, iar în **al doilea text**, se arată că mustățile au rolul de a detecta prezența șoarecilor, iar motanul este muștrat (certat) pentru neatenția lui din pricina căreia nu mai poate vâna.

9. Cred că este important ca oamenii să aibă cunoștințe de zoologie, deoarece cunoașterea caracteristicilor animalelor îi ajută să le înțeleagă comportamentul, să le îngrijească corect și să interacționeze cu ele în diverse situații.

Astfel, dacă un animal își schimbă comportamentul, pe baza cunoștințelor de zoologie, oamenii pot să afle cauza schimbării și să intervină pentru protejarea animalului. De exemplu, se știe despre pisici că, fără mustăți, au dificultăți în a se hrăni deoarece nu mai pot percepe realitatea din jur. În textul 2, poetul observă că motanul și-a ars mustățile și îl avertizează că, din acest motiv, nu va mai putea detecta prezența șoarecilor: „Acum însă, adio,/ contact cu-a vieții briză/ Ești ca televizorul/ Când eu îl scot din priză.”

Așadar, cu ajutorul cunoștințelor de zoologie putem să găsim explicații diferitelor comportamente ale animalelor cu care interacționăm.

B.

1. fire, briză.

2. a

3. b

4. Cuvântul selectat: „detecta”

Enunțul: „Dacă nu ar fi arse, mustățile motanului ar detecta prezența șoricilor.”

5. Pisica devine confuză și rămâne fără simțul orientării.

6. „Tu” - subiect; „(pe) vatră” - complement circumstanțial de loc; „neamul” - complement direct; „lungi” - atribut adjectival.

7. să se miște, cele mai grele, vederii.

8. Promit că voi fi mult mai atent în viitor.

Promit să nu îmi mai ard nici măcar două dintre mustățile mele.

Subiectul al II-lea

1. Prezentarea unei valori identificate în textul indicat (de exemplu: **responsabilitatea, atenția, capacitatea de a-ți asigura existența**; etc.).

O valoare umană identificată în textul 2 este prietenia om-animal, aceasta fiind evidențiată prin grija și atenția pe care le manifestă omul față de motanul său.

Pe de o parte, omul apropiat de animalul său de companie observă orice schimbare a acestuia. De exemplu, în textul 2, stăpânul vede că motanul și-a ars mustățile, fapt care îi aduce animalului multe neplăceri. Omul cunoaște foarte bine comportamentul motanului și știe că mustățile acestuia au o importanță deosebită, cu ele motanul putând să simtă tot ce se întâmplă în jur și să se hrănească.

Mai mult, prietenia omului cu animalul îl poate face pe stăpân să nu se simtă singur, să dorească compania unui suflet nevinovat. Astfel, în opera literară „*Dumbrava minunată*” de M. Sadoveanu, Lizuca este o fetiță care îl are ca prieten pe cățelul Patrocle. Cățelul are grijă de fetiță în drumul ei spre bunici, iar fetița, în același timp, nu concepe să se despartă de credinciosul ei prieten necuvântător.

Așadar, prietenia om-animal rămâne o valoare umană care exprimă rolul pozitiv pe care omul și animalul său de companie îl au unul asupra celuilalt.

2. Sugestii pentru compunere

Într-o seară de iarnă, pe la ora opt, motanul s-a așezat lângă vatră, în căsuța lui de la marginea satului. Afară ninge ușor, iar înăuntru era cald și miros de lemne arse. Motanul, obosit după ce a alergat toată ziua după șoareci, s-a ghemuit aproape de foc și a început să toarcă mulțumit. Uneori deschide ochii, se uită în jur, apoi adoarme liniștit la loc.

Brusc, mirosul șoriceilor îl face pe motan să deschidă ochii și să sară pe masă. Stăpânul îl ceartă, iar motanul se retrage la gura sobei, unde-și ascunde dezamăgirea, încolăcindu-se prea aproape de foc. Nici nu-și dă seama când flăcările jucăușe și neiertătoare ale focului îi scurtează mustățile. Motanul scoate un mieunat ascuțit și fuge în colțul opus al camerei, lovindu-se de picioarele mesei. Când omul a observat ce s-a întâmplat, l-a luat pe motan în brațe, l-a certat pentru neglijența lui, spunându-i că, fără mustăți, motanul e ca un televizor scos din priză.

Zilele care au urmat au fost grele pentru motan, care nu a mai reușit să vâneze niciun șoricel. Totuși, stăpânul l-a îngrijit, i-a dat de mâncare și a avut răbdare cu el. **După trei săptămâni, motanului i-au crescut niște mustăți mari și sănătoase, de care a învățat să aibă mare grijă.**

Testul 6

Subiectul I

A.

1. d 2. c 3. d 4. c 5. (T1) **F, A, A**; (T2) **A, F, F**

6. Baruțu se simte vinovat, deoarece a vrut să spună o minciună despre sora lui. Copilul s-a supărat fiindcă sora lui a spus despre el că nu e cuminte și vrea să o acuze de același lucru: „Mițu nu e cuminte. A aruncat... a stricat... a spart...”.

7. O trăsătură a textului dramatic este *prezența indicațiilor scenice*. În exemplul „*O pupătură pe obrazul mamei*” autorul oferă indicații pentru gesturile pe care le face actorul, iar în exemplul „*supărată*” este indicată starea sufletească a personajului Mama.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este educația făcută copiilor încă de când sunt mici. **În primul text, un text nonliterar**, este evidențiată importanța celor „7 ani de acasă” și sunt sfaturi pentru părinți privind educația copiilor. **Pe de altă parte, în textul literar**, este redată atmosfera dintr-o casă cu copii mici, unde mama își învață copiii cum să se comporte când vor sosi musafirii.

9. Cred că este important ca regulile de bună purtare să fie învățate încă din primii ani de viață ai copiilor, deoarece atunci aceștia se pot modela în funcție de ce văd și aud în jurul lor. Adulții

responsabili de copii sunt cele dintâi modele ale acestora. Copilul învață de la adulții din jur cum să se comporte la masă, la locul de joacă sau atunci când interacționează cu persoane străine.

În textul 1, sunt scoase în evidență modalitățile prin care părinții pot să își educe copiii, cu atenție, răbdare, calm și prin joc de rol, dar se precizează că efectele educației nu se văd imediat. Totuși, primii ani de viață ai copilului reprezintă perioada cea mai importantă în care se învață ușor despre bunul-simț și bunele maniere, prin puterea exemplului adulților din jurul copiilor.

B.

1. Două cuvinte din câmpul semantic al jucăriilor sunt „păpușă” și „cărucior”.

2. b

3. b

4. Cuvântul selectat: „ați făcut” Enunțul: Faceți-ne o bucurie!

5. (sugestie) A mea este mai frumoasă.

6. „agresivi” - nume predicativ; „frica” - subiect; „îi” - complement indirect; „influențează” - predicat verbal.

7. vor veni; salutarile; foarte politicoase.

8. - De acum înainte, când mai avem musafiri, să îi salutați cu politețe.

- Baruțu, să te porți frumos cu sora ta!

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: iubirea în familie; dragostea copiilor față de părinți; dragostea părinților față de copii; educația; bunele maniere; responsabilitatea; etc.

O valoare umană identificată în textul 2 este educația în familie, aceasta fiind esențială pentru viitorul copiilor. În textul 2, se remarcă atenția pe care mama o acordă comportamentului civilizat pe care copiii ei ar trebui să-l aibă.

Pe de o parte, educația înseamnă să le spui copiilor ce au de făcut în diverse situații de viață. De exemplu, în textul 2, cei doi copii mici sunt învățați de mama lor cum să se comporte atunci când vor veni musafirii invitați la ziua lor. Mama manifestă multă răbdare și înțelegere, dovadă că educația se face cu blândețe, sfaturi și chiar joc de rol.

Pe de altă parte, educația copiilor ține și de comportamentul adulților. De exemplu, când Baruțu vrea să spună o minciună despre sora lui, mama le dă copiilor o lecție despre importanța adevărului.

Faptul că educația în familie are un rol important este evidențiat și în cartea „Vine vacanța cu trenul din Franța” scrisă de Adina Popescu. Adina este o fetiță care petrece foarte mult timp cu familia ei și se vede că părinții se ocupă de educația ei, fiindcă știe poezii precum „Greierile și furnica” și cunoaște multe despre furnici. În plus, părinții sunt preocupați ca Adina să învețe să se comporte între alți copii, motiv pentru care o trimit într-o tabără, unde fetița urmează să învețe lucruri noi.

Așadar, educația primită în familie este foarte importantă pentru felul în care va crește un copil.

2. Sugestii pentru rezumatul textului 2

Mițu Domnica și Baruțu Iosif urmează să își sărbătorească ziua de naștere și un an de la botez, alături de părinți și musafiri. În așteptarea musafirilor, mama stă cu ei pe canapea și îi învață cum să fie politicoși și cuminiți.

Deși se iubesc, cei doi frați încep să se certe și să se acuze de fapte rele, copiii întrecându-se pentru iubirea și atenția mamei. Când vin musafirii, copiii ar trebui să fie amabili și să salute frumos, dar cer cadouri și le desfac imediat, uitând de toate sfaturile mamei. Copiii își compară cadourile și ajung să se lovească din pricina concurenței dintre ei.

Mama se supără din cauza gălăgiei și a comportamentului copiilor, iar tata încearcă să-i liniștească, promițându-le o poveste despre conflictul dintre arici și mistreți.

Testul 7

Subiectul I

A.

1. a 2. c 3. b 4. a 5. (T1) F, A, A; (T2) A, F, F

6. Copiii nu ar trebui să doarmă cu telefonul, deoarece *le afectează starea de sănătate*. Secvența „Telefonul emite tot felul de unde, de radiații... Nu e bine pentru ochi, pentru creier” subliniază **îngrijorarea bunicii care știe că cei mici pot fi afectați de undele emise de telefon**.

7. O trăsătură a textului dramatic este *prezența indicațiilor scenice*. În exemplele „Se apropie de Eliza” și „scoate capul de sub masă” autorul le oferă actorilor indicații pentru jocul de scenă, iar în exemplul „Bunica intră în cămașă de noapte, cu un șal pe umeri” este descris aspectul personajului *Bunica*.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este prezența **bunicilor**. În primul text, un **text nonliterar**, sunt evidențiate beneficiile prezenței bunicilor în viața copiilor, de exemplu iubirea și sprijinul necondiționat, dar și contribuția acestora la dezvoltarea emoțională a copiilor. **Pe de altă parte, în textul literar**, este redat dialogul imaginar dintre o bunică și cei trei nepoți ai săi pe care aceasta îi îngrijește cât timp părinții lor sunt plecați la lucru, în străinătate.

9. **Cred că este importantă** prezența bunicilor în viața unui copil, **deoarece** aceștia pot contribui semnificativ la creșterea și dezvoltarea copiilor. Bunicii le oferă copiilor dragoste și grijă, îi susțin, îi protejează și petrec cu ei timp de calitate. În **textul 1**, sunt evidențiate mai multe beneficii pe care le are relația strânsă cu bunicii, **de exemplu**, transmiterea unor cunoștințe variate sau păstrarea legăturii cu trecutul, cu tradițiile și cu valorile familiei. **Astfel**, bunicii devin un model pentru nepoți, oferindu-le înțelepciunea și experiența lor de viață.

B.

1. Două cuvinte din câmpul semantic al vestimentației sunt „cămașă de noapte” și „un șal”.

2. c 3. b

4. Cuvântul selectat: „am spus” sau „ești” Enunțul: *Spune lecția! Fii atent la lecție!*

5. *nu sunt niște bunici rele*

6. „experiența” – subiect; „anilor” – complement circumstanțial de timp;
„prețioase” – atribut adjectival; „lor” – atribut pronominal (genitival).

7. *dragii, să îngrijească, sacrificiile*.

8. Cum vă place să vă petreceți timpul cu nepoții?, Care este cel mai valoros cadou primit vreodată?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *grija față de familie, iubirea față de familie/nepoți, responsabilitatea, bunătate, altruism, toleranță* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **responsabilitatea**. A fi responsabil înseamnă a avea grijă de ceilalți și a-ți face partea ta din muncă pentru a contribui la o lume mai bună.

În **textul indicat**, Bunica dovedește responsabilitate față de cei trei nepoți ai săi, străduindu-se să îi îngrijească și să îi educe. Secvențele „Nu e bine pentru ochi, pentru creier” și „cine trage mâine de voi ca să vă duceți la școală” evidențiază grija bunicii pentru sănătatea și educația copiilor.

În **romanul** „Războiul care m-a învățat să trăiesc” de Kimberly Brubaker Bradley, Ada, o fetiță infirmă, o ajută pe prietena ei, Maggie, când aceasta cade de pe cal și se lovește, chiar dacă ajutorul presupune un efort deosebit din partea ei. Ada nu o abandonează pe Maggie, ci o ajută la nevoie, dând dovadă de responsabilitate, așa cum bunica își susține nepoții.

2. Sugestii pentru caracterizarea personajului *Bunica*

Trăsătura	Mijlocul de caracterizare	Secvența
Portret fizic - bătrânețea	Caracterizare directă făcută de narator	<i>Bunica intră în cămașă de noapte, cu un șal pe umeri</i>
Bunătatea	Caracterizarea directă făcută de narator	<i>nu este o bunică rea, doar obosită și puțin depășită de rolul ei</i>
Oboseala - bătrânețea	autocaracterizare	<i>Nici nu pot să mă odihnesc din cauza voastră...</i>
		<i>Că nu mai pot nici eu. Că nu sunt de piatră</i>
Grija	Caracterizare indirectă prin vorbele personajului	<i>Nu e bine să dormi cu telefonul lângă tine</i>
Responsabilitatea	Caracterizarea indirectă prin vorbele personajului	<i>cine strânge mâine după voi? Eu, cine altcineva</i>
		<i>Și cine trage mâine de voi ca să vă duceți la școală? Eu.</i>
Hărnicia	autocaracterizare	<i>Toată ziua muncesc, toată ziua am ceva de făcut...</i>
Severitatea	Caracterizarea indirectă din comportament	<i>„o să ne certe că nu dormim”</i>
Înțelepciunea	Caracterizare indirectă prin vorbele personajului	<i>La ce bun să faci case noi dacă stau goale?</i>
<i>Valorile personajului:</i> <i>responsabilitatea, munca, grija pentru ceilalți, iubirea familială, bunătatea</i>		

Testul 8

Subiectul I

A.

1. **d** 2. **b** 3. **b** 4. **c** 5. (T1) **F, A, F**; (T2) **A, A, F**

6. *Exemplu: Madam Vintilă, Maiorul și Bogoiu răspund viori și cu nerăbdare celui de-al doilea salut al Corinei, deoarece sunt foarte curioși să audă vestea cea bună pe care tânăra avea să le-o dea. Aceasta însă era nemulțumită de reacția lipsită de entuziasm de la primul salut, astfel că cei trei își schimbă atitudinea.*

7. *De exemplu, dialogul reprezintă o modalitate indirectă de caracterizare a personajelor. De exemplu, Corina, personajul din textul 2, se dovedește a fi o tânără hotărâtă și optimistă, trăsături care reies indirect din felul în care răspunde celorlalte personaje: „A, nu așa. Nu-mi place deloc. Mai tare. Nu vă e rușine de soarele ăsta? Mai tare, pentru Dumnezeu! Hai, curaj: bună dimineața!...”*

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este prezența **telefonului fix**. **În primul text, un text nonliterar**, sunt prezentate informații referitoare la istoria telefonului fix. **Pe de altă parte, în al doilea text, un text literar**, personajele aflate la vila Weber discută despre venirea unui mecanic care să repare telefonul fix.

9. **Nu mi-ar plăcea** să trăiesc într-o lume în care să existe numai telefon fix, deoarece ar însemna să renunț la libertatea de mișcare și la accesul rapid la informații. Fără telefonul mobil comunicarea ar fi lentă și limitată la spații fixe. **În textul 2**, personajele de la vila Weber sunt nemulțumite că telefonul fix s-a stricat, neputând astfel să comunice cu cei rămași acasă. Astfel, venirea unui mecanic care să repare telefonul este considerată o minune.

Testul 9

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **d** 3. **b** 4. **b** 5. T1 - **F, F, A** T2- **A, A, F**

6. În opinia domnișoarei Cucu, consecința felului de a preda al profesorului Miroiu este degradarea valorilor școlii, faptul că elevii nu mai respectă regulile. Ea îi reproșează că, în timp ce el studiază, aceștia fac ce vor.

7. Unul dintre rolurile indicațiilor scenice este acela de a sublinia emoțiile personajelor. Astfel, în textul 2, autorul indică faptul că profesorul Miroiu vorbește „timid”, „modest”, în timp ce domnișoara Cucu are uneori „un calm zdrobitor”, iar alteori este „severă”.

8. O asemănare de conținut între cele două texte o reprezintă nevoia de a evada, de a fi liber. În textul 1, autoarea subliniază această idee atunci când își amintește de copilăria în timpul comunismului, când a ieși din țară era un lucru rar. În textul 2, eleva Zamfirescu merge la gară pentru că visează să plece departe.

O deosebire dintre cele două texte o constituie faptul că, în textul 1, se precizează că libertatea de călătorie a fost câștigată, pe când personajele din textul 2 rămân în același oraș de provincie.

9. În opinia mea, dacă nu ar exista granițe, lumea ar fi un loc mai bun. Cu siguranță, să poți trece liber dintr-o țară în alta te face fericit, așa cum afirmă și Adina Popescu în textul 1: „ideea de trecere a graniței care înseamnă miracolul lumii de Dincolo”.

Lipsa granițelor ne face să ne apropiem mai mult, mai ușor, indiferent de naționalitate, și să înțelegem că, deși aparținem unor culturi diferite, suntem foarte asemănători. În timpul comunismului, când românii nu aveau atât de multă libertate de a ieși din țară, lumea de dincolo de graniță li se părea un loc magic.

B.

1. *Un calm, speranță*

2. a

3. c

4. - substantivul: Zamfirescu

- enunțul: **Lui Zamfirescu** i-am spus să plece.

5. **produs nou**, din Ungaria, pe care ele îl primeau și îl păstram

6. 1. gardul – subiect

2. o să dispară – predicat verbal

3. în curând – complement circumstanțial de timp

4. lungă – atribut adjectival

7. **gării, finalizată, cărbunilor**

8. Stimată domnișoară Cucu, m-aș bucura dacă v-ați schimba părerea despre eleva Zamfirescu. Deși vi se pare că este o elevă neascultătoare, ea este aceeași elevă care are curajul să viseze.

Subiectul al II-lea

1. O valoare culturală în jurul căreia este construit textul 2 este importanța libertății. D-ra Cucu consideră că elevii trebuie doar să se supună regulilor, chiar dacă, uneori, ele sunt absurde. În opoziție, profesorul Miroiu înțelege nevoia de libertate a elevilor care vin să privească trenurile. Pentru ei, gara este ”marea”.

Aceeași valoare am regăsit-o în cartea „Băiatul cu pijamale în dungi”, de John Boyne, în care este prezentată prietenia dintre fiul comandantului de la Auschwitz și un copil evreu închis în lagăr. Bruno înțelege ce înseamnă lipsa libertății când se furișează înăuntru pentru a-și ajuta prietenul.

2. Sugestii:

1. Poți începe prin a preciza **rolul** personajului în text și **tipul** de personaj

Ex.: ROLUL – personaj principal

TIPUL – profesorul sever, rigid

2. Precizează **contextul** în care apare

Personajul este surprins într-o secvență tensionată. Se află la gară, pe peron, unde tocmai a surprins-o pe eleva Zamfirescu. O ceartă pentru că a încălcat regulamentul care interzicea ca elevii să se plimbe la gară.

3. Trăsături:

Severitatea: „am prins-o pe dumneaei (gest acuzator) pe peron”

Insensibilitatea: „cu un calm zdrobitor”

Este dominatoare și autoritară : „Taci!”

Este disprețuitoare: „Ce să răspundă? Ce să răspundă?”

4. Mijloace de caracterizare:

- Directă – de către autor, în indicațiile scenice: „severă”, „bănuitoare”

- Indirectă – reiese din limbajul folosit de personaj

Ex.: felul în care i se adresează profesorului „Ai văzut, d-le profesor de matematici?”

Pune multe întrebări, dar nu așteaptă niciun răspuns. Crede că doar ea are dreptate.

Indicațiile scenice ilustrează temperamentul impulsiv, autoritar al profesoarei: „brusc. Poruncitor”, „gest acuzator”

5. Valoarea umană:

Personajul este unul negativ. Autorul subliniază, **în antiteză** cu acesta, **importanța empatiei**. A înțelege ce simte celălalt, care sunt motivele reacțiilor sale, este o valoare pe care și eu o prețuiesc pentru că ne face mai umani, mai toleranți.

Testul 10

Subiectul I

A.

1. **c**

2. **d**

3. **c**

4. **b**

5. (T1) **F, F, A**; (T2) **F, F, A**

6. Un motiv pentru care fetița consideră că nu are rost să mai repete este că se simte nesigură în privința propriilor capacități și, în plus, este descurajată de faptul că pe afișul spectacolului nu îi apare numele. Această lipsă de recunoaștere oficială o face să creadă că eforturile ei sunt în zadar, întrucât nu va primi rolul în piesă. De asemenea, teama de a nu-l dezamăgi pe Nenea Costică, sufleurul care crede în ea, îi amplifică lipsa de încredere și dorința de a renunța.

7. O trăsătură a textului dramatic o reprezintă prezența conflictului, care este esențial pentru desfășurarea acțiunii și menținerea interesului cititorului sau spectatorului. Conflictul poate fi interior, între emoțiile și îndoielile unui personaj, sau exterior, între două sau mai multe personaje cu opinii și dorințe diferite. În textul „Răzbunarea sufleurului”, conflictul dintre fetiță și Nenea Costică

În concluzie, munca este un ingredient esențial al succesului, reușita fiind condiționată de pregătire continuă, efort și determinare.

Testul 11

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **c** 3. **c** 4. **b** 5. (T1) **F, F, A**; (T2) **F, F, A**

6. Oara și-a părăsit prietenul deoarece, deși se obișnuise cu grija și afecțiunea lui, natura sălbatică și instinctul ei o chemau înapoi în pădure. În ciuda legăturii puternice dintre ei și a confortului oferit de Vladimir, nevoia de a fi în mediul său natural de viață a determinat-o să plece.

7. O trăsătură a textului narativ identificată în fragmentul dat este prezența personajelor (puiul de căprioară și Vladimir), care participă la o succesiune de întâmplări: întâlnirea, îngrijirea, dezvoltarea relației de prietenie dintre Vladimir și Oara și, în final, despărțirea.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** o constituie faptul că ambele prezintă o legătură emoționantă și profundă între om și animal, ce se evidențiază prin afecțiune și grijă. **În ceea ce privește deosebirea dintre ele, se poate observa că în primul fragment**, relația este caracterizată printr-o loialitate neclintită a câinelui față de stăpânul său, chiar și după moartea acestuia, **pe când în al doilea text**, legătura dintre om și căprioară se încheie cu eliberarea animalului, evidențiind nevoia acestuia de a reveni în natură.

9. **Consider că oamenii se pot atașa de animalele sălbatice deoarece**, dacă ajung să interacționeze cu acestea pentru o anumită perioadă, intensitatea momentelor petrecute împreună le va provoca, cu siguranță, sentimente profunde față de ele.

Această idee este susținută și în textul 2, atașamentul lui Vladimir față de puiul de căprioară fiind o dovadă clară că oamenii pot dezvolta legături emoționale puternice cu animalele sălbatice. Vladimir o îngrijește cu multă dragoste pe Oara, îi oferă hrană variată și un culcuș confortabil, iar despărțirea lor este încărcată de emoție și respect pentru nevoia de libertate a puiului de căprioară.

B.

1. Două cuvinte din câmpul lexical al animalelor sălbatice sunt: „câine”, „căprioară”

2. **b** 3. **d**

4. Cuvântul selectat: „a fost”

Enunțul: *Mama a fost la piață dimineață.*

5. *Profesorii au căutat mult timp cățeei perfecți.*

6. „gâtul” – complement direct; „bucuria” – subiect; „ei” - atribut pronominal;

„acasă” – complement circumstanțial de loc

7. „fii”(1); „aceeași” (2); „cea mai frumoasă” (3)

8. – Vladimir, cum e viața ta fără Oara?

– Vladimir, la ce te-ai gândit când ai văzut-o prima dată pe Oara?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *altruismul/bunătatea, dragostea față de animale, responsabilitatea, grija, libertatea* etc.

O valoarea identificată în textul 2 este **libertatea**, care reprezintă dreptul oricărei ființe vii de a alege, de a acționa după propria voință, de a simți și de a trăi fără constrângeri impuse din exterior.

Protagonistul **textului dat** înțelege că respectul față de libertatea celuilalt reprezintă o formă de iubire, chiar și atunci când aceasta presupune o despărțire. Astfel, deși e atașat de puiul de căprioară pe care l-a îngrijit, Vladimir nu îl forțează să rămână, ci îl lasă să se reîntoarcă în mediul său natural.

Lupul domesticit **din romanul „Colț Alb”** de Jack London trece printr-o experiență similară/ asemănătoare. El este salvat din sălbăticie, crescut de oameni, iar Weedon Scott, ultimul său stăpân, îl lasă să aleagă dacă rămâne alături de el sau se întoarce în sălbăticie. Deși Colț Alb alege să rămână, momentul este semnificativ, pentru că libertatea de alegere i-a fost oferită.

2. Sugestii pentru rezumat

Într-o dimineață, Vladimir pornește într-o plimbare prin pădure și descoperă o căprioară rănită. Deși știe că nu este bine să atingă un pui de animal sălbatic, revine mai târziu și, văzând că este tot acolo și că e rănită, decide să o ia acasă pentru a o salva. O spală, o îngrijește și îi oferă tot confortul de care are nevoie, primind și aprobarea de a o ține până când se va însănătoși.

Între Vladimir și căprioara pe care o numește Oara, se creează o legătură specială. Ea se adaptează repede la noul stil de viață, iar el are grijă de ea. Oara devine parte din viața lui, iarna grea fiind un bun motiv să o mai țină aproape pentru o perioadă.

Odată cu venirea primăverii, încep să iasă zilnic la plimbare prin pădure. Într-una din zile, Oara merge mai departe ca niciodată. La un moment dat, căprioara se oprește, îl privește, iar apoi dispare în pădure. Deși suferă, Vladimir înțelege că acesta este momentul despărțirii și că Oara trebuie să fie liberă.

Testul 12

Subiectul I

A.

1. **c** 2. **d** 3. **c** 4. **c** 5. (T1) **F, F, A**; (T2) **A, F, A**

6. Sakız Sardunya este atrasă de cărți și de obiectele din bibliotecă deoarece simte că acolo se află „lumea întreagă”, locul cunoașterii și al aventurii. Ea se oprește frecvent la bibliotecă, a citit numeroase romane și este fascinată de ordinea rafturilor, dar și de misterul globului prăfuit, care îi trezește curiozitatea și dorința de descoperire. Astfel, biblioteca devine pentru ea un univers viu, care hrănește imaginația și setea de cunoaștere.

7. Sakız Sardunya este un personaj curios, dornic de cunoaștere. Această trăsătură reiese din faptele și gândurile ei, fiind redată prin mijloacele caracterizării indirecte. Fata se oprește constant la bibliotecă, își dorește să citească toate cărțile, observă atent globul misterios și simte nevoia să-i descopere secretul, chiar dacă acest lucru o neliniștește.

8. O asemănare de conținut între cele două texte este faptul că ambele evidențiază importanța cărților și a bibliotecilor pentru dezvoltarea culturală și personală.

O deosebire de conținut constă în faptul că în textul 1 se prezintă informații veridice referitoare la Ziua Mondială a Cărții, a Bibliotecarului și a Dreptului de Autor, iar în textul 2 naratorul pune în lumină povestea unei eleve care trăiește experiența personală a descoperirii lecturii și a misterului.

9. Consider că sărbători precum Ziua Cărții rămân esențiale chiar și în era digitală, pentru că ele amintesc lumii de rolul fundamental al lecturii și al culturii scrise. Textul 1 arată că, din 1996, UNESCO promovează prin această zi alfabetizarea, tipărirea durabilă și accesul la educație, știință și informație. Chiar dacă trăim într-un context dominat de tehnologie, cărțile continuă să fie „mijloace vitale” pentru a înțelege lumea, pentru a transmite valori și pentru a ne forma gândirea critică. În plus, prin desemnarea anuală a unei Capitale Mondiale a Cărții, se creează o comunitate globală a cititorilor, demonstrând că lectura rămâne o punte între generații și culturi.

B.

1. Două cuvinte care aparțin câmpului lexical al lecturii sunt „cărțile”, „biblioteca” etc.

2. d 3. b

4. Cuvântul selectat: „citise”

Enunțul: *Aș citi și eu acea carte.*

5. *Cartea este un mijloc vital.*

6. „o voce” – subiect; „îi” – complement indirect;

„spunea” – predicat verbal; „un secret” – complement direct

7. „frumoase” (1); „talentați” (2), „împart” (3)

8. – *Dragi cititori, bucurați-vă de experiența lecturii!*

– *Păstrați liniștea în bibliotecă întotdeauna!*

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *educația prin lectură, dorința de cunoaștere* etc.

O valoare identificată în Textul 2 este educația prin lectură, surprinsă prin fascinația lui Sakız Sardunya pentru cărți și pentru universul bibliotecii, loc perceput ca un spațiu al cunoașterii, „unde se află totul”. Această valoare se regăsește și în romanul „Cititorul din peșteră” de Rui Zink, care pune în lumină puterea formativă și eliberatoare a lecturii. Dacă Sakız Sardunya trăiește încântarea descoperirii rafturilor pline de volume și curiozitatea de a explora misterul ascuns în ele, personajul lui Rui Zink pătrunde în peștera lui Anibalector și învață, prin contactul cu cărțile, să înțeleagă atât lumea, cât și propria identitate. Astfel, ambele texte transmit ideea că lectura nu este doar o formă de informare, ci mai ales o experiență profund transformatoare, care deschide drumuri spre libertate, imaginație și autocunoaștere.

2. Sugestii pentru continuarea textului

Sakız Sardunya privea globul cu uimire. Pietricelele scânteiau tot mai puternic, ca niște stele în miniatură, iar fata, cu ochii mari și căprui, strălucea de emoție. Chipul ei rotund, încadrat de părul castaniu ce bătea spre roșcat, exprima fascinație și neliniște.

Deodată, ușa bibliotecii se deschise și apărură doamna Aysel, bibliotecara ordonată, care îngrijea cărțile ca pe propriii copii.

– Ce faci acolo, draga mea? Întrebă ea, apropiindu-se.

– Îmi pare rău, șopti fetița, n-am vrut... doar am vrut să aflu ce ascunde acest glob.

– Nu trebuie să-ți fie teamă, zâmbi bibliotecara. Globul acesta face parte din poveștile ascunse ale bibliotecii.

– Atunci e și el... ca o carte? Întrebă Sakız, cu ochii strălucind de curiozitate.

– Exact, răspunse doamna Aysel. Numai că el nu se citește cu ochii, ci cu inima și cu imaginația.

În clipa aceea, fetița înțelese că biblioteca nu era doar o sală plină de rafturi, ci o adevărată poartă spre lumi necunoscute, care așteptau să fie descoperite prin lectură și prin vise.

Testul 13

Subiectul I

A.

1. b 2. c 3. b 4. c 5. (T1) F, A, F; (T2) F, F, A

6. Adina vrea să dea mâncare furnicilor deoarece speră ca furnicile să o ducă la mușuroiul lor. Fetița crede că și furnicilor le este foame, așa cum îi este ei și este dezamăgită până la lacrimi atunci când mama nu o lasă să dea pâine furnicilor.

7. Prezentarea oricărei trăsături a textului nonliterar identificate în textul indicat (de exemplu: informațiile transmise se bazează pe aspecte adevărate, controlabile ale realității; are ca scop informarea cititorului; utilizează cuvinte cu sens de bază).

O trăsătură a textului nonliterar este transmiterea unor informații bazate pe aspecte adevărate, controlabile, ale realității. În textul 1, sunt informații reale despre viața furnicilor, de exemplu despre organizarea lor în trei caste și despre faptul că sunt omnivore.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este dată de faptul că se prezintă viața organizată a furnicilor, dimensiunea mare a unor furnici și faptul că furnicile mănâncă orice.

Deosebirea este că, în **primul text**, este o clasificare cu date reale despre organizarea furnicilor în caste și despre hrana lor, iar în textul 2, se prezintă o familie aflată la o cabană, unde fetița se joacă cu niște furnici.

9. Cred că plantele sau animalele pot fi parteneri de joacă pentru un copil, mai ales atunci când acesta se simte singur sau plictisit.

În **textul 2**, Adina nu are cu cine să se joace și nici măcar cu cine să vorbească, fiindcă mama a adormit. Astfel, Adina se joacă cu furnicile ca să-și omoare timpul, le urmărește cu atenție și chiar își imaginează că ele ar putea-o duce la mușuroiul lor uriaș.

Această joacă arată cât de multă imaginație are fetița și cum insectele devin un fel de prieteni în lipsa altor copii.

Plantele sau animalele rămân un mijloc frumos și instructiv de petrecere a timpului liber, de descoperire pentru orice copil.

B.

1. greiere, furnică.

2. b 3. a

4. Cuvântul selectat: „au” Enunțul: „Furnicile au mers spre mușuroi.”

5. Este cea mai mare furnică.

6. „ele” - subiect; „(în) Africa” - complement circumstanțial de loc; „suntem” - predicat verbal; „Pepsi” - complement direct.

7. furnicilor, plac, cultivate

8. - Regină, cât de grea este coroana pe care o porți?

- Cum reușiți dumneavoastră să organizați o întreagă colonie?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *dragostea/grija pentru micile viețuitoare; creativitatea; grija față de cei mai mici; compasiunea; etc.*

O valoare umană identificată în textul 2 este creativitatea, deoarece aceasta ajută un copil să-și folosească timpul liber. Astfel, în textul 2, neavând cu cine să se joace, Adina își imaginează că furnicile uriașe o pot duce la mușuroiul lor și că regina lor are o coroană aurită. Fetița devine captivată de comportamentul furnicilor, le admiră pentru mărimea lor impresionantă și își amintește de poezia „Greierile și furnica”, astfel că nici nu mai simte plictiseala. Pe ea o ajută creativitatea să își umple frumos timpul liber.

Creativitatea ajută uneori la crearea unor prietenii care contribuie la o mai bună înțelegere a lumii. De exemplu, în „Micul Prinț” de Antoine de Saint-Exupéry, un copil extrem de creativ îngrijește o floare și se împrietenește cu o vulpe. Floarea și vulpea țin foarte bine locul unor prieteni.

Creativitatea rămâne o valoare comună copiilor care găsesc în universul plantelor sau al animalelor parteneri de petrecere a timpului liber.

2. Sugestii pentru compunere:

Un copil, Adina, stă împreună cu Doina pe o pătură lângă cabana unde sunt cazați. Anton merge la bucătărie să aducă pâine, Doina este adormită, iar Adina se simte plictisită și începe să

urmărească furnicile. Observă cât de mari sunt și își imaginează că furnicile ar putea înghiți chiar și animale mari.

Fetița își închipuie că furnicile merg spre un mușuroi uriaș, posibil mai mare decât cabana lor. În timp ce Adina se gândește la asta, Anton se întoarce cu pâinea și îi dă și ei câteva felii. Adina vrea să hrănească furnicile ca să o conducă la mușuroi și la regina lor.

Doina observă că Adina râde și o ceartă, luându-i pâinea, iar Adina protestează, spunând că și furnicile trebuie să mănânce.

Testul 14

Subiectul I

A.

1. **c** 2. **b** 3. **b** 4. **b** 5. (T1) **F** , **A**, **F**; (T1) **F**, **A**, **F**

6. Vasâlca e mutată pe un scaun mai potrivit pentru că microfoanele erau fixate la o masă prea înaltă și nu putea ajunge la ele. Două doamne au mutat-o în așa fel încât să poată fi mai aproape de un microfon, ca să fie auzită.

7. O trăsătură a textului discontinuu este că acesta este întrerupt de diagrame, pauze, scheme, tabele. Textul 1 este întrerupt de diagrama care precizează numărul de persoane cu dizabilități, atât cele instituționalizate, cât și cele neinstituționalizate.

8. O asemănare de conținut a celor două texte este referirea la persoanele cu dizabilități. O deosebire de conținut este că în textul 1 aflăm despre numărul persoanelor cu dizabilități în România, iar în textul 2, o tânără cu dizabilități vine la o emisiune la radio, pentru a oferi un interviu.

9. Cred că pentru o persoană tânără, cu dizabilități, este dificilă adaptarea la diverse situații de viață, deoarece atunci când ajunge într-un loc cu oameni sănătoși, își dă seama că trebuie să facă efort pentru a comunica cu ei.

Astfel, în orice situație, o astfel de persoană se descurcă greu, chiar dacă este tânără, având nevoie de ajutor. De exemplu, în textul 2, Vasâlca este ajutată să se mute pe un scaun mai comod, ca să poată ajunge la microfon și să fie auzită.

O persoană tânără cu dizabilități se simte inconfortabil, dar face eforturi să se adapteze în diverse situații, fiind mereu binevenit un ajutor.

B.

1. **Nu bănuiește (a bănuî)**, verb – 1. a crede, a ghici, a gândi, a-și imagina, a-și închipui, a întrezări, a presupune, a prevedea, a socoti, a ști, a visa, (rar) a prevesti, (înv. și reg.) a nădăi, (reg.) a chibzui, a probălui, (fig.) a mirosi. (*Cine ar fi ~ că se va întâmpla astfel?*)

2. **d** 3. **c**

4. adjectivul : **grav**

Enunțul – S-a accidentat **grav**.

5. Mutați-vă pe scaunele acelea, la microfoanele vecine.

6. **generos** – atribut adjectival

de zâmbete- atribut substantival

el – subiect

când – complement circumstanțial de timp

7. **sensibile**

își doresc

le

8. Ce organizații **au venit** în ajutorul dumneavoastră?

Cine au fost **acei** tineri care v-au arătat ce trebuie să faceți?

Subiectul II .

1. Sugestie de compunere:

O valoare umană identificată în textul 2 este respectul pentru persoanele aflate în nevoie.

Pe de o parte, în societate nu ar trebui să lipsească respectul dintre oameni, care se manifestă prin grijă, atenție și empatie. De exemplu, Vasâlca știe că este tratată diferit de oamenii din jur doar pentru că se află într-un cărucior, de aceea se simte bine când Victor vorbește frumos cu ea și îi zâmbește, dar intră în panică atunci când i se cere să se mute singură pe alt scaun.

Pe de altă parte, persoanele cu dizabilități nu pot să se descurce singure și, fără atenția ce trebuie să li se acorde, ele sunt în pericol. În acest sens, regăsim această valoare și în romanul „Războiul care mi-a salvat viața” de Kimberly Brubaker Bradley, unde Ada, o fetiță cu probleme la un picior este desconsiderată chiar de mama ei, dar salvată, îngrijită și tratată cu respect și omenie de o persoană străină.

În ambele texte, se arată că respectul autentic față de oamenii din jur poate da speranță și încredere într-o viață mai bună.

2. Sugestie de compunere:

Victor, personajul principal din textul 2, reprezintă tipul omului descurcăreț, care poate lucra în mai multe domenii, datorită competențelor sale. Portretul fizic este realizat prin caracterizare directă de către alt personaj. Astfel, Vasâlca îi remarcă statura înaltă, culoarea părului și zâmbetul discret: „Înalt, zvelt, cu păr negru, ușor grizonant, cu o mustăcioară amuzantă, scurtă, de sub care zâmbetul lui ieșea numai pe jumătate”.

O trăsătură morală a personajului este politețea care este evidențiată prin caracterizare indirectă, din vorbele și comportamentul personajului. Victor doar constată că numele Vasâlca este neobișnuit, dar nu jignește: „*Ce nume rar.*”

O altă trăsătură morală care se desprinde din comportamentul său, este priceperea în domeniul în care el activează, este un om care știe să facă foarte multe lucruri în domeniul artistic, un bun și talentat profesionist: *Victor era omul bun la toate, și regizor de sunet, și operator, și fotograf, la o adică, pe la nunți, și fost dansator în ansamblul „Joc” în tinerețe, și încă nu mai știu ce...*

O valoare transmisă de acest personaj este profesionalismul. Victor este un „om bun la toate” și face totul cu pricepere și pasiune. Mi se pare foarte important să dobândesc competențe diverse, așa putând să îmi asigur viitorul.

Testul 15

Subiectul I

A.

1. a 2. b 3. b 4. d 5. (T1) F, F, A; (T2) F, A, F

6. Motivul pentru care tatăl lui Billy amână cumpărarea câinilor de vânătoare îl reprezintă faptul că familia nu deținea la momentul respectiv suficienți bani pentru o astfel de investiție. Tatăl precizează că, atunci când vor avea bani, cumpărarea celor doi câini din rasa Redbone Coonhound este posibilă.

7. Prezentarea oricărei trăsături a textului nonliterar identificate în textul indicat (de exemplu: informațiile transmise se bazează pe aspecte reale, verificabile; are ca scop informarea cititorului; utilizează cuvinte cu sens de bază, lipsa implicării emoționale).

O trăsătură a textului nonliterar este caracterul informativ al acestuia. Astfel, textul are rolul de a oferi cititorului **cunoștințe clare și exacte** despre rasa Redbone Coonhound, precum faptul că a fost înregistrat la *United Kennel Club* din anul 1902 și recunoscut de *American Kennel Club* în anul 2010.

8. O asemănare de conținut între cele două texte o constituie faptul că ambele fac referire la aceeași rasă canină: Redbone Coonhound.

Deosebirea este că primul text oferă informații despre originea rasei canine și particularitățile acesteia, iar textul 2 surprinde efortul lui Billy în vederea obținerii banilor pentru cumpărarea celor doi câini din rasa Redbone Coonhound.

9. Un posibil motiv pentru a-mi dori un câine din rasa **Redbone Coonhound** este **aspectul său fizic deosebit**, așa cum este descris în text. Redbone-ul se **distinge prin blana sa roșie intensă**, o trăsătură rar întâlnită la alte rase de coonhound. Pe lângă aceasta, are o **constituție suplă, musculoasă și bine proporționată**, cu **picioare lungi și drepte**, ceea ce îi oferă un aspect elegant și athletic. Textul mai precizează că **are o expresie facială adesea descrisă ca „rugătoare”**, ceea ce îl face și mai expresiv și plăcut din punct de vedere vizual.

B.

1. Două cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al *animalelor*, identificat în textul 2 sunt: *câini, languste etc.*

2. d.

3. c.

4. Cuvântul selectat: *aveam*.

Enunțul: *Aș fi avut multă răbdare cu câinii noștri.*

5. Dragostea pentru niște animăluțe cu patru lăbuțe și codițe jucăușe.

6. *pe un buștean*- complement circumstanțial de loc; *de paltin* – atribut substantival, *am început*- predicat verbal; *o*- complement direct.

7. *roșcată, ochii, frumos.*

8. *Te-ai gândit să ceri ajutorul părinților pentru a obține banii necesari?*

Care a fost cea mai grea muncă pe care ai realizat-o?/ Care este cel mai mare vis al tău?

Subiectul al II-lea

1. Valori posibile: *iubirea față de animale, perseverența / răbdarea, responsabilitatea, respectul față de părinți, credința.*

O valoare identificată în textul 2 este **perseverența** care s-a născut din iubirea față de o anumită rasă de câini.

Billy își dorește cu ardoare doi câini Redbone Coonhound, dar știe că familia lui nu își permite. Cu toate acestea, nu renunță. Muncind doi ani pentru a strânge banii necesari, dovedește o voință puternică și o capacitate extraordinară de a aștepta și a lupta pentru visul său. „Am muncit toată vara ca un sclav.” „Vara următoare am făcut la fel.”

În cartea „Colț Alb” de Jack London perseverența este ilustrată dintr-o altă perspectivă: cea a omului care încearcă să vindece un suflet rănit. Weedon Scott, stăpânul lui Colț Alb, dă dovadă de o perseverență tăcută, dar profundă. Deși Colț Alb este un câine sălbatic, crescut în violență și obișnuit cu brutalitatea, Scott nu renunță să-l îmblânzească.

2. Model- caracterizarea personajului

Billy, protagonistul fragmentului extras din romanul „Prietenii copilăriei mele” de Wilson Rawls, este un copil a cărui profunzime emoțională și forță interioară se conturează treptat, pe fundalul unei dorințe simple, dar puternice: aceea de a avea doi câini de vânatoare. În ciuda vârstei fragede, Billy impresionează prin maturitatea gândirii, determinare și capacitatea de sacrificiu.

O trăsătură dominantă a personajului este ambiția, reliefată prin caracterizare indirectă, mai precis prin gânduri, acțiuni și decizii. Dorința sa nu este una superficială; el visează la o anumită rasă de câini – Redbone Coonhound –, refuzând compromisurile, chiar și atunci când tatăl său îi oferă o variantă mai accesibilă.

A doua trăsătură definitorie este perseverența, evidențiată, de asemenea, prin caracterizare indirectă, în special prin faptele sale. Deși provine dintr-o familie modestă, Billy nu se lasă descurajat de dificultățile financiare. El muncește neobosit vreme de doi ani – culege fructe, vinde porumb și

pește – transformând visul într-un scop care merită orice efort. Această atitudine vorbește despre o înțelepciune de viață timpurie și despre o profundă legătură cu valorile muncii și ale răbdării.

Personajul este caracterizat și în mod direct, prin intervențiile naratorului și ale tatălui său, care subliniază atât dorința arzătoare a copilului, cât și limitele impuse de realitatea materială.

Billy nu este doar un băiat care vrea un câine; el devine simbolul copilului care învață să lupte pentru visurile lui cu mijloace proprii. Valoarea pe care o transmite acest personaj este puterea de a transforma imposibilul în realitate prin muncă și credință. Este o valoare pe care o consider esențială în viață, deoarece, asemenea lui Billy, cred că adevărata împlinire vine nu din ușurința obținerii unui lucru, ci din drumul parcurs pentru a-l atinge.

Testul 16

Subiectul I

A.

1. **c** 2. **b** 3. **c** 4. **a** 5. (T1) **F, A, F**; (T2) **F, A, F**

6. Amintirile sunt esențiale pentru supraviețuirea noastră deoarece ne permit să învățăm din experiențele trecute, evitând pericolele și luând decizii mai bune în viitor. În textul 1, se evidențiază felul în care memoria stochează informații esențiale despre evenimente și reacții, ajutându-ne să ne adaptăm și să reacționăm eficient în situații similare.

7. În textul 2, naratorul este unul subiectiv, deoarece este implicat în acțiune, fiind și personaj. Acesta relatează unele întâmplări din copilăria sa care îi trezesc amintiri legate de prietenul său drag Hassan, narațiunea realizându-se la persoana I.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** o constituie faptul că ambele vorbesc despre amintiri și experiențe din trecut care au o importanță majoră. **În ceea ce privește deosebirea dintre ele se poate observa că în primul fragment, care este un text nonliterar**, se explică ce sunt amintirile și rolul pe care îl au în viața noastră, **în timp ce în textul 2** amintirile sunt prezentate printr-o poveste personală din copilăria naratorului, arătând cum trecutul îi influențează sentimentele și relațiile.

9. **Consider că** poate exista o prietenie adevărată între doi copii care provin din medii de viață diferite, **deoarece** astfel de relații se bazează pe sentimente reale, pe încredere și pe acceptare, fără a ține cont de condițiile materiale sau sociale.

Această idee este susținută și în textul 2, prin atitudinea celor doi băieți care, deși provin din familii cu situații foarte diferite – unul trăiește într-o casă luxoasă, iar celălalt într-o locuință modestă - împărtășesc experiențe comune, se joacă împreună și se susțin reciproc, dovedind că sunt prieteni loiali.

B.

1. Sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul dat este „3.A pătrunde printr-un desiș, printr-un loc strâmt, greu accesibil.”

2. **d** 3. **c**

4. Cuvântul selectat: „sus”

Enunțul: *Avionul zboară foarte sus.*

5. *Experiențele trecute ne învață ce să facem și ce să evităm în situații periculoase.*

6. „copii” – nume predicativ; „aleea” – atribut substantival;

„meu” – atribut adjectival; „îi” – complement direct

7. „adevărați” (1); „cei” (2); „lumii” (3)

8. – Hassan, ascultă-l pe tatăl tău!

- Hassan, nu-Lmai deranja pe câinele vecinilor!

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *prietenia, loialitatea, respectul, familia, acceptarea (toleranța)* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **acceptarea/toleranța**, care face referire la capacitatea de a respecta diferențele de orice natură dintre oameni, pentru o conviețuire armonioasă.

În textul dat, se pune în lumină relația dintre cei doi băieți, bazată pe acceptarea diferențelor dintre ei. Astfel, faptul că Hassan provine dintr-o familie săracă, iar amicul său are o stare materială mult mai bună, nu-i împiedică să devină prieteni.

În cartea „Minunea” de R.J.Palaccio, această valoare este evidențiată în momentul în care Jack Will, colegul lui August, îi spune că îl va apăra dacă cineva îl va insulta sau îl va răni. Deși inițial Jack a fost influențat de alți copii și a avut momente de nesinceritate, el își dă seama de greșeală și demonstrează că e un prieten adevărat, alegând să-l accepte și să-l protejeze pe August, care suferă din cauza problemei fizice pe care o are.

2. Sugestii pentru caracterizarea de personaj

Trăsătura	Mijlocul de caracterizare	Secvența citată/comentată
Portretul fizic	Caracterizare directă (de către narator)	<i>„fața aproape perfect rotundă (...) cu nasul lui drept și turtit și cu ochii mici, oblici, semănând cu frunzele de bambus, ochi care deveneau aurii, verzi sau de culoarea safirului, în funcție de lumină”;</i> <i>„urechile micuțe și așezate în partea de jos a capului și bărbia ascuțită, parcă neterminată (...)”</i>
Portretul moral modest	Caracterizare indirectă (mediul de viață)	Provine dintr-o familie modestă și se află în grija tatălui (<i>cocioaba de pământ unde se născuse și unde trăise toată viața lui.</i>)
bun la suflet	Caracterizarea indirectă (fapte și comportament)	Îi este greu să îl refuze pe prietenul său, chiar dacă acesta îl convinge uneori să facă lucruri greșite, cu care în alte împrejurări nu ar fi de acord, precum să tragă cu praștia în câinele vecinului (<i>„Hassan nu-mi refuza niciodată nimic.”</i>)
loial și devotat	Caracterizare indirectă (relația cu celelalte personaje)	Hassan nu își trădează prietenul atunci când tatăl său îi prinde și își asumă întreaga vină (<i>„Nu mă pâra niciodată.”</i>)
respectuos și ascultător	Caracterizare indirectă (comportament și relația cu celelalte personaje)	Atitudinea pe care o are față de tatăl său dovedește că e respectuos și ascultător (<i>-Da, tată, mormăia Hassan privind în jos.</i>).
sensibil	Caracterizare indirectă (relația cu celelalte personaje)	Suferă în tăcere din cauză că a fost abandonat de mama sa (<i>Îl chinuia dorul de ea.</i>).
Valorile personajului: <i>loialitatea, bunătatea, respectul etc.</i>		

Hassan este un personaj care se remarcă atât prin trăsăturile sale fizice distincte, cât și prin profunzimea caracterului său. În realizarea portretului său autorul folosește atât mijloacele caracterizării directe, cât și cele ale caracterizării indirecte, evidențiindu-i trăsăturile fizice și morale prin care se face remarcant. În mod direct este caracterizat de către narator, care îl descrie ca având „fața aproape perfect rotundă (...) cu nasul lui drept și turtit și cu ochii mici, oblici, semănând cu frunzele de bambus, ochi care deveneau aurii, verzi sau de culoarea safirului, în funcție de lumină”. Alte detalii, precum „urechile micuțe și așezate în partea de jos a capului și bărbia ascuțită, parcă neterminată”, întregesc imaginea unui copil firav, cu o fizionomie aparte.

Dincolo de aspectul său fizic, Hassan impresionează printr-o serie de trăsături morale care se desprind din faptele sale, comportament, relația cu celelalte personaje, mediul de viață, fiind redată prin mijloacele caracterizării indirecte.

Astfel, deși provine dintr-un mediu modest („cocioaba de pământ unde se născuse și unde trăise toată viața lui”), fiind un băiat simplu, crescut de un tată singur, nu este invidios pe prietenul său, iar una dintre cele mai evidente trăsături ale sale este bunătatea. Aceasta reiese din comportamentul față de prietenul său, căruia nu îi refuză niciodată nimic, chiar dacă uneori este convins să facă lucruri care nu-i stau în caracter: „Hassan nu-mi refuza niciodată nimic.” Acest fapt arată nu doar bunătatea, ci și o anumită vulnerabilitate, un spirit de sacrificiu în numele prieteniei.

Hassan este, de asemenea, loial și devotat, aspect evidențiat în relația cu amicul său. Chiar și în situații dificile, când ar fi putut să se apere spunând adevărul, el preferă să tacă și să-și asume toată vina. Acest comportament arată o profundă maturitate emoțională rar întâlnită la un copil.

Totodată, relația pe care o are cu tatăl său și comportamentul pe care îl manifestă față de acesta scot în evidență respectul și ascultarea de care dă dovadă. Replici precum „-Da, tată, mormăia Hassan privind în jos.” sugerează o atitudine supusă, dar și respectuoasă, tipică unui copil crescut într-un spirit tradițional, în care figura paternă este autoritară și profund respectată.

Pe de altă parte, Hassan este un copil sensibil, marcat de absența mamei, fapt care îl face să sufere în tăcere. Această trăsătură conturează o latură emoțională delicată a personajului, sugerând o suferință profundă, dar nerostită, ceea ce îl face cu atât mai uman.

Prin toate aceste trăsături Hassan devine un simbol al prieteniei adevărate, al devotamentului și al unei purități sufletești care contrastează cu realitățile adesea dure ale lumii în care trăiește. Valorile pe care le întruchipează — loialitatea, respectul, bunătatea — îl definesc ca o persoană cu o mare forță morală, în ciuda vârstei fragede și a condiției sale sociale.

Valoarea pe care o admir cel mai mult la Hassan este loialitatea, pe care o consider importantă și în viața mea. Cred că loialitatea stă la baza oricărei relații sincere, fie ea de prietenie, de familie sau chiar profesională. Așa cum Hassan nu-și trădează niciodată prietenul, chiar dacă ar avea de suferit, și eu cred că un prieten adevărat rămâne alături în orice împrejurare.

Hassan este, așadar, un personaj care impresionează puternic, calitățile sale inspirându-mă profund.

Testul 17

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **c** 3. **d** 4. **a** 5. T1 - **F, A, F**; T2 - **A, F, F**

6. Un efect al educației este acela că ești mai bine și mai ușor acceptat (integrat) în societate. Astfel, în textul 2, se spune că Huck este educat de văduva Douglas pentru a se adapta în „societatea bună”.

7. Huck este un băiat pe care-l definește naturaletea, originalitatea. Detestă să fie ca ceilalți, să se prefacă. În „societatea bună”, unde trebuie să accepte regulile de politețe, nu se simte bine: „eu nu-s ca toată lumea, eu nu pot. E oribil să nu fii liber”.

8. O asemănare de conținut între cele două texte este referirea la educație. În primul text, Aurelia Marinescu vorbește despre cum trebuie educați copiii. În textul 2, Huck îi prezintă lui Tom suferințele provocate de încercările văduvei de a-l educa.

O diferență de conținut este aceea că, în timp ce tinerii cu care discută Aurelia Marinescu sunt interesați de educație, Huck respinge ideea de a fi educat de văduva Douglas.

9. În opinia mea, educația copiilor depinde foarte mult de educația părinților. Un argument ar fi faptul că părinții sunt un model pe care copiii îl urmează. Uneori, se întâmplă ca părinții să se contrazică. De exemplu, îl învață pe copil că lectura este importantă, dar ei nu obișnuiesc să citească. În textul 1, Aurelia Marinescu dă exemplul omului bogat care nu are nicio bibliotecă în casă, dar își cumpără cărți la metru doar pentru a face o impresie bună.

B.

1. frumos= politicos greu= dificil

2. c

3. c

4. verbul: *să vadă*

Enunțul: El *ar vedea* ce frumoasă e pădurea.

5. Le-am întreba pe aceștia ce le-ar interesa pe ele.

6. mie = pronume personal

Place = verb predicativ

Și = conjuncție coordonatoare

Aici= adverb de loc

7. văduvei, purta, vișinii

8. Vorbește cu văduva Douglas pentru că este mai înțelegătoare decât alții!

Gândește-te foarte bine înainte să acționezi!

Subiectul al II-lea

1. O valoare identificată în textul 2 este prietenia. Tom Sawyer pornește în căutarea prietenului său dispărut, Huck, îl găsește pentru că-l cunoaște cel mai bine, apoi, după ce-l ascultă cu atenție, îl convinge să se întoarcă la văduva Douglas. Aceeași valoare o regăsim în romanul „Minunea”, de R.J. Palacio, unde Auggie, un copil cu un handicap fizic, e batjocorit de colegii săi pentru că e altfel, dar găsește în prietenia cu Jack suportul moral de care avea nevoie pentru a se simți acceptat.

2. Sugestii pentru redactare:

– Nu uita care este specificul textului cerut: data în colțul paginii (ex.: *17 iunie, joi*), folosirea persoanei I (ex.: *Azi **m-am simțit** un erou pentru că **l-am găsit** pe Huck.*), nararea unor evenimente recente.

– Două informații din text

Ex.: *L-am găsit de dimineață, după trei zile de căutare. Era într-un butoi, ascuns în dosul abatorului.*

– Două emoții:

Bucuria: *Când i-am văzut capul cu părul lui blond, nepieptănat, ieșind din butoi, am simțit că-mi sare inima din piept de bucurie. Mi-au dat lacrimile, pe cuvânt!*

Hazul/ amuzamentul: *Îmi părea rău când îl auzeam povestind ce-a pățit, dar mă și pufnea râsul. Mă uitam la el cum spunea balivernele acelea cu aerul serios și nu știam cum să-mi ascund nevoia de a râde.*

– O descriere:

Huck arăta groaznic, cu părul vâlvoi, cu obrajii pătați de cărbune, cu hainele rupte și murdare. Cămașa albă, dată de văduvă, era acum cenușie.

Testul 18

Subiectul I

A.

1. c

2. a

3. d

4. a

5. (T1) F, F, A; (T2) A, F, F

6. Kir Foti este acuzat că și-a pedepsit papagalul într-un mod foarte dur. Nu i-a dat apă și pâine timp de o săptămână, pentru că nu a învățat tabla înmulțirii. Fapta este cu atât mai gravă, cu cât nu e prima data când îl pedepsește astfel, o secvență relevantă din text fiind: „*Pentru a doua oară și-a lăsat papagalul timp de o săptămână întreagă fără pâine, fără apă*”

7. O trăsătură a **textului discontinuu** este *împărțirea* lui în mai multe paragrafe/fragmente cu ajutorul tabelelor sau a organizatorilor grafici. Astfel, în textul 1 există patru fragmente numerotate corespunzător, care detaliază efectele pozitive pe care imaginația le are în dezvoltarea socială și emoțională a copilului, în dezvoltarea creativității, în dezvoltarea fizică și a abilităților sociale.

8. O asemănare de conținut între cele două texte este importanța pe care imaginația o are în viața copiilor. Primul text abordează diferite aspecte ale vieții care se dezvoltă prin imaginație, iar în textul 2, fragmentul dovedește că imaginația e baza jocului fetei. **O deosebire de conținut** este că în primul text, se vorbește despre dezvoltarea fizică și a relațiilor sociale, prin imaginație, în timp ce în textul doi, fetița construiește, în plan mental, detaliat, un joc creativ, fără să mai fie implicați alți copii.

9. Cred că imaginația este cel mai important factor în dezvoltarea unui copil, mai ales la vârste fragede. Un copil se dezvoltă în plan mental, emoțional, dacă își folosește imaginația, pornind de la evenimentele din viața sa sau de la cărțile citite. Acesta își dezvoltă, prin fantezie, anumite atitudini, construiește o lume interioară puternică, exersează abilități de comunicare cu sine sau cu ceilalți. **În textul 2**, fetița dovedește o putere impresionantă a minții prin valorificarea unor elemente reale, precum lecțiile de matematică de la școală sau grădina cu flori a familiei, și transformarea lor într-o lume ficțională în care rolurile sunt atent distribuite. Fetița e judecătorul suprem, ea conduce ședința de judecată, deci jocul, prin imaginație.

B.

1. Două cuvinte din câmpul semantic al justitiei sunt „judecător” și „sentință”.

2. c

3. c

4. Pronumele demonstrativ: „acestia” Enuntul: *Venirea acestora l-a bucurat.*

5. *niste flăcărui albastre au străbătut cerul*

6. „să plătească” – predicat verbal; „dumnealui” – subiect;

„i” – complement indirect; „(de) catifea” – atribut substantival.

7. *plictisitoare, gânduri, să calculez.*

8. - Stimată domnișoară, cred că v-ați grăbit când mi-ați dat pedeapsa. Nu credeți că ați fost mult prea dură? Să mă transformați chiar într-o stropitoare?

- Nu la fel de dură ca dumneata, Kir Foti, a răspuns indignată Elli. Cum ați putut lăsa un biet papagal o săptămână fără mâncare și apă pentru...matematică?

- Dacă mi-ați fi permis și mie să iau parte la acest proces și să mă ascultați, ați fi auzit și versiunea mea asupra celor întâmplate. Papagalul nu e chiar nevinovat...

- Bine, fie...Peste două zile te voi aduce în grădina părinților mei să ud florile și atunci te vom asculta. Să fii o stropitoare harnică până atunci, te poate ajuta mult...

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *puterea imaginatiei, a jocului, relatia strânsă copil-natură* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **puterea imaginației** în petrecerea timpului liber. De-a lungul timpului, copiii s-au refugiat de multe ori în propria lume pentru a alunga plictiseala.

În textul indicat, fetița pe nume Elli creează o lume imaginară, în care grădina familiei devine o sală de judecată. Florile, păsările de casă sau cele libere devin membri în acest joc al fanteziei, prin care fetița, în calitate de judecător, sancționează faptele grave ale lui Kir Foti împotriva papagalului său.

Un alt text în care se regăsește puterea imaginației este „Dumbrava minunată”, de Mihail Sadoveanu. Lizuca, personajul principal, își caută refugiu în imaginație atunci când fuge de acasă

cu cățelul Patrocle și adoarme în pădure. În visul ei, natura devine prietenoasă. Copacii se apleacă spre ea, păsările o salută, iar florile sunt prietene vechi. Lizuca transformă pădurea într-un tărâm fermecat, unde găsește alinarea și protecția, care îi lipseau acasă.

2. Sugestii pentru realizarea paginii de jurnal, cu valorificarea a două elemente din textul suport.

21 iulie 2025

Dragul meu jurnal,

Azi a fost o zi foarte plină, am scăpat de o problemă care mă preocupa de mult, printr-un proces al...matematicii. Am imaginat în detaliu toată sesiunea de judecată și azi am ținut-o, în cele din urmă... Vinovatul a plătit! Știi că la școală, chiar înainte de vacanță, m-a certat rău profesorul, pentru că m-am încurcat la tabla înmulțirii. Nu înțelege că numerele și cifrele nu se potrivesc prea bine cu lumile de poveste din inima mea. A fost foarte dureros pentru mine să fiu ridicată în picioare și să fiu muștrată pentru 2-3 greșeli. Am simțit un nod în stomac, iar gura mi s-a uscat atât de tare, de parcă nu aș fi mâncat sau băut nimic de o săptămână. Mi-era teamă de nota pe care urma să o primesc. Nu voiam să îmi fac părinții de rușine, pe final de an școlar... Parcă eram un acuzat într-un proces, fără nicio posibilitate de apărare.

După cum știi, însă, am propriile mele metode de a face față întâmplărilor neplăcute din viața mea... procesele de Fiecare Dimineață de vacanță. Azi dimineață am condus un proces pe cinste. Am avut noroc că daliile erau înflorite și părinții le-au dat drumul orățăniilor în grădină. Pe lângă ele, mai multe păsări s-au adăpostit lângă magazia de lemne, iar o cioară mai năzdrăvană făcea mare gălăgie. A fost perfect, am împărțit toate rolurile. Judecătorul am fost evident eu, iar Kir Foti, postăvarul, a preluat rolul profesorului de matematică. Am vrut un proces în care să se simtă și profesorul cum m-am simțit eu, când mi-a spus cuvinte grele în fața tuturor colegilor mei, de aceea nu am distribuit niciun rol de avocat. Am înlocuit profesorul cu Kir Foti, postăvarul, pentru că nu puteam risca să fiu auzită de părinți. Și-ar fi amintit de nota aceea proastă și ar fi început iar să îmi țină morală. Nu îmi place de Kir Foti, pentru că a râs de papagalul nostru, când i-am croit o vestuță frumoasă de catifea. A zis că așa ceva nu a mai văzut și că ar trebui să mă ocup mai bine de școală, decât să pierd vremea cu lucruri inutile. Sentința de a-l transforma într-o stropitoare a însemnat condamnare la tăcere și...apropiere de lumea fascinantă a florilor. Poate așa s-ar sensibiliza puțin...

Măine dimineață urmează procesul profesoarei de română care ne-a dat multe compuneri pe vacanță. Sper că va avea parte de un avocat pe cinste!

Testul 19

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **b** 3. **b** 4. **c** 5. (T1) **A F, A**; (T2) **A, F, A**

6. Oamenii din Gersa iubeau iarna pentru că, datorită Morii de Frig, frigul nu era simțit ca ceva neplăcut, ci ca o stare „moale și plăcută la atingere, ca blana unei pisici”. De aceea, mergeau zilnic la moară, ca să prelungească această bucurie a comunității.

7. Horică este un copil creativ, deoarece realizează tot felul de obiecte, precum „sania zburătoare” trasă de cățelușul lui, Maia. Această trăsătură se desprinde din faptele sale, fiind evidențiată prin caracterizare indirectă.

8. O asemănare de conținut între cele două texte este faptul că ambele surprind frumusețea și specificul iernii, prezentând modul în care oamenii se raportează la acest anotimp. O deosebire de conținut constă în perspectiva adoptată. Textul 1 are un caracter informativ, oferind date despre Laponia și tradițiile populației băștinașe, iar în textul 2 naratorul pune în lumină povestea lui Horică, un băiețel ce locuiește în satul Gersa, unde este în permanență iarnă.

9. Consider că este important ca tradițiile și poveștile unei comunități să fie păstrate, pentru că ele arată cine suntem și de unde venim. În Textul 1, se prezintă informații cu privire la populația locuitorilor din Laponia care păstrează obiceiuri legate de creșterea renilor și de iarnă, iar acestea îi fac cunoscuți în întreaga lume. Dacă oamenii nu ar transmite aceste povești și tradiții, identitatea comunității s-ar pierde și nu ar mai exista legătura dintre generații

B.

1. Două cuvinte care aparțin câmpului lexical al lecturii sunt: „părinții”, „bunicii” etc.

2. c 3. a

4. Cuvântul selectat: „făcea”

Enunțul: *Trebuie să-și facă singur temele.*

5. *Vara este scurtă și plăcută.*

6. „locuia” – predicat verbal; „cu părinții” – complement indirect;

„lui” – atribut pronominal; „Horică” – subiect

7. „frumoase” (1); „am respirat” (2), „copacii” (3)

8. *Când vizitați Laponia, purtați îmbrăcăminte adecvată!*

Protejați mediul înconjurător!

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: familia, solidaritatea, creativitatea etc.

Textul „Moara de frig” de Dan Coman poate fi asociat cu romanul „Prietenii copilăriei mele” de Wilson Rawls, deoarece ambele opere pun în lumină importanța familiei și a sprijinului primit în copilărie.

Horică este ocrotit de Mama Vecă și de bunici, care îl înconjoară cu grijă și răbdare, în timp ce Billy găsește în familie înțelegerea și susținerea necesare pentru a-și împlini visul de a crește și dresa câini de vânatoare. Ambele texte arată că familia nu înseamnă doar legături de sânge, ci mai ales iubire, solidaritate și siguranță.

2. Sugestii pentru compunerea narativă

Era o dimineață de iarnă în satul Gersa, iar drumurile erau acoperite de un strat gros de zăpadă, care scilipea ca pulberea de diamant. Copacii păreau niște statui albe, iar de la Moara de Frig se ridicau fuioare albăstrui de aburi, semn că oamenii începuseră deja să o pună în mișcare.

Horică, cu obraji roșii de frig și ochii luminoși, își adusese săniuța „care zbura” și cobora de pe derdeluș cu o viteză nebună, lăsând urme adânci în zăpada proaspătă. Imaginația lui nu avea limite. Își închipuia că săniuța e un avion care taie văzduhul și că el este un mare inventator.

Deodată, a derapat și s-a oprit atât de aproape de moară, rupând gardul de lemn ce o împrejmuia. Mama Vecă a privit speriată scena, însă a răsuflat ușurată când a observat că Horică este în siguranță. Cu blândețe, ea l-a certat puțin, apoi l-a condus spre casă, sfătuindu-l să fie mai atent.

Privind înapoi, băiatul a înțeles că satul său, cu iarna nesfârșită și cu oamenii care aveau grijă de el, era cel mai frumos loc din lume.

Testul 20

Subiectul I

A.

1. d 2. b 3. c 4. c 5. (T1) F, F, A; (T2) F, A, A

6. Motivul pentru care Meggie își ia cărțile cu ea în călătorii este unul profund emoțional și legat de pasiunea ei pentru citit, dar și de legătura specială pe care o are cu tatăl ei, Mo. Astfel, o carte citită într-o anumită călătorie va păstra în paginile ei mirosurile, emoțiile și imaginea aceluia loc, iar mai târziu, când o va reciti, își va aminti totul exact așa cum a fost.

De aceea, Mo i-a construit o ladă specială, numită „**Lada cu comori a lui Meggie**”, în care ea își păstrează cărțile preferate, ca niște prieteni buni care o însoțesc peste tot.

7. O trăsătură a textului narativ este *prezența naratorului obiectiv* care relatează evenimentele la persoana a III-a. Relevante sunt mărcile lexico-gramaticale specifice: verbele și pronumele la persoana a III-a. Exemple: *aruncă, lăcuise, el, ei*.

8. **O asemănare** de conținut între cele două texte o reprezintă iubirea față de cărți. În primul text, un text nonliterar, este evidențiat atașamentul Anei Blandiana față de cărți. Aceasta nu se preocupă de valoarea lor materială, ci de ceea ce înseamnă ele emoțional. Pentru Meggie, personajul celui de-al doilea text, cărțile sunt parte din aventurile copilăriei și mijloace de păstrare a amintirilor.

O diferență la nivel de conținut este că în primul text cărțile sunt prezentate ca un mod de a învăța și de a înțelege lumea, iar în al doilea text cărțile sunt prezentate ca o comoară personală, care păstrează amintiri din viața personajelor.

9. Consider că o carte are un rol foarte important în viața unui copil, deoarece îl ajută să își dezvolte imaginația, să își păstreze amintirile și să găsească confort în momente dificile. În textul 2, Maggie își ia mereu cu ea lada cu cărți atunci când pleacă în călătorii, știind de la tatăl ei că fiecare carte păstrează amintirile locului unde a fost citită. Pentru Meggie, cărțile nu sunt doar obiecte, ci adevărate comori care o ajută să se simtă în siguranță și să re trăiască momente frumoase. Astfel, lectura devine o parte esențială a vieții și a identității ei.

B.

1. Două cuvinte din câmpul semantic al vestimentației sunt *pantalonii, rochiile* etc.

2. a 3. a

4. Cuvântul selectat: „-o” Enunțul: *Am o carte și două flori.*

5. florile preferate ale lui Meggi, ale căror petale se puteau presa atât de bine între câteva pagini de carte.

6. „cea mai valoroasă” – atribut adjectival; „o” – complement direct;

„în bibliotecă” – complement circumstanțial de loc; „un evangheliar” – nume predicativ.

7. *preferate, să fii, serii.*

8. Care este cartea ta preferată?; Ți-ai dori să călătorești împreună cu mine?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *dragostea pentru lectură și cărți, dragostea și sprijinul familial, libertatea cunoașterii* etc.

O valoare identificată în textul 2 este dragostea pentru lectură. Această valoare simbolizează dorința de cunoaștere, curiozitatea intelectuală și nevoia de a înțelege lumea din jur.

În textul indicat, este evidențiată relația specială pe care Meggie o are cu cărțile. Ea își ia întotdeauna cu ea lada roșie cu cărți preferate în fiecare călătorie, semn că lectura are un loc esențial în viața ei. Cărțile nu sunt doar obiecte, ci adevărate „comori” care păstrează amintiri, emoții și senzații.

Un alt text literar în care regăsim această valoare este „Cititorul din peșteră” de Rui Zink. În acest roman, personajul principal – un copil răpit de contrabandiști – este salvat spiritual și intelectual de Anibalector, care îl învață să iubească lectura. Prin intermediul cărților, băiatul învață să gândească liber, să viseze și să-și păstreze umanitatea, chiar și într-un context întunecat.

2. Model compunere:

După ce au terminat de încărcat mașina, Meggie se așează pe scaunul din față, lângă Mo. Afară, dimineața se desfăcea încet peste dealuri, iar cerul devenea din ce în ce mai albastru. Soarele strălucea blând printre crengile copacilor, iar aerul avea miros de iarbă udă, de început de toamnă.

Pe drum, Mo fredona încet o melodie veche pe care obișnuia să o cânte când făceau călătorii lungi. Meggie zâmbea, uitând de toate grijile. Îi plăcea să călătorească, mai ales alături de Mo, și abia aștepta să ajungă la mătușa Elinor. Dacă avea cu adevărat o bibliotecă mare, așa cum spusese tatăl ei, atunci cu siguranță nu avea cum să se plictisească.

– Crezi că mătușa Elinor o să mă lase să citesc din cărțile ei? întrebă Meggie curioasă.

– Dacă îi promiți că nu le îndoi colțurile și nu faci desene pe ultima filă, sigur! răspunse Mo râzând.

Meggie râse și ea, apoi privi pe geam. Trecuseră deja pe lângă câteva sate mici, cu grădini pline de flori și case care păreau desprinse din povești. Își imagină cum ar fi să citească o carte pe o băncuță, lângă un lac, cu vântul aducând miros de pin și sunetul păsărilor în fundal.

Gândul o liniști. Poate că această călătorie nu era deloc o fugă, ci începutul unei aventuri frumoase.

Testul 21

Subiectul I

A.

1. c 2. c 3. a 4. c 5. (T1) **A, A, F**; (T2) **F, F, A**

6. Mama îl dă mereu ca exemplu pe Bălăni pentru că ea crede că nu se poate să reușești în viață, chiar și în sport, fără să înveți bine. Bălăni este un model de hărnicie și seriozitate, iar mama găsește o legătură între succes și performanță prin faptul că Bălăni a învățat mult, iar acest efort l-a învățat să fie bun în tot ceea ce face: „*a făcut facultate, e medic stomatolog, de aia joacă așa de bine!*”.

7. Prezentarea oricărei trăsături a textului nonliterar identificate în textul indicat (de exemplu: informațiile transmise se bazează pe aspecte adevărate, controlabile ale realității; are ca scop informarea cititorului; utilizează cuvinte cu sens de bază)

O trăsătură a textului nonliterar este transmiterea unor informații bazate pe aspecte adevărate, controlabile, ale realității, folosind cuvinte cu sensul lor propriu, de bază. În textul 1, informațiile transmise sunt date statistice care arată cum își petrec vara copiii din unele sate din România: „*2 din 10 copii de la țară își petrec vacanța de vară ajutându-și părinții la treburile din gospodărie*”.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este modul în care *își petrec copiii de la țară timpul liber în vacanța de vară, în condițiile în care părinții nu investesc bani în activitățile lor. Deosebirea este că primul text* conține o statistică cu date reale despre viața copiilor de la țară, iar în **textul 2**, sunt doi frați care, în vacanța de vară, joacă fotbal împreună și fac planuri de viitor.

9. Cred că este important ca, încă de când sunt un copil, să mă gândesc la ce vreau să devin când voi fi adult, deoarece așa știu spre ce să îmi îndrept atenția, care sunt materiile care îmi plac mai mult și pot să îmi descopăr pasiunile. Este bine să știu încă de acum ce îmi place și să visez la o profesie viitoare în care să am succes.

De exemplu, în textul 2, copilul își dorește atât de mult să fie fotbalist, încât își ajută mama în gospodărie pentru a o convinge să îi transforme un tricou vechi într-unul de căpitan de echipă. Pentru a-și împlini visul, copilul ascultă meciuri la radio, știe totul despre vocile de la radio și se antrenează cu fratele lui.

Cunoscându-și pasiunile încă de la vârsta copilăriei, oricine își poate pregăti drumul pentru a-și atinge visele, când va deveni adult.

B.

1. *Sportiv desemnat să reprezinte și să conducă în timpul unei competiții echipa din care face parte.*

2. c

3. a

4. Cuvântul selectat: „o” Enunțul: „- O, mă bucur să te cunosc!”

5. *omul fără chip, al cărui nume l-am învățat pe de rost*

6. „stăm” - predicat verbal; „calde” - atribut adjectival; „pităceață” - complement direct; „de la radio” - atribut substantival prepozițional.

7. au, spun, niciun

8. Măine putem merge cu bicicletele. Pot să joc fotbal cu prietenii mei.

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *dragostea între frați; ambiția; speranța într-un viitor bun; importanța acordată învățaturii/școlii/educației; pasiunea pentru un sport; etc.*

Sugestii pentru compunere:

O valoare identificată în textul 2 este ambiția strâns legată de pasiunea pentru sport. A fi ambițios înseamnă să îți stabilești un țel și să faci tot ce poți ca să îl atingi. În textul 2, copilul este dintr-o familie modestă, ceea ce se vede din faptul că nu pleacă în vacanța de vară într-o tabără, ci stă cu fratele și cu părinții lui acasă. Totuși, nu este supărat din cauza aceasta, ci joacă fotbal cu fratele lui, se antrenează și ascultă emisiuni la radio de unde învață totul despre fotbaliști. Este atât de pasionat de fotbal, încât nu se lasă până nu o face pe mama lui să îi transforme un tricou vechi într-unul de fotbalist.

Un exemplu de ambiție folosită pentru a avea succes în fotbal este Pelé, despre care am aflat în cartea „Pelé. De ce iubim fotbalul” că a fost un copil extrem de sărac din Brazilia, care a început să joace fotbal cu o minge de cârpe, dar prin ambiție și pasiune pentru sport, a ajuns regele fotbalului mondial.

Ambiția îi ajută pe mulți copii să depună efort și să muncească pentru a avea succes în viață.

2. Sugestii pentru compunere:

Într-o zi de sâmbătă din vacanța de vară, după ce au ascultat la radio transmisia în direct a meciului din Divizia A, cei doi frați și-au pus tricourile cusute de mama lor: băiatul mai mare purta Numărul 5, iar cel mic, Numărul 1, cusut cu ață neagră pe bluza lui galbenă, pătată cu pităceață. Erau numai ei doi, dar asta nu-i oprea să joace fotbal, să se antreneze trăgând șuturi la poarta improvizată pe câmpul mare și drept din apropierea casei lor. Seara se apropia și soarele nu mai era atât de puternic, iar ultimele lui raze făceau ca iarba să strălucească și să îi îndemne pe copii să se antreneze cu și mai mare plăcere.

La un moment dat, la marginea terenului a oprit un microbuz din care au coborât câțiva copii îmbrăcați în echipamente de fotbal foarte frumoase. Copiii erau însoțiți de doi adulți care au început să le organizeze un meci de fotbal chiar pe terenul pe care se aflau cei doi frați. Unul dintre adulți era arbitru, iar celălalt era un antrenor. Frații s-au apropiat sfioși de copiii veniți și parcă se rușinau de tricourile lor vechi, cusute de mama lor. Antrenorul i-a văzut și a început să vorbească cu ei și chiar i-a întrebat dacă nu vor și ei să joace împreună cu ceilalți băieți. Frații au acceptat imediat propunerea. Băieții au fost împărțiți în două echipe și meciul a început. Din când în când, antrenorul intra în jocul băieților și le explica cum să înainteze și ce pase trebuie să facă.

Când meciul s-a terminat, antrenorul le-a cerut fraților să stea de vorbă cu ei și i-a întrebat dacă nu ar vrea să joace fotbal la clubul din orașul apropiat. Antrenorul a spus că trebuie să vorbească cu părinții lor, iar frații i-au arătat casa lor aflată lângă teren. După o discuție nu prea lungă, antrenorul s-a înțeles cu părinții copiilor și a făcut un plan cum să îi ducă pe cei doi frați la școala din oraș, ca să poată să se antreneze la club. Fraților nu le venea să creadă. O mai mare bucurie nu au mai trăit în viața lor!

Testul 22

Subiectul I

A.

1. c

2. b

3. a

4. d

5. (T1) A, A, F; (T2) F, F, A

6. Un motiv pentru care cei doi sunt de părere că Adina trebuie să meargă în tabără este pentru ca ea să mai cunoască și alți copii, să devină prietenoasă și sociabilă. Ei se tem ca fata să nu rămână o persoană izolată, legată numai de familie.

7. O trăsătură a textului narativ este prezența personajelor care participă la acțiune. În textul 2, personajele sunt Adina, mama și Anton.

8. O asemănare de conținut între cele două texte este tema taberelor școlare, ca mijloc de cunoaștere pentru copii. O deosebire de conținut între cele două texte este că, în textul 1, taberele au rolul de a-i ajuta pe copii să descopere frumusețile naturii și să participe la programe culturale și educative, iar în textul 2, tabăra este pentru Adina un prilej de a-și aduce de acasă obiectele dragi: cărți, păpuși, cărți de joc.

9. Cred că prima plecare de acasă a unui copil, mai ales dacă este neînsoțit de părinți, este un moment important, deoarece pe copil îl așteaptă un mediu nou, oameni străini și situații în care el este nevoit să se descurce singur.

Astfel, pentru copilul care pleacă prima dată neînsoțit de părinți, experiența este mai bună dacă își aduce cu el lucruri cu care este obișnuit de acasă, deoarece se simte mai aproape de familie. De exemplu, în textul 2, Adina se pregătește de experiența plecării în tabără punându-și cu ea obiecte cu care este obișnuită din familie și care o ajută să păstreze legătura afectivă cu părinții ei. Cărțile, păpușa de la Anton și jocurile îi vor alina dorul de părinți și o vor ajuta să se adapteze la noua situație.

B.

1.b 2. c 3. A

4. substantivul : seară

Enunțul : **Seara** mă plimb pe malul lacului.

5. *haine, prosoape, paste de dinți, săpunuri.*

6. din școală – atribut substantival

noastră – atribut adjectival

timpul – complement circumstanțial de timp

în tabere – complement circumstanțial de loc

7. copiilor

despre care

să creeze

8. A doua zi după ce ajungem, vom merge într-o drumeție prin munții din apropiere.

Seara vom organiza un foc de tabără.

Subiectul al II-lea

1. Sugestie de compunere:

O valoare umană evidentă în textul Adinei Popescu este dragostea părinților, care se manifestă prin dorința lor de a-și sprijini copilul în procesul de maturizare.

Pe de o parte, părinții doresc să -și pregătească copilul pentru viață, să -l ajute să experimenteze situații noi. De exemplu, Mama și Anton știu că Adina este atașată de ei și că este lipsită de experiență, de aceea hotărăsc să o trimită în tabără pentru a învăța să socializeze, să își facă prieteni, să trăiască situații noi și să se descurce singură în situații neprevăzute. Această decizie nu înseamnă lipsă de grijă, ci dimpotrivă, dovedește responsabilitate și iubire părintească, pentru că, prin astfel de încercări, copilul se pregătește pentru viață.

Pe de altă parte, prin grija părinților care-i lasă să meargă în tabere, copiii nu numai că descoperă o lume nouă, dar învață să fie creativi, să-și descopere talente neștiute, să coopereze cu ceilalți. În acest sens, îmi vin în minte taberele de creație organizate de Editura Arthur. Acolo participă copii din diverse locuri și de vârste diferite, care învață să scrie compuneri bazându-se pe imaginația

lor bogată, să realizeze ilustrații de benzi desenate, dar care sunt puși și în situația de a colabora, de a se adapta la situații noi și de a se descurca fără părinți.

Meritul părinților este acela că, din dragoste pentru copii și din grijă pentru viitorul acestora, ei îi susțin pe copiii lor să participe la asemenea tabere.

2. Sugestie de compunere:

Adina a ajuns cu mari emoții în prima ei tabără, de aceea își ținea la piept păpușa adusă de acasă. În cameră cu Adina mai erau patru fete și doar una dintre ele a mai fost într-o tabără. Era o fată zâmbitoare, prietenoasă și deloc timidă. Avea părul blond și ochii verzi, iar Adinei i se părea că seamănă cu păpușa ei. Fata le-a propus colegelor de cameră să joace Păcălici. Jocul a început, totul părea să fie minunat, fiecare dintre ele voia să fie câștigătoare.

În timpul jocului care le făcea pe fete să fie foarte concentrate, una dintre ele s-a furișat, prefăcându-se că merge să bea apă și, pentru că-i plăcea tare mult păpușa Adinei, i-a ascuns-o sub pătura ei.

Când a observat, Adina a început să plângă și i s-a făcut dor de părinți. Fata cu ochii verzi i-a cerut colegei să-i dea Adinei păpușa înapoi, explicându-i că ele trebuie să își facă acolo amintiri frumoase. Adina și-a primit păpușa și seara s-a terminat cu bine.

Testul 23

Subiectul I

A.

- 1.b 2.c 3.c 4.d 5. (T1) F, F, A; (T2) F, A, F

6. Rain e hotărâtă să evadeze de pe planeta Daruuy, pentru că este acuzată pe nedrept că i-a făcut rău prietenei ei, Grayma și este închisă. Riscă să fie acuzată într-un proces fără să aibă vreo dovadă a nevinovăției ei, o secvență semnificativă în acest sens fiind: „din salvatoare ajunsese acuzată”. Prietena ei, grav rănită, încă nu este conștientă și nu poate confirma afirmațiile lui Rain.

7. O trăsătură a **textului nonliterar** este faptul că se referă la aspecte din realitate, pe care le transformă în *informații*. Textul dat detaliază cei doi factori care conduc la diferența mare de temperatură între zi și noapte, în deșerturile de pe Pământ: nisipul și umiditatea.

8. **O asemănare de conținut a celor două texte** este referirea la deșert ca mediu imposibil de viață. **O deosebire de conținut** este că în textul 1 aflăm despre schimbările de temperatură din deșerturile de pe Pământ, cu explicații științifice de tip cauză – efect, iar în textul 2, o tânără cu puteri neobișnuite, ajunge prin puterea minții, într-un deșert extraterestru, în încercarea de a evada din închisoare.

9. **Cred că un prieten/o prietenă aflat/aflată în pericol merită orice fel de sacrificiu**, chiar dacă acest lucru presupune un risc pentru propria siguranță. În ciuda faptului că se expune la un pericol iminent, cel care acționează are datoria morală de a face orice îi stă în putință pentru a-și salva prietenul/prietena aflat/aflată într-o situație dificilă. Un prieten adevărat dovedește altruism, încât într-o situație riscantă, binele celui alt primează, reprezintă scopul suprem. În textul 2, Rain o duce pe prietena ei, Grayma, rănită și în stare de inconștiență, pe planeta Daruuy, pentru a primi ajutorul necesar, fără să ezite. Deși urăște planeta, Rain își depășește aceste sentimente și face totul pentru a salva viața prietenei ei. Nu regretă ceea ce a făcut, nici măcar atunci când e aruncată în închisoare și urmează să fie acuzată într-un proces.

B.

1. **să părăsească (a părăsi)**, verb – 2. A pleca de undeva, a se îndepărta de ceva, a nu mai sta într-un loc

2. b 3.c

4. verbul la modul indicativ : „e”, Enunțul: *Fiți pregătiți în orice situație!*

5. *Aburul gros și alb care iese din el.*

6. „în deșert” – complement circumstanțial de loc; „femeia” – subiect;

„adunate” – atribut adjectival”; „ei” – atribut pronominal.

7. *ei, neobișnuite, ochii.*

8. Draga mea prietenă, îmi pare foarte rău că a trebui să fug așa. Nimeni nu a vrut să mă creadă că nu ți-am făcut rău, ci că doar am vrut să te aduc acasă. Am ales să îmi folosesc toate resursele în încercarea de a mă salva de un proces nedrept și sper că atunci când te vei trezi, vei reuși să faci lumină în ceea ce mă privește. Nu uita, pentru mine rămâi cea mai bună prietenă, chiar dacă ne aflăm pe planete diferite!

Subiectul al II-lea

1. Sugestie de compunere:

O valoare umană identificată în textul 2 este **prietenia sinceră**. La orice vârstă, un prieten de nădejde aduce împlinire, liniște sufletească și bucurie în viața fiecărui om. Rain este dovada faptului că prietenia e o relație umană care implică devotament, grijă și spirit de sacrificiu. Această atitudine se observă, în textul 2, prin faptul că Rain pune viața prietenei ei mai presus de propria viață. Își riscă libertatea, merge pe o planetă pe care a jurat că nu va călca, pentru ca Gruyma să poată fi salvată.

Această valoare umană se regăsește și în romanul „Băieții din strada Pál” de Molnár Ferenc, în care un grup de prieteni se luptă cu „Roșii” pentru locul lor de joacă. Nemcsek, cel mai mic și mai firav dintre băieții de pe strada Pál, era bolnav, după ce a căzut în apă. În ciuda bolii, merge la luptă și apără cu prețul vieții steagul prietenilor, simbol al unității și curajului lor.

În ambele texte, sacrificiul personajelor principale dovedește prietenia adevărată, în care binele aproapelui e mai presus decât propria viață.

2. Sugestie de compunere:

Rain nu se simțea deloc un miracol. Dacă ar fi fost așa, atunci ar fi ajuns pe Pământ la fratele ei Noah, nu înapoi în camera în care era închisă, pe planeta Daruuy. Avea nevoie de un nou plan, doar că femeia daruynă continua să-i vorbească despre minunea de a reveni în viață, din deșertul Daan Sahruun.

- Cum ai reușit să scapi din acel infern? insista ea cu întrebările.

- Cred că am făcut cel mai mare efort din viața mea, mi-am concentrat întreaga putere a minții mele să nu mă las cuprinsă de frigul acela groaznic, a încercat Rain să dea un răspuns cât de cât coerent.

- Nu se poate... Deșertul acela a înghițit mulți viteji de pe planeta noastră. Poate doar...a șoptit mai departe femeia daruynă.

Rain a reușit imediat să îi citească gândul nerostit și l-a rostit cu voce puternică și sigură:

- Exact! Am putut să plec din iadul înghețat, pentru că sunt NEVINOVATĂ! Am fost acuzată pe nedrept că i-am făcut rău dragii mele Grayma, când eu nu am făcut nimic altceva decât să o aduc acasă pe planeta ei, pentru că am găsit-o zăcând inconștientă în nava ei care se prăbușise pe Pământ, în timpul unui exercițiu intergalactic.

Femeia s-a uitat suspicioasă la Rain, dar aceasta a continuat să îi explice cum și-a dat seama că pe Pământ nu există nicio șansă pentru Grayma și cum fratele ei, Noah, a sfătuit-o să o ducă acasă pentru a-i salva viața. Pentru prima dată Rain spera că asta e șansa ei de a fi liberă. Vorbele îi curgeau tot mai ușor, știa că procesul ce o aștepta e nedrept și nu are nicio șansă de câștig. Femeia daruynă o privea cu un amestec de milă, curiozitate și fascinație. I-a spus că va încerca să o susțină în timpul procesului ca martor, dar Rain simțea că nu e suficient. Nu trebuia să se ajungă la proces.

Femeia a recunoscut că se teme de marii judecători și, exact în acel moment, ușa s-a deschis cu putere, iar în cadrul ei era chipul luminos al prietenei ei, Grayma. Se trezise, a spus tot adevărul și acum venise să o elibereze.

Testul 24

Subiectul I

A.

1. c 2. b 3. b 4. a 5. (T1) F, A, F; (T2) A, F, F

6. Mafalda refuză să coboare din cireș după ce Estella îi înmânează ochelarii, deoarece copacul reprezenta pentru ea un spațiu al siguranței. După ce a aflat de la doctorița Olga că își va pierde treptat vederea, Mafalda a ales să rămână în cireș, sperând că astfel va putea amâna sau chiar evita confruntarea cu această realitate dureroasă. Refugiul în acel loc drag devine o formă de rezistență în fața schimbării care constituie o adevărată amenințare.

7. Prin gesturile sale pline de înțelegere și prin grija pe care o manifestă față de Mafalda, Estella dovedește că este o persoană empatică. Această trăsătură se desprinde din comportamentul și din faptele sale, fiind redată prin mijloacele caracterizării indirecte. Atunci când o vede pe Mafalda speriată și blocată în cireș, Estella o ajută cu răbdare să coboare și îi aduce ochelarii pierduți, oferindu-i o soluție (ideea de a scrie o listă) pentru a-și depăși temerile, fapt care arată că nu rămâne indiferentă la suferința fetei și dorește să o ajute sincer.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** o constituie faptul că ambele evidențiază importanța naturii pentru copii, subliniind legătura profundă și benefică dintre cei mici și mediul natural. **În ceea ce privește deosebirea dintre ele, se poate observa că în primul fragment, un text nonliterar**, natura este prezentată ca un spațiu de joacă și învățare care stimulează dezvoltarea armonioasă a copiilor, **în timp ce în textul literar**, cireșul este perceput ca un loc special, un refugiu emoțional și un prieten cu care Mafalda se simte în siguranță.

9. **Consider că** omul poate găsi în natură un loc de care să se simtă legat sufletește, **deoarece** aceasta îi oferă un spațiu de liniște, un refugiu și tocmai de aceea omul ajunge să stabilească o relație afectivă cu natura.

Această idee este susținută și în textul 2, prin dragostea și grija pe care Mafalda le manifestă față de cireșul din curtea școlii. Pentru ea, copacul reprezintă un prieten adevărat și un loc care îi oferă siguranță și alinare. Fetița îi vorbește și îl îmbrățișează, ceea ce arată că între ea și cireș s-a creat o legătură profundă, emoțională.

B.

1. Două cuvinte din câmpul semantic al naturii sunt „norii” și „iarba”.

2. d 3. d

4. Cuvântul selectat: „o groapă”

Enunțul: *Adâncimea gropii l-a speriat.*

5. *Încercam să întind un picior, dar alunecam.*

6. „semnalul” – subiect; „ei” – atribut pronominal;

„un fluierat” – nume predicativ; „alți” – atribut adjectival;

7. „voi reuși” (1); „noștri” (2); „a căror” (3)

8. - *Cum credeți că se va descurca Mafalda după ce își va pierde vederea?*

- Cine o va ajuta pe Mafalda în viitor?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *prietenia, curajul, empatia, acceptarea, dragostea față de natură etc.*

O valoare identificată în textul 2 este **prietenia**. A fi un prieten adevărat înseamnă să oferi sprijin necondiționat, să fii alături de celălalt în momentele dificile și să-l accepți fără a-l judeca.

În textul dat, se prezintă relația afectivă dintre Mafalda și Estella, bazată pe încredere, sprijin emoțional și acceptare. Estella nu o judecă pe Mafalda pentru că îi e teamă, ci i se alătură în copac, îi oferă o soluție simbolică (lista) și o încurajează să meargă mai departe. Prietenia lor este una salvatoare, care o ajută pe fetiță să facă față unei realități dureroase, aceea a pierderii vederii.

În cartea „Băiatul cu pijamale în dungă” de John Boyne, această valoare este evidențiată prin experiența trăită de Bruno, fiul unui comandant nazist, și Shmuel, un copil evreu, prizonier într-un

lagăr de concentrare care, deși despărțiți de un gard, reușesc să stabilească o legătură secretă. Secvența în care Bruno îmbracă o „pijama în dungi” și intră în lagăr pentru a-l ajuta pe Shmuel, sfârșind împreună în camera de gazare, este o dovadă a unei prietenii adevărate.

2. Sugestii pentru textul narativ

Etapale acțiunii/ momentele subiectului	Compunerea
Situația inițială (Expozițiunea)	Soarele cu razele sale strălucitoare, șoaptele tainice ale vântului și cerul tulburat încă de umbrele nopții anunțau o nouă zi de primăvară.
Cauza acțiunii (Intriga)	Parcă natura preluase printr-o minune emoția mea, ce nu avea limite la gândul că voi avea ocazia să merg împreună cu colegii mei de clasă și cu doamna profesoară de istorie într-o excursie la Castelul Peleş, un obiectiv turistic situat în apropierea orașului Brașov.
Desfășurarea acțiunii	M-am înarmat cu răbdare și bună dispoziție, știind că drumul cu autocarul va fi unul destul de lung. După câteva ore am ajuns în fața castelului ale cărui ziduri din piatră albă reflectau lumina soarelui, turnurile ascuțite părând să sfideze cerul albastru. Grădinile din jur erau pline de flori și alei pietruite, iar aerul răcoros aducea cu sine parfumul florilor, în timp ce câțiva copaci bătrâni, cu ramurile întinse, păzeau cu solemnitate acel loc încărcat de istorie. Fascinați de lumea ce se deschidea în fața ochilor noștri, am intrat în clădirea impresionantă. La început ne-am plimbat pe holurile imense, apoi am fost preluați de un ghid și ne-am alăturat altor turiști, pentru a realiza turul castelului. Am cercetat fiecare încăpere, încercând să descoperim povestea ce se ascundea în spatele obiectelor vechi, pe care le percepeam ca pe niște mărturii vii ale trecutului. O ușă mică, din lemn, mi-a atras atenția în timp ce ghidul ne vorbea despre un tunel secret, care se afla în castel. M-am întors spre colega mea, Mafalda, fetița cea mai curajoasă din clasă, pe care o văd cum se urcă, deseori, sus de tot, în cireșul din curtea școlii. I-am făcut semn să mă urmeze, iar ea nu a ezitat. Ne-am îndepărtat discret de grup, ne-am apropiat de ușa de lemn, am apăsat pe clanță și am intrat într-o odaie întunecată. Am atins întrerupătorul și am privit în jur, încercând să găsim un indiciu care să ne conducă spre tunelul secret.
Situația dificilă și depășirea ei (Punctul culminant)	La un moment dat , luminile s-au stins și întunericul a pus stăpânire pe întreaga încăpere. Bătăile puternice ale inimii mele erau singurul lucru pe care îl puteam percepe. Căutam cu disperare ușa, dar bezna devenise inamicul meu imbatabil. Mâinile îmi tremurau, obrazii îmi ardeau și, disperat, am început să o strig pe Mafalda, pentru că nici pe ea nu o mai vedeam. Vocea ei caldă și calmul de care a dat dovadă m-au liniștit. Mi-a spus că de când doctorița a avertizat-o că își va pierde vederea, ea învață în fiecare zi cum să trăiască pe întuneric și nu îi mai e teamă. În timp ce Mafalda îmi vorbea despre boala ei, ușa s-a deschis brusc și profesoara noastră și-a făcut apariția în mijlocul camerei. Era fericită că ne-a găsit și ne-a cerut să ne alăturăm grupului.
Situația finală (Deznodământul)	Am continuat vizita, bucurându-ne de fiecare clipă petrecută împreună. Cu siguranță această zi va rămâne mereu vie în amintirea mea.

Testul 25

Subiectul I

A.

1. b 2. d 3. d 4. d 5. (T1) A, F, A; (T2) A, A, F

6. George a distrus vioara de jucărie primită de la tatăl său, **deoarece** nu o putea folosi pentru a cânta cu adevărat. **Astfel, secvența** „George i-a luat-o însă înainte și a aruncat-o în foc, supărat că „nu are sunet” **ilustrează dezamăgirea și frustrarea** băiatului care știe că poate cânta la un instrument muzical real.

7. O trăsătură a textului **continuu** este **redarea fluxului continuu al gândului, informațiile fiind organizate în enunțuri care alcătuiesc paragrafe**. Tema primului text este copilăria lui George Enescu, în al doilea paragraf fiind prezentate abilitățile acestuia în primii ani de viață, iar în al treilea, primele sale contacte cu vioara.

8. O asemănare care se poate stabili, la nivelul conținutului, între cele două texte este **prezența viorii/ a violonistului/ a muzicii**. **În primul text, un text nonliterar, sunt transmise informații** despre copilăria violonistului George Enescu și primele sale contacte cu vioara. **Spre deosebire de acesta, în al doilea text, un text literar**, este prezentată o întâmplare imaginară în care băiețelul orb, Joe, îi cere lui David să-i cante la vioară.

9. **Consider că** muzica facilitează cunoașterea lumii noastre, **deoarece** prin ascultarea muzicii putem înțelege sentimentele altor oameni, dar și cultura unei societăți, cu valorile, cu istoria, cu tradițiile acesteia. **De asemenea**, prin crearea și producerea muzicii ne putem dezvolta curiozitatea și spiritul de aventură, ne putem cunoaște și transmite propriile sentimente, astfel câștigând perspective noi asupra lumii.

În textul 2, David își folosește muzica pentru a transmite sentimentele de bucurie provocate de frumusețea naturii și, în același timp, îl ajută pe Joe, care nu poate vedea, să își imagineze lumea înconjurătoare și să suporte mai ușor condiția dificilă în care se află.

Prin urmare, muzica îl ajută la cunoașterea sinelui, a celorlalți și a lumii.

B.

1. Cuvântul „dezghețat” are, în textul citat, sensul „2. Fig. (Despre oameni; adesea adverbial) Isteț, vioi, priceput.”.

2. a 3. b

4. Cuvântul selectat: „-l”. Enunțul: *Vioara lui sună magic.*

5. *Memoriile sonore erau ajutate*

6. „a șovăit” – predicat verbal; „grăbit” – complement circumstanțial de mod; „coardele” – complement direct „cu degetele” – complement indirect;

7. **Vă sfătuiesc(1) să îl trimiteti(2) pe fiul dumneavoastră la Viena, unde marii specialiști îl vor învăța să cânte(3) la vioară desăvârșit.**

8. *Ce sfat i-ați da unui adolescent care ar vrea să urmeze o carieră în muzică?*

Ce vă inspira atunci când compuneați? Care dintre compozițiile altor compozitori este preferata dumneavoastră?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *pasiunea pentru artă/muzică, dragostea pentru artă/muzică, curiozitatea, dorința de cunoaștere* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **dragostea pentru muzică**. Aceasta ilustrează relația vie a omului cu sunetul care este, în același timp, emoție, cunoaștere, vindecare, impuls, comunicare, conexiune.

În textul 2, *David și vioara lui* de Eleanor H. Porter, această valoare apare la ambele personaje din fragment: pe de o parte la David, care creează muzică inspirată de frumusețea lumii înconjurătoare și, prin intermediul ei, atinge inimile celor din jur, și, pe de altă parte, Joe, pentru care dragostea pentru muzică este un mod conexiune cu ceilalți, dar și o cale de vindecare sufletească.

Dragostea pentru muzică apare și în cartea *Sektion 20* de Paul Dowswell în care personajul principal, Alex Ostermann, este un adolescent obișnuit care iubește să cânte la chitară. Dar, în Berlinul de Est al anilor '70, dragostea pentru muzică a băiatului este împotriva legii, fiind considerată o formă de sfidare a autorităților, așa încât băiatul intră în atenția poliției secrete și singura sa salvare va fi să fugă de cealaltă parte a Zidului. În acest roman, dragostea pentru muzică apare ca o formă de rezistență împotriva unui sistem opresiv.

2. Sugestie de răspuns:

După întâlnirea cu Joe, David părea mai inspirat ca niciodată. Niciodată nu se gândise că un băiat orb, care nu putea să vadă frumusețea lumii ar putea să înțeleagă atât de bine sensul muzicii sale. Pasiunea lui Joe îi dădea putere și sub arcușul lui prindea viață o nouă lume.

Prima
informație
din text

Într-o seară, în timp ce repeta în camera lui Joe ultima melodie pe care o compusese, doi copilași s-au apropiat timid de geamul deschis:

- Ce frumos cântă! Putem sta lângă tine să ascultăm?
- Sigur! Îi încurajă David, zâmbind.
- Ai învățat singur să cântă? vru să știe fetița.
- Nu! Am avut cel mai bun profesor din lumea, pe tatăl meu, care m-a învățat că toți suntem instrumente și cântăm în marea armonie universală.
- Ah! Asta ce înseamnă? zise băiatul nedumerit.
- Asta înseamnă că fiecare dintre noi joacă un rol important în această lume și că, atunci când îl descoperim și ducem la îndeplinire misiunea noastră, lumea devine un loc mai bun, echilibrat și armonios.

Secvența
dialogată

A doua
informație
din text

Vorbindu-le copiilor despre tatăl său, David realizează că tocmai își descoperise misiunea: să le dăruiască oamenilor bucurie prin muzica lui, așa cum le oferise lui Joe și celor doi copii necunoscuți.

De atunci, David a început să cânte tot mai des în locuri publice, în școli, în spitale și în orfeline, aducând cu muzica sa încântare și fericire.

Testul 26

Subiectul I

A.

1. **a** 2. **b** 3. **b** 4. **d** 5. (T1) **F, F, F**; (T2) **A, A, F**

6. Polly poate fi adusă înapoi dacă cineva merge după ea cu un inel galben și cu două inele verzi. Cu ajutorul inelelor verzi, cei doi s-ar putea întoarce.

7. Un text narativ literar este un text în care se povestește o întâmplare imaginară. În textul 2, naratorul prezintă confruntarea dintre Digory și unchiul său. Aflăm că motivul acesteia este acela că unchiul, într-un experiment magic, a trimis-o în altă lume pe Polly.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este prezența **unui magician**. În textul 1, un actor joacă acest rol, pe când în textul 2, un magician realizează un experiment.

O deosebire de conținut o reprezintă referirea la meseria de actor. În textul 1, se spune că Marian Râlea este un actor, pe când în textul 2, unchiul Andrew nu este.

9. **Cred că este nevoie de povești** pentru educația unui copil. Citind basme sau jucând în scene de teatru, copilul înțelege diferența dintre bine și rău, dintre aparență și esență. Magia din basme

8. **O asemănare** de conținut între cele două texte este prezența **cărților**. **O deosebire** de conținut este că în primul text, se prezintă avantajele lecturii cărților, iar în al doilea text, copiii intră în scenă citind din cărți de care par absorbiți în totalitate, iar acțiunea se petrece într-o bibliotecă.

9. Da, cred că lectura mă poate ajuta să ies dintr-o situație dificilă, pentru că îmi oferă liniște, claritate și inspirație. În cărți pot descoperi soluții, exemple de curaj sau moduri diferite de a gândi. **În textul 1**, sunt evidențiate mai multe beneficii pe care le are lectura în viața adolescentului. **De exemplu**, lectura îmbogățește cultura generală, face bine sufletului și psihicului. Lectura eliberează de stres și astfel se pot găsi mai ușor soluții pentru rezolvarea diverselor probleme.

B.

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 2. (3. *A face să fie sau a se lăsa absorbit de o activitate, de o preocupare*)

2. b 3. a

4. pronumele reflexiv: „ne”

—enunț : *Ne-a mulțumit tuturor pentru cadou.*

5. Rescrierea secvenței „Niște tineri care citesc se vor putea integra oriunde...”

6. valori morfologice: „trei”= *numeral cardinal*, „de”=*prepoziție simplă*, „citesc”= *verb predicativ*, „altul”=*pronume nehotărât*.

7. *important, noastră, întotdeauna.*

8. *Exemplu: Nimeni nu are voie să vorbească tare în bibliotecă. , Cărțile trebuie returnate întotdeauna la data stabilită.*

Subiectul al II-lea

1. Valori posibile: *pasiunea pentru lectură, prietenia etc.*

O valoare identificată în textul 2 este **prietenia**. Cei trei copii împărtășesc o experiență comună, pasiunea pentru cărți. Rătăciți în bibliotecă se susțin și colaborează pentru a găsi o ieșire. Aceeași valoare a prieteniei apare și în **textul narativ** „Prietenul meu” de Ioana Pârvulescu. Bogdan, personajul-narator, își duce la școală cățelul ca exemplificare la tema de limba română despre cel mai bun prieten. Adi, prietenul și colegul de bancă al lui Bogdan este dat afară de la ora de istorie, fiind învinuit pentru lătratul lui Joi, dar nu-l dă de gol pe Bogdan. Astfel, Bogdan realizează că, de fapt, cel mai bun prieten al său este chiar Adi.

2. Exemplu:

Cei trei, Eliza, Radu și Doinița au observat la un moment dat că pe un raft o carte lumina puternic. Curajos, Radu, care până atunci se panicase cu adevărat și începuse să strige după ajutor, a luat cartea în mână. Avea un titlu sugestiv, *Harta celor rătăciți*. Fetele au venit repede lângă el, iar privirile le-au fost atrase de o imagine. Nu le venea să creadă! Pe prima pagină era desenat chiar interiorul bibliotecii în care ei se aflau. Era ca un labirint, pereții erau înalți și curbați. De-a lungul pereților erau desenate personaje, unele fioroase și înspăimântătoare, altele simpatice și amuzante, peste tot zburau păsări-cărți cu aripi din care evadau litere mari și mici. Totul era fantastic. Partea cea mai bună era însă că le-a arătat drumul spre ieșire. Ținând cartea în brațe, Radu a simțit un curent care îl împingea spre dreapta. Cei trei s-au lăsat conduși de acest curent și s-a dovedit că în acea direcție se afla ușa. Cartea îi salvase!

Au ieșit, în sfârșit, în stradă. Nu mai ploua, un curcubeu le zâmbea deasupra orașului.

Testul 28

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **d** 3. **c** 4. **c** 5. (T1) **F, A, F**; (T2) **A, A, F**

6. Împăratul se bucură că a primit o oglindă, **deoarece**, *cu ajutorul acesteia, poate cunoaște firea adevărată a musafirilor și a oamenilor săi*. Oglinda îi confirmă faptul că oamenii săi sunt niște ticăloși lacomi (*lupi cu gurile căscate, trăgând de-o pungă*) și poate să acționeze în consecință.

7. Două indicații scenice din textul dat sunt „Se pune în fața oglinzii.”, secvență care arată gesturile personajului și „furios” care arată atitudinea personajului. (23 de cuvinte)

8. O asemănare între cele două texte este prezența oglinzii. O deosebire constă în faptul că, în primul text, un text nonliterar, sunt transmise informații despre semnificațiile oglinzilor în diferite culturi ale lumii, pe când în textul 2, un text literar, oglinda este un obiect magic, prezent în lumea poveștilor, cu ajutorul căruia împăratul poate vedea adevărata față a lucrurilor.

9. Mi-ar plăcea să am o oglindă magică care arată adevărata față a oamenilor, **deoarece** aş cunoaște intențiile adevărate ale fiecăruia și nu aş putea fi înșelat. Cu o oglindă magică aş ști cine îmi sunt prietenii adevărați și aş putea evita multe conflicte. În textul 2, împăratul primește cadou o astfel de oglindă și, în acest fel, cunoaște atât firea oamenilor care ar trebui să îl ajute să conducă țara, cât și pe cea a peștorilor fiicei sale. Asemenea împăratului, care va putea lua cele mai bune decizii privind căsătoria fiicei sale și conducerea împărăției, și eu aş putea lua decizii mai bune în viața mea.

B.

1. Sensul cuvântului subliniat în text este: „2. Fig. A (se) arăta în adevărata lumină, a(-și) da pe față planurile, acțiunile, gândurile ascunse.”

2. **d** 3. **d**

4. Cuvântul selectat: „(prin) ea” Enunțul: Prin cealaltă am să cunosc firea musafirilor mei.

5. erau niște tineri frumoși

6. „caracterul” – complement direct; „fiecăru” – atribut adjectival; „om” –atribut substantival genitival; „ce” – subiect.

7. Dragă Pepelea, îți mulțumesc pentru pasărea măiastră. Mă va ajuta să fac cele mai potrivite alegeri în viitor.

8. Ce nu știe nimeni despre soarta țării mele?/ Niciunul dintre slujitorii mei nu spune adevărul?

Care este cel mai bun mire pentru fiica mea?/ Cine este cel mai curajos slujitor al meu?

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *adevărul, loialitatea, cinstea, corectitudinea etc.*

O valoarea identificată în textul 2 este **cinstea**. Aceasta presupune integritate, corectitudine, respect față de adevăr și față de ceilalți, precum și o comportare onorabilă în toate aspectele vieții.

În textul dramatic „Sânziana și Pepelea” de Vasile Alecsandri, **cinstea** se manifestă printr-un contraexemplu dat de slujitorii împăratului care ar trebui să fie corecți, onorabili și respectuoși, dar, folosind cadourile date de zână, împăratul descoperă că aceștia sunt, de fapt, cei mai lacomi și mai necinstiți oameni din regat.

Cinstea apare și în romanul *Copilul Deltei* de Liviu Chifane, fiind una dintre trăsăturile personajului principal, Laur, un băiat de cincisprezece ani care a fugit de acasă în Delta Dunării, după o ceartă cu tatăl său. În timp ce trebuie să supraviețuiască singur, băiatul descoperă capcanele braconierilor care fac comerț cu animale și păsări protejate. Participarea la braconaj i-ar aduce băiatului câștiguri, dar el alege să facă ce este corect, eliberând animalele, chiar dacă își pune viața în pericol.

2. Sugestie de răspuns:

Cu fața verde de furie, aproape ca a buhaiului de baltă pe care îl reflecta oglindea adusă de Pepelea, împăratul striga la slujitorii săi. Tremura turbat din toate încheieturile și faldurile albastre ale mantiei păreau o apă mișcătoare în jurul său. Obrajii și gâtul i se umflaseră, iar cele câteva fire de păr alb rămase în vârful capului i se lipiseră de creștet, dând impresia unei adevărat broscui în mijlocul bălții. Ochii i s-au bulbucă din ce în ce mai tare, părând să iasă din orbite și, în scurt timp, sub privirile uimite ale musafirilor, împăratul s-a transformat într-un broscui adevărat.

Prima informație din text

Secvența descriptivă de tip portret

Atunci, Pepelea s-a repezit să prindă broscuiul care sărea prin cameră, orăcând cât îl țineau puterile. A aruncat asupra sa mantia împărătească, dar broasca a fost mai rapidă și a scăpat. Le-a cerut apoi ajutorul celor doi domni veniți în pețit, lui Lăcustă și lui Pârlea-Vodă, dar leneși și neîndemânatici, cei doi s-au ciocnit unul de altul, căzând pe spate și Pepelea a fost nevoit să o urmărească singur din nou.

Secvența narativă

A doua informație din text

În haosul creat, nimeni nu a observat că Sânziana, fiica împăratului, a deschis colivia păsării măiestre și a eliberat-o. Pasărea s-a aruncat asupra broaștei, a prins-o în cioc și i-a dat-o prințesei care a așezat-o în mica cușcă de aur. Cu colivia în mână, prințesa s-a așezat pe tron, iar curtenii au recunoscut-o drept noua lor regină, iar ea l-a ales pe Pepelea drept soț.

Altă informație din text

Toți cei prezenți și-au dat seama că acesta fusese de la început planul zânei pentru a-l pedepsi pe împăratul cel hain și a le da supușilor o regină bună și dreaptă.

Testul 29

Subiectul I

A.

1. c 2. a 3. d 4. b 5. (T1) A, F, A; (T2) F, A, F

6. Rima primelor patru versuri este îmbrățișată, iar măsura este de 7-8 silabe.

7. O trăsătură a textului liric este transmiterea directă a sentimentelor printr-un limbaj artistic. În textul 2 se transmite sentimentul de pace care cuprinde satul odată cu venirea nopții. Ca figuri de stil, sunt: personificarea: „...noaptea vine/Pe furie...”, epitetul „liniștea deplină”, comparația „luna... Gânditoare ca o frunte/De poet”.

8. **O asemănare de conținut între cele două texte** este prezența lunii. În primul text, un text nonliterar, sunt prezentate informații referitoare la originea, structura și importanța lunii, satelitul natural al pământului. **Pe de altă parte, în al doilea text, un text literar**, luna este personificată, își face treptat apariția în lumea satului aducând cu sine liniște și armonie.

9. **Cred că este important** să protejăm natura, **deoarece** ea ne oferă aer curat, apă, hrană și echilibrul necesar vieții pe Pământ. Dacă avem grijă de natură, avem grijă de noi, de sănătatea noastră. **În textul 1**, este subliniată importanța lunii, singurul satelit natural al Pământului. **De exemplu**, luna are „un rol esențial în echilibrul și dinamica sistemului nostru planetar.”

B.

1. Sensul pe care îl are cuvântul subliniat în textul 2 este 3. Aproximativ, cam, mai.

2. d 3. b

4. Adjectivul pronominal: *nostru*

Enunțul: *Copilul vecinului este harnic, dar al nostru e cuminte.*

5. *Satele sunt de vuiete pline.*

6. *satelitul*= subiect, *Pământului*= atribut substantival genitival, o *structură*=complement direct, *stratificată*= atribut adjectival

7. *niciodată, grijă, viitor*

8. Ce ați simțit când ați pășit prima dată pe Lună? Care este mesajul pe care doriți să-l transmiteti omenirii?

Subiectul al II-lea

1. Valori posibile: *admirația în fața frumuseții naturii, iubirea față de natură, armonia cu natura* etc

O valoare identificată în textul 2 este **admirația în fața frumuseții naturii**. Prin frumusețea ei, natura creează emoții profunde, aducându-l pe om mai aproape de adevăratele valori ale vieții.

În textul dat, frumusețea naturii este prezentată ca o sursă de liniște, bucurie și inspirație. Natura apare ca un spațiu plin de armonie, în care omul se simte protejat și eliberat de griji odată cu venirea nopții. Privind stelele, codrul și cerul senin, omul descoperă o frumusețe simplă, dar profundă, care îl ajută să se reconecteze cu sine și cu lumea.

Această valoare o regăsim și **în textul "Lacul"** de Mihai Eminescu. Frumusețea naturii creează un cadru romantic și misterios în care îndrăgostitul își așteaptă cu nerăbdare iubita. Lacul albastru, codrul, nuferii galbeni și liniștea apei conturează o atmosferă magică și melancolică, în care natura pare vie și în așteptare, reflectând starea sufletească a eului liric.

2. Sugestii pentru semnificația textului dat.

O **semnificație** importantă a textului selectat din poezia „Noapte de vară” de George Coșbuc este **armonia dintre om și natură**. Natura este **tema** centrală a textului, o natură care, prin frumusețea ei, creează emoții profunde, aducându-l pe om mai aproape de adevăratele valori ale vieții. Este descrisă o noapte senină de vară, în care totul pare să respire pace: stelele strălucesc, natura e adormită, iar timpul pare să stea în loc.

Două elemente care sugerează armonia om-natură sunt luna și codrul, care contribuie la crearea unei atmosfere calme și senine. **Codrul** este plin de farmec, se aude cântecul mierlelor, din el se revarsă noaptea care „vine/Pe furiș”, **personificare** prin care se accentuează calmul și liniștea care cuprinde treptat natura. Dinspre munte, din brădet, își face apariția **luna** care se înalță încet, imagine surprinsă prin **comparația** „Și se-nalță,-ncet-încet,/Gânditoare ca o frunte/De poet.”, accentuând astfel misterul care coboară asupra naturii odată cu venirea nopții.

Contemplarea naturii aduce liniște și armonie cu universul întreg. **Sentimentul** exprimat este liniștea interioară, justificată de imaginea unei nopți în care totul e nemișcat, calm și echilibrat, iar omul se simte parte din această frumusețe tăcută.

Testul 30

Subiectul I

A.

1. **b** 2. **d** 3. **c** 4. **a** 5. (T1) **A, F, A**; (T2) **F, A, F**

6. Omul se simte melancolic în prezența florilor din grădină, deoarece acestea sugerează, în același timp, frumusețea și efemeritatea/trecerea ireversibilă a timpului. Comparația „Ca nalba de curat odată eram” asociază viața florilor cu viața omului, iar secvența „și visuri de argint/ Îmi surâdeau cu drag, cum râde lumina-n foi de mărgărint”, în care se împletește comparația cu personificarea, sugerează că atât florile, cât și amintirile omului sunt frumoase, dar fragile și trecătoare.

7. Un **element de versificație** din textul 2 este **rima**, adică potrivirea de sunete de la sfârșitul versurilor. În poezia citată, rimează primele două versuri, „blânde” – „plăpânde”, și ultimele două versuri, „mărgărint” – „argint”, remarcându-se o rimă împerecheată (aa-bb). (37 de cuvinte)

8. **Punctul de convergență al celor două texte** este prezența **iasomiei**. În primul text, un text **nonliterar**, sunt prezentate informații despre semnificația florii de iasomie în diverse culturi ale lumii, de exemplu, în cultura filipineză, această floare semnificând dragostea maternă, iar în cultura hindusă, dragostea divină. **Pe de altă parte, în textul literar**, floarea de iasomie este un simbol al frumuseții și al fragilității vieții umane, o secvență sugestivă în acest sens fiind personificarea „mai sfioasă-i iasomia” care ilustrează delicatețea, dar și retragerea în fața timpului trecător.

9. **Mi-ar plăcea să** am o grădină plină de flori, **deoarece** cred că mi-ar da o senzație de liniște și frumusețe. Aș putea să mă relaxez acolo și să mă bucur de culorile și mirosurile acestora. O grădină ar fi un loc potrivit pentru a desfășura alte pasiuni, de exemplu lectura, pictura sau exersarea la un instrument muzical. **În textul 2**, frumusețea și parfumul florilor îi creează contemplatorului o stare de admirație și de melancolie, provocându-i dispoziția poetică/creativă. **Asemenea lui**, și eu m-aș simți mai inspirat, mai relaxat și mai creativ într-o grădină plină de flori.

B.

1. Cuvintele din câmpul semantic al *sentimentelor umane* sunt „melancolia” și „mâhnirile”.

2. a 3. c

4. Cuvântul selectat: „cad” Enunțul: *Era să cazi.* sau *Fii atent să nu cazi!*

5. *dulce trecea ziua toată*

6. „străveche” – atribut adjectival; „spune” – predicat verbal; „în parfum” – complement circumstanțial de loc; „de iasomie” – atribut substantival (prepozițional).

7. În mijlocul acelei grădini, unde **copacii** păreau că dansează în vânt, am înțeles că **cele** mai simple lucruri pot **să creeze** emoții adânci.

8. *Înlătură plantele uscate! Pune îngrășământ în primul strat de sol!*

Subiectul al II-lea

1. valori posibile: *dragostea pentru natură, dragostea pentru frumos* etc.

O valoare identificată în textul 2 este **dragostea pentru natură**. În poezia „În grădină” de Dimitrie Anghel, această valoare se manifestă încă din titlu, prin alegerea grădinii de flori ca loc pentru reveria (visul) poetului. Mai mult, florile grădinii devin, prin trăsăturile lor distinctive – culoarea, parfumul – simboluri ale vieții omului, sugerând frumusețea, dar și perisabilitatea acesteia. O secvență relevantă este cea în care poetul asociază amintirea persoanei iubite („un chip bălan lâng-o fereastră”) cu floarea de garoafă „De-atuncea mi-a rămas garoafa pe suflet ca un strop de sânge.”, evidențiind legătura profundă cu natura.

Dragostea pentru natură a însoțit omul încă din cele mai vechi timpuri și este ilustrată prin numeroasele creații literare, muzicale sau plastice în care este descrisă frumusețea naturii. Un exemplu potrivit ar fi *Ciocârlia*, o celebră piesă de muzică populară românească care este asociată cu dragostea pentru natură și cu sentimentul de libertate. Inclusă de George Enescu în *Rapsodia Română*, aceasta evocă legătura strânsă pe care românii o au cu natura prin imaginea ciocârliei, o pasăre simbolică pentru cântecul său plin de vitalitate.

Alt exemplu: Un exemplu potrivit ar fi *Pastelurile* lui Vasile Alecsandri, poezii în care poetul surprinde măreția și frumusețea naturii în momente legate de anotimpuri (*Sfârșit de toamnă, Iarna, Oaspeții primăverii*), fenomene meteorologice (*Viscolul, Gerul, Dimineața*) sau muncile câmpului (*Secerișul, Sămănătorii*). O poezie semnificativă este *Oaspeții primăverii* în care este celebrată reînnoirea naturii și care simbolizează speranța, încrederea și bucuria de a trăi: „Ah! iată primăvara cu sânii de verdeață! În lume-i veselie, amor, sperare, viață”.

2. Sugestie de răspuns:

La sfârșitul primăverii, am avut parte de o neașteptată bucurie: verișoara mea urma să își serbeze ziua de naștere așa că ne-a invitat pe toți la ferma familiei. După ce i-am luat un cadou potrivit (căștile pe care și le dorea de mult timp), am pornit împreună cu părinții mei spre fermă. Drumul a fost scurt și vesel, deoarece toată lumea abia aștepta să înceapă petrecerea.

indici de timp și spațiu

Secvența narativă

La sosire, ne-a întâmpinat chiar sărbătorita și ne-a invitat în grădină, unde ne aștepta o surpriză minunată: o mare de flori în toate culorile curcubeului se revărsa printre aleile grădinii. Rododendronii și azaleele, flăcări vii, ardeau printre tufele de caprifoi, iar trandafirii înfloriseră și răspândeau un miros fin, dulce-amărui care se împletea cu parfumul greu, amețitor al crinilor.

Descrierea grădinii

figura de stil 1

figura de stil 2

Pe aleea din mijloc, iarba verde și proaspătă creștea din loc în loc și fiecare colțișor era adus la viață de soarele galben al primelor dalii deschise. Undeva în spate, într-o zonă mai ferită, sub o boltă albă de iasomie, se ascundea privirilor o băncuță de lemn. În timp ce mă îndreptam spre bancă, am auzit cu surprindere susurul blând al unei ape și nu mică mi-a fost mirarea când am descoperit un iaz și o cascadă miniaturală.

M-am așezat pe bancă cu un sentiment profund de bucurie, de parcă toată frumusețea grădinii încerca să-și facă loc în sufletul meu! Îmi simțeam pieptul plin de o emoție fără margini și lumea întreagă părea să fie perfectă.

Descrierea emoției

Ce experiență incredibilă mi-a fost dat să trăiesc în mijlocul acestei splendide grădini!

